

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

obor sociální a kulturní ekologie

Bc. Zuzana Pinkavová

DOBROVOLNICTVÍ NEBO TURISMUS?

DOBROVOLNICTVÍ FORMOU VÝUKY ANGLICKÉHO JAZYKA
V ROZVOJOVÝCH ZEMÍCH

Diplomová práce

Vedoucí práce: PhDr. Ivan Rynda

Praha 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila pouze uvedené prameny a literaturu. Práce nebyla využita k získání jiného titulu. Současně dávám svolení k tomu, aby tato práce byla zpřístupněna v příslušné knihovně UK a v elektronické databázi vysokoškolských kvalifikačních prací a v souladu s autorským právem používána ke studijním účelům.

V Praze, dne 23. června 2021

Zuzana Pinkavová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala PhDr. Ivanu Ryndovi za vedení této práce, jeho čas a poskytnutí cenných rad. Poděkování patří také všem, kteří se podíleli na empirickém výzkumu. V neposlední řadě bych také chtěla poděkovat své rodině za neutuchající podporu.

V Praze, dne 23. června 2021

Zuzana Pinkavová

Abstrakt

Předložená práce se zabývá fenoménem dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích, a to především jeho třetí stranou nezprostředkovanou podobou. V rámci tohoto dobrovolnictví se lidé ze zemí globálního Severu domlouvají přímo s místními lidmi z globálního Jihu, za kterými následně jezdí jako dobrovolníci vyučovat angličtinu. Hlavním cílem této práce je zjistit, zda, pro koho a případně nakolik je dobrovolnictví touto formou přínosné.

Problematiku jsem zkoumala studiem literatury k širšímu kontextu tohoto tématu a vlastním kvalitativním výzkumem. Ten se skládá ze dvou částí, konkrétně z terénního výzkumu, v jehož rámci jsem se jako dobrovolnice podílela na výuce angličtiny ve škole v Ekvádoru, a z polostrukturovaných rozhovorů s dobrovolníky ze zemí globálního Severu, kteří se zúčastnili podobných dobrovolnických pobytů v zemích globálního Jihu.

Výsledkem mé práce je zjištění, že popisovaná forma dobrovolnictví – jestliže je dobře nastavená – může být velmi přínosná pro všechny zúčastněné. Její přínos však spočívá v něčem jiném, než by se na první pohled mohlo zdát. Není jím totiž primárně zlepšení místní úrovně angličtiny, nýbrž její potenciál podporovat mezikulturní porozumění, solidaritu a sounáležitost, a napomáhat tak utváření lepšího lidského společenství v globálním měřítku.

Klíčová slova: dobrovolnictví, rozvojová spolupráce, cestovní ruch, dobrovolnický cestovní ruch, výuka angličtiny, udržitelný rozvoj, Ekvádor

Abstract

This diploma thesis addresses the phenomenon of volunteerism in the form of teaching English in the so-called developing countries. The focus is especially on its direct form, without the mediation of any third party, where people from the Global North arrange their volunteer stays directly with the people from the Global South whom they then visit and teach English as volunteers. The main objective of this thesis is to determine whether this form of volunteerism is beneficial and if so then who benefits from it to what extent and in what way.

My research provides a critical analysis of this phenomenon through a review of literature concerned with the broader context of this topic and qualitative research which consists of two parts. First, I have conducted field research in Ecuador where I have taught English as a volunteer in a local school. Then I have conducted semi-structured interviews with volunteers from the Global North who had participated in similar volunteer stays in the Global South.

Through this research, I have come to the conclusion that the described form of volunteerism can be very beneficial for all its participants if it is well established. However, its main benefit lies not in the improvement of the level of local English but in its potential of supporting intercultural understanding, solidarity, and compassion thanks to which it may help create a better human community on a global scale.

Key words: volunteerism, development cooperation, tourism, voluntourism, sustainable development, Ecuador

Obsah

1. Úvod.....	14
1. Teoretická část	16
1.1. Rozvojové země	16
1.1.1. Zahraníční rozvojová spolupráce.....	17
1.1.2. Mezinárodní dobrovolnictví	19
1.1.3. Cíle udržitelného rozvoje.....	19
1.1.4. Význam vzdělání	21
1.2. Cestovní ruch	22
1.2.1. Vliv cestovního ruchu na destinační prostředí.....	23
1.2.2. Vliv cestovního ruchu na životní prostředí.....	24
1.2.3. Vliv cestovního ruchu na sociokulturní prostředí.....	25
1.2.4. Význam cestovního ruchu pro ochranu životního a sociokulturního prostředí	31
1.2.5. Udržitelný rozvoj a cestovní ruch.....	31
1.2.6. Udržitelný cestovní ruch.....	32
1.2.7. Dobrovolnický cestovní ruch.....	34
1.2.8. Work Exchange Websites.....	35
1.3. Dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích.....	36
1.3.1. Přínosy	36
1.3.2. Kritika	38
2. Empirická část.....	42
2.1. Metodika	42
2.2. Předporozumění	43
2.2.1. Nepál 2016.....	44

2.2.2.	Thajsko 2017.....	48
2.3.	Zúčastněné pozorování.....	50
2.3.1.	Výběr terénu.....	51
2.3.2.	Vstup do terénu	52
2.3.3.	Role a vztahy v terénu.....	56
2.3.4.	Co pozorovat	58
2.3.5.	Zaznamenávání pozorování	58
2.3.6.	Rozhovory.....	59
2.3.7.	Průběh výzkumu	59
2.3.8.	Výstup z terénu	63
2.3.9.	Autoreflexe.....	64
2.3.10.	Limity výzkumu	66
2.4.	Polostrukturované rozhovory s dobrovolníky	67
2.4.1.	Výběr výzkumného vzorku	67
2.4.2.	Průběh rozhovorů.....	69
2.5.	Analýza dat.....	69
2.5.1.	Důvody účasti, očekávání a jejich naplnění.....	69
2.5.2.	Přínosy	73
2.5.3.	Nevýhody	75
2.5.4.	Mezinárodní mezikulturní výměna	76
2.5.5.	Jevy paternalismu, kulturního nátlaku a stírání identity	77
2.5.6.	Interakce mezi dobrovolníky a místními, autentičnost zážitku.....	79
2.5.7.	Dobrovolnictví a cestovní ruch	80
2.5.8.	Pomoc.....	81
2.5.9.	Míra ne/kvalifikovanosti a ne/připravenosti dobrovolníků i místních učitelů	

2.5.10.	Udržitelnost	85
2.5.11.	Doporučení	86
3.	Diskuse.....	88
4.	Závěr	91
5.	Bibliografie	96
6.	Přílohy.....	102
6.1.	Projekt diplomové práce	102
6.2.	Seznam použitých zkratk	105
6.3.	Seznam obrázků	106
6.4.	Rozhovory – struktura	107
6.5.	Rozhovory.....	113

1. Úvod

Touha pomáhat druhým tu byla zřejmě odjakživa stejně tak jako touha poznávat cizí země a kultury. Dobrovolnictví v tak zvaných rozvojových zemích zdánlivě propojuje oba tyto aspekty do jednoho celku, kdy dobrovolníci ze zemí globálního Severu jezdí na dobrovolnické pobyty do zemí globálního Jihu. Jako téma diplomové práce jsem si vybrala konkrétně dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích, neboť je mi blízká nejen problematika cestovního ruchu a rozvojových zemí, ale právě také výuka anglického jazyka, které se již několik let věnuji. Tato forma dobrovolnictví je však značně kontroverzní a vyvolává řadu otázek. Cílem této diplomové práce je tento relativně nově se objevující fenomén zmapovat a prozkoumat v širších souvislostech, a to konkrétně v souvislostech zahraniční rozvojové pomoci či spolupráce a cestovního ruchu. Budu se věnovat především dobrovolnictví, které není zprostředkované žádnou třetí stranou, nýbrž vychází z přímé domluvy mezi dobrovolníky ze západních zemí a místními obyvateli ze zemí globálního Jihu.

V posledních letech je problematika zemí globálního Jihu velmi aktuální, a to i v kontextu globálních problémů, se kterými se lidstvo čím dál tím více potýká. Z povahy globálních problémů je přitom nutné, aby se řešily globálně, a aby se do jejich řešení tedy zapojily i země tak zvaně rozvojové. K zapojení těchto zemí je potřeba efektivní a udržitelné rozvojové spolupráce, díky které by snad bylo možné urychleně dosáhnout uspokojení základních potřeb tamějších obyvatel. Ti by se tak následně mohli zapojit do řešení palčivých globálních problémů, jako je například globální porucha klimatu. Vysokou prioritu v rámci rozvojové spolupráce má právě i vzdělání, které poskytuje mnoho výhod a možností rozvoje nejen jednotlivcům, ale i celé společnosti. Rozvojová spolupráce je proto někdy realizována právě dobrovolníky, kteří jezdí do rozvojových zemí s výukou pomáhat.

Cestovní ruch má mnoho velmi negativních rysů, které mají skutečně devastující dopad nejen na životní prostředí, ale také na prostředí sociokulturní. V posledních letech se tak objevují i šetrnější podoby cestovního ruchu, mezi které je často řazen i nově vznikající dobrovolnický cestovní ruch. Je však otázka, zda je dobrovolnictví v podobě výuky anglického jazyka formou rozvojové pomoci či cestovního ruchu, a zda se případně skutečně jedná o jejich šetrnější podobu, či nikoliv.

Výzkumným problémem této práce je, zda a případně nakolik a pro koho je přínosné dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích. Problém bude řešen prostudováním dosavadní literatury k tomuto tématu a vlastním empirickým výzkumem. Literatury, která by se zabývala přímo tímto tématem, především pak onou nezprostředkovanou formou a perspektivou místních obyvatel, je však zatím bohužel jen velmi málo.

Empirický výzkum práce se skládá ze dvou částí: z terénního výzkumu a z polostrukturovaných rozhovorů. Konkrétně se jedná o terénní výzkum v podobě zúčastněného pozorování, které jsem provedla jako dobrovolnice na střední škole v Ekvádoru. Vycházet budu i ze svého předporozumění založeného na mých předešlých zkušenostech s dobrovolnictvím v Nepálu a v Thajsku. Druhou část empirického výzkumu budou tvořit polostrukturované rozhovory s dobrovolníky ze zemí globálního Severu, kteří se účastnili podobných dobrovolnických pobytů v zemích globálního Jihu. Zajímat mě přitom bude nejen perspektiva dobrovolníků, ale také místních obyvatelů. Na základě analýzy všech těchto dat se pak budu snažit odpovědět na výzkumné otázky této práce, kterými jsou důvody k účasti na této formě dobrovolnictví, očekávání zúčastněných subjektů a jejich naplnění, a především výhody a nevýhody tohoto fenoménu. Dalším důležitým bodem bude také zhodnocení polarizace či míry dobrovolnictví jakožto skutečné pomoci a jakési alternativnější podoby turismu včetně posouzení jeho udržitelnosti.

Doufám, že výsledkem mé práce bude alespoň drobný přínos k diskusi o mezinárodním dobrovolnictví v podobě výuky anglického jazyka v rozvojových zemích, a to v kontextu cestovního ruchu i rozvojové spolupráce. Věřím, že kromě získání vlastních zkušeností, znalostí a praktických dovedností se tato práce také může stát užitečnou pro další zájemce o oblast dobrovolnictví v rozvojových zemích, a bude tak snad mít i drobný praktický přínos pro další potenciální dobrovolníky či pořadatele obdobných dobrovolnických programů.

1. Teoretická část

Tato část diplomové práce se zabývá teoretickou stránkou dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích. Budou zde představeny nejpodstatnější dosavadní poznatky širšího kontextu problematiky dobrovolnictví ve třech částech. Nejprve bude vyložena problematika rozvojových zemí a zahraniční rozvojové spolupráce ve spojitosti s mezinárodním dobrovolnictvím a vzděláním. Následovat bude výklad problematiky cestovního ruchu spolu s jeho vlivy na životní a sociokulturní prostředí, jeho alternativy a vztah k udržitelnosti. Závěrem pak budou představeny základní kameny kritiky i chvály dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka tak, jak je popisuje současná literatura.

1.1. Rozvojové země

Rozvojové země jsou stěžejním tématem této diplomové práce, a proto je namístě na úvod tento pojem nejen definovat, ale také kriticky rozebrat. Rozhodla jsem se užívat pojem „rozvojové země“ hlavně proto, že se jedná o pojem zaběhnutý, pod kterým si všichni představí víceméně to samé. Přesto je však třeba reflektovat, že jde o pojem problematický, neboť staví do protikladu země „rozvojové“ a „rozvinuté“ či „vyspělé“. Všechny tyto pojmy jsou hodnotící a dávají najevo, že se země rozvojové potřebují na rozdíl od zemí vyspělých rozvíjet, aby se z nich staly také země vyspělé, tedy lepší. Přestože je v posledních letech tento pojem čím dál tím častěji kritizován, rozhodla jsem se jej v této práci používat pro jeho jednoduchost, relativní jednoznačnost i proto, že jej používají organizace jako OSN včetně Rozvojového programu OSN, vláda České republiky i neziskové organizace jako například Člověk v tísni. Nejedná se dle mého názoru tedy o bezproblémový pojem, avšak domnívám se, že neexistuje lepší alternativa. V této práci tedy budu používat termín rozvojové země, avšak pouze jako nejlepší ze všech špatných označení a rozhodně ne jako termín hodnotící.

Alternativou je označení „země třetího světa“, avšak i tento koncept je hodnotící, tentokrát rozdělující svět na tři světy, a to navíc poměrně nepřesně. První svět zahrnuje země „vyspělé“, průmyslové, založené na tržním hospodářství a demokracii, spolu s vysokým HDP a širokou střední třídou. Druhým světem byly označovány země Východní Evropy a SSSR. Země třetího světa jsou pak všechny ostatní země, které jsou však velmi rozmanité a nesourodé. Patří sem jak ty nejhudší země, tak země zmítané válkami i země ekonomicky vyspělé. Dělení na „tři světy“ navíc po zániku SSSR a transformaci zemí sovětského bloku do zemí prvního či třetího světa ztrácí logické opodstatnění. Další alternativou se pak stává

pojmem země globálního Jihu a Severu, který však také není plně dostačující, neboť nereflektuje například postavení Japonska, Austrálie nebo Nového Zélandu.

Rozvojové země (a tedy tzv. země třetího světa či země globálního Jihu) postrádají jednotnou definici, avšak obecně je lze definovat jako země s „relativně nízkou životní úrovní obyvatelstva a málo rozvinutým průmyslem. Nízká úroveň ekonomického rozvoje zde bývá obvykle spojena také s nízkým sociálním rozvojem ve smyslu dostupnosti zdravotní péče, nezávadné pitné vody, kvality bydlení, stravy, ukazatelů průměrné délky života, gramotnosti atd.“ [Hoch, 2007: 14]

Problematické je i samotné měření rozvoje. Nejčastěji je rozvoj měřen na základě ekonomických faktorů, jako je hrubý domácí produkt nebo hrubý národní příjem zemí. Tyto indikátory jsou však nedostatečné, neboť nezahrnují sociální aspekty rozvoje. Rozvojový program OSN (United Nations Development Programme, UNDP) proto v roce 1990 vyvinul Index lidského rozvoje HDI (Human Development Index), který upravuje HDP údaje o zdraví a vzdělání, čímž dává najevo, že ultimátním kritériem hodnocení úrovně rozvoje nemá být jen ekonomický růst, ale především člověk [Web1]. Bohužel má i HDI značné nedostatky, neboť nedokáže zachytit rozdíly v životní úrovni uvnitř jednotlivých zemí, nezohledňuje bezpečnostní situaci ani environmentální problematiku zemí.

1.1.1. Zahraniční rozvojová spolupráce

S urychlujícím se vývojem lidské společnosti se ve 20. století rozdíly mezi nejbohatšími a nejhudšími zeměmi prohloubily jako nikdy předtím. Rozvojová pomoc či spolupráce je odpovědí na extrémní chudobu a utrpení, kterému jsou lidé v tzv. rozvojových zemích vystavováni. Rozvojová spolupráce však není pouze důsledkem etických a morálních pohnutek, vycházejících z pocitu globální zodpovědnosti a solidarity, přestože jsou nepochybně také velmi důležité.

Další důvody jsou ekonomické, politické, kulturní, bezpečnostní či environmentální. Rozvojová spolupráce tak sleduje i cíle ryze pragmatické, umožňuje státům získávat v jiných zemích vliv, díky čemuž mohou státy například dosáhnout zvýšení prestiže a získat lepší obchodní příležitosti. Co se bezpečnosti týče, jedná se především o prevenci tzv. „spill over effect“, kdy se problémy a nestabilita chudých zemí prostřednictvím ozbrojených konfliktů, terorismu, uprchlíků a jiných negativních vlivů přelévá do jiných států [Hoch, 2007: 74]. V souvislosti s (nejen) globálními environmentálními problémy, které nerespektují hranice,

jako je globální porucha klimatu, je rozvojová spolupráce naprosto klíčová. Z povahy globálních problémů je přitom potřeba, aby se na jejich řešení podílely všechny země. Velmi chudé země se však na řešení globálních problémů podílet nebudou, pakliže nebudou mít důstojné podmínky k životu, neboť se budou muset primárně soustředit na problematiku extrémní chudoby a environmentální problematika se v jejich prioritách neobjeví. I z těchto důvodů je tedy potřeba rozvojové spolupráce, aby lidem po celém světě bylo zajištěno uspokojení základních lidských potřeb a celé lidstvo se mohlo soustředit na globální problémy současnosti, především na poruchu klimatu, která jinak bude mít devastující dopad na celý svět.

Počátky rozvojové pomoci jsou spojeny s procesem dekolonizace po druhé světové válce a s naplňováním Článku 55 Charty OSN, kterým se státy OSN zavazují „prosazovat vyšší životní úroveň, plnou zaměstnanost a podmínky hospodářského a sociálního pokroku a rozvoje.“ [Web 2] V roce 1960 pak vznikla v rámci dnešní Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) Skupina pro rozvojovou pomoc, dnes Výbor pro rozvojovou pomoc (Development Assistance Committee, DAC), který koordinuje rozvojovou politiku států OECD, jež poskytují 95 % světové rozvojové pomoci [Hoch, 2007: 94]. DAC dnes reprezentuje 23 největších dárců a velmi úzce spolupracuje například s OSN, se Světovou bankou, UNDP a dalšími organizacemi. Členské země DAC již také oficiálně schválily dlouhodobý cíl OSN, aby každá hospodářsky vyspělá země postupně zvyšovala svoji oficiální rozvojovou pomoc a přispívala na ni minimální částkou 0,7 % svého HDP, avšak většina zemí jej ještě stále nenaplnila [ibid.].

Oficiální rozvojovou spolupráci (Official Development Assistance, ODA) lze definovat jako souhrn finančních toků poskytovaných státní správou či samosprávou z veřejných prostředků, které plynou do rozvojových zemí nebo ve prospěch jejich obyvatel, jakož i do mezinárodních organizací a jejichž hlavním cílem je ekonomický rozvoj a blahobyt rozvojových zemí [ibid.].

Čím dál tím více se v českém jazyce odstupuje od pojmu rozvojové „pomoci“ k pojmu „spolupráce“ (Official Development Cooperation), který při zejména ekonomické asymetrii zdůrazňuje rovnost a partnerství všech aktérů ve vztahu, stejně tak jako zájmy všech stran. Zahraniční rozvojová spolupráce často využívá i mezinárodního dobrovolnictví.

1.1.2. Mezinárodní dobrovolnictví

Různé definice dobrovolnictví se shodují na třech základních rysech: dobrovolnictví je dobrovolné, neplacené a prospěšné druhým. Podle mezinárodního programu Dobrovolníci OSN (United Nations Volunteers, UNV) je mezinárodní dobrovolnictví organizovaným zapojením dobrovolníků do zahraničního rozvoje [Mukwashi et al., 2018]. UNV přisuzuje dobrovolnictví obrovský potenciál v řešení globálních problémů, a navrhuje proto jeho začlenění do politik a programů pro mír a rozvoj [ibid.]. Mezinárodní dobrovolnictví se dle UNV dále snaží zaměřit pozornost zpět k jádru rozvojové spolupráce, za které považují nejen přelévání technických dovedností, ale také budování vztahů, globální spolupráci a solidaritu. UNV věří, že dobrovolnictví tak může přemostit mezeru mezi světem expertů, organizací a laickou veřejností, která se do rozvoje může také zapojit, což může napomoci k účinnějšímu a rychlejšímu naplňování Cílů udržitelného rozvoje [ibid.].

1.1.3. Cíle udržitelného rozvoje

V souvislosti se zahraniční rozvojovou spoluprací přijali zástupci všech členských zemí OSN v roce 2000 tzv. Rozvojové cíle tisíciletí. Vytyčeno bylo osm základních cílů, které měly být do roku 2015 naplněny: vymýtit extrémní chudobu a hlad, zpřístupnit základní vzdělání všem, prosazovat rovnost pohlaví a posílit postavení žen, snížit dětskou úmrtnost, zlepšit zdraví matek, bojovat proti HIV/AIDS, malárii a dalším nemocem, zajistit trvalou udržitelnost životního prostředí a vytvořit globální partnerství pro rozvoj [Web 3]. Prvních sedm cílů bylo určeno především pro nejhudší země světa, osmý cíl, vytvoření globálního partnerství pro rozvoj, byl naopak vytyčen především pro bohatší státy. Přestože se nepodařilo naplnit všechny cíle, je důležité ocenit obrovský přínos v podobě spolupráce všech zemí na společném projektu a společné vytyčení rámce pro diskusi v oblasti rozvojové spolupráce.

V září 2015 bylo následně přijato 17 Cílů udržitelného rozvoje, které by do roku 2030 měly zlepšit podmínky a kvalitu života všech lidí na celém světě. Stejně tak jako Rozvojové cíle tisíciletí jsou i Cíle udržitelného rozvoje určeny pro potřeby vlád, avšak jsou příležitostí také pro velké globální, střední i malé lokální podniky včetně neziskových organizací, škol a měst, které se mohou zapojit a ukázat, jak svou činností pomáhají tyto cíle a principy udržitelného rozvoje naplňovat [Web 4].

Těmito cíli jsou konec chudoby, konec hladu, zdraví a kvalitní život, kvalitní vzdělání, rovnost mužů a žen, pitná voda a kanalizace, dostupné čisté energie, důstojná práce a ekonomický růst, průmysl, inovace a infrastruktura, méně nerovností, udržitelná města a obce, odpovědná výroba a spotřeba, klimatická opatření, život ve vodě, život na souši, mír, spravedlnost a silné instituce a partnerství ke splnění cílů.

Pro potřeby této diplomové práce je potřeba zdůraznit a dále rozvést cíl č. 4, tedy zajištění rovného přístupu k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělání a podpora celoživotního vzdělávání pro všechny. Tyto cíle jsou následující:

1. „Do roku 2030 zajistit, aby všechny dívky a chlapci ukončili bezplatné, rovnoprávné a kvalitní primární a sekundární základní vzdělání, které bude mít odpovídající a efektivní studijní výsledky.
2. Do roku 2030 zajistit, aby všechny dívky a chlapci měli možnost kvalitního rozvoje v raném dětství, aby měli přístup k předškolní péči a vzdělání tak, že budou připraveni pro základní vzdělávání.
3. Do roku 2030 zajistit rovný přístup všech žen a mužů k cenově dostupnému a kvalitnímu odbornému, učňovskému a vyššímu vzdělání, včetně univerzitního.
4. Do roku 2030 výrazně zvýšit počet mladých a dospělých, kteří mají příslušné dovednosti včetně technických a odborných, které budou předpokladem pro zaměstnání, důstojné pracovní zařazení a pro podnikání.
5. Do roku 2030 eliminovat genderové nerovnosti ve vzdělávání a zajistit rovný přístup ke všem úrovním vzdělání a odborné přípravy pro znevýhodněné – osoby se zdravotním postižením, původní obyvatelstvo či ohrožené děti.
6. Do roku 2030 zajistit, aby všichni mladí a značná část dospělých mužů i žen dosáhli čtenářské a matematické gramotnosti.
7. Do roku 2030 zajistit, aby všichni studenti získali znalosti a dovednosti potřebné k podpoře udržitelného rozvoje, mimo jiné prostřednictvím vzdělávání o udržitelném rozvoji a trvale udržitelném způsobu života, o lidských právech, genderové rovnosti, dále pomocí podpory kultury míru a nenásilí, globálního občanství i docenění kulturní rozmanitosti a příspěvku kultury k udržitelnému rozvoji.
8. Vybudovat a vylepšit genderově citlivá vzdělávací zařízení, která budou vhodná pro děti i lidi se zdravotním postižením, a poskytnout bezpečné, nenásilné, inkluzivní a efektivní vzdělávací prostředí pro všechny.

9. Do roku 2020 výrazně na celém světě rozšířit počet stipendií pro studenty z rozvojových zemí – zejména těch nejméně rozvinutých, malých ostrovních a afrických států – pro zápis do vysokoškolského vzdělávání, učňovské přípravy a vzdělávacích programů v informačních a komunikačních technologiích, technologických, stavebních a vědeckých oborech v rozvinutých i rozvojových státech.
10. Do roku 2030 výrazně zvýšit počty kvalifikovaných učitelů, a to i prostřednictvím mezinárodní spolupráce pro vzdělávání učitelů v rozvojových zemích, zejména těch nejméně rozvinutých, a malých ostrovních rozvojových státech.“ [Web 5]

1.1.4. Význam vzdělání

Vzdělání není privilegium, ale základní lidské právo a jako takové je univerzální, má vysokou prioritu a zavazuje státy, aby v rámci vzdělání jednali v mezích mezinárodního práva. Podle něj musí státy zajistit zdarma dostupnou povinnou základní a střední školní docházku pro všechny, vzdělávání a výcvik učitelů, bezpečné prostředí, akademickou svobodu a transparentní, zodpovědný školský systém [UNESCO, 2019: 29].

Vzdělání má nespočet benefitů pro jednotlivce, celou společnost i stát, a je proto stěžejním nástrojem rozvojové spolupráce. Na úrovni jedince rozvíjí a tvaruje lidskou osobnost, dodává znalosti, dovednosti, rozvíjí talent a potenciál jedince, dodává sebevědomí, umožňuje člověku lépe tvarovat svět kolem sebe a posiluje a umožňuje využívat i další lidská práva – ekonomická, občanská, politická a kulturní.

Co se vzdělání a ekonomických práv týče, vzdělání a práce jsou hluboce propojeny. Vzdělání dodává jednotlivci znalosti a dovednosti potřebné pro nalezení práce, která člověku zajistí spravedlivý příjem. Právě práce je klíčovým způsobem, kterým se jedinec může vyvázat z chudoby a bránit se marginalizaci. Velký vliv má vzdělání i na způsob zapojování jednotlivců do politických a občanských procesů, neboť dodává člověku potřebné znalosti k participaci na veřejném a politickém životě. Podle Fonse Coomanse mají politická práva, jako je právo volit, svoboda projevu, shromažďování, svoboda náboženství a podobně, svůj smysl a opodstatnění pouze tehdy, je-li člověk vzdělaný [ibid.: 33]. Vzdělání je také úzce propojeno s kulturními právy, neboť podporuje kulturní diverzitu a participaci na kulturním životě, což přispívá k posilování identity, osobnímu obohacení a vyjádření a zároveň posiluje porozumění, respekt a toleranci k druhým [ibid.: 35].

Vzdělání tak přispívá k celkovému zlepšení fyzického i emocionálního blahobytu, zvyšuje průměrný věk dožití, vede ke zlepšení dětské výživy, snižuje dětskou úmrtnost, má blahodárny vliv na dětský vývoj, snižuje nemocnost, předchází a snižuje míru infekce HIV, zlepšuje psychické zdraví a zvyšuje pravděpodobnost životní spokojenosti [ibid.].

Zlepšení fyzického a psychického blahobytu v souvislosti se vzděláváním je způsobeno tím, že se jedinec naučí dělat zdravější životní rozhodnutí na základě relevantních informací. Díky vzdělání se člověku také více zpřístupní zdravotnický systém a naučí se více o svých zdravotních potřebách. Vzdělanější ženy a dívky jsou také méně zranitelné v oblasti nebezpečných kulturních praktik, jako jsou genitální mutilace či dětské svatby, snižuje se pravděpodobnost těhotenství v raném věku a zároveň jsou ženy a dívky méně často vystavovány genderově založenému násilí [ibid.: 34].

Na úrovni společnosti či státu tak vzdělání celkově podporuje ekonomický růst, demokratické a mírové společnosti, podporuje participaci a inkluzi v rozhodovacích procesech, společenskou spravedlnost; pomáhá překonávat i přetrvávající problémy a podporuje udržitelný rozvoj, včetně respektování životního prostředí [ibid.: 30].

Téma vzdělání v cizích jazycích, konkrétně pak v jazyce anglickém, jsem se rozhodla dále nerozvádět. Hlavním důvodem pro toto rozhodnutí je komplexnost a kontroverze vztahující se k tématu potřeby angličtiny v zemích po celém světě, pro což zde bohužel není dostatečný prostor. Vycházím proto z předpokladu důležitosti vzdělání jako takového, která je nesporná a také ze skutečnosti, že se angličtina vyučuje snad ve všech zemích světa, a to často jako povinný předmět. Dobrovolníci ze západních zemí navíc jezdí do škol v rozvojových zemích nejčastěji vyučovat právě angličtinu.

1.2. Cestovní ruch

Dalším stěžejním tématem této diplomové práce je cestovní ruch, který taktéž nemá jednotnou definici, na níž by panovala shoda odborníků, neboť se jedná o velmi komplexní multidisciplinární koncept. Cestovní ruch se neustále vyvíjí, a s tím se vyvíjí i jeho definice. V roce 1991 na konferenci Světové organizace cestovního ruchu v Ottawě se podařilo dosáhnout vymezení definice cestovního ruchu, která se následně roku 1993 stala oficiální: „Cestovní ruch představuje činnost lidí, spočívající v cestování a pobytu mimo místo jejich obvyklého pobytu po dobu kratší jednoho roku za účelem využití volného času, obchodu a jinými účely.“ [Čech, 1998: 14]

Zelenka a Pásková však považovali tuto definici za nedostatečnou, a obohatili ji proto o další, komplexnější kritéria, kterými lze cestovní ruch definovat ještě přesněji:

„Cestovní ruch je komplexní společenský jev, zahrnující aktivity osob cestujících mimo jejich obvyklé prostředí nebo pobývajících v těchto místech ne déle než jeden rok za účelem zábavy, rekreace, vzdělávání, pracovní či za jiným účelem, i aktivity subjektů poskytujících služby a produkty těmto cestujícím osobám, tedy i provozování zařízení se službami pro tyto cestující osoby včetně souhrnu aktivit osob, které tyto služby nabízejí a zajišťují, aktivit spojených s využíváním, rozvojem, ochranou zdrojů pro cestovní ruch, souhrn politických a veřejně správních aktivit a reakce místní komunity a ekosystémů na uvedené aktivity.“ [ibid.]

Přestože se jedná o relativně nový fenomén, je dnes cestovní ruch považován za největší obor světové ekonomiky, který navíc stále roste. Podle zprávy Světové rady cestování a cestovního ruchu tvořil cestovní ruch v roce 2019 10,3 % globálního hrubého domácího produktu a 10,4 % celkové zaměstnanosti (tedy 330 milionu pracovních míst) [Juc, 2020]. Protože se jedná o tak obrovský sektor, zasahující snad do všech oblastí našeho světa, je jasné, že má turismus velké dopady na destinační, životní i sociokulturní prostředí, které bohužel nejsou vždy pozitivní, jak bude dále vyloženo.

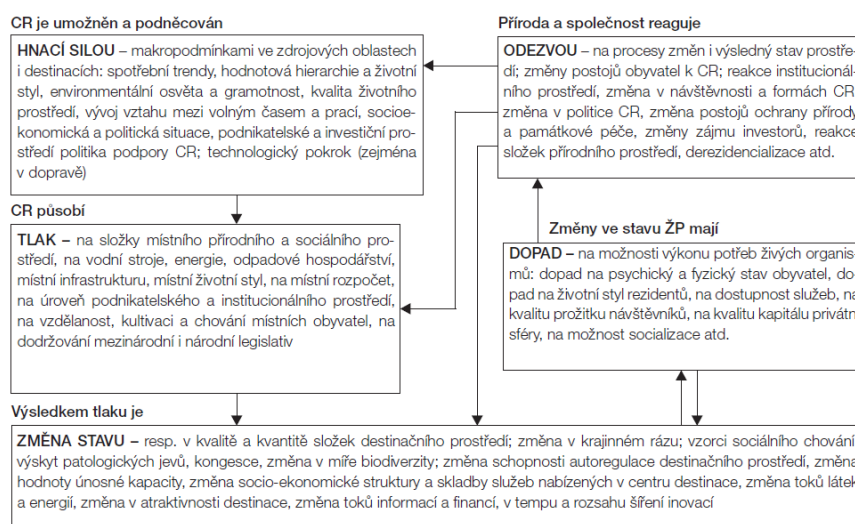
1.2.1. Vliv cestovního ruchu na destinační prostředí

Často dochází k tomu, že provozovatelé služeb cestovního ruchu nepracují s pozitivními externalitami, jakými mohou být například skutečně autentický životní styl domorodců z místní vesnice či nadprůměrná biodiverzita tamější přírody, kterým by v rámci kalkulace destinačních projektů mohli věnovat hlavní pozornost a stavět na nich bohaté a originální programy. Tomu odpovídá i spotřební chování většiny turistů, kteří se zajímají především o finanční ukazatele, o poměr ceny ve vztahu k nabízenému zážitku, což bohužel vede spíše jen k znehodnocení místního přírodního a kulturního bohatství infrastrukturou cestovního ruchu [Pásková, 2012: 80].

Podle Páskové je nežádoucí vliv cestovního ruchu na destinační prostředí důsledkem aktivit zejména infrastrukturálního charakteru právě na straně nabídky cestovního ruchu, avšak i přesto hovoří o poptávkou taženém procesu, neboť návštěvníci (přítomní i potenciální) svými požadavky na vzhled destinace a vybavení z hlediska pohodlí, hygieny a bezpečnosti vytvářejí určitý tlak na sektor cestovního ruchu, který tak často selhává a vytváří sebedestruktivní efekt turistické pasti [ibid.] Tato skutečnost je totiž ve své podstatě dosti

paradoxní, neboť právě životní prostředí je jedním ze základních předpokladů rozvoje cestovního ruchu, avšak zároveň s narůstáním cestovního ruchu dochází k degradaci životního prostředí, o které mají turisté zájem.

Pásková tento fenomén ukazuje na kauzálním modelu působení cestovního ruchu pomocí rámce DPSIR, který se často využívá k popisu příčinného řetězce antropogenních vlivů na životní prostředí [Pásková, 2012: 81]. Název tohoto rámce je složen z prvních písmen anglických slov driving forces, pressure, state, impact a response, tedy česky hnací síly, zátěž, stav, vliv a odezva. Na následujícím schématu Pásková ukazuje komplexnost příčinných souvislostí vzájemného působení mezi turismem a turistickou destinací:

Obrázek 1: Kauzální řetězec působení cestovního ruchu [Pásková, 2003]

1.2.2. Vliv cestovního ruchu na životní prostředí

První studie zkoumající vliv cestovního ruchu se zabývaly primárně ekonomickými aspekty, které se snáze kvantifikují a měří. Zároveň se předpokládalo, že tyto pozitivní peněžité dopady turismu vynahradí jeho případné negativní následky [Archer et al., 2004: 79]. Tento velký důraz na ekonomické výhody turismu však bohužel často vedl k nevratným negativním vlivům v dané destinaci.

Cestovní ruch negativně zasahuje do všech složek životního prostředí. Souhrnně se dopad změn vyvolaných cestovním ruchem v životním prostředí označuje pojmem turistické znečištění. Jeden z nejvýznamnějších environmentálních dopadů cestovního ruchu je ve formě emisí, konkrétně nejvíce ve formě letecké a silniční dopravy, ale také například ve

formě emisí pocházejících nepřímo z výstavby a provozu zařízení cestovního ruchu, kdy při výrobě, distribuci, spotřebě a likvidaci vznikají taktéž nezanedbatelné emise [Pásková, 2009: 82]. Tyto důsledky cestovního ruchu se tak podle studie z roku 2018 podílejí přibližně na 8 % globálních emisí skleníkových plynů [Lenzen et al., 2018]. Přestože se jedná o stěžejní dopady cestovního ruchu na životní prostředí, nebude tato stránka cestovního ruchu již více brána v potaz v rámci této diplomové práce, neboť těžiště této práce leží jinde a nemůže bohužel obsáhnout problematiku cestovního ruchu v celé její komplexitě.

Mezi další důsledky cestovního ruchu patří znečišťování půdy a povrchových i podzemních vod, a to nejen kvůli provozu zařízení cestovního ruchu, ale také v důsledku aktivit návštěvníků. Často tak dochází k znečišťování odpadky, splaškovými vodami a podobně. Nelze opomenout ani zvukové znečištění, které narušuje prostorové a reprodukční vlastnosti živočichů, antropogenní půdní eroze, ale také eroze duchovních a kulturních hodnot, tedy narušení pietnosti místa či *genia loci* [Pásková, 2009: 83]. Turistické aktivity také často narušují ekosystémové funkce neúmyslnými aktivitami turistů, kdy jsou šířeny alochtonní druhy přenášením semen, mikroorganismů, drobných živočichů či zárodků živočichů turisty na oděvu, v potravinách či na povrchu dopravních prostředků. Tato skutečnost představuje problém především ve zvláště chráněných územích, neboť významnou funkcí alochtonních druhů je ochrana původních ekosystémů a procesů [ibid.] Důsledkem cestovního ruchu tak v souvislosti nejen s expanzí alochtonních druhů dochází ke snižování biodiverzity.

Zároveň dochází i k záměrnému poškozování životního prostředí například formou nápisů či grafit na skalách a jiných přírodních i kulturních útvarech, stejně jako k poškozování a sběru vzácných živočichů a rostlin, nerostů či zkamenělin. Zejména v rozvojových zemích je také velká poptávka po suvenýrech z částí těl, schránek živočichů či rostlin ohrožených druhů [ibid.].

1.2.3. Vliv cestovního ruchu na sociokulturní prostředí

Sociokulturní dopady cestovního ruchu nejsou zatím dostatečně exaktně ani důsledně zkoumané. Na rozdíl od dopadů na životní prostředí se tyto dopady projevují daleko méně zřetelně, hůře se identifikují, měří a posuzují. Problém je tedy nejen v jejich kvantifikaci, ale také v hodnocení, neboť nelze vždy jednoznačně určit, zda se jedná o pozitivní, nebo negativní dopad turismu. Vlivy turismu na sociokulturní prostředí mohou být materiální i imateriální, vyznačují se změnami na psychologické, sociální, kulturní i urbanistické rovině,

a často tak jde o výlučně subjektivně zakoušené dopady, které lze jen velmi těžko monitorovat či hodnotit. Pásková tyto vlivy rozděluje na sociální, etnické, kulturní, ekonomické, infrastrukturální a urbanistické.

Sociální

Za jeden z nejčastějších důsledků turismu bývá považován tzv. demonstrační efekt, přestože se dle některých jedná „o velmi vágní koncept bez přesné definice či empirické validace.“ [Monterrubio; Mendoza-Ontiveros, 2015] Burns definuje demonstrační efekt jako „proces, ve kterém tradiční společnosti, především ti, kteří jsou obzvláště citliví k vnějším vlivům, jako jsou mladiství, napodobují určité chování (a shromažďují materiální zboží) v přesvědčení, že jim to pomůže dosáhnout hedonistického životního stylu se spoustou volného času tak, jak je jim demonstrováno turisty.“ [Burns, 1999] Reisinger dodává, že tento efekt v rozvojových zemích často vede k závisti, k odporu, či dokonce k nenávisti vůči turistům, když místní vidí, že nejsou schopni dosáhnout stejného bohatství ani standardu života jako oni [Reisinger, 2009].

Celkově je na demonstrační efekt nahlíženo negativně, avšak někteří autoři tento pohled na věc problematizují a tvrdí, že demonstrační efekt není ve své podstatě špatný, a že se může projevat pozitivně i negativně zároveň. Záleží totiž vždy na tom, jak místní obyvatelé tyto vlivy turismu vnímají. Ti, kteří věří, že by kultury měly být zachovány v co nejčistší neměnné podobě, považují přijímání cizích zvyků, jako je cizí mluva, oblékání nebo konzum, za kulturní nevýhodu. Avšak jiní tytéž změny, často zakoušené na velmi individuální úrovni, vnímají jako pozitivní vliv na svůj život. Dle kritiků tohoto konceptu je chybné se domnívat, že by místní převzali a udržovali turisty demonstrované životní způsoby, které by pro ně představovaly v jejich každodenních životech znevýhodnění [Monterrubio; Mendoza-Ontiveros, 2015]. Stejně tak je nevhodné předpokládat, že místní slepě napodobují chování turistů, jelikož se jedná o spíše aktivní nežli pasivní proces – místní turisty nejdříve sledují, analyzují, porovnávají, hodnotí, a až poté se případně rozhodují je napodobovat. Tímto způsobem dochází k selekci prvků, které místní napodobují a upravují tak, aby zapadaly do jejich podmínek a kultury.

Dalším argumentem proti negativnímu vnímání demonstračního efektu je fakt, že turismus nelze jednoznačně ohraničit a oddělit od jiných skutečností působících společenských změn. Jak již bylo řečeno, je velmi obtížné kategoricky určit specifické sociokulturní důsledky

turismu na místní společnosti. Zároveň je potřeba brát v potaz, že turismus není jedinou hnací silou těchto změn. Kultura nejsou statické, neustále se vyvíjejí a přeměňují samy o sobě, navíc jsou vystaveny externím vlivům, jako jsou média a další faktory plynoucí z industrializace, migrace a globalizace jako takové, jež vedou k velkým změnám, ať už chtěným či nechtěným, vědomým či nevědomým. Všechny tyto hnací síly, ať už individuálně, kolektivně nebo v různých kombinacích s turismem, mohou kulturní transformace v turistických destinacích akcelarovat nebo naopak zpomalovat.

Kritici demonstračního efektu se opírají především o nedostatek empirických studií, které by potvrzovaly návaznost tohoto konceptu na cestovní ruch. Hlubší studie a analýzy konkrétních dopadů turistické demonstrace z emické perspektivy pak téměř neexistují, což dle kritiků znamená, že se nevěnuje dostatečná pozornost tomu, jak demonstrační efekt vnímají ti, kdo vlivy turismu přímo zakoušejí, tedy místní obyvatelé [Monterrubio; Mendoza-Ontiveros, 2015].

Dalším efektem často vyvolávaným v destinačním prostředí, je efekt módnosti, spočívající v obecně sdíleném zájmu o turistickou destinaci ze strany návštěvníků, investorů i ve způsobu využívání atraktivit cestovního ruchu. Efekt módnosti ovlivňuje rozhodování lidí způsobem propagace a vytvářením populárního, žádaného a moderního produktu, a to zejména skrze média, veletrhy cestovního ruchu či nabídky cestovních kanceláří a agentur. V důsledku tohoto efektu vznikají módní destinace, které jsou následně velmi silně ovlivněny zvyšováním prostorové koncentrace návštěvníků.

V silně navštěvovaných destinacích pak může docházet k dualizaci společnosti, tedy k rozdělení společnosti na chudé a bohaté. Místní, kteří podnikají v cestovním ruchu, na navýšení přílivu turistů profitují, zbytek obyvatel naopak trpí rostoucími životními náklady. Následně dochází k marginalizaci místních obyvatel, tedy k vytlačování místních obyvatel z částí turisticky významnějších oblastí či z ekonomicky nebo sociálně významnějších pozic. Spolu s tím bývá opomíjeno i uspokojování potřeb těchto obyvatel. Tyto skutečnosti pak často zvyšují výskyt sociálně patologických jevů, jako je kriminalita, prostituce či toxikomanie a gamblerství [Pásková, 2009: 51].

V důsledku těchto faktorů může následně docházet k turistické iritaci, tedy k nevraživosti rezidentů vůči návštěvníkům a vůči cestovnímu ruchu v dané lokalitě obecně [Zelenka; Pásková, 2011: 296]. Tuto míru udává Doxeyho čtyřstupňový iritační index: euforie, apatie,

znechucení a antagonismus. Postoj místních obyvatel k návštěvníkům se zpravidla plynule mění, a to nejčastěji od euforie až po antagonismus. Hodnoty indexu záleží na typu vzájemných interakcí, na formách cestovního ruchu, ale také na prostorové a časové koncentraci návštěvníků a místních obyvatel, na míře rozdílnosti kultur a podobně [ibid.]. Tento index je považovaný za významný indikátor naplňování míry socio-kulturně únosné kapacity, neboť ukazuje, jak se vyvíjí vnímání vlivu cestovního ruchu na kvalitu života rezidentů [Pásková, 2009: 51].

Etnické

Etnické efekty uvádí Pásková dva: etnocidu a xenofobii. Etnocida je definována jako proces vyhlazování prvků typických pro místní etnikum a potlačení svébytných projevů v důsledku globalizace [Zelenka; Pásková, 2011: 79]. Často je tento jev však posílen, nebo dokonce celkově zaviněn cestovním ruchem, spojeným s uspokojováním potřeb zahraničních turistů a požadavků zahraničních investorů.

Xenofobie je termín označující strach a obavy z cizích lidí, jiných ras či neznámých míst [Zelenka; Pásková, 2011: 325]. Když lidé pocítí nejistotu a hrozbu, začnou projevovat odpor a nenávisť. Tyto projevy však nemusí vycházet ze skutečných hrozeb, nýbrž z pouhých pocitů hrozby. Místní obyvatelstvo se často uchyluje ke xenofobii v zemích, které jsou chudé, a jsou tam tak zjevné značné rozdíly mezi chudým místním obyvatelstvem a bohatými návštěvníky. Nezřídka také dochází k vytváření negativních stereotypů a následně ke vzniku nenávisti na základě porušování kulturních tabu způsobem chování, které místní považují za neslušné, či dokonce urážlivé.¹ Chování, kdy se návštěvníci řídí pouze vlastními kulturními pravidly a neberou přitom v potaz pocity a perspektivu místní komunity, se označuje termínem kulturní arogance. Nejčastěji se jedná o zakázané či jednoduše nevhodné fotografování posvátných rituálů, nošení příliš odhalujícího oblečení či projevování intimních vztahů na veřejnosti [Gee, 1997: 240]. Dále v kontextu xenofobie hraje roli místní historie, nedostatek vzdělání, nacionalismus, drogy, ekonomická nestabilita a další [Adeleke et al., 2011: 144]. Všechny tyto faktory mohou snižovat bezpečnost destinace.

---

¹ Jako příklad lze uvést opalování se turistů na plážích v Thajsku, které Thajci považují za nemoudré (kvůli zdravotním rizikům) a nemorální (kvůli tradičním tabu o vystavování těla) [Gee, 1997: 235].

Bezpečí je přitom nepostradatelnou součástí prosperujícího cestovní ruchu, a právě xenofobie či kriminalita mají velmi silný vliv na to, jakou destinaci si turista vybere. Podle studie z roku 1997 považuje 66 % turistů kriminalitu za důležitý faktor při výběru destinace a 62 % turistů při plánování vycestování do zahraničí mělo obavy o svou bezpečnost [Gee, 1997: 234].

Přestože cestovní ruch posiluje xenofobii zejména při velkých rozdílech mezi životní úrovní místních a návštěvníků, při nadřazeném chování návštěvníků, nepochopení a marginalizaci místních a podobně, umí cestovní ruch také xenofobii vycházející z historické, politické, ekonomické či společenské izolovanosti překonat, neboť umožňuje vzájemné poznávání lidí a kultur z celého světa, což může tyto bariéry odstranit a přinést místním i návštěvníkům více porozumění [Pásková, 2009: 52].

Kulturní

Místní kultura hraje klíčovou roli při lákání turistů do určitých destinací. Díky tomu často dochází k podpoře a posílení místního tradičního umění a tradičních aktivit, jako jsou různé festivaly, oslavy a procesí, čímž dochází k celkovému posílení kulturní identity místních obyvatel [Gee, 1997: 235]. Zvýšená poptávka ze strany návštěvníků však tyto kulturní projevy často výrazně mění, čímž dochází k tak zvané inscenizaci, která se v anglické literatuře označuje jako „staged authenticity“ – hraná původnost, „emergent authenticity“ – vznikající původnost či „phoney culture“ – falešná kultura [Pásková, 2009: 53]. Například poptávka po velkém množství uměleckých a řemeslných výrobků za levnější cenu může vést až k masové produkci zboží nižší kvality, takže často dochází k importu levných kopií poptávaného tradičního zboží, které je vydávané za autentické. Změny nastávají také u různých festivalů, obřadů či tanců, kdy se například vybírá vstupné, užívají se tištěné programy, časové rozvrhy a tradiční aktivity se modifikují takovým způsobem, aby byly pro turisty ještě atraktivnější [Gee, 2009: 236].

Dalším neblahým důsledkem může být také ztráta soukromí místních obyvatel, kteří žijí v malých komunitách tradičním způsobem života, avšak s častými návštěvami turistů v jejich domácnostech. Místní lidé pak žijí ve dvou světech; v tom, který „hrají“ pro turisty, a pak v tom skutečném, každodenním životě [Pásková, 2009: 53].

Tato komercializace místních kultur a společenstev bývá označována jako „macdonaldizace“, „disneylandizace“, či dokonce „kulturní prostituce“ [ibid.]. Typicky

bývá inscenizace nejčastěji v podobě obřadních a jiných tanců domorodců, předváděných svateb, pohřbů a jiných náboženských slavností.

Dalším z efektů cestovního ruchu na místní kulturu je akulturace, tedy proces proměny kultury a společnosti vůbec v důsledku dlouhodobého či opakovaného styku kulturně odlišných společností, v němž jedna skupina má výrazně nižší technickou úroveň [Zelenka; Pásková, 2011: 14]. Nejčastěji se jedná o vliv západní kultury na původní obyvatele. V případě cestovního ruchu, kdy nejčastěji cestuje technicky a ekonomicky silnější kultura, tak místní přejímají kulturní prvky návštěvníků, zatímco vlastní kulturní prvky postupně vytěsňují [ibid.]. Ani zde však nelze opomenout současně působící vliv globalizace v podobě podnikatelských aktivit, médií a podobně. Kvůli akulturaci může v důsledku rychlé a výrazné změny životního stylu místních komunit dojít ke snižování kulturní identity, a tím i ke snížení turistické atraktivitu destinace, přestože současně může být dojit k růstu životní úrovně místních obyvatel například zlepšením hygienických návyků či zvýšením motivace pro rozvoj. Výrazně méně intenzivně dochází naopak k ovlivňování návštěvníků z bohatších zemí místní chudší kulturou [ibid.].

V důsledku výše zmíněných skutečností často dochází ke ztrátě autenticity, tedy k oslabování či mizení původnosti, reálnosti a pravdivosti místní kultury, architektury, všedního života místních komunit, tradičního umění a podobně [ibid., str. 27]. Naopak dochází k trustifikaci, tedy k procesu vytlačování základních funkcí sídla (obytná, rekreační, hospodářská), kdy je upřednostňováno uspokojování potřeb návštěvníků na úkor každodenních potřeb a životního stylu místních obyvatel [ibid.: 298].

Ekonomické a infrastrukturální

Obecně se považuje vliv cestovního ruchu na ekonomiku a infrastrukturu dané země za pozitivní, a to zejména s ohledem na růst příjmů, zaměstnanosti i kvality infrastruktury. Skutečnost je však mnohdy jiná, neboť příjmy bývají velmi nerovnoměrně rozděleny, často z destinace odplývají, a navíc posilují sociální nerovnosti. Problém zaměstnanosti pak tkví v povaze sezónnosti a špatně placené práce, přestože dle zprávy Světové rady cestování a cestovního ruchu cestovní ruch často podporuje ženy, mládež a jiné, mnohdy marginalizované společenské skupiny [Juc, 2020: 5]. Investice, které do destinace proudí, však nevycházejí z potřeb místních, a proto jejich potřeby často nenaplňují. Infrastruktura, která je v destinaci zaváděna, bývá pro místní nedostupná, a může svým provozem dokonce

snižovat kvalitu jejich života [Pásková, 2009: 59]. Dalším problémem je odčerpávání zisku z místa destinace zahraničními firmami, neboť se do destinace importuje zboží a služby z okolních států na úkor místních, a daňové zisky tak do velké míry unikají do zemí sídel firem, nikoliv do zatížených destinací [ibid.: 57].

1.2.4. Význam cestovního ruchu pro ochranu životního a sociokulturního prostředí

Ochrana přírody čím dál více uznává zásadní význam cestovního ruchu, který často působí výchovně, osvětově a emocionálně, čímž může pozitivně ovlivňovat postoj lidí k ochraně přírody a krajiny, a měnit tak jejich priority [Zelenka; Pásková, 2011: 59]. Cestovní ruch má s ochranou přírody mnoho společných bodů zájmu, neboť rozmanitost druhů, stanovišť a krajinných typů jako celku je zásadní jak pro ochranu přírody, tak pro cestovní ruch, který často staví právě na atraktivitě přírody a krajiny. Panenská příroda a krajina se na trhu cestovního ruchu stává stále exkluzivnější nabídkou. Je proto potřeba, aby spolu cestovní ruch a ochrana přírody spolupracovaly, aby převážil společný zájem nad konflikty, a vyvíjel se tak udržitelný cestovní ruch, který bude náležitě integrovat environmentální, ekonomické i sociokulturní zájmy, a respektovat tak význam přírodních ekosystémů, vyzdvihovat rázovitost krajiny a kulturní tradice daného regionu.

Cestovní ruch může příznivě působit i na sociokulturní prostředí. Může například pozitivně ovlivnit vylidňování venkova tím, že místním lidem nabídne v místě jejich domova práci, čímž zároveň nedojde ani k nežádoucím důsledkům vylidňování venkova na kulturní krajinu a její rázovitost; může podporovat kulturní identitu návštěvníků i místních obyvatel, podpořit schopnost ocenit přírodu i kulturně historické aspekty krajiny. Dále může zlepšit životní úroveň domorodců například zlepšením přístupnosti krajiny i pro místní obyvatele, a ekonomicky tak opodstatnit ochranu přírody a krajiny [Pásková, 2009: 62].

1.2.5. Udržitelný rozvoj a cestovní ruch

Svět se stále mění a zažívá velké změny ve společenských hodnotách, které ovlivňují způsob, jakým jednáme jakožto jedinci, firmy a vlády. Součástí těchto změn je rostoucí poznání a zdůrazňování skutečnosti, že růst a rozvoj, který jsme v minulosti zažili, vedl (a stále vede) k velmi závažným negativním vlivům na životní prostředí. Obavy, že takovýto růst není trvale udržitelný, dále podpořilo poznání, že v uzavřeném systému konečných zdrojů není kvantitativní růst trvale možný [SCEP, 1970].

V důsledku tohoto uvědomění se v roce 1992 konala konference OSN o životním prostředí a rozvoji, známá také jako Summit Země, která v rozsáhlé Agendě 21 rozvinula myšlenku udržitelného rozvoje. Na tuto konferenci navázalo mnoho dalších konferencí, snažících se prosazovat a rozvíjet koncept udržitelného rozvoje jakožto řešení pro současné problémy a nastolení skutečně udržitelného rozvoje, který přinese prosperující životní, sociokulturní i ekonomické prostředí.

Řešením je trvale udržitelný rozvoj jakožto „komplexní soubor strategií, které umožňují pomocí ekonomických prostředků a technologií uspokojovat lidské potřeby, materiální, kulturní i duchovní, při plném respektování environmentálních limitů; aby to bylo v globálním měřítku současného světa možné, je nutné redefinovat na lokální, regionální i globální úrovni jejich sociálně-politické instituce a procesy.“ [Rynda, 2000]

Je logické, že trvale udržitelný rozvoj by měl být v ohnisku zájmu i v turismu, neboť právě turismus vydělává na životním i sociokulturním prostředí. Není proto překvapivé, že se z udržitelného rozvoje stává čím dál důležitější koncept prosazovaný například Globálním etickým kodexem cestovního ruchu Světové organizace cestovního ruchu, který nastavuje rámec pro zodpovědný a udržitelný cestovní ruch, ale také strategiemi a opatřeními vlád různých zemí, včetně České republiky. Podle Globálního etického kodexu cestovního ruchu je pro udržitelný cestovní ruch zásadní respektování přírodního dědictví a místní komunity a nepřevyšování únosné kapacity území [UNWTO, 2001].

Únosná kapacita území v cestovním ruchu představuje „maximální zatížení daného území cestovním ruchem bez snížení kvality životního prostředí a ekosystémů, zážitku a spokojenosti návštěvníka, bez negativních vlivů na místní komunitu, její socio-ekonomickou strukturu, aktivity a kulturu dané oblasti.“ [Zelenka; Pásková, 2011: 304–305]

1.2.6. Udržitelný cestovní ruch

Udržitelný cestovní ruch má mnoho různých definic, avšak pro potřeby této diplomové práce bude uvedena Zelenkova holistická definice z Výkladového slovníku cestovního ruchu, která jej definuje jako „cestovní ruch, kdy aktivity a služby poskytované návštěvníkům a vlastní aktivity návštěvníků ovlivňují přírodní a antropogenní životní prostředí, místní komunitu a biosféru jako celek pouze v takové míře a kvalitě, která neobnovitelně negativně nemění globální ani lokální životní prostředí, místní komunitu a biosféru jako celek a

neomezuje tak možnost využití cestovním ruchem a další antropogenní destinace v budoucnosti, stejně jako funkce biosféry.“ [ibid.: 302]

Udržitelný cestovní ruch může a měl by nahradit veškeré formy cestovního ruchu ve všech destinacích. Principy udržitelnosti se přitom vztahují na environmentální, ekonomické i socio-kulturní aspekty turismu. Aby mohla být zaručena skutečně dlouhodobá udržitelnost, je potřeba dosáhnout určité rovnováhy [UNEP; UNWTO, 2005: 11-12]. Podle Světové organizace cestovního ruchu je proto potřeba:

1. Optimálně využívat environmentální zdroje, které představují klíčový element pro vývoj cestovního ruchu, pomáhat zachovat a chránit základní ekologické procesy, přírodní dědictví a biodiverzitu.
2. Respektovat socio-kulturní autentičnost místních komunit, zachovat jejich kulturní bohatství, tradiční hodnoty a podporovat mezikulturní porozumění a toleranci.
3. Zajistit životaschopné, dlouhodobé hospodářské projekty, které přispějí k celkovému zmírnění chudoby; zajistí spravedlivé rozdělení socio-ekonomických benefitů všem účastníkům, stabilní zaměstnání, možnosti výdělků a sociální služby pro místní komunitu [ibid].

Naprosto zásadní je pro udržitelný rozvoj cestovního ruchu informovaná participace všech relevantních účastníků (stakeholderů), ale také dobré politické vedení, které zajistí budování široké participace a hledání konsensu. Udržitelný cestovní ruch je kontinuální proces, který vyžaduje neustálé monitorování dopadů, zavádění potřebných preventivních a/nebo nápravných opatření, kdykoliv je třeba. Je také nutné, aby udržitelný cestovní ruch poskytoval vysokou úroveň spokojenosti návštěvníků a přinášel jim smysluplné zážitky a zkušenosti, aby docházelo k zvyšování povědomí o problematice udržitelnosti, a byly tak podníceny další činnosti a podpora udržitelného cestovního ruchu [ibid.].

Udržitelný cestovní ruch bývá často mylně zaměňován za ekoturismus. Ekoturismus sice staví na principech udržitelnosti, ale jedná se primárně o cestovní ruch v přírodních oblastech; klade důraz na podporu ochrany přírody, domorodých komunit a vzdělávání místních i návštěvníků [Web 6]. Ekoturismus spojuje ochranu přírody, místní komunity a udržitelný cestovní ruch.

Pojem komunitně řízený ekoturismus (community-based ecotourism) pak ještě více posiluje sociální rozměr ekoturismu. Jde o formu ekoturismu, ve kterém má místní komunita nad

místním cestovním ruchem značnou kontrolu a zapojuje se velkou měrou do jeho vývoje a managementu, přičemž hlavní podíl benefitů zůstává v rámci místní komunity [Denman, 2001: 2].

1.2.7. Dobrovolnický cestovní ruch

Spolu s nárůstem alternativních forem cestovního ruchu se koncem 20. století, kdy došlo k značnému nárůstu mezinárodního turismu a dobrovolnických organizací, začal objevovat i dobrovolnický cestovní ruch, známý také jako volunturismus. Dobrovolnický cestovní ruch je jakýmsi propojením cestovního ruchu s mezinárodním dobrovolnictvím, přičemž motivací a záměrem tohoto spojení byla původně snaha dosáhnout více oboustranně výhodného způsobu cestování, ze kterého skutečně prosperují jak dobrovolníci, tak místní komunity [Raymond; Hall, 2008: 530]. Dobrovolnické organizace jako Červený kříž se přitom spoléhaly na to, že dobrovolníci pomůžou „řešit sociální problémy a tvořit společenské dobro“ [Callanan; Thomas, 2005: 185].

Asi nejcitovanější definice dobrovolnického cestovního ruchu pochází od Stephana Wearinga. Ten jej definuje jako termín vztahující se na turisty, kteří se z různých důvodů věnují dobrovolnictví jakožto organizovanému způsobu dovolené, jež může pomoci snížit chudobu určitých společenských skupin, dosáhnout obnovení určitého životního prostředí, nebo se věnuje výzkumu v oblasti společnosti či životního prostředí [Wearing, 2001: 2]. Návštěvníci tím získávají cestovatelské zkušenosti, které jsou oboustranně prospěšné a budou přínosné nejen pro jejich osobní rozvoj, ale také pozitivně a přímo ovlivní místní společenské, životní či ekonomické prostředí. Dobrovolnický cestovní ruch na sebe bere mnoho různých podob na mnoha různých místech světa. Může se jednat o vědecké výzkumy, o projekty ochrany přírody a krajiny, lékařské pomoci, ekonomického a sociálního rozvoje (jako je pomoc v zemědělství, stavitelství či vzdělávání) či kulturního obnovování [ibid.: 3].

Dobrovolnický cestovní ruch spojuje mnoho různých, avšak propojených kategorií turismu, jako je sociální, kulturní, alternativní, morální, zodpovědný a charitativní cestovní ruch či ekoturismus. Někdy je také považovaný za „zodpovědný cestovní ruch“, což je pojem, který podle Mezinárodního centra pro zodpovědný cestovní ruch označuje snahu o minimalizaci negativních environmentálních, sociálních a kulturních dopadů a zahrnuje místní obyvatele do rozhodování a ekonomicky je zvýhodňuje [Web 7].

Přestože jsou známé případy společností, které vědomě místní komunity zneužívají, existují také důkazy, že skutečně jsou i takové společnosti, díky kterým z cestovního ruchu prosperují i místní a zároveň podporují zvyšování globálního porozumění a vzdělávání západních obyvatel v otázkách světové chudoby a spravedlnosti [Wearing, 2001: 11]. Tyto firmy často předem informují účastníky o kultuře a zvycích místní komunity, o environmentálních a ekonomických problémech vztahujících se k dané komunitě a zdůrazňují, že kontrola nad dobrovolnickým projektem zůstává v rukou místních.

Odlišit od sebe mezinárodní dobrovolnictví a dobrovolnický cestovní ruch je velmi náročné, ne-li nemožné, neboť neexistují žádné obecně přijímané definice ani jednoho z těchto fenoménů a obě tyto kategorie se v různých aspektech vždy více či méně překrývají. Tato problematika však bude nadále v této práci rozvíjena.

Existuje celá řada organizací a firem, které nabízejí nejrůznější dobrovolnické pobyty v rozvojových zemích. Tyto zájezdy jsou však často drahé, někdy dokonce dražší než běžné turistické pobyty. Některé organizace mohou být dotované a pro účastníky i místní zdarma, jiné na tomto fenoménu však bohužel pouze vydělávají a často více škodí, než pomáhají.

Vyjet na dobrovolnický pobyt prostřednictvím nějaké organizace přináší mnoho výhod, jako je například větší jistota a bezpečí, zajištění veškerého servisu (doprava, ubytování, stravování), lepší komunikace, na místě často zástupce organizace, pobytu se většinou účastní více dobrovolníků najednou a podobně. Záleží však samozřejmě případ od případu nejen na konkrétní organizaci, ale také na konkrétních dobrovolnících a jejich prioritách. Mimo organizované pobyty zprostředkované třetí stranou existují dnes tzv. „work exchange websites“, tedy webové stránky pro výměnu práce, na nichž se mohou dobrovolníci s místními na dobrovolnickém pobytu domluvit samostatně a přímo, bez třetích stran. Právě tato podoba mezinárodního dobrovolnictví či dobrovolnického cestovního ruchu je však doposud daleko méně prozkoumaná. V této práci bude i z tohoto důvodu nadále hlavním bodem zájmu.

1.2.8. Work Exchange Websites

Mezi nejznámější a nejstarší „work exchange website“ patří Help Exchange, známý jako HelpX, který byl založen již v roce 2001 Angličanem Robem Princem poté, co strávil několik let cestováním po světě, během kterých pracoval na mnoha místech za ubytování a případně i za stravu, což ho vedlo právě k založení HelpXu [Web 8]. HelpX je internetový

portál, který poskytuje platformu pro propojování dobrovolníků a těch, kteří dobrovolníky shání, po celém světě. Za dvacet euro je možné si pořídit členství na dva roky a vyhledat a zkontaktovat dobrovolníky či místní, kteří dobrovolnictví nabízí. Poptávky po práci by měly být založeny právě na principu výměny práce za ubytování a stravu, avšak některé projekty z chudších zemí často požadují různě vysoké poplatky jako příspěvek právě na ubytování a stravu. Dopravu si dobrovolník zpravidla zajišťuje sám. Nejčastěji se jedná o práci na farmě, v ubytovacích zařízeních, v útulcích, hlídání dětí, výuku jazyků či jakoukoliv jinou výpomoc. Na stejné bázi fungují i další internetové portály jako jsou Workaway, Worldpackers, Hippohelp či Volunteers Base.

1.3. Dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích

Po vyložení souvisejících problematik přichází na řadu konečně i hlavní téma této práce, tedy dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích. Tento fenomén v sobě určitým způsobem propojuje dobrovolnický cestovní ruch (většinou spolu s dalšími formami cestovního ruchu, jako je ekoturismus, komunitně řízený ekoturismus, udržitelný cestovní ruch a podobně) a jakousi formu neoficiální rozvojové spolupráce v podobě mezinárodního dobrovolnictví, kdy lidé, většinou ze západních vyspělých zemí, jezdí do zemí rozvojových, kde nějakou dobu pobývají a vyučují místní anglickému jazyku. Nejdříve budou teoreticky vyloženy body kritiky i chvály tohoto rychle rostoucího fenoménu nad rámec již představených přínosů a kritiky cestovního ruchu na základě dosavadních poznatků, které pak budou v empirické části empiricky prozkoumány.

1.3.1. Přínosy

Za jeden z hlavních přínosů bývá považováno mezikulturní či mezinárodní poznání a hlavně porozumění, které dobrovolnictví v rozvojových zemích umožňuje skrze navázání autentických vztahů mezi dobrovolníky a místními, což umožňuje zúčastněným stát se globálními občany [Ingram, 2014]. Mezinárodní porozumění může být přitom chápáno jako první krok k utváření globálně mírovější společnosti a je v dnešní stále více se globalizující společnosti čím dál tím potřebnější [Garrison, 2015].

Dobrovolnictví dle některých autorů také může skutečně přispět k rozvoji místních komunit v rozvojových zemích, a může tak zlepšit životní podmínky místních lidí [ibid.]. Studie o dobrovolnickém turismu v Thajsku ukazuje, že se místní komunita a dobrovolníci shodují,

že znalosti, které dobrovolníci místním předali, jsou pro místní velmi významné a pomůžou jim v dlouhodobějším horizontu snížit chudobu [Proyrungroj, 2018]. Nejvíce si přitom místní vážili výuky angličtiny, neboť schopnost dorozumět se anglicky je na thajském trhu práce vysoce ceněná. Místní se také domnívali, že se jedná o nejlepší způsob pomoci, neboť naučí-li se jednou anglicky, nemusí pak už spoléhat na další výuku angličtiny od cizinců, ale poskytnou si ji postupně sami.

Wearing se domnívá, že základní podmínkou dobrého dobrovolnictví je dostatečné zapojení místní komunity do plánování dobrovolnických pobytů, ideálně by měli mít veškerou kontrolu – tak může být dobrovolnictví (nejen) pro místní skutečně velmi přínosné [Wearing, 2001: 2].

Důležitým aspektem dobrovolnictví je dále již zmíněná autenticita, kterou se dle mnohých dobrovolnictví liší od klasického turismu. Dobrovolnický pobyt umožňuje návštěvníkům mnohem hlubší vhled do místní kultury a zapojení do místní komunity, zatímco běžní turisté, kteří se dobrovolnictví neúčastní, většinou zažijí místní kulturu pouze skrze určité performance určené přímo pro turisty. Dobrovolnictví dává oproti jiným formám turismu větší možnost místní obyvatele a kulturu lépe poznat a porozumět jí [Carter, 2008].

Dobrovolníci často uvádí, že díky dobrovolnickému pobytu lépe poznali sami sebe [Garrison, 2015]. Podle některých autorů je nejdůležitější rozvoj, který může při dobrovolnickém pobytu nastat, často osobní povahy, když se dobrovolník vrátí domů a cítí se posílen tím, že zvládl něco změnit, nějak pomoci, cítí se sebevědoměji a má pocit, že může i nadále pomáhat společnosti [Carter, 2008]. Díky tomu mohou mít i krátkodobé dobrovolnické pobyty pozitivní dopad, neboť dobrovolníci se v otázkách dobrovolnictví a rozvoje angažují často i po návratu domů.

Dalším argumentem podporujícím dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích je, že jde o smysluplnější dovolenou, o lepší alternativu ke klasickému turismu, která může být také zábavná, dobrodružná, naplňující a zároveň může i pomáhat [Asner, 2006]. Odpůrci však nesouhlasí a domnívají se, že se touto argumentací snaží příznivci maskovat negativní rysy klasického turismu, který pouze naoko zahalí do marketingové kampaně o pomoci a rozvoji, neboť i dobrovolnický cestovní ruch s sebou nese negativní rysy klasického turismu, jako je například vysoká uhlíková stopa [Mowforth; Munt, 1998]. Zatímco některé turistické organizace se skutečně snaží prostřednictvím

turismu pomáhat chudým komunitám, jiné jsou bohužel vedeny pouze vidinou rozšiřování trhu a zvyšováním vlastního zisku právě i skrze lákavé nabídky dobrovolnického cestovního ruchu [Scheyvens, 2007].

Záleží však vždy také na konkrétních návštěvnicích, kteří se pro dobrovolnictví rozhodnou. Brown a Lheto rozlišují mezi dvěma typy dobrovolníků: „volunteer-minded“ a „vacation-minded“, tedy „dobrovolnický-smýšlejší“ a „dovolenkově-smýšlejší“, aby od sebe lépe odlišili dobrovolníky, kteří jedou primárně na dovolenou, v jejímž rámci si na krátký čas zkusí i nějaké dobrovolnictví, a dobrovolníky, kteří jedou primárně pomáhat, přestože je to v rámci dovolené [Brown; Lehto, 2005].

1.3.2. Kritika

Přestože většina literatury k tématu výuky anglického jazyka v rozvojových zemích ji zobrazuje v pozitivním světle, stále častěji se objevuje i kritika tohoto konceptu. Kritici přitom často zdůrazňují, že dobrovolnické programy nejsou škodlivé ze své podstaty, nýbrž kvůli důsledkům dobře míněných aktivit, a často tak celkově způsobují více škody než užítku.

Základní bod kritiky pramení z obav ohledně znalostí, zkušeností a dovedností dobrovolníků. Dobrovolníci jsou často přijímáni do různých pozic, jako je například výuka anglického jazyka, aniž by se jich někdo vyptal na jejich znalosti nebo snad chtěl, aby dokládali, že skutečně anglicky umí, případně na jaké úrovni či zda jsou k výuce nějakým způsobem kvalifikovaní nebo s ní mají alespoň nějaké zkušenosti. Bohužel se tak stává, že je mnoho dobrovolníků skutečně špatně připravených, nemají potřebné znalosti, a nemohou tak svou dobrovolnickou práci dobře naplňovat [Garrison, 2015].

Často se dobrovolníkům ani na místě nedostane žádného zaučení, jak a co například mají učit, a tak pokud s učením nemají žádné zkušenosti či potřebné znalosti angličtiny, nemohou místním s výukou nijak (natož efektivně) pomoci.

Podle kritiků se však dobrovolníci často domnívají, že díky tomu, že pocházejí ze západních zemí, jsou znalejší než místní obyvatelé a vědí lépe než místní, co se má jak dělat. Často také předpokládají, že jsou autorizovaní k tomu cestovat po světě a řešit otázky rozvoje, chudoby a nerovnosti čistě proto, že jsou z bohatých západních států a mají dobré úmysly [ibid.].

Podobný však bývá také pohled místních obyvatel z rozvojových zemí, kteří na návštěvníky z bohatších západních zemí často nahlíží jako na všeznalé reprezentanty západního vědění, kterého si mnohdy váží více než lokálního vědění, a považují tak dobrovolníky za experty na vše. Tato percepce však může mít dvojí důsledek, neboť přestože se někteří dobrovolníci díky tomu cítí vítáni a povzbuzeni, jiní se v této roli necítí dobře, protože si uvědomují, že nejsou schopni naplnit očekávání, která s sebou postavení experta přináší [Palacios, 2010].

Toto někdy oboustranné vnímání dobrovolníků jako všeznalých expertů a místních jako bezradných chudáků často vede k charitativně založenému přístupu namísto rovnému partnerství založenému na spolupráci [Snyder et al., 2011].

Kritici také hovoří o přemotivovanosti některých dobrovolníků, kteří se vydávají do rozvojových zemí s cílem „něco změnit“ z čistě egoistických důvodů; touží po tom, aby se cítili potřební, zvýšili si sebevědomí, a potvrdili si tak svou vlastní hodnotu. V tomto ohledu však dobrovolníci dle kritiků pouze zneužívají chudé podmínky zranitelných komunit k objevení smyslu a uspokojení ve svých vlastních životech namísto toho, aby jejich prioritou byla primárně potřebná pomoc a služba místní komunitě [ibid.].

I organizace nabízející dobrovolnický cestovní ruch jsou dle kritiků často příliš zaměřeny na spokojenost zákazníků, kdy jsou programy primárně šité na míru právě dobrovolníkům, tedy zákazníkům, kteří jsou pro organizace často na prvním místě, a tyto programy jsou tak často přínosnější pro dobrovolníky na úkor místních obyvatel [McGehee; Andereck, 2009].

Kritici se proto domnívají, že dobrovolnictví v rozvojových zemích znehodnocuje a zjednodušuje problematiku rozvojové spolupráce a chudoby, neboť vytváří dojem, že každý může „dělat rozvoj“ [Simpson, 2004]. Ostatně dobrovolnický cestovní ruch se často prezentuje skrze jednoduché slogany, které potvrzují, že rozvoje může být snadno docíleno v krátkém časovém úseku, pakliže mají dobrovolníci dobré úmysly, a to například následnými proklamacemi:

„Staňte se jedním z těch, co skutečně změnili život druhým.“ [Web 9]

„Udělejte skutečnou změnu – nejen ve svém vlastním životě, ale také v životech těch nejchudších lidí světa.“ [Web 10]

„Jsou lidé a místa po celém světě, kterým by pomohl jakýkoliv čas, který jsi ochoten jim věnovat, abys jim zlepšil život dobrovolnickou prací.“ [Web 11]

Dle kritiků je však vysoce naivní a nerealistické předpokládat, že nezkušení dobrovolníci mají potřebné prostředky k tomu, aby mohli vůbec nějak přispět k rozvojovým cílům, či že by mohli najít potřebné místo v chudých komunitách v rozvojových zemích, vezmeme-li v potaz, že i nejzkušenější odborníci z rozvojového sektoru mají potíže s odstraněním či alespoň zmírněním problémů rozvojových zemí [Ingram, 2014]. Někteří kritici se dokonce domnívají, že využívání jakéhokoliv dobrovolnického cestovního ruchu ve spojení s rozvojovou pomocí je nevhodné [Guttentag, 2011: 544].

Dalším důsledkem tohoto postoje je racionalizace chudoby, kdy dobrovolníci nejsou schopni pochopit místní všudypřítomnou chudobu a strukturální nerovnost v souvislostech a jsou většinou špatně připraveni na realitu, se kterou se při příjezdu do komunity setkávají [Dykhuis, 2010]. Často si tyto problémy racionalizují a ospravedlňují, kvůli čemuž odmítají sdílenou zodpovědnost za tyto globální problémy, a následně tak k těmto komplexním problémům zaujmou nezaujatý pasivní postoj.

V posledních letech se začíná v souvislosti s dobrovolnictvím v rozvojových zemích objevovat kritika nekolonialismu, a to právě v důsledku působení dobrovolníků, kteří často mají velmi malé, pokud vůbec nějaké znalosti či zkušenosti v oblasti práce, kterou v rozvojových zemích vykonávají. Toto je dle kritiků jeden z rysů nekolonialismu, kdy se předpokládá, že dokonce i neznalí nezkušení dobrovolníci ze západních zemí mohou zlepšit život bezradných lidí ze zemí globálního Jihu [Hall; Brown, 2006: 845]. Západní záměr pomoci, který je základem rozvojové spolupráce, je tak dle kritiků stejně kolonialistický, jako je humanitární, neboť stále produkuje nerovnost, chudobu a nechává netknuté dominantní postavení globálního Severu, pokud toto postavení dokonce ještě více neposiluje [Palacios, 2010]. Z této perspektivy jezdí dobrovolníci z bohatých západních zemí po světě uspokojovat své tužby tím, že vnucují své způsoby života potřebným lidem [Hall; Tucker, 2005]. Dobrovolníci si tak hrají na hrdiny, vykazují znaky paternalismu, nekolonialismu a posilují stereotypy tím, že vstoupí do místní komunity s předpokladem, že díky své západní perspektivě jsou znalejší současných problémů a vědí, jak je vyřešit – a nejen, že na to mají z pozice občanů bohatších zemí právo [Garrison, 2015], ale dokonce se často domnívají, že obyvatelé rozvojových zemí, kteří jednoduše neměli takové štěstí jako oni, potřebují jejich pomoc - stejně tak to předpokládali dřívější kolonisté či misionáři [Ingram, 2014].

Dalším bodem kritiky je krátkodobost dobrovolnických pobytů, ovšem zde se názory kritiků rozcházejí. Někteří se domnívají, že krátkodobé dobrovolnické projekty jsou lepší, neboť

nevedou k závislosti ani ke změnám v místních pracovních poměrech [Palacios, 2010], avšak podle většinového názoru není možné za krátký časový úsek dosáhnout žádného významného zlepšení. Často naopak dochází k nepřetržitému cyklu závislosti mnoha místních komunit na dobrovolnických organizacích či programech, kvůli kterým čas od času přijedou nějací dobrovolníci místním „pomáhat“ [Garrison, 2015] a zároveň v důsledku využívání neplacené dobrovolnické práce může dojít ke ztrátě placených pracovních pozic místních právě ve prospěch dobrovolníků [Palacios, 2010].

Pokusy o snížení chudoby a zlepšení života místních komunit prostřednictvím dobrovolnictví jsou dle kritiků stále neúspěšné, neboť jsou povětšinou pouze krátkodobé a často vůbec neřeší hlavní problémy. Přestože spousta komunit po celém světě pomoc skutečně potřebuje, musí se podle nich jednat o strategickou profesionální pomoc, má-li být efektivní [Garrison, 2015].

Někteří autoři v tomto světle navrhují soustředit se v rámci dobrovolnictví spíše na mezikulturní porozumění a učení než na rozvojovou pomoc, která asociuje dominanci. Zároveň je naprosto zásadní, aby se jednalo o spolupráci, jejíž režie je pevně v rukou místní komunity.

Literatury na téma dobrovolnictví v rozvojových zemích je však stále málo. Jde o relativně nový fenomén, který je nejen velmi komplexní, ale také velmi různorodý a nabývá nespočet nejrozličnějších forem. Dosavadní literatura se kromě toho zabývá téměř výhradně motivacemi a přínosy této formy dobrovolnictví pro návštěvníky, avšak chybí pohled ze strany místních obyvatel a celková hlubší analýza tohoto fenoménu v souvislosti s cestovním ruchem a rozvojovou pomocí. Dosavadní literatura nadto zpravidla reflektuje pouze dobrovolnictví organizované nějakou organizací, nikoliv pobyty zprostředkované přímou cestou, tedy dohodou mezi dobrovolníky a místními, například prostřednictvím zmiňovaných webových stránek pro výměnu práce, kdy je vše skutečně v rukou místní komunity. Tyto nedostatky se pokusím napravit v empirické části této diplomové práce, kde se zaměřuji na dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka, neboť právě tato forma turismu zažívá obrovský nárůst popularity a nebyla dosud dostatečně prozkoumaná.

2. Empirická část

Tato část diplomové práce se věnuje metodice a samotnému empirickému výzkumu dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích. Konkrétními metodami výzkumu jsou zúčastněné pozorování při výzkumném pobytu v Ekvádoru a polostrukturované rozhovory s účastníky různých dobrovolnických pobytů zaměřených na výuku anglického jazyka v rozvojových zemích. Kombinací zúčastněného pozorování a rozhovorů s dalšími dobrovolníky s obdobnými zkušenostmi se pokusím tuto formu dobrovolnictví detailněji popsat a analýzou získaných dat odpovědět na otázky týkající se užitečnosti, udržitelnosti, výhod a nevýhod této formy dobrovolnictví.

2.1. Metodika

K naplnění cílů této diplomové práce je zapotřebí emické perspektivy, které lze dosáhnout právě kvalitativním výzkumem, jehož cílem je porozumění povaze jevu z perspektivy aktérů. Kvalitativní metody užívají techniky účastněného pozorování a rozhovorů k dosažení významů a dojmů subjektů, u kterých není potřeba nebo ani nelze zkoumat jejich intenzitu, frekvenci či kvantitu. Ve srovnání s kvantitativní metodou, která měří data od většího počtu participantů, produkuje kvalitativní metoda velké množství detailních informací od menších počtů účastníků, což zvyšuje míru porozumění konkrétnímu kontextu, avšak snižuje možnost generalizace.

Kvalitativní výzkum je založen na indukci, kdy se až po nasbírání dostatečného množství dat pátrá po pravidelnostech, které se v datech vyskytují [Švaříček, Šed'ová, 2007]. Cílem kvalitativního výzkumu je „do hloubky a kontextuálně zakotveně prozkoumat určitý široce definovaný jev a přinést o něm maximální množství informací“ [Švaříček, Šed'ová, 2007: 24] a porozumění sociální reality zakoušené aktéry [Bryman, 2012: 380]. Výstupem kvalitativního výzkumu jsou pak nové teorie či hypotézy, porozumění zkoumaných jevů či získání nových názorů na dané jevy. Je však důležité mít na paměti, že tyto závěry nelze zobecňovat, neboť jsou platné právě jen pro daný vzorek, na kterém byla data získána [Švaříček, Šed'ová, 2007].

Za nejlepší metodu pro tuto diplomovou práci byly vybrány dvě metody: polostrukturované rozhovory a zúčastněné pozorování. Polostrukturované rozhovory s dobrovolníky jsou vhodným postupem pro získání bohatých, detailních informací o perspektivách dobrovolníků. Tato metoda umožňuje respondentům odpovídat spontánně bez předem

předepsaných odpovědí, zároveň umožňuje možnost přímo respondenty citovat; především však umožňuje flexibilnější rozhovor, který poskytuje prostor pro přirozenější konverzační typ rozhovoru.

K lepšímu porozumění celého fenoménu bylo také zvoleno zúčastněné pozorování během dobrovolnického pobytu ve vesnické škole v Ekvádoru, kde jsem téměř pět týdnů vyučovala jako dobrovolnice angličtinu. Během této doby jsem tak měla možnost lépe poznat fenomén výuky anglického jazyka v rozvojových zemích a porozumět mu nejen z pohledu dobrovolníků, ale hlavně ze strany místní komunity, místních organizátorů, učitelů a studentů, se kterými jsem průběžně taktéž vedla rozhovory.

Domnívám se, že právě kombinací těchto dvou metod mohu tuto problematiku uchopit z pohledu všech zúčastněných, díky čemuž jsem schopna podat ucelenější a důvěryhodnější obraz a interpretaci dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích.

Zmíněnými metodami pak bude řešen výzkumný problém této práce, tedy zda a nakolik je pro koho přínosné dobrovolnictví ve formě výuky anglického jazyka v rozvojových zemích a budou zodpovězeny výzkumné otázky této práce, tedy kdo a proč se této formy dobrovolnictví účastní, jaká jsou očekávání zúčastněných subjektů a jejich následná naplnění; výhody a nevýhody této spolupráce ve formě mezinárodní mezikulturní výměny zkušeností, autentičnosti zážitku a interakcí; problematika ne/kvalifikovanosti a ne/připravenosti dobrovolníků; jevy paternalismu, kulturního nátlaku a stírání identity. Dalším bodem bude také zhodnocení polarity (vztahu, míry) rozvojové spolupráce a jakési udržitelnější podoby turismu, přínos a udržitelnost této formy dobrovolnictví.

2.2. Předporozumění

V kvalitativním výzkumu hraje zásadní roli sebereflexe výzkumníka, který by měl neustále provádět epistemologickou kontrolu a reflektovat své vlastní hodnoty, předpojatosti, kulturní, politické a sociální zázemí [Bryman, 2012: 394]. Je proto namístě před představením samotného výzkumu vyložit, s jakým předporozuměním jsem do výzkumu šla.

S výukou anglického jazyka jsem začínala v osmnácti letech, kdy jsem soukromě vyučovala skupinu dětí angličtině. Postupem času jsem začala dávat i soukromé lekce pro dospělé, čemuž se věnuji doposud. Pocházím z bilingvní česko-anglické rodiny, a proto je i angličtina vedle češtiny mým rodným jazykem. Za sebou mám také dokončené bakalářské studium anglistiky, amerikanistiky a religionistiky na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy.

Poprvé jsem vyjela jako dobrovolnice učit angličtinu v roce 2016 do Nepálu. V tu dobu jsem byla ovlivněna především studiem religionistiky, a soustředila jsem se tak spíše na náboženské záležitosti z antropologického hlediska. O rok později jsem jela na obdobný pobyt, tentokrát do Thajska. Z obou těchto pobytů mám spoustu písemných i audiovizuálních záznamů a fotografií, a proto věřím, že přestože tyto pobyty nejsou stěžejním tématem mé práce, stojí za to je alespoň ve zkratce představit, díky čemuž mohu v této práci podat ještě širší obraz dobrovolnictví v podobě výuky angličtiny v rozvojových zemích. Mé předchozí zkušenosti pro mě byly s ohledem na tuto práci zásadní v tom, že jsem byla na svůj třetí, tentokrát již výzkumný pobyt v Ekvádoru (2019) mnohem lépe připravená. Měla jsem díky svým předchozím zkušenostem lepší představu, co očekávat, a dokázala jsem se novému prostředí a celkové situaci daleko rychleji a lépe přizpůsobit a zorientovat se v nich.

2.2.1. Nepál 2016

Se svým nyní již manželem Matoušem jsme si přes internetový portál HelpX našli školu, kde hledali dobrovolníky na pozice učitelů angličtiny výměnou za ubytování a jídlo. S HelpX jsem již měla dobré zkušenosti z přechozího roku, kdy jsem přes něj jela pracovat jako dobrovolnice do Norska. Rozhlíželi jsme se sice i po jiných organizacích, které nabízely dobrovolnictví v rozvojových zemích, avšak všechny programy byly velmi drahé a nevěděli jsme, na kolik lze těmto organizacím věřit, že na pobytech jen nevydělávají, ale skutečně místním pomáhají.

Poté, co jsme si s Utamem, který měl organizaci dobrovolníků pro místní nepálskou školu na starosti, vyměnili několik e-mailů, ve kterých jsme se stručně představili, domluvili jsme si datum našeho pobytu a odletěli do Nepálu. Já jsem za sebou měla první rok studia anglistiky a zkušenosti s výukou angličtiny u dětí, Matouš doposud neměl s výukou žádné zkušenosti, nicméně angličtinu má na velmi vysoké úrovni. Utamovi tyto informace o našich znalostech a zkušenostech zřejmě stačily, neboť se na ně dále nevyptával.

Důvodem, proč jsme se rozhodli jet do Nepálu jako dobrovolníci, bylo naše přání procestovat svět. Uvědomovali jsme si však negativní dopady turismu a jakožto studenti jsme neměli moc peněz, zato ale hodně času. Dobrovolnictví nám přišlo jako dobrý způsob, jak si splnit sen o cestování a zároveň se pokusit nějak pomoci místním lidem, čímž jsme zároveň chtěli kompenzovat negativní dopady naší cesty.

Poslali nás do základní soukromé anglické školy Buddha Academy ve vesnici Bhakundebessi, kde jsme po současné učitelce angličtiny dostali na starost skoro všechny její hodiny.

Ředitel školy nám školu vyličil jako soukromou anglickou školu, ve které se učí z anglických učebnic, a mluví se tu pouze anglicky. Netrvalo však dlouho, než jsme zjistili, že přestože učebnice skutečně anglické byly, znalosti angličtiny studentů byly téměř nulové. Někteří učitelé se s námi anglicky domluvili, ale jejich úroveň angličtiny rozhodně nepřesahovala úroveň A2. Nejlépe na tom byla učitelka angličtiny, která jako jediná dokonce i projevovala zájem se od nás učit anglicky a často za námi chodila a ptala se, jak se co řekne anglicky.

Každé ráno před začátkem školy se konal anglicky vedený nástup všech dětí a učitelů před školou, kde se zpívala nepálská hymna a píseň „We shall overcome“. Tím však mluvení (respektive zpívání) v angličtině prakticky skončilo. Všechny hodiny probíhaly v nepálské, dokonce i hodiny angličtiny, přestože na těch angličtinářka po studentech vyžadovala, aby po ní sborově opakovali slovíčka.

Kromě rozvrhu a učebnic (které jsme dostali až po několika dnech) jsme k výuce nedostali žádné informace. Nevěděli jsme, co ani jak máme učit, ale ředitel, angličtinářka ani nikdo jiný to také nevěděli. Prý by se od nás chtěli naučit náš způsob výuky. Jediné zadání bylo učit angličtinu, případně povědět něco o naší kultuře a hodně s dětmi mluvit, aby se od nás naučili lepší výslovnost.

Výuka ve škole byla náročná; učili jsme každý den od pondělí do pátku zhruba čtyři hodiny denně žáky ve věku od šesti do osmnácti let. Ve třídách bylo vždy zhruba 15-30 žáků, akustika ve třídách byla velmi špatná a studenti byli hluční, avšak projevovali velké nadšení a zájem – bohužel spíše o nás než o probíranou látku.

Podle učebnic, které jsme dostali, jsme měli vykládat dětem například o různých zemích světa či o hromadné městské dopravě, ale na to jsme museli brzy zapomenout. Vyšlo totiž najevo, že i starším studentům chybí úplné základy, neznali základní gramatické pojmy, jako jsou osoby, čísla či základní slovesa, kterým jsme se tedy následně v hodinách věnovali. Vedle toho jim chyběly i znalosti o cizích zemích, světadílech či městské dopravě, neboť o spoustě zemí nikdy neslyšeli, neznali sousední země Nepálu, a kromě aut a místních autobusů neměli s jinými způsoby dopravy žádnou zkušenost.

Obrázek 2: Matoušova výuka angličtiny, Bhakundebessi, 2. 9. 2016

Ředitel si nás po nějaké době pozval do kanceláře, abychom výuku probrali. Když zjistil, že nepoužíváme učebnice, byl překvapen a považoval to za problém hlavně u starších ročníků, neboť poslední ročník skládá na konci studia závěrečné státní zkoušky, které jsou vystavěny právě na základě látky z těchto učebnic. Nakonec jsme se domluvili, že to tedy budeme kombinovat, a že vedle základních sloves v přítomném čase prostém budeme učit i podle učebnic například podmiňovací způsob, přestože nám to přišlo nesmyslné.

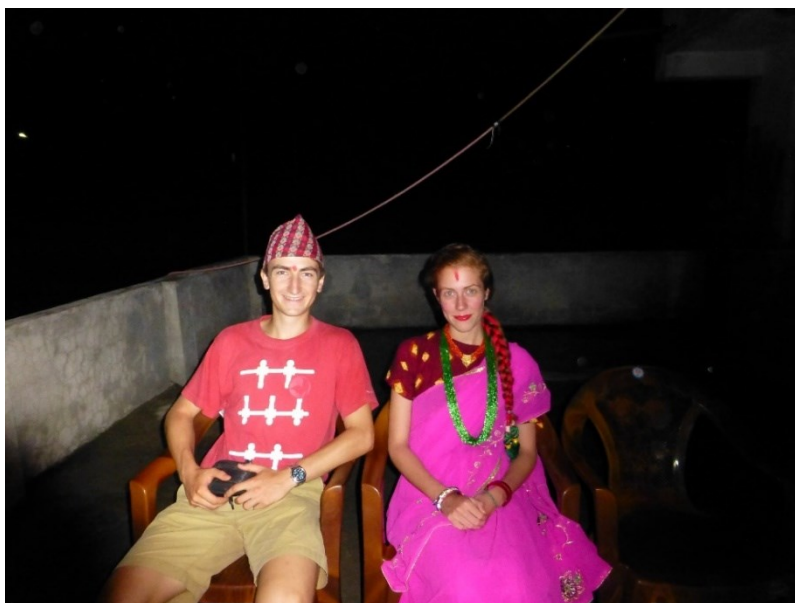
Ředitel po nás také chtěl, abychom si připravili hodinu pro učitele – abychom jim dali lekci angličtiny a výuky angličtiny, ve které bychom zanalyzovali jejich největší chyby a dali jim nějaké tipy, jak výuku zlepšit. Přestože se nám tento požadavek moc nezдал, přece jenom jsme nebyli skuteční učitelé, byli jsme velmi mladí a neměli skoro žádné zkušenosti, na jeho naléhání jsme svolili a lekci připravili. Roli hrála i skutečnost, že jsme mezitím zjistili, že místní učitelé také nejsou „skuteční“ učitelé. Většina z nich za sebou měla pouze tuto základní školu, případně vystudovali ještě střední školu v oborech, jako je hotelnictví, turismus či automechanika, načež se vrátili zpět na tuto základní školu s úmyslem, že budou učit podle učebnic předmět, na který zrovna chyběli učitelé. Výjimku tvořila učitelka angličtiny, která absolvovala i vysokoškolské studium angličtiny.

Při analyzování nedostatků a problémů v místním vzdělávání jsme došli k závěru, že největší problém představuje vedle nedostatečného vzdělání učitelů především disciplína a motivace

učitelů. Přišlo nám absurdní, že školní autobus většinu dní přijížděl pozdě, takže půlka studentů každodenně narušovala hodinu svým pozdním příchodem. Učitelé také docházeli na hodiny pozdě, hodiny neměly žádný systém ani řád a kvůli pozdním příchodům a zdlouhavé kontrolování docházky zbývalo často jen několik minut pro samotnou výuku, při které se učitelé snažili překřičet studenty a získat tak jejich pozornost. Dalším problémem byly relativně časté stávky nařízené maoisty, kteří školu čas od času donutili na den zavřít, což spolu se spoustou náboženských státních svátků výuku velmi narušovalo.

Přestože jsme s těmito problémy také zápasili, měli jsme aspoň zpočátku výhodu v tom, že nás žáci se zájmem poslouchali, avšak to se po několika hodinách změnilo. Mluvili jsme s nimi proto často o důvodech vzdělání, což se zdálo, že občas pomohlo. Také jsme výuku pojali formou různých aktivit a her, dávali jsme dětem domácí úkoly a více prostoru pro jejich samostatný projev – ať už písemný či mluvený.

Když jsme po měsíci odjížděli, byli jsme rádi, že jsme u některých žáků skutečně zaznamenali nějaké – byť minimální – zlepšení. Za největší přínos jsme však považovali to, že se zdálo, že na našich hodinách někteří žáci pochopili, proč je dobré chodit do školy se vzdělávat, a také že jsme se my i studenti vzájemně seznámili s tím, jak žijí lidé v jiných zemích. Většinu volného času jsme strávili s místními, ať už procházkami po okolí, návštěvami rodin studentů či na různých náboženských oslavách, na které jsme byli zváni. Celkově nás místní přivítali velmi vřele, často nás zvali na návštěvy, kde nám nabízeli vše z toho velmi mála, co sami měli, nejednou mi opakovali, jak mám krásnou čistou (bílou) kůži a velmi se zajímali o naši (dle jejich slov) velmi odlišnou kulturu.

Obrázek 3: Oslava svátku Teej, kdy nás místní oblékli do místního oblečení a pozvali nás oslavovat, Bhakundebessi, 4. 9. 2016

2.2.2. Thajsko 2017

Protože se nám zkušenost v Nepálu velmi líbila, rozhodli jsme se s Matoušem zkusit dobrovolnictví i v Thajsku, opět přes HelpX. Při příjezdu jsme zjistili, že pojedeme do jiné školy, než bylo původně domluveno. Místní bohužel neuměli anglicky v podstatě vůbec a thajština je na rozdíl od nepálštiny velmi složitý jazyk, takže bylo mnohem složitější se na něčem domluvit. Skončili jsme ve veřejné základní škole spojené i se školkou ve vesnici Banthungmenunnoi. Mimo školku zde měli šest tříd, na které bylo celkem pět učitelů. Ani zde jsme nedostali žádné informace k výuce, tentokrát však ani rozvrh. Když jsme se ptali, kdy máme jak učit které třídy, učitelka angličtiny nám odpověděla, že když budeme chtít, můžeme za ni vzít její hodiny a učit co chceme.

Brzy jsme zjistili, jak výuka na škole probíhá. Většinu času děti pobíhají po chodbách a většina hodin vypadá tak, že přítomný učitel zapne televizi, ve které je nahraná nějaká hodina daného předmětu. Děti tedy sledují video, kde nějaká cizí učitelka probírá určitou lekci před třídou plnou dětí, zatímco fyzický vyučující často není ve třídě přítomen, případně zapisuje docházku nebo kontroluje, zda si děti píšou do sešitů. V každé učebně navíc sedí v lavicích žáci dvou tříd, přičemž každá třída je otočená k jiné stěně a sleduje jiné video. Ve třídě panuje velký zmatek a většina žáků (pochopitelně) nedává pozor, pokud je dostatečně nekontroluje fyzicky přítomný učitel.

Učitelka angličtiny po nás párkrát chtěla, abychom učili s videem, což bylo opravdu zvláštní, navíc učitelka ve videu mluvila thajsky a jen občas řekla nějaké slovo anglicky, takže jsme tomu vůbec nerozuměli.

Vysvětlili nám, že se jedná o běžnou praxi, neboť v Thajsku mají velký nedostatek učitelů, a učitelé navíc nemají dostatečné vzdělání. Sama angličtinářka říkala, že anglicky neumí, a že proto většinou pouze pouští tato videa. A skutečně její znalosti angličtiny bohužel nepřesáhly nejjzákladnější anglické fráze.

S dětmi jsme tedy opět přistoupili k výuce základních anglických slovíček formou různých aktivit a her. I zde žáci projevovali velký zájem a nadšení, neustále nás chtěli objímat a hrát si s námi. Protože však ani zde neměla výuka žádný systém či řád a úroveň angličtiny byla ještě nižší než v Nepálu, neboť jsme se ani s učitelkou angličtiny nemohli domluvit na základních věcech, byla pro nás výuka dost náročná.

Několikrát jsme zajeli do nějaké jiné školy v nedalekých vesnicích, kde jsme vždy dětem z celé školy připravili několikahodinový anglický program. Poprvé to byl docela šok, neboť nás jednoho rána ředitel naší školy vzal do auta, že pojedeme do jiné školy, kde nás spolu ještě s několika dalšími dobrovolníky z jiných škol postavili před celou školu s tím, že tady mají dnes anglický den a máme je učit anglicky, což bylo zajímavé.

Co se pokroku u dětí za měsíc naší návštěvy týče, opět jako největší přínos hodnotím vzájemnou mezikulturní výměnu, kdy jsme my i místní poznali lidi a kultury z druhého konce světa, a že jsme dětem předali alespoň nějakou motivaci k tomu, aby se se vzdělávaly. Co se angličtiny týče, žáci ani učitelé o ni moc velký zájem neprojevovali a kromě toho, že se někteří žáci naučili základní anglická slovíčka, žádné zlepšení nenastalo.

I zde jsme trávili většinu času s místními. Paní, která nás měla organizačně na starosti, nám na každý víkend vymýšlela program a brala nás spolu se svou rodinou na výlety po okolí. Ve všední dny jsme odpoledne a večery trávili procházkami po vesnici a spontánními návštěvami místních, kteří nás stejně jako v Nepálu často zvali k sobě domů.

Obrázek 4: Matoušova výuka angličtiny s televizí, Banthungmenumnoi, 4. 8. 2017

2.3. Zúčastněné pozorování

Švaříček definuje zúčastněné pozorování jako „dlouhodobé, systematické a reflexivní sledování probíhajících aktivit přímo ve zkoumaném terénu s cílem objevit a reprezentovat sociální život a proces.“ [Švaříček, Šedřová, 2007: 143] Výzkumník má v tomto výzkumu tedy dvojí úlohu, kdy se účastní interakcí, avšak zároveň tyto interakce pozoruje, zkoumá, a má tedy i jiný motiv účasti. Švaříček a Šedřová považují zúčastněné pozorování za vhodnou metodu pro výzkum ve školském prostředí.

Výhodou pozorování je možnost detailně deskriptivně zachytit, co se děje a jak vypadá daná situace v širokém kontextu, a také možnost postihnout situace či skutečnosti, o kterých se respondenti ať už z jakýchkoliv důvodů v rozhovorech nezmíní. Zatímco rozhovory pomáhají pochopit zkušenosti aktérů, zúčastněné pozorování slouží k popisu jejich jednání.

Během zúčastněného pozorování zastává výzkumník roli účastníka a pozorovatele, do kterých různě vstupuje. Jako účastník se ponoří do prostředí, je subjektivní, emotivní, jako pozorovatel se snaží o objektivitu, vědecky vše zaznamenává a zůstává neutrální [Web 12].

Jedním z problémů zúčastněného pozorování je jeho obrovská časová náročnost, kdy podle některých autorů by měl výzkum v terénu trvat alespoň jeden rok, což ale dělá málokdo. Další problém spočívá v terénních poznámkách, neboť je v podstatě nemožné zapsat vše.

Švaříček a Šed'ová proto navrhují spojit pozorování s rozhovory, což badatelům umožní udělat si v kratším časovém období komplexní představu o dané situaci [Švaříček, Šed'ová, 2007]. Protože jsem i já byla při svém výzkumu v Ekvádoru časově omezena, kombinovala jsem zúčastněné pozorování s neformálními a polostrukturovanými rozhovory s aktéry (místními učiteli, studenty, organizátory, s několika místními obyvateli i s jednou dobrovolnicí, která v místní škole také učila).

2.3.1. Výběr terénu

Díky dobrým zkušenostem s webovým portálem HelpX a zároveň nízké finanční nákladnosti a přímé vazbě mezi dobrovolníky a místními jsem se rozhodla pro výběr terénu jeho prostřednictvím. Hledala jsem školu v nějaké rozvojové zemi, kde bych mohla alespoň měsíc jako dobrovolnice učit angličtinu.

Co se země týče, neměla jsem žádné preference, avšak více mě lákaly španělsky mluvící země kvůli nižší jazykové bariéře, neboť jsem již základy španělštiny ovládala. Napsala jsem proto přes Helpx do několika škol v různých zemích (Ekvádor, Peru a Kolumbie), přičemž právě se školou v Ekvádoru jsme se rychle domluvili na práci za ubytování. Na otázku, zda bych tam mohla udělat výzkum ke své diplomové práci na téma dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích ve vztahu k turismu navíc hlavní organizátor Misael reagoval velmi pozitivně, neboť má vlastní ekoturistickou cestovní kancelář a rád s dobrovolníky spolupracuje.

V inzerátu na HelpXu se představili jako malá kečuánská komunita San Bartolo de Uchuculín, která hledá dobrovolníky na výuku angličtiny do místní školy a na pomoc na polích a na stavbě s tím, že ale nemají žádný daný program, a že si přejí, aby se dobrovolníci zapojovali do každodenního běhu komunity, neboť se jedná hlavně o kulturní výměnu a možnost zažít kečuánský komunitní život. Od pondělí do pátku až pět hodin práce, o víkendu možnost navštěvovat krásná přilehlá místa. Preferují dobrovolníky, kteří zůstanou alespoň týden, ideálně jeden měsíc. Na oplátku vyžadují o víkendech tři dolary za osobu na noc.

Díky možnosti práce na polích a na stavbě se mnou jel do Ekvádoru i manžel, se kterým jsme měli v plánu ještě dva měsíce před mým nástupem do školy cestovat po Latinské Americe; ve škole ale učit nechtěl.

Naše komunikace s hlavním organizátorem Misaelem byla zpočátku velmi strohá. Napsala jsem mu email, ve kterém jsem se představila a zeptala se na data našeho pobytu, co si máme

vzít s sebou, o jakou se jedná školu, jak jsou místní děti staré a podobné základní organizační záležitosti. Chtěla jsem začít učit od začátku školního roku, ale to je prý ve škole ještě málo studentů a velký zmatek. Přestože oficiálně škola začíná prvního září, reálně prý vše začíná až od půlky měsíce, a že bude lepší, když tedy přijedeme až tehdy. Jako odpověď potvrzení dat mi přišla zpráva: „Zdravím, perfektní, vezměte si spacák, až dorazíte, přijďte ke mně do kanceláře do Teny, kde si vše vysvětlíme. Uvidíme se brzy!“ A to bylo vše. Z předchozích zkušeností jsem byla zvyklá nemít dopředu více informací, a tak mi nezbývalo než doufat, že to opět dobře dopadne.

Tímto se bohužel výzkum o dva týdny zkrátil, a trval tak jen pět týdnů (15. 9.–20. 10. 2019). Přestože z pohledu zúčastněného pozorování se jedná o spíše kratší dobu, věřím, že to v mém případě stačilo, neboť jsem byla díky svým předešlým zkušenostem dobře připravená. Navíc dobrovolníci málokdy pobudou na místě déle než dva, tři týdny, takže jsem pro místní skutečně byla především dobrovolnice a nikoliv výzkumnice, což se pro můj výzkum hodilo. Zároveň je zúčastněné pozorování jenom součástí mého empirického výzkumu, jehož druhou část tvoří polostrukturované rozhovory s dobrovolníky, a tento terénní výzkum tak slouží především pro ilustraci dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích a k získání perspektivy místních lidí.

2.3.2. Vstup do terénu

Díky předešlým dvěma měsícům cestování po Latinské Americe jsem si velmi zlepšila úroveň španělštiny, což jsem pro následující výzkum považovala za důležité. Také jsem již přivykla místním podmínkám a cítila se celkově připravenější.

Když jsme s manželem večer před srazem s Misaelem přijeli do Teny, náhodou jsme se ubytovali hned vedle jeho cestovní kanceláře, ve které zrovna i byl. Rovnou jsme se s ním tedy šli seznámit. Byl tam se svou manželkou a synem a vřele nás přivítali. Domluvili jsme se, že se sejdeme další den ráno a pojedeme na místo naší působnosti.

Ráno jsme se dozvěděli, že zatímco manžel bude sázet s místními banány a připravovat pole pro ananasy, já budu dojíždět autobusem do nedaleké střední školy ve vesnici Pano. Škola má dvě specializace – z chlapců pak budou zpravidla automechanici a z dívek sekretářky. Jedná se přitom o bilingvní španělsko-kečuánskou školu, ve které jsou všechny hodiny ve španělštině, ale mají i hodiny kečuánštiny.

Misael nás poprosil o vyplnění dotazníku ohledně našich zkušeností s dobrovolnictvím a cestováním a poslal nás na trh, abychom si nakoupili, neboť si v Uchuculinu budeme sami vařit. Pak nás posadil na autobus a rozloučil se s námi. Poprosili jsme řidiče, aby nám zastavil v komunitě Uchuculin, kde na nás po dvacetiminutové jízdě již čekal Misaelův bratr Rami, který na rozdíl od Misaela v komunitě bydlí. Rami byl opilý, velmi mile nás přivítal a odvedl nás do našeho domu, kde jsme měli následujících pět týdnů strávit.

Jak již bylo zmíněno, místní komunita je kečuánská. Kečuánci jsou původní obyvatelé a mluví kečuánsky, což není španělštině vůbec podobné. Kečuánština je dnes však již pomalu na ústupu, což se projevuje i v místní komunitě. Staří lidé hovoří pouze kečuánsky, střední generace již španělsky umí, ale je znát, že to není jejich mateřský jazyk, neboť mají menší slovní zásobu, mluví pomaleji a jednodušeji. Mladší generace už naopak má spíše španělštinu jako svůj první jazyk a kečuánštinu až jako druhý, ale ovládají ji také; děti už kečuánsky neumí skoro vůbec. Tento přechod byl v místní komunitě, kterou tvořila jedna velmi široká rodina o zhruba třiceti lidech, velmi dobře patrný, neboť zde bydleli jak starý místní děda s babičkou, tak i jejich malá vnoučata.

Kečuánci tradičně žijí v takovýchto komunitách, kdy mají společný pozemek, na kterém žijí po menších rodinách v domkách. Kromě toho se zde nachází fotbalové hřiště a betonové sportoviště, na kterém se odehrávají komunitní sešlosti.

Obrázek 5: Kečuánská komunita San Bartolo de Uchuculin, 20. 9. 2019

Dům pro dobrovolníky, který zde Rami před několika lety s dobrovolníky postavil, stojí na samotě na kopečku nad komunitou uprostřed džungle. Nachází se v něm kuchyně s plynovým vařičem, koupelna, dvě hamaky a jídelní stůl v obývacím a v patře tři ložnice. Elektrinu mají jenom některé domky, signál v komunitě nebyl téměř žádný. Při našem příjezdu jsme tu s manželem byli jediní dobrovolníci, ale na místě jsme se dozvěděli, že brzy přijede další dobrovolnice.

Rami nás vyzval, abychom si vybalili a přišli do komunity, že se dnes slaví dvojité narozeniny. Když jsme na oslavu dorazili, tancovalo se, vyhrávalo se z hudebního reproduktoru a všichni již byli dosti opilí. To nám však zajistilo vřelé a velmi otevřené přivítání. Všichni nás objímali, tancovali s námi a nalévali nám pivo, které se zde pije formou větších panáků. I díky tomu jsem si vydobyla na začátku dobrou pozici, neboť na místní udělalo dojem, že piji pivo. Neméně na ně zapůsobilo, když jsem jim řekla o původu jména jejich národního piva „Pilsener“. Před patnácti lety zde ženy prý pivo nepily vůbec a stále se jedná spíše o mužskou záležitost; mé popíjení si ale velmi chválili.

Druhý den ráno mě Rami odvezl do školy v Pano, kde mě seznámil s místním ředitelem a učitelkou angličtiny. Ředitel se v mé přítomnosti zřejmě cítil nejistě. Potřásl mi rukou, anglicky se představil a španělsky mi řekl, že je velmi rád, že tu jsem, že je to pro celou školu skvělé a odešel. Učitelka angličtiny, Rocío, mě rovnou objala a projevovala velké nadšení, že jsem tady. Ukázala mi, kde jsou třídy, a odvedla mě do kabinetu učitelů, kde mě všem učitelům představila. Jejich reakce mě přitom docela překvapila, neboť všichni se zdáli mým příjezdem velmi nadšení; chichotali se a radovali, že jim pomůžu a několikrát opakovali, jak jsem krásná, a že mají velkou radost, že jim budu dělat společnost.

Rocío mi dala rozvrh, podle kterého jsem měla učit pět až sedm hodin denně. Překvapuje mě, že mezi hodinami nejsou přestávky, kromě jedné hodinové na oběd. Ujistila mě, že přestávky se tu opravdu nedrží, přestože je to hrozné, neboť studenti i učitelé jsou věčně unavení a děti mají hlad. Když jsem jí řekla, že u nás máme mezi všemi hodinami alespoň desetiminutové přestávky, velmi se divila, a že prý je to chytré. To ostatně s údivem říkala skoro na vše, co ode mě slyšela.

Vysvětlila mi, že normálně učí podle učebnic, ale že ty bohužel zatím nedorazily. Jejich distribuci má totiž na starosti ministerstvo školství, které je dosud neposlalo. Několikrát mi poděkovala, že jsem tady a budu jí pomáhat, vůbec prý neví, co si bez učebnic počít, neboť

její angličtina je hrozná. Doposud jsme mluvily španělsky, avšak na toto jsem jí již anglicky odpověděla, že když spolu budeme mluvit anglicky, tak se za tu dobu, co tu budu, může hodně zlepšit, a já navíc španělsky zas tak dobře neumím. Stále jsme však střídaly angličtinu se španělštinou, neboť Rocío často nevěděla, jak se co anglicky řekne (včetně například dnů v týdnu či základních číslovek) a když jsem od ní potřebovala nějakou konkrétní informaci, třeba kdy mám další den přijít, zeptala jsem se raději španělsky, abych si mohla být odpovědi jistá.

Šly jsme se pak s Rocío podívat na nástup studentů k zahájení školního dne, kde studenti zpívali státní hymnu. Kdykoliv kolem nás prošli nějakí studenti, také se velmi chichotali a se slovy „hello“ se vždy velmi rozesmáli. Pak mě Rocío poslala domů, neboť výuka začíná řádně až zítra, protože dnes je ve škole stále ještě moc málo studentů. Tentokrát tu však není, kdo by mě odvezl, a místní autobus jezdí jen jednou za hodinu; vydávám se proto zpátky do komunity pěšky po asfaltové silnici v nesnesitelném poledním rovníkovém slunci; cesta trvá skoro hodinu.

Další den ráno přijíždím do školy v 7 ráno na svou první hodinu – poslední ročník, ve kterém je jenom pět studentek. Rocío mě uvede jako novou učitelku angličtiny. Představím se a poprosím studentky, aby mi také řekli, jak se jmenují, kolik jim je let a odkud jsou. Nerozumí, jsou zmatené, vše proto opakuji a píšu na tabuli. Jediné odpovědi, které se mi dostalo, bylo „Fine, thank you.“ Vše anglicky s pomocí barevných fix a tabule vysvětluji a zkouším nanovo. Byla jsem překvapená, že neznají ani tyto základní fráze. Následoval výklad slovesa být v přítomném čase. Dávám s děvčaty dohromady osobní zájmena – „I, you“ znají, zbytek ne. Rocío, která celou situaci sledovala, mě poprosila, abych vysvětlila i záporné věty a kontrakce, ve kterých má prý sama zmatek. Trpělivě vše vysvětluji a skrývám své překvapení. Děvčata se chichotají, zapisují si a zdá se, že výklad pochopily.

Následující dvě hodiny mám mít dle rozvrhu volné, avšak Rocío mě žádá, abych ve volných hodinách učila anglicky ji. Pomoc potřebovala konkrétně s nepřímou řečí, činným a trpným rodem s tím, že vůbec neví, o co jde, ale za tři dny má z této látky test. Napůl anglicky, napůl španělsky se jí danou gramatiku snažím vysvětlit, avšak celý proces je velmi náročný.

V deváté třídě, kde se konala další hodina, bylo dvacet pět hlasitých pobíhajících žáků. Všichni včetně mě s Rocío přišli pozdě. Následovalo představení, které proběhlo stejně jako v předešlé třídě. Rocío mě následně poprosila, abych žáky učila abecedu. Podobně vypadaly

i všechny následující hodiny. Na prvních hodinách mě Rocío vždy představila, načež jsem učila žáky, jak se anglicky představit, a Rocío mi pak vždy na místě řekla, co mám učit (čísla, abecedu, základní slovesa, barvy) a celou hodinu sledovala. Další hodiny už se mnou většinou nechodila, jen občas udělat docházku. Před hodinou mi někdy řekla nějaké téma hodiny, případně mi dala libovolnou učebnici, kterou zrovna v kabinetu našla, abych učila podle ní. Témata byla však vzhledem k úrovni angličtiny studentů příliš náročná, navíc studenti učebnice neměli, takže jsem učebnice vždy brala maximálně jako lehkou inspiraci a reálně s nimi dále nepracovala.

Obrázek 6: Školní kampus střední školy v Pano, 23. 9. 2019

2.3.3. Role a vztahy v terénu

Moje hlavní role v očích místních byla především role dobrovolnice a učitelky angličtiny. Svou roli výzkumnice jsem přitom nijak netajila a řekla jsem o tom hlavnímu organizátorovi Misaelovi, jeho bratrovi Ramimu, učitelům ve škole a také ve třech třídách, ve kterých jsem se pokusila o skupinový rozhovor. Místní o můj výzkum však nejevili žádný zájem, a nebrali tak tuto mou roli výzkumnice vůbec v potaz, což považuji za značnou výhodu.

Vedle výzkumníka identifikují Hammersley a Atkinson (1995) tři významné role aktérů: dveřníka (gatekeeper), patrona (informal sponsor) a klíčového informátora (key informant) [Hammersley, Aktinson, 1995]. Dveřník uvádí výzkumníka do terénu. Mým hlavním dveřníkem byl Misael, který má v místní komunitě velmi vysoké společenské postavení,

neboť se odstěhoval z komunity do nedalekého města, kde si založil vlastní úspěšnou cestovní kancelář, a je tak místními uznáván. Přestože komunitě i učitelům mě pak již představil jeho bratr Rami, vždy to bylo s odkazem na Misaela, k němuž zde všichni chovali respekt. Do tříd jsem pak byla uvedena učitelkou angličtiny Rocíou, a proto by se dalo hovořit o třech dveřnicích, přestože tím hlavním byl bezesporu Misael, který se stal zároveň i mým patronem, neboť nade mnou měl záštitu.

Klíčové osoby byly opět Misael, Rami a Rocío, kteří mi poskytli potřebné informace, rozhovor, na vše jsem se jich mohla doptat a zároveň byli i objekty mého pozorování. Tato trojice zároveň reprezentovala tři různé roviny, které jsem v terénu zkoumala: Misael reprezentoval organizační stránku dobrovolnictví, Rami reprezentoval místní komunitu a Rocío školní prostředí.

Ve výzkumu je velmi důležité budování důvěry. Věřím, že právě díky tomu, že mě místní obyvatelé (včetně klíčových informátorů) vnímali primárně jako dobrovolnici a byli vděční, že jsem jim přijela pomáhat, nebyl s důvěrou žádný problém. Všichni byli velmi otevření a svěřovali se mi i s velmi osobními informacemi. Rocío si ke mně také vybuodovala velmi vřelý vztah na základě toho, že jsem jí nejen výrazně odlehčila od její práce, ale také jsem jí pomáhala s jejím studiem a zkouškami, díky čemuž se mi otevřela ještě více.

V souvislosti s tím jsem však musela řešit nepříjemné etické dilema, kdy po mně Rocío chtěla, abych za ni vyplňovala její online univerzitní testy. Ze začátku jsem se jí vždy snažila látku, která pak byla předmětem testu, naučit, avšak Rocío projevovala čím dál tím menší zájem, nehledě na to, že se jednalo o poměrně složitou angličtinu, která byla skutečně nad její schopnosti, a vyžadovalo by to ještě alespoň rok intenzivního studia, než by byla schopná takovéto testy správně napsat. Postupem času jsme tedy testy psaly společně, respektive jsme seděly u jednoho počítače a já jsem jí napovídala, které odpovědi jsou správné. Rocío si občas správné odpovědi zaznamenávala do mobilu a následně je rozesílala svým spolužákům. Později jsem se snažila ze společného psaní testů vždy nějak vymluvit, ale bohužel se mi to ne vždy podařilo, navíc Rocío mě měla s každým splněným testem radši, což znamenalo větší sblížení a větší náhled do terénu. Z tohoto svého morálního pochybení mám však dodnes výčitky, neboť právě nevzdělanost učitelů považuji za jeden ze stěžejních problémů školství v rozvojových zemích. Zároveň jsem však toto nevzdělání tímto způsobem podporovala.

2.3.4. Co pozorovat

Od příjezdu na místo výzkumu jsem se soustředila na pozorování všeho, abych se s prostředím a lidmi dobře seznámila, a mohla se tak v terénu lépe zorientovat. Postupem času jsem se tak již ve známém prostředí mohla čím dál tím více soustředit na vybrané situace a jevy, relevantní pro tuto diplomovou práci.

Jako pomoc při pozorování jsem si přitom vybrala tzv. rámec AEIOU, jehož písmenka reprezentují [Web 13]:

1. A – Activities = Činnosti: Co lidé dělají, aby docílili svých cílů?
2. E – Environments = Prostředí: Kde se tyto činnosti odehrávají?
3. I – Interactions = Interakce: Jaké probíhají mezi lidmi interakce? Jaký mají lidé vliv na aktivity a prostředí?
4. O – Objects = Předměty: Jaké předměty vstupují do interakcí? Jak se vztahují k lidem, činnostem a interakcím?
5. U – Users = Osoby: Koho pozoruji? Jací jsou? Jak se chovají, jaké mají potřeby, vztahy, role, jak interagují?

2.3.5. Zaznamenávání pozorování

Terénní poznámky jsou velmi důležité, neboť jsou mnohdy jedinou uchovanou verzí dat a slouží jako datový korpus, který na základě každodenních zápisků v průběhu výzkumu badatel vytváří [Švaříček, Šedřová, 2007]. Během dne jsem si v terénu psala do malého sešitku či do mobilního telefonu krátké heslovité poznámky (jottings) a terénní poznámky (field notes), které jsou zpravidla delší a mohou být deskriptivní či reflektující (metodologické a analytické) [Bernard, 2006]. Snažila jsem se tyto poznámky dělat co nejbezprostředněji, avšak ne vždy to situace umožňovala. Pořízené poznámky jsem se pak snažila vždy dvakrát denně rozepisovat do terénního deníku: když jsem se vrátila ze školy, a pak ještě večer, případně druhý den ráno před vyučováním, aby mi události nesplývaly. Jak jsem již zmiňovala, ze začátku jsem se soustředila na celý kontext a situaci terénu, kterou jsem taktéž zapisovala, avšak postupem času jsem se v deníku více rozepisovala o relevantnějších jevech na úkor celkového kontextu, což souvisí i s tím, že se z mých dnů ve škole po chvíli stala rutina, na kterou jsem si já i místní zvykla a vše se velmi opakovalo.

2.3.6. Rozhovory

Jak jsem již zmínila, v rámci zúčastněného pozorování jsem prováděla také rozhovory. Především šlo o neformální rozhovory s místními z komunity, s učiteli a se studenty. Z těchto rozhovorů jsem si dělala poznámky, které jsem pak rozepisovala do terénního deníku. Neformální rozhovory jsem vedla v průběhu celého pobytu, avšak více jsem je soustředila do druhé půlky svého pobytu, kdy už jsem se s místními více znala, díky čemuž byli otevřenější a měla jsem možnost se od nich více dozvědět.

Během pobytu jsem také vedla polostrukturované rozhovory, konkrétně s hlavním organizátorem Misaelem, jeho bratrem a organizátorem na komunitní úrovni Ramim a učitelkou angličtiny Rocío. Snažila jsem se i o polostrukturovaný rozhovor s druhou učitelkou angličtiny Biancou, která učila jednu hodinu týdně, ale bohužel neuměla dostatečně dobře anglicky ani španělsky a vzhledem k její velmi stydlivé a introvertní povaze nebyl možný rozhovor ani skrze tlumočnicka. Namísto toho jsem si s ní tedy snažila alespoň trošku povídat a po částech jsem se od ní nějaké informace také dozvěděla. I tyto rozhovory jsem vedla spíše ke konci výzkumu, opět kvůli větší otevřenosti, a tím i větší upřímnosti respondentů.

Polostrukturované rozhovory jsem si vždy se souhlasem nahrávala na telefon a následně jsem si je doslovně přepsala, abych s nimi mohla lépe pracovat. Rozhovory trvaly vždy asi 30 minut. S Ramim, který anglicky neumí vůbec, jsem si povídala španělsky za přítomnosti svého manžela, jehož španělština je na vyšší úrovni, a který mi tak pomáhal s překladem některých slov. S Misaelem a Rocío probíhaly rozhovory také ve španělštině, ale jelikož oba mají základy angličtiny, mohla jsem si angličtinou v případech nejasnosti občas vypomoci.

Polostrukturovaný rozhovor jsem vedla také s dobrovolnicí Aline, která ve škole učila týden angličtinu. Tento rozhovor je však součástí druhé části empirického výzkumu, tedy analýzy rozhovorů, a nebude proto v části o terénním výzkumu dále rozebírán.

2.3.7. Průběh výzkumu

Jak jsem již zmínila, ze začátku pobytu jsem se soustředila především na pozorování všeho kolem mě. Postupem času jsem se zaměřovala čím dál tím více na relevantnější témata ve vztahu k této diplomové práci a po nabytí větší důvěry místních jsem k pozorování přidala i rozhovory. Dvakrát denně, vždy po návratu ze školy a pak večer, jsem prepisovala své terénní poznámky do terénního deníku.

Během pěti týdnů svého výzkumu jsem každý den od pondělí do pátku podle přiloženého rozvrhu (přestože se dvakrát během mého pobytu rozvrh trošku změnil) učila anglický jazyk na nedaleké bilingvní kečuánsko-španělské střední škole studenty od deseti do devatenácti let.

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	TIME			MONDAY	TUESEDAY	WEDNESDAY	THURSDAY	FRIDAY
2	7:10	7:50	1		Foreign Language		2nd "B"	3rd "B"
3	7:50	8:30	2	2nd "A"	Foreign Language		2nd "B"	
4	8:30	9:10	3	10th	3rd "B"	9th	10th	10th
5	9:10	9:50	4	8th				
6	9:50	10:30	5	8th	9th	8th		9th
7	10:30	11:00	6	B	R	E	A	K
8	11:00	11:40	7		9th	2nd "A"	Foreign Language	8th
9	11:40	12:20	8		10th	2nd "A"	Foreign Language	3rd "A"
10	12:20	13:00	9	Foreign Language	Foreign Language		Foreign Language	3rd "A"
11	13:00	13:40	10	Foreign Language		2nd "B"		

Obrázek 7: Můj rozvrh („Foreign language“, tedy „cizí jazyk“, je označení hodin angličtiny pro studenty vyšších ročníků, kteří si vybrali zaměření „sekretářka“.)

Neučila jsem jen jedenáctou třídu, kde vyučovala angličtinářka Bianca, jejíž znalosti angličtiny byly na úrovni studentů. Bianca byla na mateřské dovolené, proto jí přidělili jenom jednu třídu, k tomu navíc začínala dálkové online studium angličtiny na vysoké škole. Párkrát mě poprosila, abych za ni převzala i její hodinu, ale to se nikdy neuskutečnilo, protože své hodiny kvůli svému novorozenému synovi většinou zrušila.

Po třech týdnech, kdy jsem postupovala podle rozvrhu, jsem si šla s Rocío promluvit o snížení hodin, které budu učit já. Tyto tři týdny jsem odučila všechny její hodiny, Rocío učila jen občas, namátkově, zhruba dvě, tři hodiny týdně. Výuka však byla velmi náročná a původní dohoda s Misaelem bylo pět hodin práce denně, avšak učila jsem šest až sedm hodin denně a k tomu o volných hodinách ještě Rocío. Práce s některými třídami byla opravdu velmi náročná, a každodenní velké teplo a vlhko ji pro mě činilo ještě náročnější. Jednu třídu jsem dokonce odmítla učit úplně.

Jednalo se o devátou třídu, ve které bylo třicet dětí, které neustále křičely, pobíhaly po třídě i ze třídy. Bylo velmi náročné si vydobýt nějakou autoritu, upoutat jejich pozornost a vždy mě to stálo opravdu mnoho úsilí. Občas jsem některé žáky, kteří svým chováním rušili celý zbytek třídy, musela i vykázat z hodiny; nevěděla jsem, co jiného si s nimi počít. Třídě jsem

vysvětlila, že jestli se budou takhle chovat dál, tak je nebudu učit, že jsem tady jako dobrovolnice a tohle není moje povinnost, takže pokud nechtějí, abych je učila, bude je učit Rocío. Třída hlasitě protestovala, že nechtějí Rocío, ale mě, nicméně jejich chování bylo i na dalších hodinách stejné, a proto jsme se s Rocío domluvily, že už je učit nebudu; příliš mě to vyčerpávalo. Pak jsme se vždy dle situace domluvily ještě na několika hodinách, které si převzala ona, podle toho, jak se jí to zrovna který den hodilo.

Po škole jsem většinou chodila pěšky domů; sice mi Misael slíbil, že mi půjčí kolo, ale bohužel k tomu nikdy nedošlo. Cestou jsem většinou šla kolem Matouše, který většinou pracoval někde nedaleko komunity Uchuculin s Ramim nebo s dalšími místními z komunity; chvíli jsem s nimi pobyla, načež jsme si šli do našeho dobrovolnického domku s Matoušem uvařit oběd. Odpoledne jsme většinou trávili procházkami po okolí, občas hraním her s místními, pak jsme si uvařili večeři a většinou šli brzy spát. Přestože první večer se v komunitě konala velká oslava, která se protáhla do noci, byl tam po zbytek času klid a všichni místní byli buď mimo komunitu někde v práci nebo zalezlí v domcích.

Místní si na nás postupem času zvykali, avšak už ze začátku jsme přitahovali mnohem méně pozornosti než v Nepálu či Thajsku. Domnívám se, že je to tím, že jsou zde na turisty přeci jen zvyklejší, vzhledem k tomu, že se zde několik lidí živí turismem a celý region se soustředí na to, aby přilákali více turistů. Do komunity Uchuculin navíc už jezdí dobrovolníci zhruba dvacet let, přestože v místní škole jich bylo za celou dobu jenom pět (včetně mě a Aline, která ve škole učila týden v době mého pobytu). Učitelé a studenti bydleli zase v jiných komunitách, vesnicích a městech, takže jsme se po škole většinou nepotkávali. Z těchto důvodů mezi námi a místními probíhalo méně interakci než s místními v Nepálu či Thajsku, pro které jsme byli neustále středem jejich zájmu.

I přesto jsme však přitahovali dost pozornosti, a to jak v komunitě, tak v místním autobuse, kterým jsem jezdila sama ráno do školy, či když jsem šla pěšky a místní mě zastavovali a ptali se mě, co tady dělám. Když jsem jim řekla, že tu učím angličtinu jako dobrovolnice, vždy projevovali obrovské nadšení.

O víkendech jsme jezdili do nedalekého města Teny nakoupit si zásoby jídla na další týden. Jeden z místních obyvatel komunity byl turistický průvodce, který nás občas bral s sebou na výlety s dalšími turisty, abychom mu pomáhali s překládáním, neboť kromě základních slov neuměl anglicky. Jeden víkend jsme pak také jeli na třídní turistický zájezd, když nás

s Matoušem Misael v den odjezdu poprosil o pomoc s natáčením korejského dokumentu o Ekvádoru. Korejci, kteří film přijeli natáčet, chtěli natáčet turisty na turistických výletech, avšak jelikož do tohoto regionu obecně nejezdí mnoho turistů, a navíc již bylo po turistické sezoně, byli jsme jediní „turisti“ (respektive bílé tváře), které mohli sehnat. Jeli jsme tak s korejským štábem a dvěma průvodci z Misaelovy kanceláře hrát turisty do džungle.

Během svého pobytu jsme s Matoušem byli jediní dobrovolníci až do našeho posledního týdne, kdy se k nám přidala Francouzka Aline, která byla zrovna na své dvouroční cestě po Latinské Americe a toto byla už její třetí dobrovolnická zkušenost. Předtím pomáhala na farmě a v hostelu, sem jela pomáhat Misaelovi do kanceláře s překládáním a sázet banány, ale chtěla si vyzkoušet i výuku. Po jejím příjezdu mě Rocío poprosila, abych vzala Aline s Matoušem a abychom udělali studentům jeden den pár společných hodin. Vymysleli jsme tedy s Aline a Matoušem několik naučných anglických her a jeli do školy, jak jsme byli s Rocío domluveni.

Když jsme dorazili, byla však škola téměř prázdná. Potkali jsme jen pár studentů, kteří nám řekli, že se dneska neučí, že se dnes slaví Den ekvádorské vlajky (Día de la Bandera de Ecuador). Po chvíli narazíme na Rocío s Biancou, které jsou nadšené, že jsem přijela s dalšími dobrovolníky. Ptám se, proč se neučí, ale učitelky se usmívají, že dneska se prostě nakonec neučí, že máme přijít učit až zítra, a že dnes máme zůstat na slavnost. Hodinu před slavností tedy trávíme ještě v kabinetu se zbytkem učitelů, kteří nás ale od slavnosti odrazují, že je to prý děsná nuda, která trvá několik hodin. Také se velmi diví, že se Aline s Matoušem naučili tak dobře anglicky, když to není (na rozdíl ode mě) jejich rodný jazyk, a že je to podle nich zřejmě tím, že v Evropě vlastně umí anglicky všichni, je tam i lepší školství, a hlavně jiné děti, které se umí lépe učit, neboť jsou nadáni jinou mentalitou – jako by jim to bylo shůry dáno.

Pak už začíná slavnost, na které načesaní studenti posledního ročníku v oblecích, šatech a botách na podpatku, slibují každý zvlášť před ekvádorskou vlajkou, že budou řádně sloužit vlasti. Po hodině slibů odcházíme.

Druhý den jedeme tedy opět s Matoušem a Aline do školy, tentokrát už snad doopravdy učit. Studenti byli nadšení, avšak velmi neposlušní a hlasití, což hodinu vždy velmi protahovalo a znepríjemňovalo. Aline s Matoušem už byli po několika hodinách dostatečně frustrovaní

a unavení (já také, ale už jsem byla zvyklá). Aline pak ještě do školy týden chodila, Matouš zůstal raději u sázení banánů.

Obrázek 8: Moje výuka osmé třídy, Pano, 23. 9. 2019

2.3.8. Výstup z terénu

Můj poslední den ve škole byl pátek, kdy ve škole zrovna nebylo moc studentů. Když jsem se na konci každé hodiny se studenty loučila, pokřikovali, že tu mám zůstat, a že nechtějí zpátky Rocío. Učitelů bylo ten den ve škole také málo. Děkovali mi, že jsem tu s nimi byla a pomáhala jim, že to bylo skvělé, a že se musím hlavně někdy vrátit. Rocío mě několikrát se slzami v očích obejmula a neustále opakovala, jak se jí i studentům po mně bude hrozně stýskat, a že jsem jim všem moc pomohla. Když jsem pak naposledy šla pěšky ze školy zabalit si do dobrovolnického domu, byla jsem rozpolcená. Na jednu stranu jsem byla ráda, že už tady nebudu učit, neboť jsem byla z výuky stále ještě frustrovaná a velice vyčerpaná, avšak na druhou stranu jsem věděla, že se mi po tomto místě a lidech bude také stýskat.

Večer jsme s Ramim, Matoušem a Aline jeli do Teny, neboť nás Misael pozval na rozloučenou na oslavu. Nejprve jsme popili pár piv u Misaela v kanceláři spolu s dalšími průvodci, kteří nám vyprávěli prisprostlé vtípky, a pak nás vzal Misael k sobě domů, kde už jeho manželka chystala večeři. Když jsme dojedli, přišlo ještě asi dalších sedm lidí a vzali

nás na místní diskotéku. V brzkých ranních hodinách jsme přijeli zpátky do komunity a další den jsme půlku dne prospali.

Následujícího dne jsme se s Matoušem šli rozloučit s místními v komunitě. Bohužel jsme měli opět smůlu, neboť spousta místních byla zrovna pryč. Alespoň s několika místními se však loučíme, objímáme a lidé nám opět děkují za pomoc s tím, že doufají, že se někdy vrátíme. Pak už odjíždíme na nádraží do Teny, odkud začínáme dlouhou cestu zpátky do Prahy.

2.3.9. Autoreflexe

Jak již bylo zmíněno, autoreflexe zaujímá v kvalitativním výzkumu velmi prominentní místo. Při výzkumu jako je tento, kdy je cílem dosáhnout emické perspektivy, toto platí dvojnásob. K získání emické perspektivy je totiž velmi důležité si uvědomovat svou vlastní, etickou perspektivu, kterou je potřeba od té emické důsledně oddělovat. Během výzkumu i v následné analýze dat je tak potřeba neustále provádět epistemologickou kontrolu. Dále je nutné brát v potaz reaktivitu, tedy skutečnost, že přítomnost výzkumníka může ovlivnit procesy, na něž je výzkum zaměřen, neboť sociální identita, vzdělání a osobnost výzkumníka mohou do značné míry ovlivnit výzkumný proces [Hendl, 2005: 148]. O těchto informacích ohledně své osoby jsem se již zmínila v kapitole „Předporozumění“; nyní je potřeba popsat další sebereflexe, kterým jsem během výzkumu v Ekvádoru čelila.

Jsem si vědoma, že na mě alespoň ze začátku místní nahlíželi skrze již zaběhlé stereotypy ohledně bílých dobrovolnic, které k nim jezdí. Obecně je v Ekvádoru na bílé turisty často nahlíženo jako na „chodící peněženky,“ které by se měly o své jmění, do kterého se narodily, dělit. Zároveň je v Ekvádoru velmi výrazná machistická kultura. Na podobné přístupy jsem však již byla z předešlých zkušeností v Nepálu, Thajsku, ale i z předešlých cest po Latinské Americe připravená. Věděla jsem, že je potřeba si s místními (především tedy s muži) vytyčit určité hranice, aby byl hned zpočátku nastolen vzájemný respekt. Zároveň vidím jistou výhodu v tom, že jsem pobyt v Ekvádoru absolvovala se svým manželem, čímž jsem alespoň částečně snížila mužský zájem o svou osobu. Další výhodou byla skutečnost, že jsem se na nějakou dobu stala místní učitelkou, což mi také přineslo více respektu.

Dále je potřeba zmínit, že jsem na začátku byla velmi motivovaná k tomu, abych studenty ve škole něco skutečně naučila. Mé nadšení však bohužel postupem času vystřídalou zoufalství a frustrace, neboť ve škole až na vzácné výjimky nejevil nikdo o vzdělání a školu

(nejen o angličtinu) zájem – a to bohužel včetně učitelů. Do ještě hlubšího zoufalství jsem upadla, když jsem se na jedné z hodin s posledním ročníkem dozvěděla, jak zde probíhají závěrečné zkoušky (jakási ekvádorská obdoba českých maturit). Na rovinu jsem se studentek poté, co ani jedna nepřinesla domácí úkol, zeptala, jak tyto zkoušky z angličtiny chtějí splnit, když neumí v angličtině složit ani jednoduchou větu a neučí se. Odpověděly, že jim Rocío dá dopředu správné odpovědi a ony se z paměti naučí, že u otázky číslo jedna je správná odpověď b) a podobně. V jiných školách to prý tak běžné není, ale tady podle jejich slov učitelka neumí dobře anglicky, a není tak schopná je látku naučit, takže by závěrečnými zkouškami jinak neprošel nikdo.

Jeden učitel v kabinetu si pak všiml mé frustrace, načež jsem se mu svěřila, že mě trápí, že nevím, proč se ve škole vůbec snažím studenty něco naučit, a že mě to vyčerpává. Vysvětlil mi, že se jedná o špatně nastavený systém, kdy stát viní za veškeré problémy studentů školu, a studenti tak nemají žádnou zodpovědnost ani povinnosti, natož motivaci se něco naučit. Dozvídám se, že je to prý stejné i v jiných předmětech, že se studenti nechtějí učit, nic je nezajímá a místo domácích úkolů po škole berou drogy. Když přitom nějaký student propadá, vina přechází na učitele. Přidávají se k němu i další učitelé, kteří postupně přicházejí do kabinetu, a všichni mu dávají za pravdu. Ten den mě ještě dokonale vyvedla z míry cedule před školou inzerující „excelentní mezikulturní vzdělání“. „Doma“ jsem se naštěstí mohla vyzpovídat manželovi, a protože byl přede mnou víkend, mohla jsem si od školy odpočinout, nabrat sil a v pondělí se opět do třídy vrátit.

Obrázek 9: Billboard před školou reklamující „excelentní mezikulturní vzdělání“, Pano, 3. 10. 2019

2.3.10. Limity výzkumu

Výzkum byl limitovaný především časově, kvůli čemuž byl terénní výzkum relativně krátký. Jak jsem však již vysvětlila, domnívám se, že díky předporozumění, které jsem tou dobou měla, jsem se v prostředí mohla lépe a rychleji orientovat, a zároveň jsem tak pro místní byla skutečně více dobrovolnicí než výzkumnicí, neboť dobrovolníci zde většinou tráví kratší časové úseky.

Dalším limitujícím faktorem byla jazyková bariéra, neboť místní angličtinu prakticky neovládali a moje španělština nebyla na nejlepší úrovni, leč na běžné konverzování stačila. Během rozhovorů mi vypomáhal manžel, který umí španělsky lépe a v případě nedorozumění mi tlumočil. Horší to bylo se staršími osobami, které neovládali španělštinu buď vůbec, a nemohla jsem se s nimi kvůli své neznalosti kečuánštiny tedy dorozumět, či španělštinu ovládali pouze málo, a vyjadřovali se tak velmi zjednodušeně.

Jako nevýhodu vnímám skutečnost, že jsem během pobytu v Ekvádoru zastihla pouze jednu další dobrovolnici, neboť se domnívám, že by bylo jistě zajímavé pozorovat v terénu více

dobrovolníků, přestože perspektiva dobrovolníků je náplní druhé poloviny empirického výzkumu formou rozhovorů.

2.4. Polostrukturované rozhovory s dobrovolníky

Druhou částí empirického výzkumu této diplomové práce tvoří polostrukturované rozhovory s dobrovolníky ze zemí globálního Severu, kteří se účastnili dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v nějaké rozvojové zemi. Během polostrukturovaného rozhovoru či také rozhovoru pomocí návodu, se výzkumník řídí podle předem připraveného seznamu otázek či témat, které chce v rámci rozhovoru probrat, přičemž má volnost při výběru pořadí i formulaci otázek podle situace. Zároveň je tento způsob rozhovoru strukturovanější, čímž ulehčuje srovnávání a pomáhá udržet zaměření rozhovoru. Tento typ rozhovoru také umožňuje respondentům volně vyprávět o vlastních perspektivách a zkušenostech [Hendl, 2005: 174].

Polostrukturovaný rozhovor tak umožňuje výzkumníkovi zjistit pochopení sociální reality informátorů a do hloubky porozumět tomu, jak relativně homogenní skupina aktérů interpretuje určitý segment sociální reality. Nevýhodou rozhovoru je však nemožnost zjistit informace, které si informátor neuvědomuje, nepamatuje, či nechce sdílet.

K rozhovorům jsem měla připravené níže uvedené tematické okruhy s detailnějšími podotázkami, které mi pomáhaly získat od respondentů veškeré podstatné informace:

- Dobrovolnictví obecně
- Zkušenosti s dobrovolnictvím formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích, vztah dobrovolnictví, turismu, pomoci
- O výuce, autoreflexe, zhodnocení přínosů
- Percepce místních z pohledu dobrovolníků
- Interakce s místními
- Celkové zhodnocení dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích, pozitiva a negativa
- Demografie

2.4.1. Výběr výzkumného vzorku

Pro výběr informátorů jsem si stanovila následující kritéria, která museli všichni informátoři splňovat. Jednalo se konkrétně o nutnost strávit alespoň týden dobrovolnictvím formou

výuky anglického jazyka v libovolné rozvojové zemi bez nároku na finanční ohodnocení v posledních čtyřech letech. Další podmínkou bylo žít v nějaké „vyspělé“ západní zemi. Původně jsem se domnívala, že bude následně potřeba nějakým způsobem zohlednit rozdíly mezi tím, když se takového způsobu dobrovolnictví zúčastní Čech či Američan, avšak vzhledem k tomu, že jsem se v praxi během svého dobrovolnictví nesetkala s nikým, kdo by Českou republiku znal, a místní nás cizince vnímali všechny jednoduše jako bohaté bílé tváře, rozhodla jsem se toto dále nerozvádět. Většina respondentů navíc pochází právě z České republiky; výzkumu se účastnila i jedna Francouzka a dva Američané, přičemž zúčastněná Francouzka žila několik let ve Francouzské Guyaně a zmínění Američané pochází jeden z Thajska a druhá z Číny. Rozhovorů se účastnilo šest žen a pět mužů ve věku od 22 do 43 let. Všichni mají ukončený nějaký stupeň vysokoškolského vzdělání či stále na vysoké škole studují.

Rozhovory jsem provedla s dobrovolníky, se kterými jsem se seznámila na dobrovolnických pobytech, či které jsem získala metodou sněhové koule, kdy mi informátoři poskytli kontakt na další dobrovolníky. Celkem jsem oslovila patnáct dobrovolníků, rozhovor mi poskytlo jedenáct z nich. S již zmíněným manželským párem z Ameriky jsem udělala jeden rozhovor s oběma najednou, kvůli vzdálenosti proběhl rozhovor přes Skype. Vzhledem ke karanténním opatřením v souvislosti s koronavirovou krizí proběhlo i dalších pět rozhovorů přes Skype či jiné podobné kanály.

Čtyři informátoři se zúčastnili dobrovolnického pobytu v Nepálu, tři v Thajsku, dále po jednom v Kambodži, Malajsii, v Maroku, Ekvádoru, Kolumbii a Panamě; čtyři dobrovolníci se zúčastnili nějakého dobrovolnického pobytu s výukou anglického jazyka vícekrát. Nejkratší tři pobyty trvaly týden, nejdelší pobyt tři měsíce, zbytek pobytů trval zhruba 2-4 týdny.

Většina dobrovolníků našla pobyt prostřednictvím internetových portálů, jako je HelpX a Workaway, dva dobrovolníci přes známé, dva za pomoci české neziskové organizace Nala a jedna dobrovolnice využila studentskou neziskovou organizaci AISEC. Žádný dobrovolník není učitelem angličtiny ani nemá příslušné vzdělání, pouze jedna informátorka studuje pedagogiku pro druhý stupeň, jedna je učitelka ve školce, tři dobrovolníci mají nějaké zkušenosti s doučováním angličtiny a jeden informátor má bakalářský titul z anglistiky.

2.4.2. Průběh rozhovorů

Před každým rozhovorem jsem se informátorům představila a krátce uvedla, o čem píšu svou diplomovou práci. Poprosila jsem je o souhlas s nahráváním rozhovoru, s čímž všichni souhlasili. Dále jsem je ujistila o anonymitě rozhovoru, změně jmen uvedených v diplomové práci a o možnosti se z výzkumu do září roku 2020 odhlásit, čehož nikdo nevyužil. Rozhovory trvaly v rozmezí čtyřiceti až devadesáti minut, většinou zhruba šedesát minut.

2.5. Analýza dat

Po každém rozhovoru jsem vždy co nejdříve provedla doslovný zápis rozhovoru, včetně překladu do češtiny u cizojazyčných rozhovorů; zároveň jsem do zápisu zakomponovala komentáře popisující nápadné příznaky promluvy, jako jsou pomlky a smích. Tato metoda je časově velmi náročná, avšak velmi vhodná pro podrobné vyhodnocení rozhovorů [Hendl, 2005: 208].

Na veškerá nasbíraná data (z rozhovorů i terénního výzkumu) jsem aplikovala tematickou analýzu dat, ve které vznikají témata, a tedy i kódy, shromažďování, pročitáním a interpretováním získaných dat [Bryman, 2004: 579]. Metodou segmentace a kódování, které umožňují rozkrývat data směrem k jejich interpretaci, konceptualizaci a nové integraci [Hendl, 2005: 246], jsem tvořením otevřených kódů data organizovala, zestručňovala a interpretovala. Vybrala jsem tak jedenáct následujících kódů, kterými budou nasbíraná data dále tematicky analyzována, a to jak z pohledu dobrovolníků, tak místních.

1. Důvody účasti, očekávání a jejich naplnění
2. Přínosy: pro koho, jaké
3. Nevýhody: pro koho, jaké
4. Mezinárodní a mezikulturní výměna
5. Jevy paternalismu, kulturního nátlaku a stírání identity
6. Interakce mezi dobrovolníky a místními, autentičnost zážitku
7. Dobrovolnictví a cestovní ruch
8. Pomoc
9. Míra ne/kvalifikovanosti a ne/připravenosti dobrovolníků i místních učitelů
10. Udržitelnost
11. Doporučení zúčastněných

2.5.1. Důvody účasti, očekávání a jejich naplnění

Během výzkumného pobytu v Ekvádoru jsem mimo jiné zjišťovala důvody, proč si místní dobrovolníky zvou, aby učili angličtinu v místní škole. Nápad pořádat tyto pobyty vzešel od

hlavního organizátora Misaela, majitele cestovní kanceláře a velké autority v místní komunitě Uchuculin, který se o tomto fenoménu dozvěděl od kamaráda, který také pracuje v turismu a měl s dobrovolníky dobré zkušenosti. Dobrovolníky tam získávají především prostřednictvím webového portálu Helpx, webové stránky a Facebook Misaelovy cestovní kanceláře; občas se také stane, že se jim někdo ozve sám od sebe na základě referencí od známých.

Místní organizátoři, učitelé, studenti i členové komunity se ve svých výpovědích ohledně přijímání zahraničních dobrovolníků shodují. Za reprezentativní považují tuto Ramiho výpověď: „Myslím si, že je to pro děti i učitele dobré, cizinci umí anglicky mnohem lépe, tady ta škola za moc nestojí, tak s tím můžou dobrovolníci hodně pomoci, myslím, že je to dobré... a taky učitelé místní se můžou hodně naučit anglicky a procvičovat to, to je velmi důležité, myslím.“

Misael dále dodává další důležitý bod, vysvětlující, proč místní považují za důležitou pomoc právě ve výuce anglického jazyka: „Pro děti v různých komunitách v různých školách, jako je Pano, je pro děti dnes, aktuálně, velmi důležité porozumět jiným kulturám a jiným jazykům. Proč? Protože, protože eeh, koukni, máme vizi, vizi budoucnosti, a když budou děti rozumět jiným jazykům, ne jenom kečuánštině, ne jenom španělštině, ale právě angličtině, protože máme hodně turistů, hodně komunit se chce zapojovat do komunitního turismu, ale nemluví anglicky, takže je to pak těžké, jo, když sem přijde nějaký dobrovolník, rozumí španělštině, alespoň na velmi základní úrovni, takže zvládne alespoň základní komunikaci, dorozumí se. Ale turisti často ne, ale umí anglicky. A proto je velmi důležité, aby se děti učily cizí jazyky.“

Rocío, místní učitelka angličtiny, tyto názory podpořila ještě explicitněji tím, že jde především o „přímý kontakt s angličtinou od lidí, kterých je to rodný jazyk, tak kvůli tomu, kvůli tomu jazyku... je dobré mít na výuku angličtiny dobrovolníky, protože umí skvěle anglicky.“

Za nejdůležitější aspekt tedy místní považují lepší znalosti angličtiny dobrovolníků. Když jsem je však konfrontovala s tím, že přece ne všichni dobrovolníci mají angličtinu jako rodný jazyk, a že ne všichni dobrovolníci třeba umí až tak skvěle anglicky, dali mi sice částečně za pravdu, avšak i tak si stáli za svým, že i tito dobrovolníci pořád umí anglicky mnohem lépe než místní, protože se museli anglicky naučit ve škole, „takže se tady můžou podílet na naší

výuce angličtiny a ukázat nám, jaké znají metody pro výuku angličtiny, znají různé taktiky a metody toho, jak učit jazyky, a to je pro nás velice zajímavé, protože se z toho můžeme opravdu hodně naučit,“ dodala Rocío.

Všichni se také shodli, že by chtěli, aby za nimi jezdilo více dobrovolníků, Rocío to odůvodnila tím, že se od nich potřebuje „naučit anglicky a jak učit“. Dobrovolníci jsou zde tedy a priori považováni za znalce nejen angličtiny jako takové, ale také výuky angličtiny. S totožným přístupem jsem se setkala i na svých předchozích dobrovolnických pobytech v Nepálu a v Thajsku i ve výpovědích dotazovaných dobrovolníků, což bude rozebráno níže.

Místní se dále domnívají, že dobrovolníci za nimi jezdí proto, že chtějí poznat místní kulturu a pomáhat, jen Rocío vyslovila nejistotu: „No asi aby poznali taky naši kulturu, prales... je to tu krásný, ne? Nevím, proč sem jezdí učit (smích), ale jsem za to moc ráda.“

Všichni informátoři dobrovolníci na sebe po dobu dvou týdnů až tří měsíců vzali roli učitele anglického jazyka v některé rozvojové zemi. Výuka probíhala dvě až sedm hodin denně, čtyři až šest dní týdně.

Všichni jako hlavní důvod své účasti na dobrovolnictví formou výuky angličtiny v rozvojových zemích uvedli hlubší poznání místní kultury, nabytí nových zkušeností a obohacujících zážitků, což podle nich běžný turismus do takové míry neumožňuje.

Martin se pro dobrovolnictví rozhodl jako pro alternativní způsob cestování: „Obecně mám problém s nezodpovědným turismem, proto jsem hledal způsob, jak cestovat a zároveň smysluplně dávat.“

Až na jednu dobrovolnici pak všichni vzápětí uvedli jako další hlavní důvod snahu pomoci druhým, přestože většina reflektovala skutečnost, že „v dobrovolnictví je většinou motivace pomoc druhým, ale zároveň si myslím, že to člověk dělá i pro sebe,“ jak uvedla dobrovolnice Josefína. Pouze Aline se zřekla altruistických motivací: „Já to dělám prostě jenom kvůli sobě, jestli to můžu říct takhle napřímo. Je to příležitost, jak získat nové zkušenosti, naučit se nové dovednosti... a k tomu poznávat cizí kultury, je to skvělý.“

Aline podchytila ještě další důležitý důvod, neboť vzhledem k tomu, že byla na cestách přes rok, jí dobrovolnictví poskytlo „čas pro sebe, na jednom místě být nějakou delší dobu, ne pořád chodit z místa na místo, ale zpomalit.“

Posledním uvedeným důvodem byla pak motivace manželského páru z Ameriky, kteří se již třikrát zúčastnili stejného dobrovolnického pobytu v Thajsku se svou nyní již dvanáctiletou dcerou: „Chci, aby moje dcera věděla, jak velké má ve Státech štěstí, a že věci, které tady má, jsou opravdový luxus. Spousta thajských dětí nemá takové štěstí jako ona a chci, aby tohle věděla a mohla tak pomáhat, až bude starší... aby věděla, že dávání a dobrovolnictví je dobrá věc.“

Dobrovolníci se dále až na dobrovolnici Elišku shodli, že se domnívají, že místní tyto pobyty nabízejí kvůli lepšímu vzdělání. Klára ilustrativně uvedla, že „potřebují tutorý a učitele z vyspělých zemí, protože jejich vzdělávací systém je velmi zaostalý... uvědomují si to, a to je dobře... chtějí pomoc a získávat nové informace, což jim dobrovolníci mohou dodat.“ Ze zkušenosti Josefíny je dalším faktorem nedostatek vyučujících na místních školách. Aline se k tomu ještě domnívá, že místní učitelé jsou „navíc ze svojí práce unavení, tak si můžou dát pauzu, protože učíme za ně... tak je to pro ně pohodlný, ale nevím, jestli si myslí, že to změni místní úroveň angličtiny, tak to se omlouvám, ale to jsou blbý... možná kdyby tu někdo zůstal třeba rok, tak jo, to určitě jo, ale jenom takhle na kratší dobu, to fakt ne.“ Problém dle ní však je, že místní „nevidí, že je důležitější to učení jako takové, ten respekt a chování žáků a učitelů ve škole, který teprve umožní jakoukoliv další výuku jako takovou.“

Eliška ze své zkušenosti vyvodila, že místní tyto pobyty nabízejí především pro peníze. Na jejím pobytu v klášteře v Nepálu, který byl zprostředkovaný českou neziskovou organizací Nala, po ní totiž za pobyt vyžadovali dvojnásobný poplatek, než na kterém byla s Nalou domluvená, což považovala za nepřiměřený, a hlavně nespravedlivý obnos peněz. Její znalosti a pomoc s výukou dle ní navíc místní využili jen minimálně, a proto se domnívá, že největší výhodou jejího pobytu byl z pohledu místních finanční výnos.

František uvedl ještě jeden důvod, a to kontakty: „Například v Nepálu chtějí mít kontakty s Evropanama, možná i s Američanama, aby pak mohli líp dostat víza do Evropy.“ Pro Nepálce je totiž například velmi těžké vycestovat do Evropy; musí fotografiemi a dopisy dokazovat, že mají v Evropě známé, od kterých zároveň potřebují i zvací dopis. Místní tak po dobrovolnících občas chtějí pomoc s vízy pro sebe či své známé.

Co se očekávání týče, zhruba půlka dobrovolníků přiznala, že pro ně byla celá tato zkušenost „o dost náročnější“, než čekali. Kromě toho všichni uvedli, že vlastně neměli dopředu žádná

velká očekávání, že byli všemu otevření, takže je na základě toho buď nic moc nepřekvapilo anebo naopak „vlastně skoro všechno“.

2.5.2. Přínosy

Místní organizátoři, učitelé, studenti i členové místních komunit se opět shodují i v tomto bodě. Domnívají se, že se jedná o oboustranně výhodnou zkušenost. Nejvíce si cení právě znalosti angličtiny a schopnosti ji místní učit, ale také možnost seznámit se s lidmi z jiných zemí, a poznat tak cizí kultury. Rocío přijde skvělé, „jak se tady od dobrovolníků učíme o kultuře“ a dodává: „Procvičím s tebou angličtinu... je to výborné, mám z toho takovou radost, studenti taky a moji kolegové taky, je to úžasné. (...) My tady v Ekvádoru neznáme ostatní kultury z jiných zemí, takže když sem přijede nějaký dobrovolník, povídáme si a navážeme s ním kontakt, pracujeme spolu, jako třeba s tebou, pak se naučíme spoustu věcí, které bychom jinak nikdy nepoznali. Jiné kultury vidíme jenom v televizi nebo na internetu, ale je to jiné, když sem přijede člověk ze země, která je pro nás zajímavá.“ Konkrétně Rocío se domnívá, že nejvíce z dobrovolnictví profituje právě ona, protože si může s dobrovolníky procvičovat angličtinu, a pak studenti: „Pro moje studenty je to senzační, není to stejné, jako když je učím já... tebe poslouchají, zajímá je to, motivuje je to a říkají si ‚ó můj bože‘, slyší mnohem lepší výslovnost a opravdovou angličtinu.“

Vedle výuky angličtiny si místní organizátor Rami chválí i jiné výhody: „Jsme jako jedna velká rodina... taky je naši průvodci z Akangau občas berou na různé výlety zadarmo s jinými turisty a tak... myslím, že je to pro všechny výhodné... hodně nám pomáhají... a já se od nich rád učím a rád zase učím je, jsem rád za kontakty ve světě, budu mít kde bydlet, až budu cestovat po světě (smích), to se teď chci totiž učit, cestovat (smích)... ale opravdu, všichni jsme jiní, po celém světě, máme jiné zvyky, jazyky, kulturu... a líbí se mi, když se takhle poznáváme, všichni jsme bratři a sestry po celém světě, je to skvělé.“

Všichni dobrovolníci mezi přínosy uvedli možnost „poznat dobře místní kulturu a lidi,“ jako například Eliška, která se díky dobrovolnictví mohla v nepálském klášteře „zapojit a vyzkoušet si každodenní život mnicha.“ Většina dobrovolníků věří, že je toto dobrovolnictví pro všechny zúčastněné stejnou měrou přínosné.

Pro místní je dle nich dobrovolnictví výhodné, protože poskytuje „možnost se setkávat s lidmi ze zahraničí, kteří jim mohou předat zajímavé informace a být jim inspirací.“

„Lidi z rozvojových zemí se moc nedostanou do zahraničí, natož na jiný kontinent, tak jim můžeme přinést trošku svého domova tam.... A ještě když je k tomu naučíme angličtinu, která je prostě důležitá a většina učitelů v těch školách tam jsou špatní,“ sdělila mi svůj pohled na věc Eliška.

Je zajímavé, že pouze jeden dobrovolník, thajský Američan Tom, výslovně zdůraznil, že je pro místní přínosná právě pomoc s výukou angličtiny, neboť to místním umožňuje učit se anglicky od rodilých mluvčích. Ostatní zastávají spíše Martinův názor, a sice že „pro místní to bylo zpestření běžné dennodenní rutiny s pro ně exotickým obsahem. Nedělám si ale iluze, že po této formě výuky se jejich úroveň angličtiny významně zlepšila.“

Jen Aline se domnívá, že je dobrovolnictví určitě přínosnější pro dobrovolníky, protože „získají zkušenosti, učí se a naplní se jim víc to, proč přijeli, takže jedou domů šťastní, s více zkušenostmi... studenti se nic nenaučí.“ Učitelé z této zkušenosti dle ní čerpají „jenom trochu...mají pauzu, nemusí pracovat, protože učíme za ně. (...) Mohli by se i něco naučit, ale museli by chtít; vidět, jak třeba učíme, ale ono je to nezajímá, neptají se... takže jo, akorát že si můžou chatovat s kámošema místo učení a tak no.“ A to vše navíc pouze za předpokladu, že si myslíme, „že my z „vyspělých zemích“ máme lepší způsob vzdělání a znalosti třeba angličtiny. (...) Nejsem si jistá, jestli si to myslíme... protože jestli si to nemyslíme, jestli to tak není, tak to nemá žádná pozitiva... ale jestli jo, jestli si myslíme, že dokážeme angličtinu učit lépe než místní, tak to, že sdílíme naše znalosti angličtiny a vzdělávání (...) a je pravda, že se tady snaží mít podobný systém, jako máme v Evropě, takže jo, můžeme se podělit o naše know how.“

Všichni dobrovolníci kvitovali přínos ze svých zkušeností na poli osobního rozvoje. Chválí si, že se naučili větší samostatnosti, trpělivosti, pokory, schopnosti přizpůsobovat se novým situacím a prostředím či fungování v komunitě; některým dobrovolníkům se změnil pohled na mnoho aspektů života či dokonce osobní hodnoty, jsou sebevědomější a otevřenější novým kulturám. Také přiznávají, že se toho o sobě díky dobrovolnickým pobytům hodně naučili. Tři dobrovolníci uvedli, že si nyní více váží toho, „co tady doma máme.“ Josefína věří, že dobrovolnictví pomáhá nejen rozvoji osobností dobrovolníků, ale také místních, a že navíc přispívá k „větší důvěře v lidi a jejich dobrosrdečnost.“ Tomovi dobrovolnictví přináší také pocit štěstí, radosti a z jeho rodiny se podle jeho slov stali „rozdavační lidé,“ kteří nyní více pomáhají.

Několik dobrovolníků také vyzdvihuje, že díky dobrovolnictví navázali nová přátelství s místními, případně také s dalšími dobrovolníky. Poslední přínos, na který si vzpomněli dva dobrovolníci, je „zábava, zábava to je, to je taky dobrý bonus, že je to většinou sranda, jak jsme jiní, děláme věci jinak, tak se u toho pobavíme.“

2.5.3. Nevýhody

Místní kolem školy v Pano, kde jsem prováděla svůj výzkum, v podstatě žádná negativa dobrovolnictví nevnímají, jak dokazuje výpověď učitelky Rocío: „Ne, to určitě ne, přináší to samá pozitiva, je to skvělé, že sem dobrovolníci jezdí... je to velká pomoc, všichni to vnímáme moc pozitivně.“ Přiznává však, že je to občas pro dobrovolníky příliš náročné, což vypovědělo více místních obyvatel, ilustrativně Misael, hlavní organizátor: „Určitě je problém v tom, že výuka tady je úplně jiná než výuka v Evropě, jo, děti tady jsou... no neposlouchají, pořád si jenom hrají, dělají rasmus, takže mi pak dobrovolníci říkají ‚Misaeli, promiň, ale tohle nemůžu... je to moc těžký,‘ opravdu je to velmi náročné tady učit, jo, takže se stalo, že třeba pak nechtěli pokračovat s výukou. Děti tady mají jiný způsob vzdělání, jo, mají jinou mentalitu. Dobrovolníci radši pracují na polích nebo na stavbě, protože učení je velmi stresující.“

Rami ještě zmínil problémy, které bývají s dobrovolnickými pobyty spjaty, a to konkrétně na úrovni vztahů mezi dobrovolnicemi, které tam jezdí pomáhat, a místními muži, které se pak velmi často pokazily, když místní muži zneužili skutečnost, že dobrovolnice měly více peněz. Stalo se třeba, že jeden muž dobrovolnici okradl, či že dle Ramiho slov „Misael má děti s více dobrovolnicemi, ale nikdy to nedopadlo nijak vážněji, neboť si od nich vždycky bral moc peněz, utrácel je za blbosti a moc pil, takže ho všechny opustily... až na Bellen, ta přijela taky původně jako dobrovolnice, ale už tady s ním zůstala... a od té doby je klid.“ Dodává, že proti dobrovolníkům je široko daleko pouze jeden z jeho bratrů, kterému vadí, že „je z toho málo peněz, nemá kvůli tomu dobrovolníky rád, chtěl by na nich vydělávat.“

Všichni dobrovolníci zmínili, že se potýkali se špatnou organizací pobytu. Podle Kláry byl „ve všem naprostý chaos, informací bylo fakt málo, rozhodně to nebylo nijak dostačující, bohužel“ a dodává: „Moje zkušenost je taková, že pokud projekty organizují místní, je to zmatené a nedomyšlené. Domnívám se, že je to vinou jejich místního vzdělávacího systému a nedostatkem zkušeností... vlastně vůbec nevědí, co s tím (...), neexistuje ucelený systém, jak žáky efektivně anglicky učit.“ Eliška konstatovala, že jí „vlastně nikdo ani neřekl, tak jo,

v pondělí začínáte, učíte od tohohle času do tohohle času tyhle a tyhle, ale spíš my jsme museli jít za nima a oni moc nevěděli... byli hrozně pasivní, nic nebylo jasné, nevěděla jsem co a jak, musela jsem se jich furt vyptávat, kdy mi začíná hodina, koho mám učit, kde, co...“ Podle Vladislava může takto „špatně zorganizovaná výuka vést ke zmatku, a studentům tak může studium pouze znepríjemnit. Může pro ně být taky těžký se s jiným způsobem výuky vyrovnat.“

Až na jednu dobrovolnici se také všichni svěřili, že neměli předem takřka žádné informace a „vše důležité se dozvěděli až na místě,“ navíc podle Kláry „spousta dobrovolníků má možnost cestovat pouze na krátkou dobu, než si na situaci zvykne, musí už jet pryč.“ Problém krátkodobosti a udržitelnosti zmínila většina dobrovolníků, což bude rozebráno v samostatném bodě. Nyní jen dodám Alžbětin pohled; podle ní se vytváří „falešný vztah učitel – žák; žák čeká, že se učitel vrátí nebo udrží kontakt, ale po vrácení se zpátky je těžké udržet vztah se všema... nejde to... takže tohle může být pro ty děti těžké, když se jim pořád mění učitelé.“

Jak již bylo zmíněno, dobrovolníci přiznali, že výuka byla náročná, že je stála mnoho úsilí a trpělivosti. Tři dobrovolníci si postesklí, že je zklamala „laxnost vedení a učitelů, kteří v podstatě neměli vůbec žádný zájem o vzdělávání studentů,“ což je zklamalo. Několik dobrovolníků také konstatovalo, že jim přišlo, že jejich přítomnost mohli místní lépe využít, ale že bohužel přístup místních byl celkově „neefektivní.“ Kromě výuky a nedostatku organizovanosti se pak potýkali také například s počasím, s nedostatkem infrastruktury, s nízkými hygienickými standardy, dva dobrovolníci si postěžovali konkrétně na „spousta různých brouků“ a na šváby. Vladislav k tomu ještě „bojoval s různými nemocemi.“ Poslední problém, o kterém promluví tři dobrovolníci, se týká „kulturního importu,“ jak jej nazval František, avšak tato záležitost si v rámci této práce zaslouží samostatný bod.

2.5.4. Mezinárodní mezikulturní výměna

Hlavním bodem chvály všech zúčastněných je bezpochyby právě mezinárodní mezikulturní sdílení, které při dobrovolnických pobytech mezi místním obyvatelstvem a dobrovolníky ze zahraničí konstantně probíhá. Misael dokonce řekl, že je to vlastně celé „o mezikulturní výměně mezi místními a dobrovolníky, jde tam o nějakou konexi, vztah, jsme pak jako jedna komunita, jako jedna rodina.“ Podobně to vidí i jeho bratr Rami, jak již bylo uvedeno výše: „Jsme jako jedna velká rodina (...), já se od nich rád učím a rád zase učím je, (...) všichni

jsme jiní, po celém světě, máme jiné zvyky, jazyky, kulturu... a líbí se mi, když se takhle poznáváme, všichni jsme bratři a sestry po celém světě, je to skvělé.“

Dobrovolníci se taktéž domnívají, že jsou dobrovolnické pobyty pro místní výhodné z pohledu mezikulturní výměny. Eliška, která učila v nepálském buddhistickém klášteře, vidí výhodu v tom, „že vidí, jak vypadají lidi odjinud, oni vypadají všichni identicky, mají stejný oblečení, nemají vlasy a všichni jsou Nepálci.“ Podle Jana je tato zkušenost pro místní přínosná „tím, že skrze nás poznali kulturu jiné země, což je určitě obohacující.“

Mezikulturní poznání pak dobrovolníci chápou jako pro sebe „jeden z hlavních přínosů“, kdy mohou poznat „jiný svět“, jak to nazval Martin, či podle Toma „realitu světa“. Klára spolu se všemi dobrovolníky věří, že by se jinak „s místní kulturou nikdy nemohla tak dobře seznámit.“

Aline zdůrazňuje, že dobrovolnictví je skvělý způsob, jak poznat místní lidi, „protože jsi tu na delší dobu, povídáš si s lidma, poznáš je... je to fakt jiný, zůstáváš s těma lidma a poznáš je, je tam důležitý to sdílení.“

Zároveň toto poznání změnilo vnímání skutečnosti několika dobrovolníkům, například Elišce: „Změnilo to můj pohled na ty kláštery a na to, že jsou to prostě mniši, kteří tam jsou uzavřeny... ale všichni mají ty sociální sítě, že to není tak vážný, jak jsem čekala... že to není tak oduševnělý, a že na facebooku jsou pak všichni za největší hipstery.“

Závěrem bych k tomuto tématu ráda uvedla uvědomění, ke kterému skrze dobrovolnictví došel (nejen) dobrovolník Tom: „Všichni jsme stejní a štěstí přichází zevnitř.“ První větu z tohoto souvětí svým způsobem uvedlo více dobrovolníků i místních, kteří si uvědomili, že přestože žijeme všichni na různých místech světa v naprosto odlišených kulturních i materiálních podmínkách, všichni jsme ve skutečnosti stejní a chceme víceméně všichni totéž; slovy Misaela a Ramiho „jsme jedna velká rodina.“

2.5.5. Jevy paternalismu, kulturního nátlaku a stírání identity

Místní se o žádném z výše uvedených fenoménů nezmínili a žádný nepřipustili, ani když jsem se ptala přímějí. Věří, že skutečně jde o oboustrannou kulturní výměnu, a že naopak dobrovolníci přijíždějí proto, aby poznali místní kulturu a naučili se místním zvykům, zatímco zde pracují a pomáhají.

Stejně tak to vidí i většina dobrovolníků, se kterými jsem mluvila. Tři dobrovolníci se však o jakémisi kulturním nátlaku či kulturním importu rozpovídali.

Eliška při svém pobytu v mnišském klášteře pozorovala, že podle ní „může být blbý, když jsou třeba velký kulturní rozdíly, který ty dobrovolníci nedodržují... jedna dobrovolnice v tom klášteře třeba chodila v mini kraťasech nebo třeba jenom v plavkách... ale oni jí tam na to nic neřekli, až ta česká organizace – ty jí pak pěkně vynadali, když viděli nějaký fotky, že je tam vlastě nahá... Takže je určitě hodně důležitý, aby ty dobrovolníci respektovali tu jejich kulturu. A když to nedělaj, tak to mi přijde fakt blbý, protože ty jsi tam prostě na návštěvě a měla bys to respektovat.“

František uvedl, že dobrovolnictví formou výuky angličtiny v rozvojových zemích přispívá ke „kulturnímu mixu, což může být bráno negativně. Že tam přivezeme něco a oni to od nás budou chtít okoukávat... takže import kulturní do jiného prostředí... ale myslím si, že je to v malý míře, že daleko víc to přiváží jiný prvky globalizace, jako rozšíření amerických filmů, oblečení a McDonald... ale tohle k tomu může přispět.“

Podobně to vidí i Aline, dle které může být jedním z problémů dobrovolnictví „to, že sem chodí bílí, takže místní chtějí pak třeba být víc jako my a začít se oblíkat víc západně a přecházet pomalu víc na západní kulturu... ale to už se děje a začalo strašně dávno, navíc kdo jsme my, abychom soudili, jestli je to dobře nebo špatně... myslím si, že je to přirozený proces, že s tím nemůžeme nic dělat a ani bychom neměli. Už je pozdě... navíc jestli oni si nás sem pozvou a chtějí nás tady a chtějí přejít na západní způsob života, je to pochopitelné a neměli bychom to soudit... je to fakt hodně hodně komplikovaný.“

Moje zkušenosti s dobrovolnictvím a data z mého výzkumu v Ekvádoru se s výše shrnutými výpověďmi shodují. Především je však potřeba opět zdůraznit, že velmi záleží na tom, kdo se dobrovolnického pobytu účastní. Jestliže má člověk respekt k místní kultuře a chce se o ní co nejvíce naučit, domnívám se, že nedochází k přílišnému kulturnímu nátlaku, natož ke stírání identit. V Nepálu, Thajsku i Ekvádoru jsem naopak pozorovala posilování místní kulturní identity, když místní viděli můj zájem a chtěli mi ukazovat, co všechno skvělého jejich kultura obsahuje. Nejsilněji jsem tento fenomén pozorovala právě v Ekvádoru, kde se místní hrdě odkazovali na svůj kečuánský jazyk a původ, na spojení s pralesem a různé zvyky a dovednosti s tím spojené. V Nepálu mě s sebou brali do chrámů a chtěli, abych se

s nimi účastnila náboženských oslav v tradičních šatech, do kterých mě oblékali, a podobně tomu bylo i v Thajsku.

Je pravda, že jsem se ve všech třech zemích setkala s předsudkem, že „my bílí“ jsme všichni bohatí prostě proto, že žijeme tam, kde žijeme. Dalším shodným rysem bylo přesvědčení, že „bílí“ mají „jinou mentalitu,“ jak mi řeklo několik Ekvádorců, díky které jsou schopni se lépe učit, soustředit, méně pobíhat po třídách a křičet. Ve všech třech zemích místní také obdivovali, že jsem „krásně bílá“ a „čistá“ na rozdíl od nich, „černých“ či „špinavých“, což pro mě bylo vždy velmi těžké poslouchat, obzvlášť když to bylo z úst dětí, které jsem naopak přesvědčovala, jak je absurdní, že oni chtějí být bílí a bílí zase chtějí být opálení, což mi ale nikdo nevěřil.

2.5.6. Interakce mezi dobrovolníky a místními, autentičnost zážitku

Obě strany, tedy místní i dobrovolníci, se shodují, že se jim díky dobrovolnictví dostalo autentického poznání cizích kultur a lidí. Především dobrovolníci si chválí, že díky těmto pobytům mohou skutečně poznat místní život takový, jaký skutečně je, což dle nich běžný turismus neumožňuje.

Podle Misaela „jde o nějakou konexi, vztah“ mezi místními a dobrovolníky, který je mnohem hlubší než při běžném turismu. Důsledkem toho pak není neobvyklé, že se dobrovolníci na místo vrací. V ekvádorském Uchuculinu se například „jeden Švýcar vrací často, moc se mu tu líbí, dokonce si tu koupil pozemek a chce si tu teď postavit domek,“ vypověděl Rami.

Misael mi k tomuto tématu vyprávěl, že „komunita, učitelé, studenti a jejich rodiče, rodiny jsou šťastní, že jejich děti se můžou takhle učit další jazyk, říkají mi ‚jó, Misaeli, to je skvělý, že tu máme dobrovolníky v naší škole, chtěli bychom jich víc.‘ Všichni z toho mají velkou radost, nikdy jsem neslyšel jediné špatné slovo, samá chvála a nadšení. A studenti a učitelé taky, chtějí se učit od dobrovolníků.“ Stejně nadšení projevila i Rocío, podle které je to „opravdu senzační.“ Všichni místní, se kterými jsem v Ekvádoru mluvila, říkali, že by chtěli více dobrovolníků, včetně Ramiho, který odpověděl takto: „No jasně, to by bylo skvělý! Můžeš to všem říct a všechny pozvat? To by bylo úžasné!“

Dobrovolníci většinou také sdíleli své nadšení z interakcí s místními a autentičnosti svých zážitků. Většina uvedla, že s místními trávila většinu svého volného času podnikáním výletů, procházek, zábavných akcí a podobně. Dvě dobrovolnice však s místními mimo výuku příliš

času netrávily. Podle Elišky byli místní „hodně zvyklí na ty dobrovolníky, protože jsou tam vlastně furt a jako moc se o tebe nezajímaj, nejsou překvapený, že tam seš, (...) nejsou takový moc že by za tebou všichni šli a vítali tě. (...) My jsme se občas snažili a oni nějak nechtěli... nebo jsme jim pomáhali s úkolama nebo občas hráli karty, ale většinou jsme byli sami... oni mají nějaký svůj systém jo... no a cítila jsem se tak jako odstrčeně od nich.“ Klára uvedla, že se „místní nechtěli moc přátelit, styděli se.“

Zbývající dobrovolníci se s místními skamarádili. Penelope, která se se svým manželem Tomem a jejich dcerou pravidelně vrací do stejné školy, uvedla, že dokonce navázali „přátelství na celý život.“

Všichni dobrovolníci do současné chvíle udržují s místními určitou formu kontaktu, a to alespoň pasivním „přátelstvím“ na Facebooku; většina dobrovolníků však uvedla, že si s místními občas dopisují přes různé sociální sítě.

2.5.7. Dobrovolnictví a cestovní ruch

Překvapilo mě, že se všichni účastníci, tedy místní i dobrovolníci, shodli, že se dobrovolnictví od turismu velmi liší, že je to dokonce něco naprosto jiného. Obě strany také vyzdvihly důležitost vzájemného sdílení.

Podle Misaela „je to úplně jiné,“ protože turismus je podle jeho slov „o tom, že navštěvuješ různá místa,“ zatímco „dobrovolník pracuje na jednom místě,“ což umožňuje právě mezikulturní výměnu a silnější vztahy. Podle Rocío se turisté chtějí „na nějaké místo jenom podívat, dobrovolník ho skutečně pozná, jde učit a pomáhat (...), turista se jenom kouká, ale dobrovolník porozumí a naučí se místní kultuře a zvykům, a navíc i pracuje a pomáhá nám.“

Pohled dobrovolníků vystihl Václav: „Já se rozhodl pro dobrovolnictví, ne pro dovolenou... to je něco jiného. (...) Nebyla to pro mě turistická ani cestovatelská zkušenost, ale dlouhodobý pobyt v cizí komunitě, ve které jsem se snažil pracovat.“

Všichni se také shodli, že jim dobrovolnictví umožnilo „nahlédnout do každodenního života více než klasické cestování,“ skutečně do hloubky poznat místní obyvatele, kulturu a každodenní život. Josefína svůj zážitek vystihla takto: „Přišlo mi, že na daném místě opravdu chvíli bydlím a poznávám tam i ten běžný život, chodím si nakupovat, chodím do místních bister, kde žádný turista snad nikdy nebyl a tak.“

Aline zase vystihla pohled mnohých cestovatelů, kteří cestují po světě delší dobu: „Když jsem z turismu a cestování unavená, dělám dobrovolnictví, takže pro mě to není to stejný, je to jiný; nedělám to proto, abych navštívila nějakou komunitu nebo džungli, ale proto, že tu chci chvíli zůstat, něco se naučit a cítím se tu dobře, když pracuju, ale ne jako když chci jenom poznat nové místo, to bych šla do turismu.“

Dobrovolníci se také shodli, že jde o „daleko intenzivnější“ zážitek, který je „nesmírně obohacující,“ avšak zároveň také velmi náročný. Jako bonus navíc několik dobrovolníků zmínilo, že dobrovolnictví považují za finančně velmi nenáročnou alternativu k běžnému turismu.

2.5.8. Pomoc

Místní obyvatelé udávají právě pomoc, kterou jim dobrovolníci mohou nabídnout, jako hlavní důvod pořádání dobrovolnických pobytů, jak již bylo uvedeno. Toto reprezentují slova Ramiho: „Je to pro děti i učitele dobré, cizinci umí anglicky mnohem lépe, tady ta škola za moc nestojí, tak s tím můžou dobrovolníci hodně pomoci, myslím, že je to dobré... a taky učitelé místní se můžou hodně naučit anglicky a procvičovat to, to je velmi důležité, myslím.“ Mé námitky ohledně toho, že dobrovolníci často nejsou rodilí mluvčí a nemají k výuce žádné vzdělání ani zkušenosti, nikdo nebral moc v potaz. I přesto jsou dobrovolníci podle místních velmi nápomocní, neboť se domnívají, že všichni umí anglicky lépe než oni, a navíc pokud nejde o rodilé mluvčí, vidí výhodu v tom, že se anglicky učili ve škole, „takže se tady může podílet na naší výuce angličtiny a ukázat nám, jaké zná metody pro výuku angličtiny, zná různé taktiky a metody toho, jak učit jazyky, a to je pro nás velice zajímavé, protože se z toho můžeme opravdu hodně naučit,“ jak mi vysvětlila Rocío.

Podle Misaela je pro místní děti velmi důležité se naučit anglicky, protože tento region se v posledních letech velmi snaží rozvíjet místní turismus, a když se studenti naučí anglicky, může jim to velmi pomoci k lepšímu zaměstnání, neboť v současné době zde jen málokdo z místních (i turistických průvodců) mluví anglicky.

Celkově jsem se během svých dobrovolnických pobytů v Nepálu, Thajsku a Ekvádoru vždy setkávala s obrovským nadšením a důvěrou ze strany místních v to, že jim skutečně s angličtinou i výukou jako takovou mohou dobrovolníci pomoci.

Perspektiva dobrovolníků, se kterými jsem hovořila, se však často lišila. Polovina dobrovolníků je přesvědčena, že místním právě v rámci výuky angličtiny pomohli, a to

především díky osobnějším kontaktu s jazykem, „než jenom skrze učebnici a nekvalifikované učitele,“ jak uvedl Vladislav. Výuka místních „byla hodně o gramatice“ a místní „jedou jenom suše podle učebnic, což ale děti moc nebaví.“ Výuka dobrovolníků byla naopak více interaktivní, zaměřená na komunikaci a „zahrnovala různorodé aktivity“ s individuálnějším přístupem. Jan si všiml „zlepšování komunikačních schopností v anglickém jazyce,“ Josefina oceňovala fakt, že se od ní „leccos přiučili učitelé i studenti“ a dodala, že „pokroky u některých byly vidět.“

Většina dobrovolníků sice souhlasila, že místním pomohla, avšak ne primárně zlepšováním úrovně výuky nebo angličtiny, nýbrž právě mezikulturní výměnou. Místní tak dle dobrovolníků získali především „hlubší poznání kultury ostatních zemí,“ či „získání nového pohledu na svět.“

Tři dobrovolníci si pak myslí, že s výukou angličtiny nepomohli vůbec. Podle Aline by dobrovolnictví zlepšovat místní úroveň mohlo, „ale ne když tady někdo takhle učí týden, dva, tři, a pak zase tři měsíce nic, pak další dobrovolník další dva týdny... o tomhle vzdělání není, vzdělání je dlouhodobý proces, takže... je lepší, mít dobrého učitele než dobrovolníky... je to blbý, i když ten dobrovolník zůstane delší dobu a děti jsou veselé a namotivované, tak pak dobrovolník odjede a jde to do háje, protože mají zase svoji starou učitelku, která nic neumí a nic je tak nemůže naučit... takže co, i když se díky dobrovolníkům naučí o pár čísel víc... to není moc, žejo.“ I František se domnívá, že „to pak spadne zase do těch starých kolejí,“ takže ani jeho měsíční pobyt dle něj nepomůže. Klára souhlasně vypověděla, že její „práce byla opravdu jen kapka v moři, potřebovalo by to to školství od základů změnit.“

Posledním důležitým bodem, kterým dle poloviny dobrovolníků místním pomohli, bylo vzbuzení zájmu u alespoň některých místních, což například Klára považuje za klíčové, neboť dle jejích slov „místním studentům, a nejen studentům, totiž chybí především role models, tedy lidé, kterými by se mohli inspirovat. Není pro ně běžné, že se setkávají s cizinci, nebo lidmi, kteří mají ambice. A angličtina nás všechny spojuje. Je to most mezi kulturami, který je nutné neustále rozšiřovat. V Čechách, i přesto že si to někdy nemyslíme, máme spoustu lidí, kteří umějí učit angličtinu, tak proč nepomoci.“

Podle Františka je také důležité, že se místním ukáže, že „se dá naučit dobře anglicky, což některé motivovalo. (...) Pomohl jsem jim tím, že ti žáci měli najednou nějaký nový impuls,

že tam mají člověka, co umí anglicky líp, než je tam běžný (...), nějaký nový impuls, který je může nějak posunout.“ Místní mají totiž často pocit, že dobrovolníci umí skvěle anglicky prostě proto, že pochází z nějakých „vyspělých“ zemí a neberou v potaz, že to automaticky neznamená, že se jedná o rodilé mluvčí. O roli motivace jakožto pomoci mluvila mimo jiné i Aline: „Možná třeba jednomu dítěti to pomůže, že mu to dá to světlo a bude se třeba chtít učit anglicky, (...) jako jenom pár minut s nějakým člověkem ti může dát motivaci a můžeš si to pamatovat i roky poté.“

2.5.9. Míra ne/kvalifikovanosti a ne/připravenosti dobrovolníků i místních učitelů

Požadovaná kvalifikace místních učitelů angličtiny a jejich úroveň angličtiny bývá v rozvojových zemích (především pak na státních školách) často minimální. Jako příklad bych mohla uvést vzdělání učitelů na soukromé anglické nepálské škole, kde jsem měsíc strávila dobrovolnickou výukou. Úroveň angličtiny byla skutečně velmi nízká, dostačující jen pro velmi chabé základní rozhovory. Učitelé byli většinou absolventi téže školy, po jejímž absolvování si buď rovnou vybrali, který předmět zde budou učit, či si ještě vystudovali nějakou střední školu (například hotelnictví), a potom se vrátili a učili třeba fyziku. Jen učitelka angličtiny měla vysokoškolské vzdělání, avšak její úroveň angličtiny (přestože byla nejlepší ze všech učitelů) byla stále nízká.

V Thajsku měla učitelka angličtiny pedagogické vzdělání, avšak anglicky nebyla schopna ani základních rozhovorů. V Ekvádoru je od státu požadavek (stejně jako nepochybně ve většině rozvojových zemích), aby měli všichni učitelé potřebné vzdělání v oboru, který vyučují, avšak realita je bohužel odlišná. Jedinou motivací pro místní učitele k tomu, aby si doplnili potřebné vysokoškolské vzdělání, byla vidina vyššího platu. Otázka je pak pochopitelně i po kvalitě onoho vysokoškolského vzdělávání, neboť například Rocío v době mého pobytu dokončovala poslední ročník vysokoškolského oboru výuky angličtiny, přestože její znalosti byly bohužel také velmi nízké; zkoušky (stejně tak jako výuky) probíhaly online formou vyplňováním online testů, se kterými jí častokrát pomáhaly nejen různé webové stránky či spolužáci, ale také já; se svými znalostmi by jimi neprošla. Zajímavé však je, že místní ve všech případech považovali svou úroveň angličtiny i vzdělávání obecně za nízké a nedostatečné.

Jen jedna dobrovolnice, která se účastnila pobytu v Malajsii, považovala úroveň místních učitelů za „velmi dobrou“. Dva dobrovolníci pak považovali úroveň angličtiny místních učitelů a studentů za „docela dobrou“, zbytek se shodl, že „bohužel moc anglicky neuměli, jejich úroveň angličtiny byla velmi nízká, ale domluvit se s nimi nějak dalo,“ leč například Eliška dodala, že se většinou „dorozumívali nějak rukama“.

Místní měli naopak o dobrovolnících vždy velmi vysoké mínění, a to i přes mé nesčetné pokusy tuto jejich představu vyvrátit tím, že většina dobrovolníků nejsou rodilí mluvčí ani pedagogové, či že dokonce s výukou často nemají vůbec žádné předchozí zkušenosti. Hlavní organizátor Misael mi v rozhovoru potvrdil, že i když jde o nekvalifikované dobrovolníky, kteří nejsou ani rodilí mluvčí, tak „je to lepší, než úroveň zdejších učitelů... Je pravda, že většina dobrovolníků není ze Států nebo z Anglie, ale z jiných zemí, jako právě třeba Francie, Itálie, Španělsko... takže bychom tu samozřejmě radši měli dobrovolníky z anglicky mluvících zemí, to je nejlepší, ale chceme dobrovolníky ze všech zemí, všichni umí anglicky lépe než zdejší učitelé.“ To odráží i skutečnost, že přijímají všechny zájemce o dobrovolnictví, aniž by museli splňovat nějaká kritéria, a věří, že „jinak by sem asi nechtěli jet učit angličtinu, kdyby to neuměli,“ jak mi vysvětlila Rocío.

Na otázku, zda poskytují dobrovolníkům nějaké zaučení či rady ohledně výuky, mi Rocío se smíchem odpověděla, že ne, „jenom učebnice, ale ty taky často nejsou.“

S těmito skutečnostmi se shodují mé zkušenosti i výpovědi dobrovolníků. Většina dobrovolníků nedostala nejen žádné rady, ale většinou ani učebnice. Alžběta se svěřila, že to pro ni bylo náročné: „Bez rad a materiálů k výuce to byla velká výzva a musela jsem se hodně připravovat z hodiny na hodinu.“ Většina dobrovolníků, kteří měli pracovat s učebnicemi, si pak ale stěžovala na jejich špatnou kvalitu a nekompatibilitu s místní úrovní angličtiny.

Většina jich také věří, že byli dostatečně kvalifikovaní k tomu na místních školách vyučovat angličtinu, „protože na rozdíl od nich tu angličtinu umíme, takže to je určitě pro ně lepší,“ jak mi vysvětlil Tom, přestože on ani nikdo jiný z dobrovolníků neměl s výukou angličtiny více zkušeností než občasné doučování. Jenom Jan přiznal, že „pravděpodobně“ nebyl dostatečně kvalifikovaný, „ale nikdo se na nic neptal.“ Zaučení či nějakých rad k výuce se dostalo pouze jedné dobrovolnici. Zbytek dobrovolníků mělo podobnou zkušenost jako Klára: „Brali mě jako velmi zkušeného člověka, který žádnou pomoc nepotřebuje...“

vzhlíželi ke mně... přestože jsem právě nijak zkušená nebyla. Celkově mi připadalo, že si myslí, že kdo je z Evropy, musí vědět vše.“ Zajímavý je také Martinův pohled, který se shoduje s perspektivou místních: „Zkoušel jsem maximálně vytěžit to, jak mě učili jiní... A to myslím, že se mi společně s individuálním přístupem povedlo.“

Co se příprav na hodin týče, všichni kromě Toma s Penelope se na hodiny připravovali. Tom se k věci vyjádřil takto: „Nechali jsme tomu volný průběh, dopředu jsme si nic nepřipravovali; místní učitelé se na výuku také nijak nepřipravují, a navíc neumí ani ten jazyk.“

2.5.10. Udržitelnost

Tématu udržitelnosti pomoci formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích v podobě dobrovolnictví se dostalo různých ohlasů. Podle místních by bylo lepší, kdyby dobrovolníci jezdili na delší dobu, „ideálně na celý školní rok, to by bylo nejlepší,“ jak vypověděla nejen Rocío, místní učitelka angličtiny, „ale když je tady někdo jenom týden, dva, tak je to moc krátký čas vůbec abychom si na toho člověka a jeho výuku zvykli, natož aby děti opravdu něco naučil...“. Nicméně je podle nich lepší, když dobrovolníci přijedou i na týden, než kdyby nepřijeli vůbec a za všechny dobrovolníky jsou moc vděční. Po nějaké udržitelnosti této pomoci či výuky obecně se příliš neohlíží.

Dobrovolníci se rozdělili do dvou táborů. Polovina se domnívá, že tato forma pomoci je jakýmsi způsobem udržitelná, druhá nesouhlasí; nikdo se však nedomnívá, že by byla udržitelná pomoc právě v podobě předávání znalostí angličtiny.

Ti, kdo věří v udržitelnost pomoci dobrovolníků, ji vidí především v tom, že „děti zažijí zkušenosti, na které už nikdy nezapomenou a vzpomínají na ně i dále, takže mohou být stále motivováni se vzdělávat,“ jak vypověděla Klára.

Druhý tábor se domnívá, že se o udržitelnou formu pomoci nejedná, přičemž hlavní problém vidí především v organizaci, která by podle nich potřebovala „nějaký systém, nějaký řád, aby to k něčemu fakt bylo.“ Podle Aline pak veškerá pomoc „zmizí hned... a víš? Co s nima budou dělat zase další dobrovolníci? Zase čísla jako my? To se takhle učí čísla od první třídy a pořád je neumí? Vždyť to je hrůza... Takže možná ty čísla jsou fakt hodně udržitelný (smích).“

2.5.11. Doporučení

Za důležitý bod svého výzkumu považuji také popsat možnosti, jak zlepšit dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích. Proto jsem se vyptala místních i dobrovolníků, co by navrhovali zlepšit a co by doporučovali dalším potenciálním účastníkům.

Místní obyvatelé v Ekvádoru projevovali ve všech ohledech spokojenost. Shodli se však, že by byli radši, kdyby dobrovolníci jezdili na delší dobu, a to alespoň na měsíc, ideálně třeba i na celý školní rok, jak podotkla místní učitelka angličtiny. Také by byli rádi, kdyby jezdilo více rodilých mluvčích, avšak ani v tomto nevidí problém – ten podle nich totiž spočívá v místních dětech a jejich mentalitě, která je jiná než mentalita Evropanů, a pak také v ekvádorském systému školství. Celkově jsou však s dobrovolníky velmi spokojeni a nemají žádná další doporučení.

Dobrovolníci našli více bodů, u kterých se pozastavili. Klíčová je pro zlepšení podle většiny dobrovolníků organizace, a to nejen organizace příjezdu, ubytování a pobytu jako takového, ale především výuky, ke které většinou nedostali žádné rady ani podklady. Zejména poukazovali na chaos, který ve výuce, ve škole i ve třídách panoval a na to, že si často nevěděli rady.

Dobrovolníkům by pak doporučili předem se seznámit s místní kulturou, aby se na pobyt trochu připravili, nebyli příliš zaskočení a „uměli se chovat“, aby byli otevřeni novým kulturám a názorům. Také by měli být trpěliví a zvládnout „snášet i občasný nekomfort.“

Josefína dále doporučuje „být proaktivní, nebát se ochutnávat nové jídlo a zkusit neobvyklé věci, zkusit co nejvíce věcí vstřebat, ale nesoudit a nepoučovat místní... vzít si s sebou kapku trpělivosti, usmívat se, nebát se chopit práce, a když nevíte, jak se zachovat, tak se jednoduše zeptat, zároveň se nebát se ozvat, když vám samotným není něco příjemné, snad vše se dá vyřešit komunikací, a využít volný čas k poznávání země.“

Tři dobrovolníci považují za důležité vymezit si s místními určité hranice. Podle Elišky „je fakt potřeba si rovnou stanovit přesné podmínky a mít to ideálně i třeba napsané, aby si všechny strany rozuměly a nedocházelo pak k nějakým konfliktům.“ František považuje za důležité, „aby platila nějaká domluva(...), a když se ti něco nelíbí, tak to říct, ale zároveň mít pochopení pro to, že jsi v jiné kultuře a přizpůsobit se tomu, neprovokovat, nenosit minisukně, když tam všichni nosej dlouhý oblečení... takže se spíš přizpůsobit, naladit se na

ně, spíš se přizpůsobit jejich kultuře, než aby si tam prosazovali to svoje... ale zároveň když je v jejich kultuře něco, co je pro nás třeba nepřístupný (...), tak se musíš ozvat, protože všechno má své meze.“

Zajímavé je, že pouze dva dobrovolníci apelovali na důležitost znalostí a delší dobu pobytu dobrovolníků. Ideálně aby dobrovolníci byli učitelé angličtiny, či aby alespoň uměli dobře anglicky a měli nějaké ponětí o tom, jak učit. Aline by pak za vůbec nejúčinnější považovala, „kdyby dobrovolníci učili učitele.“

Dvě dobrovolnice varovaly před přílišným sebevědomím dobrovolníků a doporučily nemít od pobytu přílišná očekávání: „Místní vás možná budou brát za všeznalé experty. Je lehké tomu podlehnout a na chvíli se stát místní celebritou. Zapomeňme však prosím na své ego a věnujme se tomu, proč v dané zemi opravdu jsme. Kvůli místním lidem a poznání, ne kvůli ego boostu,“ řekla Klára. I Aline se podělila o podobnou zkušenost a doporučení: „Potkala jsem hodně lidí, co si myslelo, že bude učit, a že místním hrozně pomůžou, že udělaj velkou změnu a tak, takže bych doporučila, aby od toho neměli tak vysoká očekávání, že tím svět nespasí... (...) to je prostě nesmysl, myslím si, že to lidi dělaj v první řadě kvůli sobě, to dobrovolnictví... aby se nad tím nejdřív trochu zamysleli a nečekali, že spasí svět, a hlavně se tak ani nechovali.“ „Neučte! Jenom sázejte banány, je to snazší!“, dodala pak ještě se smíchem Aline jako hlavní doporučení potenciálním dobrovolníkům, neboť ona sama po několika dnech vyměnila dobrovolnictví ve škole za dobrovolnictví na plantáži.

3. Diskuse

Před samotným závěrem bych svou práci ráda kriticky zhodnotila a konfrontovala ji s literaturou o dobrovolnictví v podobě výuky anglického jazyka v rozvojových zemích.

I přes jisté nedostatky věřím, že se mi projekt a cíl této diplomové práce podařilo naplnit. Dalo by se jistě namítat, že jsem realizovala jen krátký terénní výzkum a provedla málo rozhovorů s dobrovolníky. Kvůli pandemii covid-19 navíc většina rozhovorů bohužel musela proběhnout na dálku, což také není ideální, přestože věřím, že se rozhovory díky skvělé spolupráci a otevřenosti respondentů i tak povedly. I přes všechno toto se domnívám, že jsem dohromady nasbírala dostatečné množství dat a informací k naplnění vlastního zadání. Věřím, že tyto nedostatky do značné míry nahradilo mé předporozumění z dobrovolnických pobytů v Nepálu a v Thajsku, ze kterých jsem měla podklady ve formě fotek, videí a deníků. Díky tomu jsem si při psaní znovu uvědomovala, jak mě tyto zkušenosti obohatily a umožnily mi dívat se vnímavěji na prostředí, ve kterém jsem následně prováděla již cílený výzkum pro tuto práci.

Celkem jsem prošla třemi úrovněmi poznávání tohoto fenoménu, a to díky zmíněnému předporozumění, následně realizací samotného terénního výzkumu v Ekvádoru, a pak prostřednictvím rozhovorů s dobrovolníky, kteří se účastnili podobných pobytů. Postupně se mé poznání prohlubovalo, strukturovalo i výrazně měnilo, a věřím, že se mi tak podařilo nalézt odpovědi na otázky, které jsem si v úvodu položila.

Za největší nevýhodu své práce přitom považuji skutečnost, že jsem se nezabývala více zpoplatněnými dobrovolnickými pobytů, nabízenými různými společnostmi. Určitě by bylo vhodné udělat terénní výzkum i na takovém pobytu a opět i rozhovory s dobrovolníky, kteří se jich účastní, avšak k tomu by bylo zapotřebí mnohem více času, financí i prostoru. Srovnání těchto více organizovaných a zpoplatněných pobytů by však jistě bylo velmi přínosné a zajímavé. Tři dobrovolníci z mého výzkumu se sice účastnili dobrovolnických pobytů zprostředkovaných neziskovými organizacemi, ale nic jim za to neplatili a veškerá organizace byla v podstatě v rukou místních lidí.

Literatura k tématu dobrovolnictví v rozvojových zemích se právě většinou zabývá pouze touto organizovanou podobou, přičemž kritici často poukazují na negativní rysy, které se však v přímé, třetí stranou nezprostředkované formě (tolik) nevyskytují. Jak již bylo vyloženo, někteří kritici se domnívají, že se nejedná o lepší alternativu ke klasickému

turismu, ale naopak o škodlivý turismus, který se jen veškeré negativní rysy snaží schovat marketingovou strategií propagující pomoc rozvojovým zemím. Podobně také věří, že jde o charitativně založený přístup namísto oboustranně výhodné a rovné spolupráce, kdy se klade větší důraz na spokojenost dobrovolníků na úkor pomoci a potřeb místních. Dalším z rysů je rovněž kritika neokolonialismu, protože dobrovolnictví podle kritiků posiluje dominantní postavení západních zemí a dobrovolníci místním vnucují západní způsob života, zatímco z dobrovolníků utváří jakési hrdiny schopné pomoci chudým místním, kteří jejich pomoc potřebují.

Celkově tak považují dobrovolnictví v této podobě spíše za škodlivé a rozhodně neúspěšné, neboť prý neřeší hlavní problémy místních. Pomoc podle nich musí být strategická a profesionální, aby byla efektivní. Problém však je, že se dosavadní literatura dostatečně nezabývá pohledem místních obyvatel a jejich postojem k věci. Bez znalosti perspektivy místních nelze posuzovat demonstrační efekt, akulturaci ani další relevantní aspekty, které kritici turismu a dobrovolnictví vytýkají.

Domnívám se dále, že je chybné předpokládat, že si dobrovolníci tak často představují, že svým dobrovolnictvím svět nebo alespoň život místních obyvatel jakkolivlepší. Samozřejmě nelze než souhlasit, že dobrovolnictví by bylo nejefektivnější, kdyby bylo profesionálně a strategicky organizované a vedené, a aby dobrovolníci byli také profesionálové, či byli alespoň na pobyt profesionálně vyškoleni. Takové možnosti však bohužel většina místních (ani dobrovolníků) nemá, možnost dát si inzerát na HelpX, Facebook či jiný webový portál však ano. Jestliže jsou místní s dobrovolníky spokojeni a mají pocit, že jim dobrovolníci pomáhají, domnívám se, že není na místě dobrovolnictví v této formě odsuzovat. Zodpovědnost pak nese každý účastník sám za sebe, aby se sám svědomitě na dobrovolnický pobyt připravil, a snažil se pak na místě pomáhat, co nejlépe dokáže.

Je třeba si uvědomit, že pokud ze západní perspektivy dobrovolníci místním či místní kultuře škodí, pak právě i toto uvažování staví západní perspektivu do všeznalého dominantního postavení. Když jsou však pobyty přímo nabízené a organizované místními obyvateli, kteří jsou následně s dobrovolníky v každodenním kontaktu, a mají tak vše pod svou vlastní kontrolou, domnívám se, že není správné odsuzovat takovéto praktiky, neboť místní sami nejlépe vědí, co je jim prospěšné či naopak škodlivé. Nelze opomíjet pohled místních

na řešení jejich problémů a věřím, že je vždy potřeba jim naopak co nejvíce naslouchat a vycházet čistě z jejich potřeb.

Je pravda, že není v silách laických dobrovolníků strategicky a efektivně zlepšovat životy místních, avšak pomůžou-li alespoň několika studentům či jednomu učiteli například tím, že jim dodají motivaci se vzdělávat, pak se domnívám, že je namístě uznat, že místním alespoň mírně pomohli. Nesouhlasím s tím, že by bylo lepší dobrovolnictví v této podobě zrušit. Naopak si myslím, že je dobré a záhodné pokoušet se propojovat turismus s pomocí místním tak, aby to bylo pro všechny strany výhodné. Tradiční turismus je v mnoha ohledech skutečně škodlivý, avšak řešením není jej zrušit. Lidé jsou na cestování zvyklí a odnaučit je touhu cestovat a poznávat svět považují za nemožné. Možné však je proměnit podobu turismu právě například do podoby dobrovolnictví, které by bylo plně pod kontrolou místních, aby z něj tedy profitovaly všechny strany.

Věřím, že se turismus a dobrovolnictví mohou společně takto vyvíjet a doplňovat, díky čemuž se účastníci z obou stran mohou dozvědět něco o jiných kulturách, chudobě, rozvoji, sounáležitosti, empatii, o významu vzdělání, ochrany životního i kulturního prostředí za naplňování principů udržitelnosti. Přiznávám, že mě potěšilo, že se závěry mé práce spíše rozchází s kritikou zkoumaného fenoménu a souzní s jeho chválou. V literatuře bývá vyzdvihováno především právě mezinárodní porozumění, navazování autentických vztahů, osobní rozvoj a s tím spojený vyšší zájem i angažovanost dobrovolníků v problematice rozvojových zemí. Dobrovolnictví v této formě tak podle literatury může být chápáno i jako krok k mírovější společnosti a má potenciál z účastníků vytvářet globální občany.

Tím, že je literatury na toto téma však relativně málo a tématem přímo zprostředkovaného dobrovolnictví, které je v rukou místních, a jeho perspektivou se pak literatura téměř nevěnuje, doufám, že bude má práce přínosným prvkem do této diskuse, a že zároveň poslouží jako impuls k dalšímu bádání a podpoře postavení místních v kontextu dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích. Jejich pohled a prospěch by měl být vždy brán důsledně v potaz tak, aby se skutečně mohlo jednat o prospěšnou spolupráci.

4. Závěr

V této diplomové práci jsem se zabývala problematikou dobrovolnictví ve formě výuky anglického jazyka v rozvojových zemích a snažila se najít odpovědi na otázky ohledně užitečnosti, udržitelnosti, výhodách a nevýhodách tohoto relativně nově vznikajícího fenoménu, který se těší čím dál větší oblibě. V teoretické části jsem shrnula podstatné informace z dostupné literatury, pokrývající toto velmi komplexní a nejednoznačně zařaditelné téma v kontextu zahraniční rozvojové spolupráce a cestovního ruchu. Empirická část vycházela z měsíčního terénního výzkumu, který jsem uskutečnila jako dobrovolnice v ekvádorské škole; zároveň jsem vycházela z předporozumění, které jsem získala na dobrovolnických pobytech v Nepálu a v Thajsku. Stěžejní část výzkumu tvořily také polostrukturované rozhovory s dobrovolníky, kteří se účastnili obdobných dobrovolnických programů. Důraz tak byl kladen na porozumění dobrovolnictví z pohledu místních obyvatel i dobrovolníků ze západních zemí. Na tomto místě je opět nutné zdůraznit, že má zjištění, plynoucí z této diplomové práce, nemohou být generalizována, neboť kvalitativní výzkum na rozdíl od kvantitativního toto ze své podstaty neumožňuje.

Přestože jsem se během své práce nejdříve domnívala, že je dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka spíše jakousi formou rozvojové pomoci, během svého bádání jsem se postupně klonila více k tomu, že jde spíše o jakousi novou formu cestovního ruchu. Po důkladné analýze související literatury, nasbíraných dat a několika letech přemýšlení o tomto fenoménu jsem však došla k závěru, že se skutečně jedná o jakýsi hybrid, rozdělený na dvě stejné části, které se však různě přelévají k jedné nebo druhé straně na základě konkrétního pobytu a konkrétních lidí (místních i dobrovolníků), kteří se dobrovolnictví účastní.

Přestože se místní i dobrovolníci v mém výzkumu shodli, že dobrovolnictví není turismus, nelze popřít skutečnost, že se pobyty uskutečňují v cizích krajinách, které dobrovolníci poznávají, přičemž si velmi chválí poznávání nových kultur a lidí, třebaže jim nejde o poznávání místních turistických míst a zůstávají během dobrovolnického programu na jednom místě. Právě díky tomu je dobrovolníkům umožněno skutečně zažít a poznat autentický způsob života místních obyvatel, se kterými jsou většinu času v kontaktu. Zároveň zde tak dochází i k nabývání kvalitativně jiných, hlubších vztahů, které také nejsou v tradičním turismu obvyklé. Důležité je zde zmínit, že dobrovolnictví generuje oboustranný, rovný vztah mezi dvěma stranami, které si vzájemně vytyčují a vyjednávají

určité hranice práce a soužití, na rozdíl od turistického klientského přístupu, kde bývá turista zákazníkem, který si za služby platí, a místní pro něj pracují. Tato rovnost obou stran však v žádném případě neznamená stejnost, nýbrž rovnost v jinakosti všech stran. V dobrovolnictví ve formě, která byla v této práci zkoumána, se skutečně jedná o oboustrannou mezikulturní výměnu, ze které těží obě strany.

Na otázku, komu prospívá dobrovolnictví více, bylo velmi těžké dojít k objektivnější odpovědi. Klonila jsem se více k názoru, že je dobrovolnictví spíše pro dobrovolníky samotné, neboť čerpají významné výhody poznáváním nových míst, kultur i sebe samých a získáváním cenných zkušeností. V mých očích, tedy v očích dobrovolnice, mi toto vždy přišlo jako podstatnější než to, co dobrovolnictví přináší místním, tedy jen jakési chvilkové rozptýlení a zábavu, neboť jsem došla k závěru, že se zlepšováním místní angličtiny a výuky jako takové nelze touto formou příliš efektivně pomoci.

Ze svých dalších zkušeností a výpovědí místních i dobrovolníků však musím konstatovat, že jsem se mýlila, neboť místní jsou z dobrovolníků snad vždy nadšení a věří, že jim dobrovolníci velmi pomáhají. Zároveň dobrovolníci v očích místních dodávají škole jistou prestiž a jejich přítomnost si většinou chválí celé místní společenství, které by si navíc přálo, aby za nimi jezdilo více dobrovolníků. K tomuto zjištění jsem však došla až poté, co jsem si během výzkumu uvědomila svůj vlastní střet etické a emické perspektivy. Podstatným zjištěním pro mne byl totiž fakt, že jsem se na místní výuku vždy dívala očima evropsky vzdělané studentky a k tomuto standardu jsem místní školství vždy také přirovnávala. Tento postoj podporovala i snaha místních škol vyučovat stejným způsobem a požadovat po dětech stejné chování, jaké je v západních školách běžné, avšak bez jakéhokoliv vzdělání a v naprosto jiných podmínkách, a to nejen materiálních, ale především kulturních. Není přitom možné, aby dobrovolníci, kteří jedou na pár týdnů učit angličtinu do cizí rozvojové země, měnili místní školství, které je pochopitelně i kulturně podmíněné. Je také otázka, zda by to vůbec bylo žádoucí, či dokonce správné.

Velmi důležité je rovněž uvědomění, že problematika výuky anglického jazyka je pouhou kapkou v oceánu pomoci školství v rozvojových zemích, či snad rozvojovým zemím jako takovým. Jedná se o skutečně velmi složitou a komplexní problematiku, kterou je velmi těžké nějak uchopit, natož reálně řešit. Domnívám se, že je namístě, aby si dobrovolníci tuto skutečnost uvědomili a neočekávali, že během svého pobytu mohou tyto problémy vyřešit. Namístě je především pokora, dobrosrdečnost a snaha místním pomoci co nejlépe dovedeme,

avšak s vědomím toho, že jsme je přijeli na nějakou zpravidla krátkou dobu navštívit, a že také brzy odjedeme, a nemůžeme jim tak s výukou pomoci tolik, kolik bychom chtěli, a to ani kdybychom k tomu měli potřebné vzdělání.

Samozřejmě jde i o vzdělání a kompetence dobrovolníků, ke kterým jsem byla zprvu velmi skeptická, avšak i na tento problém jsem změnila názor. Přestože většina dobrovolníků nemá k výuce angličtiny žádné vzdělání či alespoň předchozí zkušenosti, umí většinou anglicky lépe než místní učitelé angličtiny, kteří navíc často také nemají potřebné vzdělání. A nejsou-li kvalifikovaní místní, domnívám se, že nevádí, když nejsou kvalifikovaní ani dobrovolníci, přestože to samozřejmě není ideální.

Během dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích však dobrovolníci nejsou většinou schopni v důsledku nekvalifikovanosti, a především krátkodobosti pobytu místním se zlepšením angličtiny pomoci. Reálně jim však pomáhají představením jiných, interaktivnějších a často zábavnějších metod, jako jsou různé naučné hry a písničky, které se v rozvojových zemích zřejmě nevyužívají tolik, jako v zemích západních.

Především pak pomoc spočívá ve vzbuzení zájmu o angličtinu či vzdělání jako takové a je ukázkou toho, že vzdělání je nejen skvělé a potřebné, ale také možné. Toto reflektuje i udržitelnost této formy pomoci, která je neudržitelná, pokud se na ni díváme skutečně jako na pomoc ve formě výuky angličtiny, avšak její udržitelnost může spočívat právě v zažehnutí motivace ke vzdělání, která může místní podporovat ve vzdělávání i dlouho poté, co dobrovolníci odjedou. Na udržitelnost této formy pomoci tak lze pohlížet ze dvou úhlů. Čistě z pohledu zlepšování úrovně angličtiny či výuky se dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích v důsledku často velmi špatné organizace, nepromyšlenosti a zároveň nekvalifikovanosti všech zúčastněných jeví jako jednoznačně málo efektivní a neudržitelné. Z pohledu dodání impulsu místním, kteří se pak na základě dobrovolnických pobytů více zajímají o metodiku výuky, znalosti angličtiny, a především důvody proč se (nejen) anglicky učit, lze tuto formu dobrovolnictví považovat za udržitelnou, přestože se tomuto impulsu většinou dostane odezvy jen u jedinců.

Jestliže přijmeme fakt, že se alespoň zčásti jedná o cestovní ruch, tak věřím, že jde o udržitelný cestovní ruch, a to právě díky oné autenticitě, kdy dobrovolníci žijí životem místních a ne turistů. Vliv této formy dobrovolnictví by tak neměl mít negativní vliv na

destinační prostředí životní ani sociokulturní. Naopak tato forma cestování spojená s pomocí má potenciál tyto oblasti zlepšovat. Tím, jak dobrovolníci poznávají místní (nejen) životní prostředí očima místních, mohou se naučit více o soužití s přírodou a jejím významem, na který jsou místní často mnohem výrazněji vázáni než dobrovolníci ze západních zemí. Pokud dobrovolníci dále vyjadřují zájem a respekt k místním lidem a jejich kultuře, může docházet i k podpoře místních tradic, jazyků a posilování místních kulturních identit.

Programy tak mohou působit výchovně, osvětově a mají potenciál pozitivně ovlivňovat postoj dobrovolníků k ochraně kulturního i přírodního dědictví.

Účastní-li se však dobrovolnických pobytů jedinci, kteří nemají dostatečný respekt k místní kultuře, nedodržují místní zvyky a dávají najevo, že považují vlastní kulturu a sebe samotné za nadřazené, nepochybně může docházet k negativním důsledkům v podobě demonstračního efektu, etnocidy či akulturace. Je však důležité si uvědomit, že v případě dobrovolnických pobytů jsou dobrovolníci vždy v menšině a navazují s místními hlubší vztahy než během tradičního turismu, což přináší vyšší šanci pro vzájemné porozumění a případné vyvracení falešných domněnek a stereotypů. Akulturace, ke které nepochybně v mnohých (nejen) rozvojových zemích dochází, navíc nelze brát jen jako čistě negativní, jak bylo vyloženo v teoretické části této práce.

Za velmi podstatné považují dominantní postavení místních, kteří by měli mít v organizaci pobytu vždy hlavní slovo. Pro účel dobrovolnických pobytů by však bylo záhodné, aby se místní spojili s odborníky na problematiku výuky anglického jazyka, aby společně vymysleli efektivnější podobu dobrovolnických programů. Zároveň by bylo dobré, aby byli dobrovolníci předem dostatečně informováni o náplni konkrétního dobrovolnického programu, aby se mohli dopředu více připravit nejen na výuku, ale také na místní kulturu a prostředí, čímž by se předešlo nedorozuměním plynoucím z kulturních neznalostí, jako může být nevhodné chování či oblékání a podobně.

Je-li dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích nastaveno dobře, pak má nespočet velmi cenných pozitivních rysů, které mohou pomáhat utvářet dobré lidské společenství na základě solidarity, sounáležitosti a mezikulturního porozumění. Správnou realizací se tak lze vyhnout snad veškerým negativním důsledkům, ke kterým může docházet, jestliže zúčastněným chybí dostatečná úcta, dobrý úmysl a základní znalosti, příprava či alespoň skutečný zájem o problematiku výuky anglického jazyka a rozvojových

zemí. Zároveň tak lze tuto formu pomoci považovat za možnou lepší, udržitelnější alternativu běžného cestovního ruchu bez jeho negativních důsledků. Za největší nevýhodu, které se navíc v podstatě nedá vyvarovat, považuji environmentální dopady spojené s dopravou dobrovolníků do vzdálených rozvojových zemí. Avšak jak jsem již uvedla, tato problematika je nad rámec této práce, neboť její těžiště spočívá jinde.

Doufám, že tato diplomová práce bude mít praktický dosah pro organizátory dobrovolnických programů a další potenciální dobrovolníky, kteří si zde mohou přečíst i konkrétní doporučení od zkušenějších dobrovolníků. K této problematice se hodlám i nadále vracet, a to nyní již s velkou zkušeností, kterou mi poskytla i tato práce. Věřím, že dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích má svůj význam a své místo na cestě k vytváření lepší, udržitelnější budoucnosti nás všech.

5. Bibliografie

- ADELEKE, Bola; OMITOLA, Aditola; OLUKOLE, T. O. 2011. Impacts of Xenophobia Attacks on Tourism [online] [cit. 17. 4. 2020]. In: *IFE Psychologia*. 2011, 16:2,138–150. Dostupné z <<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib&db=asn&AN=66960333&lang=cs&site=eds-live&scope=site>>.
- ARCHER, Brian; COOPER, Chris; RUHANEN, Lisa. 2004. The Positive and Negative Impacts of Tourism. In: THEOBALD, William. 2004. *Global Tourism*. 3. vydání. Routledge. 596 s. ISBN 9780750677899.
- ASNER, Edward. 2006. Foreward. In: MCMILLON; Bill, CUTCHINS, Doug; GEISSINGER, Anne eds. *Volunteer vacations: Short-term adventures that will benefit you and others*. 9. vydání. Chicago: Chicago Review Press, Inc. 434 s. ISBN 978-1556525827.
- BERNARS, Russell Harvey. 2006. *Research Methods in Anthropology: Qualitative and Quantitative Approaches*. 4. vydání. Oxford: Altamira. 803 s. ISBN 0-7591-0869-2.
- BROWN, Sally; LEHTO, Xinran. 2005. Traveling With a Purpose: Understanding the Motives and Benefits of Volunteer Vacationers. In: *Current Issues in Tourism*. 2005, 8:2, 479-496.
- BRYMAN, Alan. 2012. *Social Research Methods*. 4. vydání. New York: Oxford University Press Inc. 766 s. ISBN 978-0-19-958805-3.
- BURNS, Peter. 1999. *An Introduction to Tourism and Anthropology*. London: Routledge. 202 s. ISBN 9780415186278.
- CALLANAN, Mark; THOMAS, Sarah. 2005. Volunteer Tourism – Deconstructing Volunteer Activities Within a Dynamic Environment. In: Novelli, Marina ed. 2005. *Niche Tourism: Contemporary Issues, Trends and Cases*. Oxford: Elsevier Butterworth-Heinemann. 264 s. ISBN 075066133X.
- CARTER, K. A. 2008. *Volunteer Tourism, An Exploration of the Perceptions and Experiences of Volunteer Tourists and the Role of Authenticity in Those Experiences*. Disertační práce na Lincoln University.

- ČECH, Jiří. 1998. *Malá encyklopedie cestovního ruchu*. Praha: IDEA SERVIS. 130 s. ISBN 80-85970-19-8.
- DENMAN, Richard. 2001. *Guidelines for Community-Based Ecotourism Development*. Ledbury: The Tourism Company.
- DYKHUIS, Claire. 2010. Youth as Voluntourists: A Case Study of Youth Volunteering in Guatemala. In: *Undercurrent*. 2010, 7:3, 15-24. ISSN 1712-0934.
- GARRISON, Haley A. 2015. *A Critical Analysis of Volunteer Tourism and the Implications for Developing Communities* [online]. [cit. 22. 7. 2020] Závěrečná práce na Western Kentucky University. Dostupné z <http://digitalcommons.wku.edu/stu_hon_theses/558>.
- GEE, Chuck Y. ed. 1997. *International tourism: A Global Perspective*. Madrid: World Tourism Organization. 406 s. ISBN: 92-844-0231-X.
- GUTTENTAG, Daniel. 2009. The Possible Negative Impacts of Volunteer Tourism. In: *International Journal of Tourism Research*. 2009, 11:6, 537–551.
- HALL, Derek; BROWN, Frances. 2006. *Tourism and Welfare: Ethics, Responsibility and Sustained Well-being*. 304 s. ISBN: 9781845930660.
- HALL, Michael; TUCKER, Hazel, eds. 2004. *Tourism and Postcolonialism, Contested discourses, Identities and Representations*. London, Routledge. 208 s. ISBN 9780203392270.
- HAMMERSLEY, Martyn; ATKINSON, Paul. 1995. *Ethnography: Principles in Practice*. 2. vydání. Londýn: Routledge. 323 s. ISBN 978-0415086646.
- HENDL, Jan. 2005. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál. 408 s. ISBN 80-7367-040-2.
- HOCH, Tomáš. 2007. *Základy rozvojové pomoci*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě. 153 s. ISBN 978-80-7368-370-2.
- INGRAM, Joanne Maree. 2014. *Volunteer Tourism as Development? Assessing the Role of Non-Government Organisations Through Case Studies from Asia*. Disertační práce na University of Tasmania.
- JUC, Nejc ed. 2020. *Travel and Tourism Global Economic Impact And Trends 2020*. [cit. 20. 9. 2020]. Dostupné z

<<https://wtcc.org/Portals/0/Documents/Reports/2020/Global%20Economic%20Impact%20Trends%202020.pdf?ver=2021-02-25-183118-360>>.

LENZEN, Manfred; SUN, Ya-Yen; FUTURAY, Fuyu, et al. 2018. The Carbon Footprint of Global Tourism [online]. [cit. 22. 7. 2020]. In: *Nature Climate Change*. 2018, 8, 522–528. Dostupné z <<https://doi.org/10.1038/s41558-018-0141-x>>.

MCGEHEE, Nancy Gard; ANDERECK, Kathleen. 2009. Volunteer Tourism and the “Voluntoured”: The Case of Tijuana, Mexico. In: *Journal of Sustainable Tourism*. 2009, 17:1, 39-51.

MONTEERRUBIO, Carlos; MENDOZA-ONTIVEROS, Martha Marivel. 2014. Tourism and the Demonstration Effect: Empirical Evidence. In: *Tourism & Management Studies*. 2014, 10:1, 97-103.

MOWFORTH, Martin; MUNT, Ian. 1998. *Tourism And Sustainability Development, Globalisation and New Tourism in the Third World*. Londýn: Routledge. 384 s. ISBN 978-0415137638.

MUKWASHI, Amanda Khozi et al. 2018. *State of the World's Volunteerism Report: The Thread that Binds, Volunteerism and Community Resilience*. ISBN: 978-92-990089-0-4. Dostupné z <https://unv-swvr2018.org/files/51692_UNV_SWVR_2018_WEB.pdf>.

PALACIOS, Carlos. 2010. Volunteer Tourism, Development and Education In a Postcolonial World: Conceiving Global Connections Beyond Aid. In: *Journal of Sustainable Tourism*. 2010, 18:7, 861-878.

PÁSKOVÁ, Martina. 2003. *Změny geografického prostředí vyvolané rozvojem cestovního ruchu ve světle kriticko-realistické metodologie*. Nepublikovaná disertační práce. Praha: Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy. 199 s.

PÁSKOVÁ, Martina. 2009. *Udržitelnost cestovního ruchu*. 2. vydání. Hradec Králové: Gaudeamus. 298 s. ISBN 978-80-7435-006-1.

PÁSKOVÁ, Martina. 2012. Environmentalistika cestovního ruchu [online]. [cit. 22. 7. 2020]. In: *Czech Journal of Tourism*. 2012, 1:2, 77-113. Dostupné z: <<http://www.czechjournaloftourism.cz/cislo/cz/55/02-2012/>>.

PÁSKOVÁ, Martina; ZELENKA, Josef. 2009. Udržitelnost cestovního ruchu ve vztahu k ochraně přírody a krajiny. In: ZELENKA, Josef; MLS, Karel eds. 2009. *Dobrá praxe*

v udržitelnosti cestovního ruchu: recenzovaný sborník vybraných příspěvků konference s mezinárodní účastí. Hradec Králové: Gaudeamus. 194 s. ISBN 978-80-7041-923-6.

PROYRUNGROJ, Raweevan. 2018. Voluntourism as a Pro-Poor Tourism: A Case Of Volunteer Tourism in Thailand. In: ROTSCHELD, Jiří; ČERMÁKOVÁ, Klára eds. 2018. *Proceedings of the International Interdisciplinary Conference, Vienna.* Praha: International Institute of Social and Economic Sciences. ISBN 978-80-87927-87-8.

RAYMOND, Eliza Marguerite; HALL, Colin Michael. 2008. The Development of Cross-Cultural (Mis)Understanding Through Volunteer Tourism. In: *Journal of Sustainable Tourism.* 2008, 16:5, 530-543.

REISINGER, Yvette. 2009. *International Tourism: Cultures and Behavior.* Oxford: Butterworth-Heinemann. 416 s. ISBN 978-0750678971.

RYNDA, Ivan. 2000. Trvale udržitelný rozvoj a vzdělávání. In: *Hledání odpovědí na výzvy současného světa.* Dlouhá, Jana, ed. 2000. s. 10–16. Praha: Univerzita Karlova. 191 s. ISBN 80-902635-2-6.

SCHEYVENS, Regina. 2007. Exploring the Tourism-Poverty Nexus. In: *Current Issues in Tourism.* 2007, 10:2, 231-254.

SIMPSON, Kate. 2004. 'Doing Development': The Gap Year, Volunteer-Tourists and a Popular Practice of Development'. In: *Journal of International Development.* 2004, 16:5, 681–692. ISSN 0954-1748.

SNYDER, Jeremy; DHARAMASI, Shafik; CROOKS, Valorie. 2011. Fly-By Medical Care: Conceptualizing the Global and Local Social Responsibilities of Medical Tourists and Physician Voluntourists. In: *Globalization and health.* 2011, 7:6.

ŠVAŘÍČEK, Roman; ŠEĐOVÁ, Klára. 2007. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách.* Praha: Portál. 384 s. ISBN 978-80-7367-313-0.

UNEP; UNWTO. 2005. *Making Tourism More Sustainable – A Guide for Policy Makers.* Paříž: United Nations Environment Programme Division of Technology, Industry and Economics. 209 s. ISBN: 92-807-2507-6.

UNESCO. 2019. *Right to Education Handbook.* Francie: UNESCO. 277 s. ISBN 978-92-3-100305-9.

UNWTO. 2001. *Globální etický kodex cestovního ruchu*. [cit. 30. 7. 2020] Dostupné z <https://www.eden-czechtourism.cz/files/czech_code_of_ethics.pdf>.

WEARING, Stephan. 2001. *Volunteer Tourism: Experiences That Make a Difference*. Wallingford: CABI Publishing. 240 s. ISBN 978-0851995335.

World Travel and Tourism Council. 2019. *Travel and Tourism: Economic Impact 2019, World* [online]. [cit. 15. 7. 2020]. Dostupné z <<https://www.wttc.org/-/media/files/reports/economic-impact-research/regions-2019/world2019.pdf>>.

ZELENKA, Josef; PÁSKOVÁ, Martina. 2011. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. 2. vyd. Praha: Linde Praha. 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2.

1972. Studie kritických environmentálních problémů [SCEP]. Massachusettský technologický institut.

Internetové zdroje

Web 1: Rozvojový program OSN. *Human Development Index (HDI)* [online]. [cit. 20. 7. 2020]. Dostupné z: <<http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi>>.

Web 2: Ministerstvo financí České republiky. *Role hodnocení v řízení rozvojové politiky / Oficiální rozvojové pomoci (ODA)* [online]. 15. 10. 2017 [cit. 20. 7. 2020]. Dostupné z <<https://www.mfcr.cz/cs/archiv/programy-spolufinancovane-ze-zahranici/hodnoceni-v-rizeni-rozvojove-politiky>>.

Web 3: Informační centrum OSN v Praze. *Rozvojové cíle tisíciletí (MDGs)* [online]. [cit. 21. 7. 2020]. Dostupné z <www.osn.cz/osn/hlavni-temata/rozvojove-cile-tisicileti-mdgs/>.

Web 4: Asociace společenské odpovědnosti. *O SDGs* [online]. [cit. 21. 7. 2020]. Dostupné z <www.globalnicile.cz/o-sdgs/>.

Web 5: Asociace společenské odpovědnosti. *4: Kvalitní vzdělání, Podcíle* [online]. [cit. 23. 7. 2020]. Dostupné z <<https://www.spolecenskaodpovednost.cz/sdg/kvalitni-vzdelani/>>.

Web 6: THE INTERNATIONAL ECOTOURISM SOCIETY. *What Is Ecotourism?* [online]. [cit. 30. 4. 2020] Dostupné z <<https://ecotourism.org/what-is-ecotourism/>>.

Web 7: GOODWIN, Harold. *What is Responsible Tourism?* [online]. 24. 9. 2014 [cit. 4. 5. 2020]. Dostupné z <<https://responsibletourismpartnership.org/what-is-responsible-tourism/>>.

Web 8: HELPX. *About Us*. [cit. 4. 5. 2020] Dostupné z <<https://www.helpx.net/page/about-us>>.

Web 9: *Global Volunteer Network* [online]. [cit. 9. 10. 2020]. Dostupné z <www.globalvolunteernetwork.org>.

Web 10: Voluntary Service Overseas. *Volunteer with VSO* [online]. [cit. 9. 10. 2020]. Dostupné z <www.vso.org.uk/volunteer/>.

Web 11: Real Gap Experience. *Volunteering* [online]. [cit. 9. 10. 2020]. Dostupné z <www.realgap.com.au/volunteering>.

Web 12: Hedvika Novotná. *E_Úvod do společenskovedních metod* [online]. [cit. 15. 5. 2020] Dostupné z <<https://dl1.cuni.cz/course/view.php?id=10903>>.

Web 13: Ethnohub. *AEIOU Framework* [online]. [cit. 19. 5. 2020] Dostupné z <<https://help.ethnohub.com/guide/aeiou-framework>>.

6. Přílohy

6.1. Projekt diplomové práce

Fakulta humanitních studií UK
katedra magisterského oboru
sociální a kulturní ekologie

U Kříže 8/661, 158 00 Praha 5-Jinonice

Magisterský obor
sociální a kulturní
ekologie

Projekt diplomové práce (DP) oboru sociální a kulturní ekologie

1. Jméno studenta, tituly: Bc. Zuzana Pinkavová (Drewsová)
2. Osobní číslo (UKČO): 28110032
3. Rok imatrikulace na FHS UK (bak. studium, jinak mag. studium): 2018
4. Datum zápisu na katedru sociální a kulturní ekologie FHS UK (alespoň měsíc, rok): září 2018
5. Názvy všech předchozích bakalářských (magisterských) prací, škola, obor a rok, kde a kdy byly obhájeny: Ramadán: Rituální půst v teorii a praxi, FF UK, Anglistika-amerikanistika – Religionistika, 19. 06. 2018, FF UK
6. Předběžný název DP (česky): Dobrovolnictví nebo turismus? Výuka angličtiny v rozvojových zemích
7. Předběžný název DP (anglicky): Volunteerism or Tourism? Teaching English in Developing Countries
8. Klíčová slova (česky): dobrovolnictví, rozvojová spolupráce, turismus, dobrovolnický cestovní ruch, výuka angličtiny, udržitelný rozvoj, Ekvádor
9. Klíčová slova (anglicky): volunteerism, development cooperation, tourism, voluntourism, sustainable development, Ecuador
10. Obscený kontext (souvislosti tématu, širší rámec [zasazení „do světa“]): V dnešní době, kdy se lidstvo potýká s globálními problémy, je více než kdy jindy potřeba tyto problémy řešit globálně. K tomu je potřeba rozvojové spolupráce, aby se do řešení zapojily i tak zvané rozvojové země. Je však nutné, aby tato rozvojová spolupráce byla skutečně efektivní a udržitelná. Mnoho lidí z takzvaných vyspělých zemí se každoročně vydává do rozvojových zemí pomáhat v místních komunitách jako dobrovolníci. Je však otázkou, zda je takovýto způsob dobrovolnictví přínosný a nakolik místním komunitám opravdu pomáhá.
11. Předmět zkoumání (vlastní předmět práce [zasazení „do vědy“]): Na půdě širokého oboru Sociální a kulturní ekologie bude tato práce zkoumat souvislosti dobrovolnictví a turismu ve vztahu k rozvojové spolupráci v konkrétním prostředí. Ve své práci se zaměřím na dobrovolníky z vyspělých zemí i studenty, učitele a organizátory z rozvojových zemí, na jejich očekávání, zkušenosti, na přínosy, výhody a nevýhody dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích. Dále mě bude zajímat, zda se u dobrovolnictví v takovéto formě jedná o rozvojovou spolupráci, či spíše pomoc, nebo dokonce jen o jakýsi druh turismu, a pro koho je tento fenomén nakolik přínosný.
12. Hlavní vstupní hypotéza nebo hypotézy (2–4 na výběr); pro práci 1–2, možno však formulovat výzkumné otázky, event. jen výzkumný problém: Výzkumným problémem této práce je, zda a nakolik je pro koho přínosné dobrovolnictví ve formě výuky anglického jazyka v rozvojových zemích. Výzkumné otázky pak budou hledat odpověď na to, kdo a

proč se této formy dobrovolnictví účastní, jaká jsou očekávání zúčastněných subjektů a jejich následná naplnění; výhody a nevýhody této spolupráce ve formě mezinárodní mezikulturní výměny zkušeností, autentičnosti zážitku a interakcí; míra ne/kvalifikovanosti a ne/připravenosti dobrovolníků; jevy paternalismu, posilování stereotypů, kulturního nátlaku, stírání identity. Hlavní výzkumný problém DP je tedy polarita (vztah, míra) rozvojové spolupráce a jakési udržitelnější podoby turismu s ohledem na přírodní a kulturní dědictví, přínos a udržitelnost této formy dobrovolnictví.

13. Metodologický postup: metody a techniky, které budou v práci použity: V rámci práce bude popsán měsíční pobyt v Ekvádoru, kde budu pomocí zúčastněného pozorování, rozhovorů a dotazníků zkoumat dobrovolnictví realizované formou výuky anglického jazyka v místní kečuánské škole, kde se přímo zúčastním výuky. Bude-li to nezbytné, získám další data během dalšího obdobného pobytu. Další data získám ve formě polostrukturovaných rozhovorů (i na dálku – skype apod.), příp. i dotazníků, s potřebným počtem dobrovolníků. Ve své práci se zaměřím nejen na učitele, studenty a organizátory z rozvojových zemí, ale také na dobrovolníky z vyspělých zemí, a to jak na jejich očekávání a zkušenosti, tak na přínosy dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích. Na základě vlastního předporozumění, které jsem již získala ze dvou předchozích zkušeností ze škol v Thajsku a v Nepálu, pak bude dobrovolnictví v rozvojových zemích porovnáno a celkově zhodnoceno.
14. Cíl DP (kromě ověření hypotéz a teoretického přínosu např. praktický přínos, vypracování metodologie, základ pro řešení problémů v praxi atd.): Kromě získání vlastních zkušeností, praktických dovedností a znalostí v problematice výuky anglického jazyka v rozvojových zemích může být tato práce následně také užitečná pro další zájemce o oblast rozvojové spolupráce, dobrovolnictví či výuky anglického jazyka v rozvojových zemí.
15. Čím budou rozšířeny dosavadní znalosti (vědecká „přidaná hodnota DP“): Díky empirické povaze diplomové práce budou dosavadní znalosti rozšířeny o konkrétní podoby výuky anglického jazyka v rozvojových zemích, o naplněná i nenaplněná očekávání zúčastněných subjektů a celkové zhodnocení přínosů této formy dobrovolnictví.
16. Jaké bude (bude-li) jejich teoretické zobecnění a přínos: Diplomová práce může být drobným přínosem pro teorii i praxi rozvojové spolupráce ve formě výuky anglického jazyka.
17. Struktura DP (předběžný obsah – názvy oddílů a kapitol):
  1. Úvod
  2. Teoretická část:
    - Zahraniční rozvojová spolupráce
    - Turismus, ekoturismus a dobrovolnický cestovní ruch
    - Dobrovolnictví: výhody a nevýhody
  3. Praktická část:
    - Metodologie
    - Předporozumění
    - Dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v Ekvádoru
    - Srovnání s dobrovolnickým pobytem v Nepálu a Thajsku
  4. Závěr
  5. Bibliografie
  6. Zdroje
  7. Přílohy
18. Předběžná bibliografie k tématu:

- Disman, M., *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. Praha: Karolinum, 2000, 3. vyd.
- Easterly, W., *Břímě bílého muže: Proč pomoc Západu třetímu světu selhává?* Praha: Academia, 2010.
- Hoch, T., *Základy rozvojové pomoci*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2007.
- Punch, K., *Úspěšný návrh výzkumu*. Praha: Portál, s. r. o., 2008.
- Scheyvens, R., *Tourism for Development Empowering Communities: Themes in Tourism*. Harlow: Prentice Hall, 2002.
- Stebbins, R. A., & Graham, M., *Volunteering as Leisure / Leisure as Volunteering: An International Assessment*. Cambridge, MA: CABI Pub, 2004.
- Švaříček, R., Šedřová K, a kol., *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, s. r. o., 2014, 2. vyd.
- Wearing, S., *Volunteer Tourism: Experiences that Make a Difference*. New York: CABI Publishing, 2001.

19. Předpokládaný vedoucí DP: PhDr. Ivan Rynda

20. Důvod volby tématu (dosavadní znalosti, zázemí, praxe a zájem studenta):¹ Toto téma jsem si vybrala proto, že je mi problematika rozvojových zemí blízká a již několik let se věnuji výuce anglického jazyka. Vydala jsem se proto před třemi lety jako dobrovolník učit angličtinu do Nepálu a rok nato do Thajska. Nyní bych prostřednictvím diplomové práce ráda prohloubila své znalosti a získala nové zkušenosti v problematice dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích.

Jinonice 23. července 2019

diplomant

vedoucí DP

vedoucí katedry SKE

---

¹ nepovinné

6.2. Seznam použitých zkratk

OSN	Organizace spojených národů
HDP	hrubý domácí produkt
SSSR	Svaz sovětských socialistických republik
UNDP	United Nations Development Programme, Rozvojový program OSN
HDI	Human Development Index Index lidského rozvoje
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
DAC	Development Assistance Committee, Výbor pro rozvojovou pomoc
ODA	Official development assistance, Oficiální rozvojová pomoc
UNV	United Nations VolunteersDobrovolníci Organizace spojených národů
UNWTO	United Nations World Tourism Organization Světová organizace cestovního ruchu
UNEP	United Nations Environmental Programme Program Organizace spojených národů pro životní prostředí
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu

6.3. Seznam obrázků

Obrázek 1: Kauzální řetězec působení cestovního ruchu [Pásková, 2003]	24
Obrázek 2: Matoušova výuka angličtiny, Bhakundebessi, 2. 9. 2016	46
Obrázek 3: Oslava svátku Teej, kdy nás místní oblékli do místního oblečení a pozvali nás oslavovat, Bhakundebessi, 4. 9. 2016	48
Obrázek 4: Matoušova výuka angličtiny s televizí, Banthungmenumnoi, 4. 8. 2017	50
Obrázek 5: Kečuánská komunita San Bartolo de Uchuculin, 20. 9. 2019	53
Obrázek 6: Školní kampus střední školy v Pano, 23. 9. 2019.....	56
Obrázek 7: Můj rozvrh („Foreign language“, tedy „cizí jazyk“, je označení hodin angličtiny pro studenty vyšších ročníků, kteří si vybrali zaměření „sekretářka“.)	60
Obrázek 8: Moje výuka osmé třídy, Pano, 23. 9. 2019.....	63
Obrázek 9: Billboard před školou reklamující „excelentní mezikulturní vzdělání“, Pano, 3. 10. 2019.....	66

Všechny fotografie byly pořízeny autorkou této diplomové práce.

6.4. Rozhovory – struktura

Rozhovor s dobrovolníky

<p>Dobrovolnictví obecně:</p> <p>Co si představují pod dobrovolnictvím; zkušenosti s dobrovolnictvím, jak se k tomu dostali, proč se pro dobrovolnictví rozhodli</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jak byste popsal/a dobrovolníka? 2. Děláte v současnosti nějakou dobrovolnickou činnost? Jakou? 3. Dělal/a jste již v minulosti nějakou dobrovolnickou činnost? Jakou? 4. Jak jste se k dobrovolnictví dostal/a? 5. Proč jste se rozhodl/a se ve svém volném čase věnovat dobrovolnictví?
<p>Dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích obecněji:</p> <p>Zkušenosti: kde, kdy, s kým...</p> <p>Vztah dobrovolnictví – turismus</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kolikrát jste se zúčastnila takového typu dobrovolnictví? 2. Kam jste jel/a? 3. Kdy? 4. Kolik Vám v té době bylo? 5. S kým jste jel/a? 6. Kolik tam s vámi bylo dobrovolníků? 7. Jak dlouhá byla Vaše celková dovolená? 8. Jak dlouho jste z této celkové dovolené věnoval/a dobrovolnictví? 9. Proč jste se rozhodl/a právě pro tento dobrovolnický pobyt? 10. Jaké faktory jste při výběru zvažovala? 11. Dostal/a jste za to nějaké finanční či jiné materiální prostředky? 12. Bylo to přes nějakou organizaci? Proč? Přes kterou? 13. Měla jste předem od organizátorů dostatek informací? Jaké? 14. Jaké činnosti Vaše dobrovolnictví zahrnovalo? 15. Jak jste se k tomuto dobrovolnickému pobytu dostal/a? 16. Jak se tato zkušenost lišila od běžných turistických/cestovatelských zkušeností?
<p>O výuce:</p> <p>Kde a kdy probíhala výuka koho; zhodnocení úrovně angličtiny místních</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jak často/kolik hodin denně/týdně jste se věnovala dobrovolnictví? 2. Kde probíhala výuka? 3. Koho jste učil/a? 4. Byla to třída/skupina/individuální...

<p>učitelů, studentů i vlastní jazykové vybavenosti, kvalifikovanosti a připravenosti; popis výuky; zhodnocení přínosů výuky a jejich udržitelnosti</p>	<ol style="list-style-type: none"> 5. Kolik tříd/skupin, kolik v ní bylo lidí, jak byli staří? 6. Jak byste hodnotila úroveň angličtiny místních studentů? Učitelů? 7. Jaká je Vaše úroveň aj? 8. Ovládáte místní jazyk? Vnímala jste to jako problém? 9. Jaké jsou Vaše předchozí zkušenosti s výukou? Anglického jazyka? 10. Poskytli Vám místní či vysílající organizace nějaké zaučování? Rady? Materiály k výuce? 11. Myslíte si, že jste v tu dobu byla dostatečně kvalifikovaná k tomu vyučovat aj? 12. Přípravoval/a jste se na výuku nějak? Jak? 13. Myslíte si, že jste na to byl/a dostatečně připravená? 14. Popište prosím, jak probíhala Vaše běžná výuka. 15. Myslíte si, že se Vaše výuka lišila od výuky místních? Jak? 16. Jaké jste ze své práce měla v době pobytu pocity? 17. Jaké z ní máte pocity zpětně? 18. Dostalo se Vám během pobytu nějaké zpětné vazby? 19. Dal/a jste naopak vy nějakou zpětnou vazbu místním? Jakou? 20. Myslíte si, že jste místním pomohl/a? Jak? 21. Jak si myslíte, že Váš pobyt prospěl místním studentům/učitelům/komunitě? 22. Myslíte si, že je tento způsob pomoci udržitelný? Tedy že se Vaše pomoc poté, co odjedete, nevytratí? Jak? Proč? 23. Všimla jste si nějakých rozdílů mezi dobou Vašeho příjezdu a odjezdu? Jakých?
<p>Percepce místních z pohledu dobrovolníků:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Proč si myslíte, že místní takového dobrovolnické pobyty nabízejí? 2. Co si myslíte, že od toho očekávají? 3. Myslíte si, že se jejich očekávání naplňují? Co jim to přináší?

<p>Proč si myslí, že místní dobrovolnictví nabízejí; co si myslí, že od toho místní očekávají, co jim to přináší; zhodnocení organizace dobrovolnictví</p>	<ol style="list-style-type: none"> 4. Myslíte si, že pobyty dobře organizují? Proč? Jak? 5. Komu to prospívá nejvíce? Jak? 6. Jak konkrétněji z dobrovolnických pobytů benefitují místní studenti?
<p>Interakce s místními:</p> <p>Vztahy s místními, volnočasové aktivity, reakce místních na přítomnost a výuku dobrovolníků z pohledu dobrovolníků, zda by se vrátili</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kde jste bydlel/a? Kde/Jak jste se stravoval/a? 2. Co jste dělal/a ve svém volném čase? 3. Trávila jste volný čas s místními? Jak? 4. Jak byste popsal/a interakce s místními? Byli jste hodně v kontaktu? 5. Máte pocit, že jste navázal/a autentické vztahy s některými z místních? 6. Jste stále v kontaktu? Jak? 7. Jak místní reagovali na Vaši přítomnost? 8. Jak reagovali na Vaši výuku učitelé/studenti? 9. Trávil/a jste s místními čas i poté, co Vám skončil dobrovolnický pobyt? S kým? Jak? 10. Máte v plánu/Chtěl/a byste se vrátit?
<p>Celkové zhodnocení dobrovolnictví formou výuky angličtiny v rozvojové zemi:</p> <p>Jaká je dovolená strávená dobrovolnictvím, očekávání a naplnění očekávání, zklamání, co jim to přineslo; zda a jak jim to pomohlo lépe poznat místní kulturu, lidi; co jim to přineslo; jaká pozitiva a negativa dle nich tato forma dobrovolnictví přináší</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Proč jste se rozhodl/a se na dovolené věnovat dobrovolnictví? 2. Co to s Vaší dovolenou udělalo? 3. Byla Vaše zkušenost jiná, než jste čekal/a? V čem? 4. Překvapilo Vás něco? Co? 5. Potýkal/a jste se tam s nějakými problémy/výzvami/nepříjemnostmi? 6. Byl/a jste z něčeho zklamaná? Z čeho? 7. Změnil/a byste něco? Co? 8. Máte pocit, že Vám pobyt něco přinesl? Co? 9. Máte pocit, že Vás tato zkušenost nějak změnila? Jak? 10. Myslíte si, že Vám to pomohlo poznat lépe místní kulturu? 11. Myslíte si, že jste díky dobrovolnickým zkušenostem lépe poznala jiné lidi? Jak? Koho?

	<ol style="list-style-type: none"> 12. Myslíte si, že Vás to něco naučilo? Co? 13. Myslíte si, že Vám tento pobyt pomohl v oblasti Vašich studií nebo kariéry? Přidal/a byste si tuto zkušenost do životopisu? 14. Co byste řekl/a, že je největší zkušenost, kterou Vám dobrovolnictví přineslo? Vysvětlete. 15. Zúčastnil/a byste se na dovolené dalšího dobrovolnického pobytu? Proč? 16. Komu byste tento pobyt doporučil/a? 17. Jaká pozitiva podle Vás přináší dobrovolnictví formou výuky angličtiny v rozvojových zemích? 18. Přináší to i nějaká negativa? Jaká? Proč? 19. Co byste poradil/a potencionálním dobrovolníkům, kteří by se chtěli zúčastnit podobného pobytu?
<p>Je ještě něco, na co jsem se třeba zapoměla zeptat, co vnímáte jako důležité, nebo byste mi chtěl/a sdělit?</p>	
<p>Demografie: Povolání, vzdělání, věk, pohlaví, složení rodiny, původ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Povolání? 2. Nejvyšší dosažené vzdělání? 3. V jakém oboru? 4. Věk? 5. Jaké je složení Vaší rodiny? 6. Odkud jste?

Rozhovor s místními učiteli a organizátory

<p>Obecněji o dobrovolnictví a dobrovolnících:</p> <p>Co si představují pod dobrovolnictvím; zkušenosti s dobrovolnictvím, jak se k tomu dostali, proč se pro dobrovolnictví rozhodli, co od dobrovolníků očekávají, komu jak prospívá jejich přítomnost</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. How would you describe a volunteer? 2. How many volunteers have you had here already? 3. What countries from? 4. How old? 5. How often? 6. For how long? 7. Do they come back? 8. How did you come to think about hosting volunteers? 9. Whose idea was it? 10. What work do you ask volunteers to do? 11. Why do you want volunteers to teach English? 12. Are there any criteria they must match? 13. How do you choose the volunteers? 14. What do you expect from them? 15. How long do you ask them to stay for? 16. What do you provide for them in exchange? 17. How do you think they benefit the students / teachers / local community? 18. Have you had any bad experiences? 19. How do you find volunteers? 20. Have you tried any volunteer agencies? Why/not?
<p>O dobrovolnících podrobněji, celkové zhodnocení dobrovolnictví formou výuky aj:</p> <p>zhodnocení úrovně angličtiny místních učitelů a dobrovolníků, kvalifikovanosti a připravenosti; zhodnocení přínosů výuky dobrovolníků a jejich udržitelnosti</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Do you think the volunteers are qualified enough to teach English? 2. Do you think they are prepared for it? 3. Do you give them any information about teaching before they start? What? 4. Why do you think volunteers come to volunteer? 5. Are there any disadvantages of hosting volunteers?

	<ol style="list-style-type: none"> 6. Do you personally benefit in some way from the volunteers? 7. Do you get to know different cultures better thanks to the volunteers? 8. What do you think is the biggest advantage of this? 9. What is the biggest disadvantage? 10. What did you learn from it? 11. Who does it benefit the most? 12. How do the students benefit? 13. Do you think that the help of the volunteers is sustainable? Meaning that after they leave their effort and help does not disappear? 14. Do you think the volunteers are more qualified to teach English than the local teachers? Why? 15. Do they speak better English? 16. Do they usually speak Spanish? How well?
<p>Interakce s dobrovolníky:</p> <p>Zda a jaké změny dobrovolnictví přineslo, volný čas, zda by chtěli více dobrovolníků, rozdíl mez turistickým a dobrovolnickým pobytem</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Has volunteering brought any changes about? 2. Do you spend time with the volunteers in their free time? How? 3. How do the locals react to the presence of the volunteers? 4. Would you like more volunteers to come more often? 5. How do you think that the volunteering stay is different to a regular tourist holiday? Is it?
<p>Is there anything else you would like to tell me? Is there anything I forgot to ask?</p>	
<p>Demografie</p> <p>Povolání, vzdělání, věk, pohlaví, složení rodiny, původ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. What is your highest education? 2. In what field? 3. How old are you? 4. What is the composition of your family? 5. Occupation? 6. Where are you from?

6.5. Rozhovory

Rozhovory s místními v Ekvádoru

1) Rami, San Bartolo de Uchuculin, 26.9.2019, 17hod, 30 min

Z: Kolik už jste tu měli dobrovolníků?

R: Hodně, už sem jezdí asi 20 let, takže to nespočítám.

Z: A odkud jezdí?

R: Z celého světa... hodně z Evropy, Japonci, Argentinci, Brazilci taky.... I ze Států a tak, už jsme tu jednou měli Čechy, dokonce a taky Matouše a Zuzanu (smích).

Z: Jo, to je opravdu docela neuvěřitelný (smích)... Kolik jim tak bývá let?

R: Měli jsme tu i děti, ale také starší lidi, opravdu všelijaké.

Z: A jak dlouho tu pobývají?

R: To je také různé, od týdne po třeba dva měsíce.

Z: A vrátil se třeba někdy někdo?

R: Jeden Švýcar se vrací často, moc se mu to líbí, dokonce si tu koupil pozemek a chce si tu teď postavit domek.

Z: Teda, to je zajímavé.

R: Jo, má to tu moc rád.

Z: Jak jste na nápad dobrovolnictví vůbec přišli?

R: Přišel s tím Misael přes nějakého kamaráda, nevím přesně... Dřív se o dobrovolníky staral hlavně on, to ještě bydlel tady v Uchuculinu, dobrovolníci spali u něj v domě a všechno zařizoval on... Pak se ale přestěhoval do Teny a už na to ani nemá čas, takže se o dobrovolníky starám já.

Z: Co všechno tady dobrovolníci dělají?

R: Pomáhají na stavbě ekolodgů, teď třeba stavíme kostel, pěstují zemědělské plodiny jako je yuca, platany, banány.... A někteří učí ve škole, ale těch je hrozně málo, to nikdo nechce dělat (smích).

Z: Proč to vlastně nabízíte, aby dobrovolníci učili?

R: O tomhle já nic moc nevím, to řeší hlavně Misael a Rocío... ale myslím si, že je to pro děti i učitele dobré, cizinci umí anglicky mnohem lépe, tady ta škola za moc nestojí, tak s tím můžou dobrovolníci hodně pomoci, myslím, že je to dobré... a taky učitelé místní se můžou hodně naučit anglicky a procvičovat to, to je velmi důležité, myslím.

Z: Dostávají za svou práci dobrovolníci něco?

R: Jako vy, zdarma ubytování od pondělí do pátku, o víkendu 3USD za noc... a pak s námi můžou trávit volný čas, oslavovat... jsme jako jedna velká rodina... taky je naši průvodci z Akangau občas berou na různé výlety zadarmo s jinými turisty a tak... myslím, že je to pro všechny výhodné.

Z: Hm, jo... a... měli jste tu už nějaké špatné zkušenosti?

R: Jo, bohužel... ale zase se to netýká té angličtiny... ale jedna holka, dobrovolnice, co si tu našla kluka, s ním šla bydlet, ale o ji okradl, a ona za námi pak pořád chodila a chtěla po nás, abychom jí

to vyřešili, což se nám nelíbilo... my jsme ji předem varovali, ať je opatrná, tak to přece nemůžeme pak řešit... to bylo blbý, ale nějak to dobře dopadlo pak. Pak jiná ženská, no to jsou problémy s Misaelem (smích)... Misael se s jednou dobrovolnicí poznal blíže, měli spolu dítě, ale než se narodilo, okradla Misaela a odjela se vším do Německa... pak už se snad nikdy neviděli... Ale Misael má děti s více dobrovolnicemi, ale nikdy to nedopadlo nijak vážněji, neboť si od nich vždycky bral moc peněz, utrácel je za blbosti a moc pil, takže ho všichni opustili... až na Bellen, ta přijela taky původně jako dobrovolnice, ale už tady s ním zůstala... a od té doby je klid.

Z: No... dobře... a vidíš tedy nějaké nevýhody dobrovolnictví?

R: No je z toho málo peněz, to je asi jediný... bratr kvůli tomu nemá dobrovolníky rád, chtěl by na nich vydělávat.

Z: A ty z toho, že tu dobrovolníci jsou, nějak benefituješ?

R: Určitě, hodně nám pomáhají... a já se od nich rád učím a rád zase učím je, jsem rád za kontakty ve světě, budu mít kde bydlet, až budu cestovat po světě (smích), to se teď chci totiž učit, cestovat (smích)... ale opravdu, všichni jsme jiní, po celém světě, máme jiné zvyky, jazyky, kulturu... a líbí se mi, když se takhle poznáváme, všichni jsme bratři a sestry po celém světě, je to skvělé.

Z: Trávíš tedy s dobrovolníky hodně volného času?

R: No jasně, zveme je na oslavy, tančíme, posloucháme hudbu nebo dokonce sami na nástroje hrajeme a zpíváme, pijeme pivo, čokoládu, hrajeme fotbal s dětmi... je to fajn.

Z: Chtěl bys tady tedy více dobrovolníků?

R: No jasně, to by bylo skvělé! Můžeš to všem říct a všechny pozvat? To by bylo úžasné!

Z: Jasně, můžu to zkusit (smích). Můžu se tě zeptat ještě na pár věcí ohledně tebe?

R: Do toho!

Z: Pocházíš ze zdejší komunity Uchuculin, že? A kromě toho, že pracuješ na svých polích a tak, pracuješ jako noční hlídač školy v Pano...

R: Přesně tak...

Z: Můžu se ještě zeptat, kolik ti je?

R: Joo, je mi 57, jsem mladík, že? (smích)

Z: Samozřejmě! (smích) Není ještě něco, co bys mi k tomu chtěl říct?

R: teď mě nic nenapadá.

Z: dobře, tak moc děkuji!

R: Není zač.

2) Rocío, Pano, 3.10.2019, 12:30, 40 min

Z: Kolik dobrovolníků už jste tady ve škole v Pano měli?

R: Eeh... S tebou 5.

Z: A odkud byli?

R: Eeehh... Joseph z USA, pak z Francie, Spojené království a pak ještě jedna holka... odkud byla... myslím, že taky z USA, ale už nevím, je to dávno.

Z: Jak dlouho tady zůstali?

R: Krátce, jenom dva týdny, někdo možná tři... a ty nejdéle.

Z: Jak vás tady napadlo vůbec dobrovolníky mít?

R: Eeeh... co si o nich myslím?

Z: Ne, proč nebo jak se stalo, že sem jeli? Odkud přišel ten nápad?

R: Aha, no, já nevím, začalo to s Misaelem, ten mi je sem posílá.

Z: Takže to byl Misaelův nápad?

R: Jojo, přesně tak, on je sem zve, on je moje spojené s dobrovolníky.

Z: Aha, aha... a všichni dobrovolníci učili angličtinu?

R: Jojo, ale někteří uměli jenom španělsky jako ty... a taky nějaký základy kečuánštiny tu pochytili (smích).

Z: Vybíráte si ty dobrovolníky nějak?

R: Přijímáme všechny, co chtějí přijet.

Z: a jsou třeba nějaká kritéria, která musí splňovat?

R: Eeeh to ne.

Z: A ptáte se jich třeba předem, jestli umí anglicky nebo jestli mají zkušenosti s výukou nebo tak něco?

R: Ne, ne.

Z: Tak jak víte, že to zvládnou a že vůbec anglicky umí?

R: Nevíme.

Z: Takže doufáte (smích).

R: Jo, doufáme (smích), jinak by sem asi nechtěli jet učit angličtinu, kdyby to neuměli

Z: Měla jsi nějaké špatné zkušenosti s dobrovolníky?

R: Neee, jenom dobré, velmi dobré, jako například ty, ty jsi nejlepší... jak se tady od dobrovolníků učíme o kultuře, procvičím s tebou angličtinu... je to výborné, mám z toho takovou radost, studenti taky a moji kolegové taky, je to skvělé

Z: Myslíš si tedy, že jsou dobrovolníci dostatečně kvalifikovaní k tomu, aby učili anglicky?

R: Ano, jsou.

Z: A proč si to myslíš?

R: Můžu to říct španělsky?

Z: Jistě.

R: Protože je důležité se spojit, protože my tady v Ekvádoru neznáme ostatní kultury z jiných zemí, takže když sem přijede nějaký dobrovolník, povídáme si a navážeme s ním kontakt, pracujeme spolu,

jako třeba s tebou, pak se naučíme spoustu věcí, které bychom jinak nikdy nepoznali. Jiné kultury vidíme jenom v televizi nebo na internetu, ale ale je to jiné, když sem přijede člověk ze země, která je pro nás zajímavá.

Z: Hm... aha... ale proč... tomuhle rozumím, ale proč chcete zrovna dobrovolníky na výuku angličtiny?

R: Kvůli tomuhle, hele: protože máme přímý kontakt s angličtinou od lidí, kterých je to rodilý jazyk, tak kvůli tomu, kvůli tomu jazyku, protože dobrovolníci mluví, eeh... je to jako s kečuánštinou, tady je dominujícím jazykem kečuánština, já se to pořád učím, učím a učím, ale není to stejné, jako když je někdo rodilý mluvčí... a proto je dobré mít na výuku angličtiny dobrovolníky, protože umí skvěle anglicky

Z: Dobře, ale například ta dívka z Francie... její první jazyk, rodilý jazyk, je francouzština, ne angličtina...

R: Aha, jo, to jo

Z: A na ní se to taky vztahuje?

R: Ano, protože eeh... (smích) koukni, protože беру v potaz, že ona se tu angličtinu musela taky naučit ve škole, takže se tady může podílet na naší výuce angličtiny a ukázat nám, jaké zná metody pro výuku a angličtiny, zná různé taktiky a metody toho, jak učit jazyky, a to je pro nás velice zajímavé, protože se z toho můžeme opravdu hodně naučit.

Z: Aha aha... dobrá. Ještě by mě zajímalo, jestli dáváte dobrovolníkům nějaké informace o tom, jak učit nebo co učit.

R: Jojojo, já se od nich tohle přesně učím.

Z: Já ale myslela, jestli ty tyhle informace dáváš jim (smích).

R: To ne, to ne (smích)... jenom učebnice, ale ty taky často nejsou, jak víš (smích).

Z: Proč si vlastně myslíš, že sem dobrovolníci jezdí učit?

R: Protože, protože tohle je střední škola, která je dobrá pro utváření přátelství... a Misael si s námi rozumí na rozdíl od jiných škol, takže dobrovolníky posílá jenom nám, takže jsme z toho nadšení a moc mu za to děkujeme.

Z: To je hezký... ale proč sem chtějí jezdit ty dobrovolníci?

R: Noo asi aby poznali taky naši kulturu, prales... je to tu krásný, ne? Nevím, proč sem jezdí učit (smích), ale jsem za to moc ráda.

Z: Kdo si myslíš, že toho, že tady dobrovolníci učí, benefituje nejvíce? Ty nebo studenti, komunita nebo dobrovolníci...

R: Já určitě hodně, protože si můžu procvičovat angličtinu, což je skvělé, opravdu skvělé. Pro moje studenty taky, je to senzační, není to stejné, jako když je učím já... tebe poslouchají, zajímá je to, motivuje je to a říkají si „ó můj bože“, slyší mnohem lepší výslovnost a opravdovou angličtinu... takže určitě já a studenti.

Z: A myslíš si, že je ta pomoc dobrovolníků udržitelná? Že když tu nějaký dobrovolník učí, že to, co tady naučí, že tady zůstane i poté, co odjede? Pomáhá to i dlouhodobě?

R: Jo, určitě dlouhou dobu... je to moc dobré.

Z: A proč? Nebo jak?

R: španělsky... čím déle tady dobrovolník je, tím je to pro nás lepší, například teď jsme tady na tebe zvyklí, moc se nám líbí, že tu jsi, je to velká pomoc... a to už se pak projeví, opravdu to pomůže... ale když je tady někdo jenom týden, dva, tak je to moc krátký čas vůbec abychom si na toho člověka a jeho výuku zvykli, natož aby děti opravdu něco naučil... takže určitě platí, že čím delší dobu tu dobrovolník je, tím líp.... Ideálně aby tu byl alespoň celý školní rok, to by bylo nejlepší.

Z: A má vůbec tedy cenu, aby sem někdo třeba na jeden týden jezdil?

R: Jo... hm... no není to dobré ani špatné, lepší by bylo delší dobu, ale je to lepší než nic.

Z: Teď složitá otázka.

R: Ach bože.

Z: Neboj (smích). Myslíš si, že jsou dobrovolníci více kvalifikováni k tomu, aby učili angličtinu než místní učitelé tady v Panu nebo v Teně?

R: Neznám kritérium, kterým by se to dalo ověřit, ale můžu ti říct co si myslím tady o našem regionu, myslím, že hodně učitelů by se mnou souhlasilo, že dobrovolníci umí líp anglicky a umí i líp učit, myslím, že ano.

Z: Myslíš? Ale proč?

R: Nevím (smích).

Z: Ti dobrovolníci bývají učitelé ve svých zemích?

R: Ne, nejsou, často jsou to studenti... takže se právě nějaký jazyk učí a ví, jak ho tím pádem učit, takhle.

Z: No dobře... A mluví tedy i lépe anglicky než místní učitelé angličtiny?

R: Ano, samozřejmě.

Z: A umí i dobře španělsky?

R: Většinou hodně špatně... ale nějak se domluví (smích).

Z: Jak místní lidé na dobrovolníky reagují?

R: No všichni vždycky říkají „jééé, jak skvělé“ (tleská), jsou šťastní, mají velkou radost z nových zkušeností a zážitků, je to pro všechny velmi zajímavé, vždycky je to „aaaah, jak úžasné, jak krásné“, opravdu je to senzační.

Z: Takže byste chtěli více dobrovolníků?

R: Jooo, anooo, prosííím!!!

Z: A víc dobrovolníků nebo spíš jenom jednoho na delší dobu?

R: Hodně a na dlouhou dobu, to by bylo nejlepší (smích).

Z: Jasně (smích). Jak si myslíš, že je dobrovolnictví jiné než nějaký běžný turismus? Je mezi tím rozdíl?

R: Jo, rozhodně je to jiný! Turista se chce na nějaké místo jenom podívat, dobrovolník ho skutečně pozná, jde učit a pomáhat

Z: Dobře, ale taky chodí na turistická místa, nezná to tady...

R: Jo, to jo, ale je to jiné... turista se jenom kouká, ale dobrovolník porozumí a naučí se místní kultuře a zvykům, a navíc i pracuje a pomáhá nám

Z: Dobře dobře... a myslíš si, že je pro dobrovolníky těžké tady učit?

R: Ne, nemají s tím moc velké problémy, jde jim to moc dobře, děti to moc baví

Z: Poslední otázka: proč bys tedy chtěla více dobrovolníků, kdybys to měla nějak shrnout?

R: Jo, dobře... protože potřebuju naučit se anglicky a jak učit... je to pro naši školu opravdu výborné k tomu, abychom poznali nové lidi z jiných kultur a jejich jazyk, hlavně proto.

Z: Skvělé, mockrát děkuji!

R: No jistě, není vůbec zač!

Z: Můžu tě ještě poprosit o pár detailů o tobě?

R: Jistě.

Z: Odkud jsi?

R: Jsem z Cotopaxi, z Ekvádoru samozřejmě (smích).

Z: a jak dlouho už učíš angličtinu?

R: 10 let už!

Z: A jaké je tvé nejvyšší vzdělání?

R: Eeeh... třetí úroveň si teď dodělávám.

Z: Třetí úroveň čeho?

R: Třetí úroveň vzdělání.

Z: A to je co?

R: Nevím... no abych byla učitelka, abych byla profesorka třetího stupně.

Z: Ale co je třetí úroveň?

R: Je to jako licence, kterou potřebuješ k učení angličtiny... titul.

Z: A jak ho získám?

R: Hm.... No na univerzitě, je to program na univerzitě, získáš pak diplom.

Z: Ale to ještě nemáš, že?

R: Ne, ještě ne, ale letos ho snad získám! (smích)

Z: No jistě, hodně štěstí! A je to tedy program o angličtině nebo i o učení?

R: Má dvě části, jeden je o angličtině, o gramatice, slovní zásobě a tak a druhá část jsou společenské vědy o výuce a práci se studenty a jejich rodiči, takže takhle a letos u to snad skončím... prosím, musíš přijít na mojí oslavu promoce!

Z: Jo, to by bylo skvělé! Tak to už je opravdu všechno, mockrát děkuji.

R: Není vůbec zač... moc hezké... máš hodně otázek, samé otázky (smích), to je skvělé.

3) Misael, Tena, 9.10.2019, 15hod, 35 min

Z: Jo, dneska jsme měli ve škole tu oslavu...

M: Jaký to bylo?

Z: No bylo to hodně dlouhý, ale bylo to hezký, jak se všichni hezky oblékli a zpívali... bylo to zajímavý

M: Jojo, to mě těší, že se ti to líbilo.

Z: Super... tak začneme s otázkami, můžeme?

M: Jasně, jsem připraven (smích).

Z: Mluvila jsem s Rocío, která mi říkala, že to byl prý tvůj nápad, zvát sem do školy dobrovolníky, aby učili angličtinu, tak jsem se tě chtěla zeptat, jak tě to vůbec napadlo? Jak jsi k tomu přišel? Rozumím tomu, proč je zvete třeba na to, aby sázeli banány nebo pomáhali na stavbě, ale proč na výuku angličtiny?

M: Jo... eeh... protože, protože je pro nás a pro děti, pro celou komunitu velmi zajímavé... No my tady všichni mluvíme jenom kečuánsky, někdo španělsky, anglicky se učí děti jenom ve škole. Když děti chodí do školy nebo na střední, můžou se tedy trochu seznámit s angličtinou a něco málo se naučit. Pro děti v různých komunitách v různých školách jako je Pano, je pro děti dnes, aktuálně, velmi důležité porozumět jiným kulturám a jiným jazykům. Proč? Protože, protože eeh, koukni, máme vizi, vizi budoucnosti a když budou děti rozumět jiným jazykům, ne jenom kečuánštině, ne jenom španělštině, ale právě angličtině, protože máme hodně turistů, hodně komunit se chce zapojovat do komunitního turismu, ale nemluví anglicky, takže je to pak těžké, jo, když sem přijde nějaký dobrovolník, rozumí španělštině, alespoň na velmi základní úrovni, takže zvládne alespoň základní komunikaci, dorozumí se. Ale turisti často ne, ale umí anglicky. A proto je velmi důležité, aby se děti učily cizí jazyky. Vláda, eeh, vláda má program „Ekvádor mluví anglicky“ v Ekvádoru, po celé zemi chce zlepšovat úroveň angličtiny. Ale to je nyní. Předtím, učitelé, učitel na chemii, učitel na fyziku, jejich profesí nebylo učit angličtinu, jo? Takže rozumí jiným věcem, ne angličtině, neumí učit angličtinu. Jo, mají učebnice angličtiny, ale vláda řekla ne, ty půjdeš a budeš se specializovat na angličtinu, pojeděš do Států nebo do Anglie. Teď máme učitele jako je Rocío, teď je hodně učitelů, ale předtím nebyli učitelé angličtiny. Teď jsou učitelé, co učí jenom angličtinu, ne matematiku nebo jiné, eeh, přírodní vědy, geografii... jenom angličtinu, máme učitele jenom na angličtinu. Takže odsud přišel ten nápad, přemýšlel jsem o tom, povídal si o tom s Bellen a přemýšleli jsme, jak pomoci škole jako je bilingvní škola v Pano, kde učí Rocío, která je moc milá... v jiných školách je ta komunikace horší, neznáme je, nejde se s nimi tak dobře domluvit, takže jsme si řekli jo, budeme spolupracovat se školou v Pano. Takže jsme si povídali s Rocío, víc jsme se seznámili a bylo.

Z: Jak tě ale napadlo pozvat dobrovolníky?

M: Jooo, eeh, znal jsem dávno člověka, mého kamaráda, co taky pracuje v turismu a on měl právě dobrou zkušenost s dobrovolníky, tak jsme si říkali, že to taky zkusíme.

Z: Aha... No a myslíš si, že ti dobrovolníci, co sem jezdí, jsou dostatečně kvalifikovaný na to učit angličtinu? Že umí učit angličtinu?

M: Ano, hodně dobrovolníků, jako jsi ty, co cestují a mají zájem učit angličtinu, jsou kvalifikovaní učit angličtinu, ale jsou samozřejmě i dobrovolníci, co nejsou nijak kvalifikovaní učit angličtinu, ale mají znalosti, znalosti pro výuku angličtiny, a proto je velmi důležité, když dobrovolník...

Z: Co to znamená, že mají znalosti pro výuku angličtiny?

M: Eeeh... no že hodně dobrovolníků, co ve své zemi neučí angličtinu, mají znalosti, jak učit angličtinu ... sami se ji naučili... a umí ji... takže když mají učebnice, knihy, mohou učit základní angličtinu ...

Z: Takže si myslíš, že i bez jakékoliv kvalifikace mohou učit angličtinu?

M: Ano, přesně tak

Z: A obecně si myslíš, že dobrovolníci mluví lépe anglicky než zdejší učitelé nebo jak to je?

M: Ano, ano, přesně tak, co se týče výslovnosti, znalostí, všeho! Dobrovolníci mají skvělou výslovnost, umí mnohem lépe anglicky

Z: Ale co když přijede třeba dobrovolník z Francie a třeba nemá dobrou výslovnost...

M: Jo, ale pořád je to lepší, než úroveň zdejších učitelů... Je pravda, že většina dobrovolníků není ze Států nebo z Anglie, ale z jiných zemí, jako právě třeba Francie, Itálie, Španělsko...takže bychom byli samozřejmě radši za dobrovolníky z anglicky mluvících zemí, to je nejlepší, ale chceme dobrovolníky ze všech zemí, všichni umí anglicky líp, než zdejší učitelé

Z: Aha... no dobře... A jak vůbec místní studenti, učitelé a komunita, místní lidé, reagují na přítomnost dobrovolníků? Co si o tom myslí?

M: Ano, eeeh, komunita, učitelé, studenti a jejich rodiče, rodiny, jsou šťastní, že jejich děti se můžou takhle učit další jazyk, říkají mi „joo, Misaeli, to je skvělý, že tu máme dobrovolníky v naší škole, chtěli bychom jich víc“. Všichni z toho mají velkou radost, nikdy jsem neslyšel jediné špatné slovo, samá chvála a nadšení. A studenti a učitelé taky, chtějí se učit od dobrovolníků.

Z: A myslíš si, že to má nějaké nevýhody, mít tu dobrovolníky na výuku angličtiny?

M: No... určitě je problém v tom, že výuka tady je úplně jiná než výuka v Evropě, jo, děti tady jsou... no neposlouchají, pořád si jenom hrají, dělají rasmus, takže mi pak dobrovolníci říkají „Misaeli, promiň, ale tohle nemůžu... je to moc těžký“, opravdu je to velmi náročné tady učit, jo, takže se stalo, že třeba pak nechťejí pokračovat s výukou angličtiny. Děti tady mají jiný způsob vzdělání, jo, mají jinou mentalitu. Dobrovolníci radši pracují na polích nebo na stavbě, protože učení je velmi stresující. Taky je to těžké pro dobrovolníky, kteří nemají dost trpělivosti

Z: Hm... to je zajímavé... ale ještě bych ráda věděla, jestli ti dobrovolníci, co tady učí... jestli to nepřináší i nějaké nevýhody? Ať už pro děti, studenty, nebo třeba pro komunitu...

M: Ne, to určitě ne, přináší to samá pozitiva, je to skvělé, že sem dobrovolníci jezdí... je to velká pomoc, všichni to vnímáme moc pozitivně

Z: Jo? Tak to jsem moc ráda... Kolik dobrovolníků už jste tady ve škole měli?

M: Na práci na poli je to víc a mnohem delší dobu, ale ve škole možná.

Z: A kdy byl první?

M: První dobrovolník na angličtinu byl... hm... přemýšlím... v roce 2014, takže před pěti lety... ale je to těžký no, třeba jedna dobrovolnice po třech dnech řekla ne, už nebudu učit, je to moc těžký...

jinak už k nám jezdí dobrovolníci z celého světa 25 let, třeba z Evropy, z Japonska, USA, ale taky hodně třeba z Argentiny

Z: Jak často jezdí?

M: No od roku 2014 jsme měli asi tři na tu angličtinu, takže moc často ne (smích).

Z: A jak často tu byli?

M: Jak kdo, jedna holka učila jenom asi tři dny, někdo dva týdny, někdo měsíc, ty nejdéle

Z: Jak dobrovolníky hledáš?

M: Noo různě přes Facebook, internetové stránky Akangau, taky máme účet na Helpx, ale občas se nám někdo jako třeba Aline ozve jen tak, že o nás někde slyšeli a chtějí přijet

Z: Ještě poslední otázka, je dobrovolnický pobyt nějak jiný než turistický? Případně jak se liší?

M: Jo, to je úplně jiné... Turismus je o tom, že navštívuješ různá místa, jo, dobrovolník pracuje na jednom místě... máme tu dobrovolníky na různé věci, jako je výuka, stavba a tak jo, a to je o něčem jiném, to je o mezikulturní výměně mezi místními a dobrovolníky, jde tam o nějakou konexi, vztah, jsme pak jako jedna komunita, jako jedna rodina, jo, ale je pravda, že s dobrovolníky, co učí, tak nemají tak velký kontakt s jednou jedinou komunitou, protože tráví většinu času ve škole s dětmi a učiteli.

Z: Skvělé... Je ještě něco, co bys mi k tématu chtěl říct? Třeba jsem se na něco zapomněla zeptat?

M: Ne, to je myslím všechno, měla jsi hodně dobrých otázek.

Z: (smích) Děkuji, to jsem ráda... můžu se ještě zeptat nebo ujasnit na pár biografických záležitostí?

M: Samozřejmě.

Z: Vlastníš Akangau Jungle Expeditions, takže v turismu pracuješ vlastně celý život... pocházíš ze zdejší Uchuculinské komunity... Co jsi studoval?

M: Jojo... A studoval jsem community management and development, pak jsem přes léto studoval angličtinu v New Yorku, taky mám národní zkoušky z turismu, takže jsem oficiální státní průvodce.

Z: Skvělé, mockrát děkuji, to je všechno.

M: Jasně, není problém, není zač.

Rozhovory s dobrovolníky ze západních zemí

1) Eliška, 22.2.2020, 16hod, Praha, 1,5 hod

Z: Tak nejdřív bych se tě chtěla zeptat na pár věcí ohledně dobrovolnictví obecně. Co si pod pojmem dobrovolnictví vůbec představuješ? Jak bys to popsala? Co to pro tebe znamená?

E: Že pomáhám, nějakému jedincovi nebo třeba nějaké skupině, za, no... a nedostanu za to zapláceno. Že odvedu nějakou práci, za kterou nedostávám peníze.

Z: A věnuješ se v současnosti nějakému dobrovolnictví?

E: Ne, měla jsem jít teď na Jeden svět a včera jsem to zrušila (smích).

Z: A v minulosti jsi se teda nějaké věnovala?

E: Jo, ano.

Z: A jaké?

E: 4x jsem byla na Jednom světě, což je mezinárodní festival, který promítá, je vlastně o humanitární pomoci. Pak jsem ještě byla na workcampu, což ale nevím, jestli se počítá nebo ne, to jsem byla dvakrát, jednou ve Slovinsku, kde jsem... no jojo, měla jsem tam ubytování a stravu za to, že jsem tam pomáhala, a pak jsem byla na environmentálním workcampu ve Španělsku, tam jsme pomáhali ve vesničce a měli jsme za to ubytko, což spočívalo ve spaní na zemi v tělocvičně (smích).

Z: A jak jsi se k tomu dobrovolnictví dostala? Proč ses rozhodla se tomu ve svém volném čase věnovat?

E: Jo, no, protože mi to přijde jako dobrý způsob, jak poznat nějaký nový lidi nebo nějaký akce a takhle, aniž by za to člověk musel platit (smích). Že člověk může cestovat a jít na nějaký akce, nebo třeba do toho kina a nemusí za to platit a taky má náhled trošku zevnitř jak to chodí, jaká je za tím práce, kdo to pořádá a tak a naučí se hodně věcí a hlavně máš ten vnitřní náhled na to místo. Ne jenom povrchně jako turista, ale nějak se zapojit celkově do toho chodu. Jo a taky jsem teda byla v tom Nepálu, to jsem neřekla (Smích).

Z: No vidíš, k tomu se teď dostáváme. Kolikrát jsi vyjela jako dobrovolnice do nějaké rozvojové země?

E: V roce 2019, když mi bylo 21, jsem v létě byla, eh, v mnišskym, no v klášteře, buddhistickym, kde jsme měli strávit dva týdny, ale nakonec jsme tam byli jenom jeden týden a tam jsme každý den, krom víkendu, takže 5 dnů, jsme učili mnichy angličtinu.

Z: Vy jste tam opravdu byli jenom takhle ten týden, takže jste učili jenom 5 dnů, jo?

E: Hm, hm, měli jsme tam být dvakrát tolik, ale nějak nás to nezaujalo, nebylo to to, co jsme od toho očekávali.

Z: Takže jste se rozhodli po tom týdnu, že už vám to stačí...

E: Hm, že nic nového už asi nevidíme.

Z: Jakto?

E: Ehh, jaká je otázka?

Z: No... proč jste se po tom týdnu rozhodli odejít, když jste byli domluvení na dva?

E: No domluvený jsme byli tak, že můžeme být v klášteře, jo já teda vlastně nevím, jestli to bylo dobrovolničení, asi jo. Já nevím, jaká je definice dobrovolničení. Ale. Domluva byla, že budeme v klášteře, kde budeme učit aj, a že za to budeme bydlet a jíst tam s nima a budeme platit nějakou jako malinkou poplatek. Ale nakonec jsme zjistili, že ten poplatek je mnohem větší, než jsme se domluvili, takže to byla taková jako zrada...

Z: Kolik to bylo si nepamatuješ?

E: Oni nám řekli, že to je na domluvě, a že to je nějaká cena, a pak to bylo 2x tolik. Ale už nevím, kolik to bylo, ale vlastně hodně na nepálský poměry, což nám bylo takový hodně nepříjemný ta komunikace s nima, jelikož jsme očekávali něco jiného a taky, my jsme tam chtěli učit, nějak aby to bylo výhodný pro všechny a oni nás dali k nejmenším třídám, což znamená, že jsem měla školkovskou třídu, tříletý, čtyřletý děti a nejstarší moje děti byly vlastně od 4 do 10ti let jsem měla. Což jako dobrý, ale nelíbilo se mi to, protože jsem chtěla být u starších, aby to bylo přínosný pro ty

děti i pro mě, protože ty malý děti nic nenaučíš a spíš je to takový, že je hlídáš jo, takže, no ještě k tomu vlastně neuměli vůbec nic, tak to se mi moc nelíbilo.

Z: No a o tom jsi s nima třeba nějak mluvila?

E: Jo, no, ono to celý bylo takový hodně nezorganizovaný, že nám vlastně nikdo ani neřekl, tak jo, v pondělí začínáte, učíte od tohohle času do tohohle času tyhle a tyhle, ale spíš my jsme museli jít za nima, oni moc nevěděli, pak nějak student mi k tomu něco řekl... bylo to prostě takový nejasný a ani jsem nevěděla kdo to tam teda vede, jak to je, ale bylo mi nějak řečeno, že dobrovolníky, my jsme tam nebyli jediní, že je dávaj k těm nejmladším, že to tak prostě maj no.

Z: Hm, takže ta organizace nebyla dobrá

E: Ne

Z: Protože vy jste tam jeli přes organizaci Nalu, žejo, tak ani ta vám třeba neposkytla dostatek informací?

E: No ta nám řekla tu cenu, kolik budeme platit...

Z: Jo, tu falešnou cenu (smích)...

E: No ale my jsme to nakonec nějak neplatili, protože nám řekli, ať zaplatíme kolik chceme, my jsme jim řekli, kolik nám řekli v té Nale, tak jim volali a ta vedoucí z Prahy jim řekla, ať zaplatíme tolik, kolik v tom klášteře požadují a my jsme řekli, že se nám to nějak nelíbí, tak to bylo hodně nepříjemný, ještě navíc, protože kamarád tam pro ně fotil a druhý psal deníček na jejich blog, a i přesto chtěli víc, než byl domluveno, tak to bylo celý fakt nepříjemný, ale nakonec jsme jim fakt dali to, na čem jsme se původně domluvili, ale bylo to takový vybojovaný, takže takovej docela nepříjemnej konec. A navíc ta Nala potom používal ty fotky, ale vůbec tam ani nenapsali, že to je od něj a takhle jo, takže to nás taky naštvalo.

Z: Hm, hm a kolik vás tam teda bylo dobrovolníků?

E: Byli jsme tam včetně mě 4 Češi, když jsme tam přijeli v neděli večer, tak tam byla jedna holka z Londýna, co odjížděla, a pak tam byla ještě jedna myslim Angličanka, co tam byla ještě pár dnů s náma.

Z: a ty tam byly taky nějak přes tu Nalu?

E: ne, to nevím, ta jedna nějak na nějaký doporučení, ale nevím... takže nás tam vlastně bylo docela hodně.

Z: A tys tam jela s kým?

E: s Pepou, s Honzou a ještě s tou ultraběžkyní, ta s náma ale jela jenom do kláštera, a pak se vracela do Prahy, tu jsme předtím neznali... No a oni jsou hodně zvyklí na ty dobrovolníky, protože jsou tam vlastně furt a jako moc se o tebe nezajímaj, nejsou překvapení, že tam seš, mně vlastně jedna ta holka pomohla, že mě seznámila s nějakýma těma lidma, ale oni nejsou takový moc že by za tebou všichni šli a vítali tě, hm

Z: Takže to spíš berou jako takovou samozřejmost, že jsou na to zvyklí...

E: Hm, jo no.

Z: A jak dlouho z té celkové vaší dovolené jste se věnovali tomu dobrovolnictví?

E: No byli jsme tam asi 5 týdnů celkem v Nepálu, z toho ten jeden v klášteře.

Z: A proč ses rozhodla pro tenhle dobrovolnický pobyt? Proč zrovna tenhle?

E: Eh, no, tak obecně jsme chtěli někde takhle dobrovolničit, abychom se seznámili s tou kulturou, která pro nás byla úplně cizí...

Z: Takže jste věděli, že chcete do Nepálu...

E: Jo, prostě nás zajímal Nepál...

Z: No vidíš, a to mi přijde zajímavý, protože opravdu spousta Čechů mi přijde jezdí do Nepálu. I my jsme tam byli, další moji respondenti do DP... tak proč ten Nepál?

E: no tak o Nepálu se teďka nějak hodně mluví, mě osobně hodně zajímala ta příroda a celkově ta kultura, náboženství, a že je to celkově hodně odlišný od nás, taky je to finančně dostupný, je to tam krásný a taky je důležitý, že je to malá země, ale hodně různorodá, navíc Nepálci jsou známí tím, že jsou hodně přátelští, milý a pomůžou ti a tak no

Z: No a proč teda tenhle konkrétní pobyt?

E: Protože jsem se o tom dozvěděla přes kamaráda, jehož máma vede tuhle pobočku, nebo teda tenhle fond, organizaci, která vybírá peníze od Čechů a posílá je tam do klášterů, aby jim pomáhali. Tak jsem se seznámila s tou vedoucí, pak s holkou, která tam přes ně v tom klášteře byla, která to hodně chválila, takže to pro mě bylo důležitý to osobní doporučení a věděla jsem, kam jedem.

Z: Jaké faktory pro tebe teda hráli důležitou roli při tom zvažování konkrétně?

E: určitě právě to osobní doporučení, že člověk už tak jede do úplně cizí země a když ví, zná někoho s osobní zkušeností, tak to mi pomohlo. Pak finance samozřejmě, koukala jsem na Helpx, ale tam to založení účtu taky něco stojí, tak jsem si ho ani neuděla...

Z: takže to tě odradilo...

E: Jo, ještě když už jsme měli tuhle nabídku... A když znáš někoho, kdo už tam byl, tak máš jistotu, že tam ten klášter fakt je a tak no... Takže takhle přes nějakou organizaci mi to přijde lepší, vidím to jako větší jistotu, protože za to má nějakou zodpovědnost.

Z: Hm, no a dostávali jste za to dobrovolnictví něco? Jídlo a ubytování, žejo, ale za to jste taky platili, tak jestli třeba ještě něco?

E: No vlastně ne... i když třeba nás vyzvedli autem na letišti no. A nakonec jsme dostali takovýty šály

Z: Požehnaní, jo?

E: hm

Z: A co jste tam teda všechno dělali:

E: My jsme se mohli zúčastnit celých jejich dnů, takže ráno jsme mohli na modlitby, snídali jsme s nima, mohli jsme se účastnit jejich lekcí karate a takhle, učili jsme dvě hodiny denně, což mi taky přišlo poměrně málo, a pak jsme s nima šli na oběd a kluci teda ještě fotili a psali na ten jejich blog. Takže o to víc nás pak našťvalo, že po nás chtěli víc peněz žejo... Já jsem jim pak psala do Naly, že se nám to jejich jednání nelíbí no...

Z: No a jak bys řekla, že se tahle zkušenost lišila od nějakých běžných turistických zkušeností?

E: Nepřišlo mi to moc jiný

Z: Ne? Jakto?

E: No tak to, že jsme mohli bydlet v klášteře, ale to už jsem takhle bydlela třeba v Indii v Říšikéši v nějakym ášramu no a sem můžeš taky myslim jako turista normálně, ale víc si zaplatíš a nemusíš učit, ale můžeš tam s nima normálně bejt

Z: Ještě když jste učili teda ty dvě hodiny žejo...

E: No a to jsem taky chtěla učit nějak víc no, z toho jsem měla taky blbej pocit, jako že náš málo využili, což byl taky důvod proč jsme jeli dřív, protože jsem necítila, že bych tam na to měla nějaký impact, nějaký vliv... Možná taky že náš tam bylo hodně, ale stejně... měli jsme ty třídy po dvojicích a všichni jenom ty malý děti

Z: a ta výuka teda probíhala v tom klášteře v nějakých třídách...

E: Jo, jo... a děti teda 3-8 let, takže prostě takový hlídání...

Z: A kolik jste měli ve třídě dětí?

M: 20? no nevim, spíš hodně záleží, možná 8-15, ale hodně zlobili.

Z: A seděly na zemi?

M: jo, ale ne v řadách, každej jak chtěl... ale zlobili hrozně.. nebo jako jedna třída byla hodná, jedná strašně zlobivá, hrozná, a pak jedna která byla docela dobrá...

Z: Aha, no a jak bys hodnotila úroveň angličtiny místních studentů a učitelů?

M: Ti učitelé, kteří vypadali, že je jim tak 30, byli stejně starý jako já (21 let) a anglicky... no oni moc nemluvili... ale anglicky něco trochu jo, ale spíš jako žáci než jako učitelé. Tam jsou žáci asi do dvaceti let, a pak tam můžou učit, takže jako na úroveň žáka docela dobrý, ale aby se z nich s tou úrovní stali učitelé, to teda nevim no... Celkově v tom klášteře byla lepší úroveň angličtiny než v okolí v Nepálu, to jo...

Z: A byla lepší, než jsi čekala? Překvapilo tě to?

E: No...jako dorozuměli se, ale žádný skvost a jako nemohla ses s nima bavit prostě o čemkoliv... Měli úroveň tak A2... dorozumíš se s nima, ale nepopovídáš si moc... jenom takovýty základní věty jak se máš, kde bydlíš... oni tam vlastně asi ani nemaj nikoho speciálně na aj... ale třeba ten, co vede celý ten klášter, ten měl skvělou angličtinu, nebo tak B2.

Z: No a vy jste teda učitelům angličtiny zabrali jejich všechny hodiny?

E: no já si žádný specializovaný učitele jenom na angličtinu nevybavuju, ale mají v rozvrhu každý den dvě hodiny ráno vymezený pro dobrovolníky ty nižší třídy, a pak mají nějaký hodiny angličtiny s vlastníma nějakýma učitelama... Ale my jsme si v těch hodinách mohli dělat, co jsme chtěli, občas jsme tam měli nějakýho místního učitele jako přisedícího, což bylo docela nepříjemný a nevim proč no, ale nic neříkali...

Z: a vnímala jsi to, že neumíš nepálsky, jako velký problém?

E: ne, ty malý děti vůbec neposlouchaly, ale neposlouchaly by ani kdybych uměla nepálsky

Z: Hm, a máš nějaký předchozí zkušenosti s učením? Čehokoliv? Nebo té aj?

E: Ne, nebo teda hlídám malý děti a občas učím ve školce, ale to je vlastně taky jenom hlídání, s výukou ne

Z: A poskytli ti buď třeba ta vysílací organizace nebo ti mniši nějaká zaučování nebo materiály k výuce, nějaké rady nebo tak něco?

E: Ne, vůbec, jenom obecně k Nepálu, že si máme vzít spacák, co stojí za návštěvu... Ale k výuce ne a vlastně nám ani předtím ani na místě nic neřekli, kluci si vzali i nějaký učebnice pro pubertáky, ale dali nás k těm nejmenším...

Z: Myslíš, že jsi byla v tu dobu dostatečně kvalifikovaná na to učit aj?

E: Ano, protože nás dali k těm nejmenším, ale chtěla jsem ke starším a myslím, že by to bylo přínosnější pro všechny... víš? Aby se třeba dozvěděli něco i o Evropě, o ČR a tak...

Z: A proč si myslíš, že jsi byla dostatečně kvalifikovaná?

E: Nebo jako ty malý nebo?

Z: No obecně, řekla jsi ano, tak proč?

E: Hm, protože umím anglicky líp než kdokoli v tom klášteře

Z: A viděla jsi nějaký ty jejich hodiny těch místních učitelů?

E: Viděla jsem třeba půlku hodiny no...

Z: A bylo to nějak rozdílný od tvých hodin?

E: Víc poslouchali ty Nepálce, měli větší repekt

Z: A připravovala ses na tu výuku nějak?

E: Jo, nějaký cvičení nebo papíry, nějaký vyplňovačky nebo třeba vymalovánky jsem si pro ně připravovala, nebo co třeba budeme s nima v té hodině dělat... s těma staršíma jsme třeba hráli hang man, tak to je hodně bavilo třeba... takže jsem vždycky měla vymyšlený, co s nima budu dělat. Myslim, že jsem na ty hodiny byla dostatečně připravená, a že to tak stačilo. A taky oni nás těm dětem ani nijak nepředstavili, neřekli jim tak tady máte dobrovolníky nebo něco...

Z: Hm... Popsala bys mi prosím nějaký běžný den, jak tam probíhala ta výuka?

E: Hm, tak přišla jsem do třídy, která byla úplně nechutná, měli to tam hodně vyzdobený jo, ale ty zdi byly fakt nechutný, ve všech učebnách to strašně smrdělo... před učebnou si sundáš boty, vejdeš, děti si stoupnou, to teda zase jo, v tom byly poslušný, uklonili se a řekli „good morning miss“, a pak si zas sednou a žvatlaj, já jsem jim řekla, co budeme dneska dělat, to třeba chvílku poslouchaly, a pak zas ne, pak jsme dělaly nějakou tu činnost, já jsem pak chodila mezi nima, pomáhala jim...

Z: A rozuměli teda?

E: Myslim, že docela jo... ale dělaly jsme fakt jednoduchý věci... například jsem třeba pro ty desetiletý vymyslela hru, že jsem jim rozdala pastelky a papíry a oni měly kreslit to, co jsem říkala, bylo to nějaký stvoření a já jsem třeba říkala „tak to stvoření má dvě hlavy“, pak někdo další třeba řekl „má 4 ruce“ a na konci že uvidíme, co z toho vznikne... tak dobrý, ale po dvou větách už si každý kreslil co chtěl, většinou prostě kreslili letadla nebo něco, co měli... no jakože to nebylo z nich, ale třeba z nějakýho komiksu a všichni to kreslily identicky... no a zbytek hodiny si třeba prostě kreslily letadla a vůbec neposlouchaly a nedělaly to, co jsem chtěla... a zbytek hodiny jsem to vybírala, pověsily jsme to na ty nechutný zdi a hotovo.

Z: A jak teda uměly anglicky?

E: Špatně, v podstatě vůbec, spíš jsme se dorozumívaly nějak rukama... jako v tom hang manu to zvládaly třeba v pohodě, ale to byly jenom slova jako třeba banana, takže tak no... takže neuměly... Ale když jsem říkala, že ty učitelé mají úroveň tak A2, možná někteří B1, tak ty děti o moc lepší asi nikdy nebudou...

Z: No a jaký jsi z toho v tu dobu teda měla pocit z té výuky?

E: no byla jsem zklamaná, protože ty děti neposlouchaly, přišlo mi, že by nás měli víc využít, že je to neefektivní, protože u těch nejmenších může být kdokoliv jo, a že když už tam mají dobrovolníky, tak je mají dát k těm starším žejo.. Navíc mimo Nepál, a ani to moc ne, neměli představu o světě...

Z: Dostalo se vám nějaké zpětné vazby?

E: Oni asi byli spokojený, občas se přišli podívat, ale nic neříkali, neradili, nechali to úplně volně... Ještě jsem chtěla říct, že to byl klášter pro chlapce a šlo vidět, že ty malé děti si mnohem líp udělaly nějaký pouto k těm klukům než k nám holkám, že na nás holky koukaly trochu divně...

Z: No to je asi docela pochopitelný, jestli kromě mámy třeba asi moc žen nikdy neviděly...

E: No jestli vůbec, bylo tam i hodně sirotků.

Z: A tys jim dávala třeba nějakou zpětnou vazbu?

E: Ne, na takovýhle debaty se vůbec nedostalo.

Z: A myslíš, že jsi tam těm místním nějak pomohla?

E: Ne.

Z: Vůbec?

E: Bohužel... myslím si, že třeba s učitelem buddhismu jsem se docela spřátelila, ale jak nemyslím si, že by jim to nějak k něčemu bylo no... doted'ka mi píšou a ptaj se, jak se mám, ale to je celý, nemyslím si, že z toho moc maj

Z: Opravdu vůbec nic?

E: Maximálně zpestření z toho, že tam je nějaká holka (smích)

Z: Ještě jsem se tě chtěla zeptat, jestli si myslíš, že se jedná o udržitelný způsob pomoci, ale jelikož si myslíš, že jsi jim nepomohla...

E: Asi jako že vidí, jak vypadaj lidi odjinud, že oni vypadaj všichni identicky, mají stejný oblečení, nemají vlasy a všichni jsou Nepálci... ale spíš co mipřijde jako jediný, tak když jsme se občas bavili s těma učitelama, tak jsme si třeba řekli, u mě to vypadá takhle, jak to máte vy... ale moc ne.

Z: Všimla sis třeba nějakých rozdílů mezi dobou tvýho příjezdu a odjezdu? Jestli se třeba něco změnilo za tu dobu?

E: Ne, to vůbec.

Z: Proč si myslíš, že ti místní vůbec takovýhle pobyty nabízej?

E: No tak to záleží, jestli mluvíme jenom o tom Nepálu nebo i o jiných...

Z: Jenom o těch tvých zkušenostech, o tom Nepálu...

E: No tohle bylo prostě strašně špatně zorganizovaný. Když jsem třeba byla v tom Španělsku, tak tam jsme odvedly docela hodně práce a pro ty místní to bylo super, že měli práci zadarmo, za přespání

v tělocvičně, jsme jim tam vyčistily vody, tam to smysl fakt mělo. Tady v tom Nepálu fakt nevím, asi to berou jako zpestření pro ty děti, fakt nevím, bylo to prostě fakt blbě zorganizovaný.

Z: Proč si ale myslíš, přestože to je blbě zorganizovaný, proč to vůbec nabízí? Ještě když teda tomu říkají dobrovolnictví formou výuky angličtiny žejo...

E: Hm no asi proto, že sami mají blbou angličtinou, nevím, nebo jestli to byl jenom nápad té Naly, která jim tam ty dobrovolníky posílá... já nevím fakt, nechápu to...

Z: Nebo jestli si myslíš, že to berou spíš třeba jenom jako takový turismus a dělají to pro peníze...

E: Myslím, že to možná dělají pro ty peníze, to nebylo tak levný, jako na Nepál to ubytování bylo drahý, takže to byl takovej hotel trošku a říkám, lidi tam jezdí i bez toho, aby tam pomáhali. Takže od toho asi očekávají nějaký peníze... a některý lidi tam zůstanou třeba půl roku, a to je pak fakt hodně peněz žejo... Asi je to pro ně dobrej byznys no...

Z: Co bys jim doporučila, aby udělali, aby to bylo lépe zorganizované?

E: Aby víc využili dobrovolníky, a aby dobrovolníci učili ty starší žáky, kteří mají i větší zájem o ty dobrovolníky i o tu angličtinu, a aby se neučila jenom ta aj, ale i o ostatních zemích, protože to mi přijde jako obrovská výhoda, tohohle využít

Z: Ještě by mě zajímalo, komu si myslíš, že ten tvůj pobyt prospívá nejvíc?

E: To je zas blbý, že mluvím o tom Nepálu kde to za moc nestálo a byla jsem tam krátce... nejvýhodnější to bylo pro nás, protože jsme to tam viděli a seznámili se s tou kulturou... ale když jsme třeba byli ve Španělsku, tak to prospívalo všem stranám, ale hlavně místním, protože jsme fakt odvedli velký kus práce, který by sami nezvládli udělat. Ses mě měla ptát spíš na to Španělsko...

Z: Ale o tom nepíšu (smích)

E: No pravda...

Z: Teď mě ještě zajímá něco víc o těch interakcích s místními... bydleli jste teda v klášteře a měli jste svůj pokoj?

E: No musíš podle pohlaví, takže kluci měli svůj pokoj plus švábi a já jsem měla s Kačkou svůj pokoj s koupelnou.

Z: Bez švábů?

E: No my jsme je radši nehledaly... No a jedli jsme s mnichama 3x denně, obrovský porce plus čaj byl, ale ten jsme ale vždycky promeškali... celkově tam ta úroveň byla fakt mnohem vyšší než ve zbytku Nepálu, což jsme vůbec nečekali...

Z: Hm a co jste teda dělali ve volným čase?

E: Chodili na pivo na vedlejší kopec, kluci s Kačkou tam chodili na wifi nebo jsme si udělali výlet někam, třeba do Kathmandu...

Z: Takže s místními jste ho netrávili?

E: Oni se fakt moc nezajímali... přinesli jsme třeba míč na fotbal a oni nám řekli, že s náma hrát fotbal nebudou, že maj nějaký svátek kdy se nesmí hrát fotbal a tak... takže my jsme se občas snažili a oni nějak nechtěli... nebo jsme jim pomáhali s úkolama nebo občas hráli karty, ale většinou jsme byli sami... oni mají nějaký svůj systém jo... no a cítila jsem se tak jako odstrčeně od nich, aspoň já

Z: A máš pocit, že jsi tam třeba alespoň s někým navázala nějaký vztahy?

E: No s tím učitelem toho buddhismu – s Pemou, jinak si všichni vzali můj Facebook a všichni mi doted' píšou, i ti, kteří se tam se mnou v životě ne bavili... to je taky zvláštní! Tam jsem si přišla odstrčená, a že se se mnou nikdo nechtěl bavit a když jo, tak to bylo hrozně divný, moc jsem nikdy nechápala, co vlastně ode mě chtěj, a pak když jsme odjeli mi najednou začali posílat fotky a psát mi jak se máš a nic víc (smích)... počkej to ti ukážu... vždycky se zeptaj, jak se mám a... kterej to byl...

Z: A jenom učitelé?

E: Jo, učitelé, učitelé, studenti ne... oni jsou tam do 28 a pak se můžou rozhodnout, jestli tam chtěj zůstat nebo odejít... vždycky píšou jak se mám, já řeknu že dobře, jak ty, oni že dobře, a tím to hasne. Tak jsem se pokoušela rozvést nějakou konverzaci... tak mi psali tolikrát... a taky bylyi prostě hrozní introverti, možná se styděli, bylo to fakt divný, i asi proto, že jsem byla holka... a psali mi jako „hi, frn“, to nevim co je...

Z: Možná jako friend?

E: Ahá! „how are you“, tak píšu „I'm good, we already had first snow in Prague where I live“ víš, abych navázala kontakt a on „Oh really! My favorite country! It's Portugal, right?“ (smích) „Czech republic“

-smích-

E: A pak napsal „ok, what are you doing now?“ a takovýhle srandy no. A taky mě překvapilo, že hmmm, jsou to mniši, ale všichni maj Instagram a facebook, kde je jako plno nahých žen a taky, když se koukneš na jejich Instagram, tak to vypadá úplně jako že maj jinej život

Z: Tak tak to je asi i v naší kultuře...

E: No to asi jo, ale tady mě to fakt překvapilo...

Z: A potom co ten pobyt skončil už jste se s nima neviděli...

E: Eeeh, oni nás pak zvali, jestli nechceme ještě přijet, ale my jsme nechtěli...

Z: A chtěla by ses tam třeba ještě někdy vrátit?

E: Do toho kláštera ne, já jsem s tím byla nepsokojená... Taky, co mě zaujalo byl jejich modlitby v šest ráno, kam jsem chodila a to je takový hrozně vážný a holka, která tam se mnou byla, tam něco točila, tak jsem jí říkala, netoč to, tady nemůžeš, tady je to posvátný, náboženský, abys je neurazila, a pak když jsem koukla na jejich Facebooky, tak tam maj z toho všude miliony fotek a videí, tak... tak nevim

Z: Hm... a co to s tou tvou dovolenou vlastně udělalo, to dobrovolnictví?

E: Změnilo to můj pohled na ty kláštery a na to, že jsou to prostě mniši, kteří tam jsou uzavřený... ale všichni maj ty sociální sítě, že to není tak vážný, jak jsem čekala... že to není tak oduševnělý, a že na facebooku jsou pak všichni za největší hipstry

Z: A oni tam maj teda internet?

E: Maj, i když mizernej... a taky si dělaj prostě třeba photoshooty

Z: Takže to bylo jiný ta zkušenost než jsi čekala?

E: Bylo to jiný... já jsem se tam cítila blbě, když jsem tam třeba byla na wifi a čekovala jsem svůj mobil, a pak zjistím, že to dělají všichni... a koukali třeba na filmy a takhle... to jsem chtěla jednou za nima, ale v té místnosti to tak hrozně smrdělo, že jsem to nemohla vydržet (smích)... Bylo to jiný v tom, že jsem čekala, že se o nás budou víc zajímat a o to co my jim můžeme předat, kdo jsme, odkud jsme... ale byli jsme jim fakt ukradený... a tím, že jsem předtím ještě byla v Indii, kde z nás všichni byli na větvi už jen proto, že jsme bílý, tak tady absolutně ne. A těm dětem jsme byli fakt úplně ukradený.

Z: A ta Nala potom chtěla nějakou zpětnou vazbu?

E: Chtěla jenom nějaký zprávy občas jak se máme, co děláme a tak, jestli jsme byli spokojení... my jsme s nima pak akorát řešili ty peníze a pak už nic, protože nás naštváli

Z: Ještě něco tě překvapilo?

E: Jo, že ta životní úroveň byla fakt vyšší než zbytek Nepálu že očividně měli peněz dost, jídla kvanta... A taky že přímo v tom klášteře, v tom komplexu, měli obchůdek, kde si ty děti mohly brát zadarmo všechno jídlo a pití a my si to museli platit a měli tam bonbony a cocacolu a takhle a taky že měli skladkostí hrozně moc ale nikde žádný ovoce, nikde, já když jsem jim nějaký přinesla, tak to bylo takový divný.

Z: A to víš, jak to tam mají financovaný?

E: Jo tak oni mají za to ubytko od těch lidí ty peníze, pak přes ten fond, přes tu Nalu, to ale nevím kolik je, a pak taky ty děti za to platějí, že tam jsou, ty rodiny těch žáků, což mě převapilo, to jsem nevěděla.

Z: Potýkala ses tam ještě s nějakými problémy? Někaké nepříjemnosti?

E: No tak ty finance, celkově ta domluva... byli hrozně pasivní, nic nebylo jasné, nevěděla jsem co a jak, musela jsem se jich furt vyptávat kdy mi začíná hodina, koho mám učit, kde, co... prostě ta organizace, ale jinak byli aspoň přátelští.

Z: Přinesl ti ten pobyt něco?

E: No bylo zajímavý ten život v tom klášteře, že jsem zjistila, jak to tam funguje, tak to... a určitě mi to pomohlo poznat dobře tu místní kulturu a lidi.

Z: A myslíš, že tě to třeba nějak změnilo?

E: Určitě, myslím, že jsem teď větší realista, že jsem myslěla, že jsou v těch kláštěrech tak jako myšlenkově jinde no, ale asi nejsou... Ještě když ti mniši jsou vlastně ti, ke kterým ti Nepálci vzhlížej, tak je zajímavý poznat, co to je vlastně za lidi a jak jsou vlastně všichni hrozně pověřčiví a tak... a taky, já jsem se jich na hodně věcí ptala, my jsme tam přijeli v dobu, kdy si všichni holili hlavy, tak jsem se ptala, proč to dělají a doptávala jsem se na hodně věcí a oni vůbec nevěděli odpovědi, jo jako „protože to tak udělal Buddha“, no ale proč, neměl třeba jen vši nebo něco, a oni že se to tak prostě dělá, že neví. A takových případů bylo fakt hodně.

Z: Myslíš, že ti to pomohlo nějak v oblasti tvého studia nebo kariéry?

E: Byla jsem tam krátkou dobu, takže ne

Z: Chtěla bys ještě někdy takhle někam jet dobrovolničit? Proč?

E: Sem konkrétně bych nechtěla, ale nikam jinam bych ráda, protože je skvělý, že se takhle můžeš podívat někam, kam by ses třeba jinak nedostala... nebo sem teda zrovna jo, ale obecně

Z: Co považuješ za největší zkušenost, kterou ti dobrovolnictví přineslo?

E: To, že jsem měla možnost se zapojit a vyzkoušet si každodenní život mnicha

Z: Komu bys tenhle pobyt doporučila?

E: Asi někomu, kdo chce být trošku v ústraní, protože v okolí není moc kam jít, nikam se moc nedostaneš, takže pro někoho, kdo chce být hodně sám a v tichosti, není tam ale moc co dělat, můžeš se tam ale asi rozvíjet nějak spirituálně no anebo z toho mít hustej instáč... ale já kdybych tam jela sama, tak se tam asi unudím.

Z: Hm... A když se na to ještě podíváme trochu obecněji: jaká pozitiva si myslíš, že přináší dobrovolnictví formou výuky angličtiny v rozvojových zemích, jestli nějaký?

E: Myslím, že je to dobrý pro ty místní, že slyší, jak ta angličtina má znít, protože v těch zemích ta angličtina většinou zní dost jinak...

Z: Ale co když tam jedou třeba Češi, co neumí tak skvěle anglicky nebo mají minimálně hodně silný český přízvuk? To pak taky přece nezní jako anglická angličtina...

E: No tak jak potom můžou učit angličtinu ale žejo... a i když maj třeba přízvuk, tak furt mluví mnohem líp než ty místní... ale asi záleží, kdo tam jede no... ale prostě že slyšej tu angličtinu taky od někoho jinýho, někoho, kdo ji používá a vidí, kdo jsme, jaký máme zvyky, jaký jsou jiný kultury... protože lidi z rozvojových zemích se moc nedostanou do zahraničí, natož na jiný kontinent, tak jim můžeme přinést trošku svého domova tam.... A ještě když je k tomu naučíme aj, která je prostě důležitá a většina učitelů v těch školách tam jsou špatní...

Z: A myslíš, že to třeba přináší i nějaká negativa? Nějaké slabé stránky?

E: Nooo... záleží, proč tam ten dobrovolník jede, čeho chce dosáhnout... no záleží hrozně moc... nebo jestli třeba učíš týden v sirotčinci, kde si k tobě vytvoří silnější pouto a ty pak hned odjedeš... tak to může být negativní no... Ale když by to ten místní učitel angličtiny měl dobře naplánovaný tak, aby to dobře pasovalo i do jeho osnov a tak, tak si myslím, že to má vlastně jenom pozitivní efekty... Ale taky může být blbý, když jsou třeba velký kulturní rozdíly, který ty dobrovolníci nedodrží... jedna dobrovolnice v tom klášteře třeba chodila v mini kraťasech nebo třeba jenom v plavkách... ale oni jí tam na to nic neřekli, až ta česká organizace ji pak pěkně vynadali, když viděli nějaký fotky, že je tam vlastně nahá... Takže je určitě hodně důležitý aby ty dobrovolníci respektovali tu jejich kulturu. A když to nedělaj, tak to mi přijde fakt blbý, protože ty jsi tam prostě na návštěvě a měla bys to respektovat. Ale to je prostě obecně no...

Z: Máš nějaký rady nebo upozornění pro nějaké potenciální dobrovolníky, kteří by chtěli vyjet na podobný pobyt?

E: Jo, že ta domluva s Nepálčema je, no nebo vlastně i s těma Čechama je fakt náročná, a že je fakt potřeba si rovnou stanovit přesný podmínky a mít to ideálně i třeba napsaný, aby si všechny strany rozuměli a nedocházelo pak k nějakým konfliktům... A seznámit se s místní kulturou, aby člověk nebyl příliš překvapený.

Z: Super. Poslední otázka. Je ještě něco, co na co jsem se třeba zapoměla zeptat nebo co bys mi k tomu chtěla říct?

E: Hm, že to jídlo nebylo tak pálivý, jak jsem čekala (smích), ale jinak asi ne... no prostě hlavně si zjistit víc informací předem, kdybych věděla, že to takhle bude, tak bych jela jinak... ale to je těžký no... prostě špatná organizace, ale to je všechno.

Z: Tak jo, moc děkuju. Teď bych ještě ráda dala dohromady nějaké tvé biografické údaje... Jsi studentka, vid', učíš ve školce, hlídáš malé děti, žiješ s velkou rodinou, tvá úroveň angličtiny je C2 je ti 22 a jsi z Prahy, vid'?

E: Ano.

Z: Tak to je všechno. Ještě jednou moc děkuju a když budeš chtít, můžu ti pak poslat hotovou diplomku

E: Super, tak jo, taky děkuju.

2) Klára, 18.1.2020, Praha, 11hod, 50 min

Z: Na začátek bych se tě chtěla zeptat, co si představíš pod pojmem dobrovolnictví, jak bys ho popsala?

K: Hm, asi jako předávání dovedností bez požadovaného honoráře.

Z: Skvělý... Věnuješ se v současnosti nějakému dobrovolnictví?

K: Ne, to vůbec

Z: A někdy v minulosti třeba?

K: Jo, v Čechách jsem pomáhala v domově důchodců, kde jsem vedla jazykové kurzy, a pak teda v zahraničí.

Z: Jak ses k dobrovolnictví dostala?

K: Právě díky studiu jazyků

Z: A proč ses teda rozhodla se ve svém volném čase věnovat dobrovolnictví?

K: Protože si myslím, že je to smysluplná práce, která člověku mnoho přináší... pomohlo to tak v důsledku vždycky i mně.

Z: Kolikrát jsi vyjela dobrovolničit do nějaké rozvojové země?

K: V rozvojový zemi jsem byla jako dobrovolník jenom jednou. Jednalo se o Kambodžu, kde jsem dva měsíce učila angličtinu ve škole pro chudé.

Z: Jela jsi tam s někým nebo sama?

K: Jela jsem sama.

Z: A na místě byli ještě nějakí dobrovolníci?

K: Jo, byli tam asi 4, ale protože jsem nejela přes žádnou organizaci, ale na vlastní pěst, tak jsem nakonec ve škole dobrovolničila sama

Z: Takže ti ostatní dobrovolníci byli v jiných školách?

K: Přesně tak no.

Z: Jak dlouhá byla tvoje celková dovolená?

K: 6 týdnů jsem věnovala dobrovolnictví a 1 týden jsem pak měla dovolený

Z: Proč jsi se rozhodla právě pro tenhle pobyt?

K: Protože jsem chtěla poznat Kambodžu, působila na mě jako velmi zajímavá země s bohatou historií, takže vlastně hlavně kvůli té Kambodži.

Z: Jaké faktory pro tebe během rozhodování hrály stěžejní roli?

K: Určitě cena letenky a ubytování, prostě celkově finanční nákladnost, a pak taky to, jak moc bylo nebo nebylo náročný se domluvit na tom, kdy mám kam kdy přijet a tak, takže náročnost komunikace

Z: Dostala jsi za svou dobrovolnickou činnost nějaké finanční nebo jiné materiální prostředky?

K: Jela jsem tam přes školu, takže jsem na ten pobyt dostala stipendium, který ale pokrylo jenom asi 20 % mých výdajů... jinak jsem nedostala nic.

Z: Zvažovala jsi, že bys třeba jela přes nějakou organizaci?

K: Nezvažovala, protože jsem nevěděla, které organizaci důvěřovat, tak jsem radši jela na vlastní pěst... navíc ty organizace si za to často žádají fakt hodně peněz, což mi nepřijde fér.

Z: Měla jsi předem dostatek informací? Nebo chyběly ti nějaké?

K: Informace jsem měla jenom od ředitelky místní školy a dobrovolnic, které již ve škole pracovaly, ale těch informací bylo fakt málo, rozhodně to nebylo nijak dostačující, bohužel

Z: A co všechno jsi tam jako dobrovolnice dělala?

K: Jenom jsem učila tu angličtinu.

Z: A jak ses o tom pobytu teda dozvěděla?

K: Přes univerzitu, protože tam už byly nějaké další spolužačky.

Z: Jo aha... No a myslíš si, že se tahle tvoje dobrovolnická zkušenost nějak lišila od nějakých běžných turistických zkušeností?

K: Velmi, bylo to nesmírně obohacující a náročné, s turistickým cestováním se to vůbec nedá srovnávat.

Z: Když se podíváme na samotnou výuku, kolik hodin denně a dní v týdnu jsi učila?

K: 7hodin denně, 6 dní v týdnu, bylo to fakt hodně práce.

Z: A kde výuka probíhala?

K: Ve škole pro chudé, jmenuje se School of Joy.

Z: A jak staré děti jsi učila?

K: bylo jim mezi 7-15 let, učil jsem několik tříd, va každý bylo asi 28 žáků

Z: Uměli něco anglicky?

K: Moc ne... ti nejlepší studenti měli úroveň tak A2... učitelé taky, někteří o trochu lepší

Z: A jaká je tvoje úroveň aj?

K: C1

Z: A co místní jazyk? Předpokládám, že ten jsi neuměla... vnímala jsi to jako problém?

K: Jo, to jsem neuměla... naučila jsem se teda za tu dobu nějaké fráze, ale jako problém jsem to nevnímala. Pokud bych v zemi trávila víc času, určitě by bylo potřeba se ho naučit pro lepší komunikaci se všemi... ale takhle si myslím, že to nebylo potřeba.

Z: Aha aha... A měla jsi nějaké předchozí zkušenosti s výukou angličtiny?

K: Studuju učitelství angličtiny pro druhý stupeň, takže jo, leč spíše teoretickou, ale máme v rámci školy i praxe.

Z: Poskytli ti místní nějaké zaučování, nebo nějaké rady či alespoň materiály k výuce?

K: Ne, brali mě jako velmi zkušeného člověka, který žádnou pomoc nepotřebuje... vzhlíželi ke mně... přestože jsem právě nijak zkušená nebyla. Celkově mi připadalo, že si myslí, že kdo je z Evropy, musí vědět vše.

Z: Myslíš si, že jsi byla v tu dobu dostatečně kvalifikovaná učit angličtinu?

K: Věřím, že ano, protože jsem uměla anglicky líp než všichni ostatní... a navíc studuju ten ped'ák, takže bych řekla, že toho i o učení vím dost

Z: Připravovala jsi se na tu výuku nějak?

K: Jo, připravovala... pracovat podle jejich učebnic jsem odmítla, byly strašné, tak jsem si vymýšlela vlastní program... ale myslím, že jsem na hodiny i výuku celkově byla dostatečně připravená.

Z: Můžeš prosím popsat, jak vypadala běžná výuka?

K: Určitě... pracovali jsme v tandemu s místním učitelem, což bylo skvělé. On mi pomáhal si na děti zvyknout. Poté jsem pracovala i sama. Výuku jsem pojmulala lehce teoreticky, dělali jsme ale i spoustu hravých aktivit zaměřených na speaking. Z toho měli děti velkou radost, protože taková výuka v Kambodže není běžná.

Z: Řekla bys, že se tvá výuka nějak lišila právě od výuky místních učitelů?

K: Ano, právě tím, že j jsem do hodin zahrnovala různorodé aktivity. Místní je neznají a většinou nemají vůbec žádné didaktické znalosti a jedou jenom suše podle učebnic, což ale děti moc nebaví

Z: Takže bys řekla, že tvé hodiny byly oblíbenější?

K: Rozhodně to tak vypadalo (smích)

Z: tak to je hezký (smích)... Zajímalo by mě, jaký jsi v tu dobu měla ze svého pobytu pocity?

K: Povětšinou dobrý, přesto si myslím, že jsem zpočátku udělala pár chyb. Bohužel je však vzdělávací systém v Kambodži na tom tak špatně, že jsem se často cítila bezradně. Moje práce byla opravdu jen kapka v moři, potřebovalo by to ta to školství od základů změnit.

Z: A když se na to koukáš zpětně?

K: Dobrý, vím, že jsem udělala všechno, co bylo v mých silách, takže si nic nevyčítám.

Z: Dostalo se ti během pobytu nějaké zpětné vazby?

K: Ne, nikdo ve škole moc nevěděl, jak věci organizovat, natož mi dávat zpětnou vazbu... ve všem byl naprostý chaos.

Z: Dala jsi naopak ty nějakou zpětnou vazbu místním?

K: Ano, mstní to i vyžadovali... to bylo opravdu náročné, věnovat se nejenom žákům, ale pak radit i učitelům

Z: Myslíš si, že jsi místní nějak pomohla?

K: Myslím, že když zohledním dobu svého dobrovolničení, tak určitě ano. Kdybych tam byla déle, tak bych jim samozřejmě pomohla ještě víc... Ale myslím si, že i takhle jsem jim pomohla, protože jsem je přeci jenom něco naučila a vzbudila jsem v nich zájem o aj, což mi přijde jako klíčové. Místním studentům, a nejen studentům, totiž chybí především role models, tedy lidé, kterými by se mohli inspirovat. Není pro ně běžné, že se setkávají s cizinci, nebo lidmi, kteří mají ambice. Kambodža je velmi uzavřená země.

Z: Myslíš si, že je tento způsob pomoci udržitelný? Že poté, co jsi odjela, se tvá pomoc nevytratila?

K: Myslím, že to je udržitelné. Ty děti zažijí zkušenosti, na které už nikdy nezapomenou a vzpomínají na ni i dále, takže mohou být stále motivováni se vzdělávat. Spousta organizací dělá v Kambodži úžasnou práci. V cestě za lepšími zítřky ale stojí státní propaganda, pro kterou je vzdělání místních bohužel až na posledním místě, takže to moc nepodporují.

Z: Hm, to je smutný... Všimla sis nějakých rozdílů mezi dobou tvého příjezdu a odjezdu?

K: Změnu jsem viděla jenom na chování místních k mojí osobě, což bylo pozitivní... postupně mě přijali víc do skupiny

Z: Super... teď by mě zajímalo pár věcí ohledně percepce místních... Proč si myslíš, že místní takovéhle dobrovolnické pobyty nabízejí?

K: potřebují tutorý a učitele z vyspělých zemí, protože jejich vzdělávací systém je velmi zaostalý... uvědomují si to, a to je dobře... chtějí pomoc a získávat nové informace, což jim dobrovolníci mohou dodat.

Z: Myslíš si, že se jim tahle jejich očekávání naplňují?

K: Ano, určitě, přináší jim to nové zkušenosti a inspiraci.

Z: Myslíš si, že ty pobyty dobře organizují?

K: Moje zkušenost byla taková, že pokud projekty organizují místní, je to zmatené a nedomyšlené. Domnívám se, že je to vinou jejich místního vzdělávacího systému a nedostatkem zkušeností... vlastně vůbec nevědí, co s tím

Z: Komu si myslíš, že ten pobyt prospívá nejvíc?

K: Nejvíce prospívají tyhle projekty oběma stranám, jak dobrovolníkům, tak místním, věřím, že to vychází nastejno

Z: Jak si myslíš, že z toho konkrétně benefitují místní studenti?

K: Tím, že mají možnost se setkávat s lidmi ze zahraničí, kteří jim mohou předat zajímavé informace a být jim inspirací, aniž by museli utrácet peníze za cestování

Z: Hm.... Můžu se tě nyní zeptat na pár věcí ohledně tvých interakcí s místními?

K: Určitě

Z: Kde jsi bydlela? Kde jsi se stravovala...?

K: bydlela jsem v guesthousu a stravovala se v místních restauracích, všechno jsem si to musela platit sama...

Z: Co jsi dělala ve svém volném čase?

K: cestovala, odpočívala, setkávala jsem se s dobrovolníky z jiných škol a měst...

Z: Trávila jsi volný čas i s místními?

K: Ano, v práci, ale to bylo vše, místní se nechtěli moc přátelit, styděli se.

Z: Máš pocit, že jsi alespoň s někým z místních navázala nějaké autentičtější vztahy?

K: Ano, ale jenom s dvěma z učitelů, ostatní se moc styděli.

Z: Jste stále v kontaktu?

K: Jo, přes facebook, občas si napíšeme, jak se máme.

Z: Jak vůbec místní na tvoji přítomnost reagovali?

K: pozitivně, brali mě jako člověka, který jim může něco předat... bylo vidět, že jsou rádi, že tam jsem, a že tam učím

Z: Trávila jsi s nimi nějaký čas i poté, co tvé dobrovolnictví skončilo?

K: Ne, to ne.

Z: Chtěla by ses tam někdy vrátit?

K: Jo, ale už jenom na návštěvu, a ne na delší dobu... už mi to tak nějak stačilo.

Z: Aha... hm... A proč jsi se vůbec rozhodla se na dovolené věnovat dobrovolnictví?

K: Protože se domnívám, že je to velmi obohacující zážitek... můj pobyt v Kambodži je pro mě nezapomenutelný zážitek, jenom to bohužel stálo hodně peněz, neboť jak jsem říkala, musela jsem si všechno platit sama...

Z: Byla tvoje zkušenost jiná, než jsi čekala?

K: Jo, bylo to o dost náročnější, než jsem čekala.

Z: překvapilo tě něco?

K: Čekala jsem, že tam budou i nějakí další dobrovolníci, tak mě překvapila lehká neochota místních dobrovolníků vyhovět... to bylo někdy trochu nepříjemné... nebyli mi tak nápomocní, jak bych si představovala.

Z: Ještě nějaké nepříjemnosti tě tam potkaly?

K: Ano, bylo těžké se seznámit s dalšími dobrovolníky ve městě, protože jsem v místě byla zrovna mimo turistickou sezónu a spousta z nich učila ve školách, které byly daleko... Z toho jsem byla zklamaná.

Z: Změnila bys zpětně něco?

K: Ano, příště bych rozhodně chtěla, abych měla od nich zařízené přinejmenším ubytování. Celá akce byla hodně finančně nákladná.

Z: Máš pocit, že ti pobyt něco přinesl? Co?

K: Ano, naučila jsem se neočekávat odměnu za věci, které dělám... taky jsem teď méně bojácná, naučilo mě to i velké samostatnosti.

Z: Myslíš si, že ti to pomohlo poznat lépe místní kulturu a lidi?

K: Určitě ano, jinak bych se s místní kulturou nikdy nemohla tak dobře seznámit

Z: Pomohlo ti to taky nějak co se studií nebo kariéry týče? Napsala by sis to do životopisu?

K: Ano, ano a ano (smích), určitě ano.

Z: Co považuješ za největší zkušenost, kterou ti dobrovolnictví přineslo?

K: To, že jsem se naučila velké trpělivosti a schopnosti přizpůsobení se situaci, a taky že jsem poznala jinou kulturu.

Z: Zúčastnila by ses na nějaké další dovolené opět nějakého dobrovolnického pobytu?

K: Ano, určitě, plánuju Vietnam a Kyrgyzstán. Dle mého je dobrovolnictví nejlepší způsob cestování. Poznáte opravdu hodně a zároveň, upřímně, neutratíte tolik peněz jako kdybyste bydleli v hotelu.

Z: Komu bys tenhle pobyt doporučila?

K: Všem, kteří chtějí poznat sami sebe a naučit se něčemu novému.

Z: Jaká pozitiva podle tebe přináší dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích?

K: angličtina nás všechny spojuje. Je to most mezi kulturami, který je nutné neustále rozšiřovat. V Čechách, i přesto že si to někdy nemyslíme, máme spoustu lidí, kteří umějí učit angličtinu, tak proč nepomoci.

Z: Přináší to i nějaká negativa?

K: Tím, že do rozvojových zemí proudí dobrovolníci různých jazyků, národností, neexistuje ucelený systém, jak žáky efektivně anglicky učit. Navíc spousta dobrovolníků má možnost cestovat pouze na krátkou dobu, než si na situaci zvykne, musí už jet pryč.

Z: Co bys poradila potencionálním dobrovolníkům, kteří by se chtěli zúčastnit podobného pobytu?

K: Místní vás možná budou brát za všeznalé experty. Je lehké tomu podlehnout a na chvíli se stát místní celebritou. Zapomeňme však prosím na své ego a věnujme se tomu, proč v dané zemi opravdu jsme. Kvůli místním lidem a poznání, ne kvůli ego boostu.

Z: A máme skoro poslední otázku: Je ještě něco, na co jsem se třeba zapoměla zeptat, nebo co považuješ za důležité, či co bys mi chtěla ještě sdělit?

K: Myslím, že vše bylo řečeno.

Z: Super, díky. Ještě bych tě chtěla poprosit o posledních pár biografických údajů... Povolání?

K: Student, učitelka, tlumočnice.

Z: Jaké je tvoje nejvyšší dosažené vzdělání?

K: Střední škola, gymnázium.

Z: Věk?

K: 24

Z: A můžu se ještě zeptat na složení tvé rodiny?

K: No... jsme úplná rodina... mám dva sourozence.

Z: A odkud jsi?

K: Nový Bydžov

Z: Skvělé, ještě jednou moc děkuju za rozhovor!

K: Já taky děkuju, jsem ráda, že se tímhle tématem někdo zabývá, přijde mi to hodně důležitý...

3) Vladislav, 28.2.2020, Praha, 14hod, 40 min

Z: Na začátek bych se tě chtěla zeptat, co si představuješ pod pojmem dobrovolnictví,

V: Neplacená práce, jejíž účelem je někomu nebo něčemu pomoci

Z: Super... Děláš v současnosti nějaké dobrovolnictví?

V: Ne.

Z: A v minulosti?

V: Ano, ale jen to učení v Nepálu.

Z: Jak ses k tomu dostal?

V: Přes spolužačku

Z: Řekl bys mi, proč ses rozhodl se ve svém volném čase věnovat právě dobrovolnictví?

V: Z osobních důvodů... víc k tomu říct nechci, promiň.

Z: Jasně, v pohodě, to mi stačí... Byl jsi tedy jenom v tom Nepále?

V: Ano, v Nepále v roce 2017... to mi bylo 21 let...

Z: S kým jsi jel?

V: Sám.

Z: Byli tam ještě nějakí dobrovolníci?

V: Ne, byl jsem tam jediný.

Z: Jak dlouhá byla tvoje celková dovolená?

V: 3,5 měsíce, z toho jsem 3 měsíce věnoval dobrovolnictví.

Z: Proč ses rozhodl právě pro tento dobrovolnický pobyt?

V: Byl to jediný pobyt, který se mi naskytl.

Z: Byly nějaké klíčové faktory, které pro tebe byly v rozhodování, zda jet právě tam, zásadní?

V: Jo, navštěvovaná země a obsah práce, Nepál a výuka angličtiny mě velmi lákalo.

Z: Dostával jsi za svou práci nějaké finanční nebo jiné materiální prostředky?

V: Snídaně, obědy a nocleh... zbytek jsem si musel zařizovat sám

Z: Jel jsi přes nějakou organizaci?

V: Ne, jenom jsem dostal kontakt od té spolužačky, která měla kontakt přes Helpx

Z: Měl jsi předem dostatek informací? Nebo chyběly ti nějaké?

V: Ne, vesměs jsem věděl jenom to, kam mám přijet a že budu učit ve škole... chyběl mi přesnější popis práce, detaily mého pobytu a informace o bezpečnosti v dané zemi

Z: Myslíš, že se tahle tvoje dobrovolnická zkušenost nějak lišila od běžných cestovatelských nebo turistických zkušeností?

V: Myslím, že téměř vším. Nebyla to pro mě turistická ani cestovatelská zkušenost, ale dlouhodobý pobyt v cizí komunitě, ve které jsem se snažil pracovat

Z: Hm... když se podíváme trochu na tu výuku... Kolik hodin denně a dnů v týdnu jsi učil?

V: 4 hodiny denně, 5 dnů v týdnu

Z: A kde jsi učil?

V: v místní vesnické škole

Z: Jak staré jsi měl žáky?

V: 7–14 let... učil jsem 7 tříd, v každé bylo zhruba 20 žáků

Z: A jak bys hodnotil úroveň angličtiny místních studentů a učitelů?

V: Bohužel moc anglicky neuměli, jejich úroveň angličtiny byla velmi nízká, ale domluvit se s nimi nějak dalo

Z: Můžu se zeptat, jaká je tvoje úroveň angličtiny?

V: C2

Z: A co místní jazyk? Nevnímal jsi jako problém, že ho neovládáš?

V: Nebyl to problém, jenom místy.

Z: Měl jsi nějaké předchozí zkušenosti s výukou aj?

V: Občas jsem doučoval.

Z: Poskytli ti místní nějaké zaučování, nějaké rady nebo materiály k výuce?

V: Jo, něco málo mi k tomu řekli a dostal jsem učebnice, ale žádné zaučení jako takové neproběhlo

Z: Myslíš si, že jsi v tu dobu byl dostatečně kvalifikovaný vyučovat aj?

V: To nedokážu posoudit.

Z: a připravoval ses na tu výuku nějak?

V: jo, pročítáním učebnic, přípravou cvičení, opravou domácích úkolů a tak...

Z: Takže jsi byl dostatečně připraven?

V: To ano.

Z: Popsal bys prosím, jak vypadala tvá běžná výuka?

V: část byla věnována mluvení, část psaní a část čtení.

Z: A myslíš si, že se tvá výuka nějak lišila od výuky místních?

V: Určitě tím, že jsem s žáky více komunikoval, bylo to více interaktivní... a taky jsem k nim měl individuálnější přístup.

Z: Jaké jsi měl ze své práce v té době pocity?

V: Smíšené... víc k tomu asi neřeknu.

Z: A co zpětně?

V: Zpětně pozitivní, bylo to dobré.

Z: Dostalo se ti během pobytu nějaké zpětné vazby?

V: Ne.

Z: Dal jsi naopak ty nějakou zpětnou vazbu místním?

V: V rámci možností ano... ale nebylo to jednoduché, už kvůli jazykové bariéře, přestože občas chtěli nějaké rady.

Z: Myslíš si, že jsi místním nějak pomohl?

V: Jo, myslím, že spíš jo, hlavně protože žáci měli možnost vidět jiný styl výuky a mít osobnější kontakt s jazykem, než jenom skrze učebnici a nekvalifikované učitele.

Z: Myslíš si, že je ta pomoc ale udržitelná? Že poté, co jsi odjel, se nevytratila?

V: Ne, myslím, že se nevytratí, že si z toho alespoň něco vzali a to jim zůstane, ale myslím si, že největší problém je tam skrze tu organizaci, která je mizerná, takže kvůli tomu si myslím, že obecně takováhle forma pomoci udržitelná není... potřebovalo by to víc nějaký systém, nějaký řád, aby to k něčemu fakt bylo.

Z: Hm... zajímavý... Všimnul sis nějakých rozdílů mezi dobou tvého příjezdu a odjezdu?

V: Určitě ano, jednalo se o nesmírně obohacující zážitek, který změnil můj pohled na mnoho aspektů života, takže v tomhle určitě jo

Z: Super... když se podíváme na místní lidi... proč si myslíš, že takovéhle pobyty vůbec nabízejí?

V: Aby žákům nabídli širší vzdělání.

Z: Myslíš, že od toho očekávají ještě něco?

V: Ne, nemyslím.

Z: A myslíš si, že jsou jejich očekávání naplňována?

V: Jo, jsou s tím moc spokojení... obecně si dobrovolníky hodně chválí a chtěli by jich pořád víc a na delší dobu.

Z: A co ta organizace? Myslíš si, že pobyty organizují dobře?

V: Ne, pobyt byl neorganizovaný, a ty části, které organizované nějak byly, jsem inicioval sám.

Z: Komu si myslíš, že to pomáhá nejvíc?

V: Hm... to nedokážu posoudit, ale určitě to pomáhá dobrovolníkům i místním.

Z: Jak konkrétněji bys řekl, že to dobrovolnictví pomáhá místním studentům?

V: Tím, že získají znalosti, kontakty a vědomosti, které jim mohou posloužit v budoucím životě.

Z: Kde jsi tam vůbec bydlel?

V: Na místní farmě, tam mi i vařili.

Z: A co jsi dělal ve svém volném čase?

V: Většinou jsem si četl, nebo se procházel po okolí.

Z: A trávil jsi i nějaký čas s místními mimo školu?

V: Občas jsme se spolu procházeli, povídali si nebo jedli a tak (smích).

Z: A máš teda pocit, že jsi s nějakými z nich navázal nějaké silnější vztahy?

V: Ano, s několika.

Z: A jste stále v kontaktu?

V: Jo, přes Facebook.

Z: A obecně na tebe místní reagovali jak?

V: Jó, pozitivně, měli radost, že tam jsem.

Z: To je hezký... no a trávil jsi s nima i nějaký čas poté, co tvé dobrovolnictví skončilo?

V: Ne, to už ne.

Z: Chtěl by ses tam někdy vrátit?

V: Chtěl, ale uvidíme, nevím.

Z: Proč ses vůbec rozhodl se na své dovolené věnovat dobrovolnictví?

V: Já se rozhodl pro dobrovolnictví, ne pro dovolenou... to je něco jiného.

Z: No vidíš, to je zajímavý... Řekl bys, že tvá zkušenost byla jiná než tvá očekávání?

V: Mé očekávání bylo zcela jiné než samotný zážitek, ale bylo to tím, že jsem s vůbec nedovedl představit, jak celý pobyt bude probíhat.

Z: Překvapilo tě tam něco?

V: Vlastně skoro všechno

Z: Potýkal ses na místě i s nějakými nepříjemnostmi nebo problémy?

V: bohužel jsem tam bojoval s různými nemocemi, pak s nedostatkem organizovanosti výuky, bylo pro mě náročné i počasí neb třeba nedostatky infrastruktury a tak dále...

Z: Byl jsi z něčeho zklamaný?

V: Z laxnosti vedení a učitelů, který v podstatě neměli vůbec žádný zájem o vzdělávání našich studentů, to mě zklamalo velmi.

Z: Kdybys mohl, změnil bys něco?

V: Téměř vše bych změnil, hlavně co se té organizace týče, potřebuje to tam nějaké zásadní změny.

Z: Myslíš si, že ti takhle tvoje zkušenost pomohla lépe poznat místní kulturu a lidi?

V: Ano, to je určitě i jeden z hlavních přínosů pro mě.

Z: Naučil tě ten pobyt ještě něco?

V: Naučilo mě to fakt nespočet věcí, zejména fungování v komunitě, což pro mě bylo doposud naprosto cizí...

Z: Hm, zajímavý... Myslíš, že ti to taky třeba pomohlo v rámci tvých studií nebo kariéry? Přidal by sis to do životopisu?

V: Jo, určitě jo a do životopisu už jsem si to přidal (smích).

Z: Super... Zúčastnil by ses tedy někdy v budoucnosti dalšího nějakého dobrovolnického pobytu?

V: Jo, byla to dobrá zkušenost, kterých není nikdy dost.

Z: Komu by ten pobyt doporučil, jestli někomu?

V: Svým kamarádům.

Z: To je hezký... Ještě by mě zajímalo, jaká si myslíš, že dobrovolnictví formou výuky angličtiny v rozvojových zemích přináší?

V: Jak jsem říkal, rozšiřuje to žákům obzory, rozšiřuje to vzdělání.

Z: A co nějaká negativa?

V: Věřím, že taky. Špatně zorganizovaná výuka může vést ke zmatku a studentům tak může studium pouze znepríjemnit. Může pro ně být taky těžké se s jiným způsobem výuky vyrovnat. Takže zase ta organizace no.

Z: Jasně... no a co bys doporučil nějakým potenciálním zájemcům o toto dobrovolnictví?

V: Aby byli hodně trpělivý otevření.

Z: Skvělé... poslední otázka: je ještě něco, co bys mi chtěl říct nebo něco, na co jsem se třeba zapomněla zeptat, co považuješ za důležité?

V: Ne, asi ne.

Z: Super, ještě bych tě chtěla poprosit o pár biografických údajů, jaké je tvé povolání?

V: Studuji a překládám.

Z: A tvé nejvyšší dosažené vzdělání?

V: Bc z anglistiky a amerikanistiky a politologie.

Z: Kolik je ti prosím let?

V: 23.

Z: Můžu se ještě zeptat na složení tvé rodiny a odkud jsi?

V: Mám jednu sestru a jsem z Prahy

Z: Super, to je vše, mockrát děkuju za rozhovor!

V: Jo, není zač, v pohodě...

4) Aline, Ekvádor, 18.9.2019, 17hod, 1hod15min

Z: Dobře, takže, jakému dobrovolnictví ses v minulosti věnovala?

A: No, začala jsem cestovat...

Z: A předtím ve Francii nebo ve Francouzské Guayaně jsi se dobrovolnictví nevěnovala?

A: Ne, až během cestování... účastnila jsem se stáže o invazivních rostlinách, ale to není úplně dobrovolnictví... přestože jsem za to nedostala zapláceno. Ale během cestování jsem dobrovolničila 2x, jednou v hostelu, takže uklízení, přijímání lidí a pak.... Pak ještě na farmě, s krávama, pěstování a pak tady

Z: Hm, a jak jsi vlastně k dobrovolnictví přišla? Jak tě to napadlo?

A: Hmm... No... Pomáhala jsem, chtěla jsem pomáhat

Z: Ale jak tě to právě napadlo? Někdo ti o tom řekl? Nebo tě třeba někdo přímo poprosil? Jo? Jak jsi k tomu přišla

A: Aha, takže obecně?

Z: Ano, protože běžně lidé na svých cestách nedobrovolničí, ale jenom necestují...

A: Jo, to je pravda... i když mi přijde, že to dělá už docela dost lidí to dobrovolnictví... Věděla jsem od kamarádů, co už cestovali, že se účastnili nějakého dobrovolnictví, nějaký další kamarád mi ukázali nějaký webovky jako helpx, workaway, hodně lidí z latinský ameriky na to ale používá facebookový skupiny a potkala jsem nějaké lidi, co už to zkoušeli a tak

Z: Takže jsi zkoušela ty webovky?

A: Ne, nikdy

Z: A proč jsi se teda během své dovolené dobrovolničit?

A: Já nejsem na dovolené, já cestuju... už dva roky, není to dovolená. Dobrovolnictví беру proto, že potřebuju čas pro sebe na jednom místě být nějakou delší dobu, ne pořád chodit z místa na místo, ale zpomalit... a taky ráda pracuju, zkusím nové věci, protože se někdy vrátím do Francie a budu potřebovat nějakou práci, takže je dobrý si vyzkoušet nějaké věci a uvidím, co bych pak mohla dělat

Z: A když se podíváme na tvůj pobyt tady v Ekvádoru, proč sis vybrala zrovna tenhle projekt?

A: Tenhle hlavně proto, že mi nabízel různé zkušenosti... můžu pomáhat s turismem, na farmě a s učením angličtiny (smích)

Z: Jaké faktory jsou pro tebe důležité, když si vybíráš dobrovolnický pobyt?

A: Pro mě? To je fakt hodně osobní... Jako sebestředný... Já to dělám prostě jenom kvůli sobě, jestli to můžu říct takhle napřímo... Ehm... Je pro mě důležitý, že tam jsou lidi, protože pro mě to je o sdílení s lidma, takže jsem fakt ráda, když je s kým sdílet... eeh... fakt, že je to zadarmo, jo, jako nehledám primárně věci zadarmo, ale nelíbí se mi když musíš platit za to, že pracuješ, když pro to není dobřej důvod.... Možná, když ty peníze jdou na nějaký projekt, na který nemaj peníze, tak by to možná bylo ok, jako třeba na nějaké záchranné stanici, ale jinak jako... například mi někdo nabídl, že bych byla sama v malém domku, bez kuchyně, elektřiny, bez ničeho, neměli ani žádnou opravdovou misi a platila bych víc, než za normální ubytování... takže to je prostě jenom jako okrádání turistů pro mě, s tím nesouhlasím

Z: A jak jsi se tedy dozvěděla o tomto dobrovolnictví?

A: Od Kristýny, holky, která taky cestuje a potkaly jsme se v Bañosu...

Z: A ta o tom věděla jak?

A: To nevím... myslím, že to našla na internetu

Z: Ale ona sama tu nebyla jako dobrovolnice?

A: Ne, to ne, ale byla na túře s Misaelovým kamarádem, takže od něj nějak nebo nevím

Z: Aha, aha... A měla jsi od Misaela nebo Ramiho nebo někoho dostatek informací ohledně tohoto pobytu tady? Řekl ti k tomu někdo dopředu dost informací?

A: No, nebylo to moc informací, ale mně to stačilo... Setkala jsem se s Misaelem a nejdřív jsme si popovídali... and they also have some facebook page so I could see something... that it exists

Z: Ok... Jak je podle tebe, jestli vůbec, rozdílný tenhle pobyt od běžného cestování?

A: Pro mě tohle není turismus, i když já cestuju dlouho, takže, je to, prostě, ve skutečnosti to není turismus. Když jsem z turismu a cestování unavená, dělám dobrovolnictví, takže pro mě to není to stejné, je to jiné

Z: a jak je to jiné?

A: nedělám to proto, abych navštívila nějakou komunitu nebo džungli, ale proto, že tu chci chvíli zůstat, něco se naučit a cítím se tu dobře, když pracuju, ale ne, jako, když chci jenom poznat nové místo, šla bych do turismu

Z: A kolik hodin denně pracuješ?

A: Hodně, hoodně hodně! Celý den (Smích) Ne, asi 4 hodiny? Je to, je to nic, pracovala jsem třeba 6 hodin jinde, tohle není moc

Z: Hm, hm a když si teď popovídáme trochu o tom učení... Jo, když vezmeme v potaz, že se tady teda věnuješ třeba i sázením banánům, ale taky tu učíš... Už víme, že učíš stejné děti, co já, takže 12-19let, ve škole v Pano... Jak bys hodnotila úroveň místních učitelů?

A: Učitelé angličtiny... ty co známe... nepamatuju si jejich jména...

Z: Rocío a Bianca

A: Aha! Myslím, že Bianca o angličtině nic neví, ale stydí se mluvit i španělsky, takže s ní jsem moc nemluvila... A Rocío, no, myslím si, že by se anglicky mohla naučit docela dobře, ale... eeh...

Z: Ale jak je na tom teď? Co si myslíš o její aj?

A: Myslím, že jí chybí hlavně znalosti ohledně toho, jak učit, že vůbec neví, jak se to dělá a hlavně se obávám, že tuhle práci ani nechce dělat, že jí nezáleží na tom, aby to dělala dobře... ale s tou angličtinou, kterou má, by mohla něco udělat. Jako není dobrá, ale mohla by se to naučit, nějaký základ má... nevím jo, ale třeba když jsme jí pomáhaly s tím testem, tak překládala docela rychle a bez problému některé věty z angličtiny do španělštiny, tak by to možná zvládla... no asi by ten test nezvládla no (smích), to je fakt... ale není úplně ztracená, umí přemýšlet a něčemu rozumí, takže, no... nevím, ale myslím, že by se to mohla naučit, kdyby se snažila.

Z: Jo, to souhlasím... a španělsky mluvíš velmi dobře, to také víme, takže to pro tebe ve škole překážka není...

A: Ano ano.

Z: A máš nějaké předchozí zkušenosti s učením?

A: Ano, to bychom říct mohli... ne ve škole, nestudovala jsem pedagogiku, ale ano, pracovala jsem v environmentálním vzdělávání asi 6 let a předtím jsem pracovala s dětmi a se skupinami, jo, mám nějaké vzdělávací znalosti.

Z: Ale anglicky ne?

A: Ne, to nikdy.

Z: A myslíš si, že jsi dostatečně kvalifikovaná k tomu učit aj?

A: (Smích) Eeeh, myslím, že nejsem dostatečně kvalifikovaná to učit ve škole, jako normálně, ale jinak... už jsem několika lidem pomáhala, jenom se základní aj, třeba v nějakém hostelu, když jsem tam několik týdnů bydlela a ty místní neuměli anglicky, tak jsem jim pomáhala... takže si myslím, že bych mohla, jenom bych si měla trochu zlepšit aj, ale jo, sice nejsem učitelka aj, ale myslím, že na nějakou základní angličtinu jo.

Z: Jak se cítíš po učení tady? Jaký to je?

A: No (smích), tady je problém s tím vzdělávacím systémem, nevím, jak je to jinde v Ekvádoru, ale tady v naší vesnici, si myslím, že předtím, než začnou učit angličtinu, by měli zapracovat na respektu, autoritě, já nevím, prostě jak se chovat ve škole, ve třídě, protože ty podmínky jsou tam špatný pro všechny předměty, nejenom pro aj, je to fakt špatný

Z: A jak ses z toho cítila?

A: No, nevím, jako... ne úplně výuka aj, nebo jako trochu jo, ale... eeehm... myslím, že čím víc hodin jsem odučila, tím jsem byla frustrovanější a měla pocit, že to vzdám, že to k ničemu není...

Z: Hm... a myslíš si, že tvoje výuka angličtiny tady může místním nějak pomoci?

A: Ne, myslím, že ne... Jako mohla by, ale ne když tady někdo takhle učí týden, dva tři, a pak zase tři měsíce nic, pak další dobrovolník další dva týdny... o tomhle vzdělání není, vzdělání je dlouhodobý proces, takže... je lepší, mít dobrého učitele než dobrovolníky... je to blbý, i když ten dobrovolník zůstane delší dobu a děti jsou veselí a namotivovaný, tak pak dobrovolník odjede a jde to do háje, protože mají zase svojí starou učitelku, která nic neumí a nic je tak nemůže naučit... takže co, i když se díky dobrovolníkům naučí o pár čísel víc... to není moc, žejo... Možná třeba jednomu dítěti to pomůže, že mu to dá to světlo a bude se třeba chtít učit aj, jo to by šlo, jako jenom pár minut s nějakým člověkem ti může dát motivaci a můžeš si to pamatovat i roky poté, takže v tomhle jo... ale jenom v angličtině? to ne, to jejich úroveň angličtiny nezmění

Z: hm... Takže si myslíš, že takovýhle způsob pomoci není udržitelný, že nezmizí?

A: Přesně tak, ano, zmizí hned... a víš? Co s nima budou dělat zase další dobrovolníci? Zase čísla, jako my? To se takhle učí čísla od první třídy a pořád je neumí? Vždyť to je hrůza... Takže možná ty čísla jsou fakt hodně udržitelný (smích)

Z: (smích) nevím no... tak proč si tedy myslíš, že nám tady místní dávají tu příležitost angličtinu učit?

A: protože si myslí, že jsme lepší na učení aj, ale nevidí, že je důležitější to učení jako takové, ten respekt a chování se žáků a učitelů ve škole, který teprve umožní jakoukoliv výuku jako takovou

Z: Co si myslíš, že od toho tedy očekávají?

A: Ah, možná neočekávají nic, nebo jako že nepřemýšlí dlouhodobě, že si myslí, že to bude dobrý, že to tady oživíme, že to bude zajímavý, ale nekoukají na dopad dlouhodobě, jenom jsou rádi, že tu

ted' jsme, protože umíme anglicky líp, naše vzdělávací způsoby taky, navíc jsou se svojí prací unavení, tak si můžou dát pauzu, protože učíme za ně... tak je to pro ně pohodlný, ale nevím, jestli si myslí, že to změní místní úroveň aj, tak to se omlouvám, ale to jsou blbý... možná kdyby tu někdo zůstal třeba rok, tak jo, to určitě jo, ale jenom takhle na kratší dobu, to fakt ne.

Z: A co organizace? Myslíš, že je to ve škole dobře organizovaný?

A: Ne, vůbec... celkově, ani obecně to učení ve škole, ani učení dobrovolníků (smích) ani jedno není vůbec nijak organizovaný, natož dobře, ne, jako fakt tam není žádná organizace... žádná úroveň, jako ve všech třídách učíme to samé, učitelé chodí do tříd kdy chtějí, děti taky... Jako dneska třeba jsme učili základní čísla ve třídách 8, 9 a 10 na přání učitelky a všude to byla katastrofa, nikdo nic neuměl (smích)

Z: To je fakt... No a kdo si myslíš, že z toho dobrovolnictví nejvíce benefituje?

A: Dobrovolníci, určitě, protože získají zkušenosti, učí se a a naplní se jim víc to, proč přijeli, takže jedou domů šťastní, s více zkušenostma... studenti se nic nenaučí.

Z: A co učitelé, ti u toho něco mají?

A: jo, ale jenom trochu... maj pauzu, nemusí pracovat, protože učíme za ně... ale jako ... možná by jim to mohlo dát nějakou motivaci, ale to je jako s těma studentama, je to všechno hrozně krátkodobý... mohli by se i něco naučit, ale museli by chtít, vidět, jak třeba učíme, ale ono je to nezajímá, neptají se... takže jo, akorát že si může chatovat s kámošema místo učení a tak no.

Z: Hm... a co interakce s místními... vím, že bydlíš tady s náma v domě pro dobrovolníky v Uchuculinu blízko Pano, kde je škola, vaříme si tady sami... ale trávíš svůj volný čas s místními?

A: ne

Z: Ok a jak bys popsala interakce s místní komunitou nebo místními lidmi celkově?

A: půl dne s nimi pracuju, a pak jsem tady v našem domě, takže mimo práci vlastně skoro vůbec

Z: a jak podle tebe na tvoji přítomnost reagují?

A: Myslím, že jsou na dobrovolníky docela zvyklí... ve škole asi míň, ale třeba ta komunita, nikdo za náma moc nechodí, mají tady i dům pro dobrovolníky, žejo, takže jsou fakt zvyklí....

Z: A co v té škole?

A: Noo... tam jsou zvědavější, nejsou tak zvyklí... navíc ty už jsi tady delší dobu, mají tu občas nějaké turisty.... Takže jsou na nás zvědaví, ale ne úplně nějak hrozně moc.

Z: Myslíš, že by ses sem někdy ráda vrátila?

A: No nejdřív bych se hlavně někdy ráda vrátila do Francie (smích), ale sem... ne, myslím, že ne, není tu tak velká interakce s místními a tak, takže... ne

Z: Je tvoje zkušenost tady tady jiná, než jsi čekala?

A: Ne, já jsem od toho nic moc nečekala, byla jsem tomu hodně otevřená a tak, takže v pohodě.

Z: a překvapilo tě něco?

A: Jo, dům pro dobrovolníky, to je fakt skvělý...

Z: Hele, támhle je tukan! A je hrozně blízko! Jé, ten je krásnej, pst, počkáme chvíli, než odejde...

A: Jo, dáme si tukaní přestávku (smích).

Z: Takže ani ta škola tě nepřekvapila?

A: Ani ne, potkala jsem už hodně dobrovolníků i v Ekvádoru, co mi říkali, že v těch školách je to naprostý chaos a hrozný zmatek, takže ani ne

Z: A tobě to něco dalo? Myslíš, že ti to něco dalo?

A: No, myslím, že mi to připomnělo, že mě učení baví, ale nelíbí se mi moc slovo „učit“, ale... co že byla otázka?

Z: Jestli ti tvůj pobyt tady něco přinesl?

A: Jo, učení mám ráda, takže by mě to bavilo, možná ne zrovna výuka aj, natož v takovéhle škole... ale ideálně třeba s dospělými, nebo hlavně s někým, kdo se opravdu chce něco naučit... ale určitě to byla zajímavá zkušenost

Z: Považuješ tuhle zkušenost, výuku aj, za dobrý způsob pro poznávání místní kultury a lidí?

A: Jo, to určitě, lepší než turismus, protože jsi tu na delší dobu, popovídáš si s lidma, poznáš je... ne že přijedeš jenom na jídlo, přespání, jdeš na túru a jedeš zase jinam.. je to fakt jiný, zůstáváš s těma lidma a poznáš je, je tam důležitý to sdílení

Z: Napsala by sis to do životopisu?

A: Myslíš to učení angličtiny nebo i sázení banánů? (smích)

Z (smích) myslela jsem to učení, ale jestli i banány... řekni (smích)

A: No banány asi ne, tím se asi živit nebudu (smích), ale to učení bych si tam napsala kdybych tu byla alespoň tři týdny, ale jelikož jsem tu jenom na týden, tak ne...

Z: Zúčastnila by ses nějakého podobného projektu, kde bys učila angličtinu v nějaké rozvojové zemi?

A: Jo, asi jo, možná bych radši učila španělsky nebo francouzsky... a byla bych ráda, kdyby to k něčemu bylo, musela by tam být ale lepší organizace v té škole... ale třeba bych do toho šla znovu i tak

Z: Komu bys takový projekt doporučila? Pro koho si myslíš, že je to dobré?

A: Hlavně někomu, kdo by chtěl zůstat alespoň měsíc, to si myslím, že je nejdůležitější... pak by ten člověk měl umět anglicky, nemusí umět perfektně, ale dobře jo... ne jako wow... a pak aby měl nějaké znalosti o tom, jak učit, nebo aspoň aby o to měl nějaký zájem, aby to k něčemu bylo... anebo, to by bylo asi nejlepší, kdyby dobrovolníci učili učitelé, nebo ideálně aby učitelé uměli anglicky, aby se vzdělávali

Z: Ok... Teď a bychom to shrnuly, bych se ráda podívala na pozitiva tohoto fenoménu... jaké jsou podle tebe obecně pozitiva dobrovolnictví formou výuky angličtiny v rozvojových zemích?

A: No... pokud si myslíme, že my lidé z „vyspělých zemí“ máme lepší způsob vzdělání a znalosti třeba angličtiny...

Z: A to si myslíš?

A: Nejsem si jistá, ale jestli si to myslíme... protože jestli si to nemyslíme, jestli to tak není, tak to nemá žádná pozitiva... ale jestli jo, jestli si myslíme, že dokážeme angličtinu učit lépe než místní, tak to, že sdílíme naše znalosti angličtiny a vzdělávání... krátkodobě aspoň jako malá ukázka, dlouhodobě je to samozřejmě lepší... ale je pravda, že se tady snaží mít podobný systém, jako máme v Evropě... takže jo, můžeme se podělit o naše know how

Z: A myslíš, že to má i nějaká negativa?

A: To určitě, dobrovolnictví není jenom pozitivní... jako třeba, pfff... jako problém je, že nikdo se o to dost nezajímá, že to přijímání dobrovolníků stojí nějaké úsilí a čas navíc, nebo i třeba to, to dát na facebook nebo na helpx, kdyby dali tuhle energii, čas, a i peníze do toho, aby lépe učili a organizovali učitele a tu školu, bylo by to dlouhodobě mnohem efektivnější

Z: Ale kdo by tohle dělal? Protože třeba tady je to tak, že dobrovolníky shání Misael, který v podstatě žádnou jinou vazbu na školu nemá a dělá to zadarmo, ve škole nepracuje...

A: Jo, to je pravda... to je spíš obecně, jinde by to tak mohlo být... nevím no, máš pravdu... jenom mě to štve, jak na to kašlou... ve francouzštině na to máme frázi... ale nevím jak to přeložit... že prostě ten problém je opravdu hodně velkej a my tady na to máme nějaký malinký řešení, že tady třeba učíme, ale to ten problém nikdy nevyřeší... tak tak nějak, to je taky slabá stránka bohužel... taky bychom mohli říct, že to, že sem chodí bílí, tak že místní chtějí pak třeba být víc jako my a začít se obliat víc západně a přecházet pomalu víc na západní kulturu... ale to už se děje a začalo strašně dávno, navíc kdo jsme my, abychom soudili, jestli je to dobře nebo špatně... myslím si, že je to přirozený proces, že s tím nemůžeme nic dělat a ani bychom neměli.... Už je pozdě... navíc jestli oni si nás sem pozvou a chtějí nás tady a chtějí přejít na západní způsob života, je to pochopitelné a neměli bychom to soudit... je to fakt hodně hodně komplikovaný a už taky dost za rohem...

Z: Ne, ale to je super, klidně mi k tomu ještě něco řekni...

A: To je asi všechno, nejsem žádný filosof, je to moc komplikovaný.

Z: Dobrá... poslední otázka: co bys porodila nějakým potenciálním dobrovolníkům, co by taky chtěli učit angličtinu?

A: Neučte! Jenom sázejte banány, je to snazší! (smích)

Z: (smích) Takže si myslíš, že sázení banánů je lepší?

A: Rozhodně, protože to je samo o sobě krátkodobá záležitost, vidíš tam nějaký výsledky a není tam ten špatnej vliv, je to méně riskantní, oni z toho mají radost, já taky...

Z: Takže to je tvoje rada, jo? (smích)

A: Jo (smích) ale tak taky bych řekla... no... potkala jsem hodně lidí, co si myslelo, že bude učit, a že místním hrozně pomůžou, že udelaj velkou změnu a tak, takže bych doporučila, aby od toho neměli tak vysoká očekávání, že tím svět nespasí... a už jsem to i několika lidem říkala... třeba jsem nedávno potkala jednu holku a ta se divila, že cestuju už dva roky a ptala se, jestli mě to nenudí a jestli snad nechci nějak pomoci místním lidem a já jsem říkala jako.. joo, jasně, já zachráním svět, protože jsem bílá... to je prostě nesmysl, myslím si, že to lidi dělaj v první řadě kvůli sobě, to dobrovolnictví... aby se nad tím nejdřív trochu zamysleli a nečekali, že spasí svět a hlavně se tak ani nechovali

Z: Super, to je v podstatě všechno... ještě jsem se chtěla zeptat, jestli třeba není něco, na co jsem se zapomněla zeptat, co bys mi chtěla říct?

A: Jo, hrozně moc bych chtěla, aby ses mě zeptala, jestli mám ráda aj! (smích)

Z: Ne, na to se ptát nebudu (smích)

A: Nesnáším ji! (smích) a chudáci děti... ani se tady nechtěj učit anglicky... i když je pravda, že některý jo... ale většina se nechce učit nic, nechtěj ani do školy

Z: Nojono... Můžu se tě zeptat ještě na několik biografických údajů?

A: Jasně! Vystudovala jsem environmentální vzdělávání, ve kterém jsem i 6 let pracovala a teď teda dva roky nepracuju a jenom cestuju... A jsem z Francie, ale několik let jsem žila ve Francouzské Guayaně a nesnáším angličtinu!

Z: (smích) super, mockrát děkuju za rozhovor!

A: (smích), v pohodě a teď jdeme na ty banány!

5) Alžběta, 17.3.2020, 19hod, Skype, 50 min

Z: Tak můžeme?

A: Jdeme na to.

Z: Tak na začátek bych se tě ráda zeptala, co si vůbec představuješ pod pojmem dobrovolnictví? Jak bys to popsala?

A: Určitě je to velká zkušenost, příležitost zažít něco nového, pomoc... Je to... oddanost něčemu, čemu člověk věří...

Z: Věnuješ se v současné době nějakému dobrovolnictví?

A: Jo, pomáhám v české školce v zahraničí... ve Skotsku.

Z: A v minulosti?

A: Učila jsem angličtinu v Maroku, ale taky jsem pomáhala na farmě v Itálii

Z: Jak jsi se k dobrovolnictví vůbec dostala?

A: Byla jsem oslovena, jestli bych neměla chuť vypomáhat v české školce. Dobrovolnictví v Maroku a Itálii jsem si sama vyhledala

Z: A proč ses vůbec rozhodla se ve svém volném čase věnovat dobrovolnictví?

A: Protože chci podpořit Český jazyk a kulturu v zahraničí, taky získat nové zkušenosti, naučit se nové dovednosti... a k tomu poznávat cizí kultury, je to skvělý

Z: Kolikrát jsi se zúčastnila nějakého dobrovolnického pobytu v nějaké rozvojové zemi?

A: Jenom jednou v Maroku

Z: A kdy to bylo?

A: Před dvěma lety myslím... v roce 2018

Z: A s kým jsi jela?

A: Jela jsem jenom s přítelem, ale ještě tam byli dva dobrovolníci, takže celkem jsme tam byli 4.

Z: A jak dlouho jsi tam byla?

A: Jeden měsíc

Z: Proč jste se vůbec rozhodli pro tenhle pobyt?

A: S přítelem jsme nikdy neučili angličtinu v zahraničí, můj to byl sen, přišlo nám, že program který jsme našli byl v našich silách.

Z: Co pro tebe právě v tom výběru bylo důležité?

A: Určitě délka pobytu, ubytování – byli jsme v rodině, což nás sblížilo s kulturou mnohem dřív... taky peníze, nechťeli jsme platit, vysoké částky za měsíc dobrovolničení, což některé programy to vyžadují... pak taky lokalita, úměrnost dobrovolničení a volného času – měli jsme to spojené s dovolenou od práce, takže jsme se chtěli podívat i v okolí.

Z: A našla jsi to teda přes nějakou organizaci nebo jak?

A: Přes Helpx.

Z: Jasně, super... a dostávali jste za svojí práci něco na oplátku?

A: Ubytování a stravu u místní rodiny.

Z: A měli jste předem, než jste vyjeli, dostatek informací?

A: Mysleli jsme si, že ano, ale když jsme dorazili, postupně jsme zjišťovali, že organizace a komunikace nebyla úplná, nedokážu ale teď zrovna uvést žádný příklad... ale prostě to nebylo moc dobře zorganizovaný no

Z: Hm, chápu... jakou práci teda tvoje dobrovolnictví obnášelo?

A: Přípravu na hodiny a učení dvě hodiny denně, 4x týdně.

Z: A kde výuka probíhala?

A: Ve škole, ve třídách vedle sportovního areálu (smích).

Z: Koho jsi učila?

A: Děti od pěti let dohromady s dospělými, který se chtěli taky učit.

Z: A kolik tříd jsi měla na starost?

A: Dohromady byly 4 třídy rozdělené mezi nás dobrovolníky, já jsem měla cca 20 žáků dětí dospělými.

Z: Jak bys hodnotila úroveň místních studentů a učitelů?

A: Někteří učitelé uměli anglicky docela dobře, někteří jen komunikativně, děti většinou neuměli nic moc, ale nějak jsme se dorozuměli

Z: A můžu se zeptat, jaká je tvoje úroveň angličtiny?

A: No žiju 6 let ve Skotsku, ale nikdy jsem nedělala žádný takovýty jazykový testy...

Z: Jasně, to mi asi stačí (smích)... a co místní jazyk? Uměla jsi ho? Byl to problém?

A: Ten jsem neovládala, ale jako problém jsem to nevnímala, jenom někdy byla těžší komunikace mezi náma a organizátora.

Z: Máš nějaké předchozí zkušenosti s výukou angličtiny?

A: Vlastně žádné, jsem učitelka ve školce, ale jazyk jsem nikdy neučila

Z: Poskytli vám místní nějaké zaučování, rady nebo třeba materiály k výuce?

A: Moc ne, možná nám sem tam něco řekli, ale v podstatě ne...

Z: A myslíš si, že jsi v tu dobu byla dostatečně kvalifikovaná k tomu učit angličtinu?

A: Myslím, že jsem byla schopná vyučovat, ale bez rad a materiálů k výuce to byla velká výzva a musela jsem se hodně připravovat z hodiny na hodinu.

Z: A jak ses na hodiny připravovala?

A: Dělal jsem různé worksheets, plán hodiny a tak, bylo těžké kombinovat výuku pro děti a dospělé v jedné třídě.

Z: No to věřím, ještě když jim bylo i pět... to muselo být fakt těžký.

A: To teda jo.

Z: A myslíš si, že jsi teda byla dostatečně připravená?

A: Myslím, že jsem se mohla připravit lépe, ale vlastně jsem moc nevěděla, do čeho jdu.

Z: Popsala bys mi prosím, jak probíhala taková běžná hodina?

A: Zkusím... Nejdřív zopakování předchozí hodiny, zkontrolování úkolů a probrání nové látky, zadání cvičení a snažila jsem se chodit a povídat s jednotlivci... mladší, těch bylo jen 5, dostali worksheet na začátku a když jsem zadala úkol dospělým, šla jsem k mladším... někdy za mě výuku dospělých vzal dobrovolník z Maroka a já se věnovala dětem.

Z: Myslíš, že se tvoje výuka nějak lišila od výuky místních?

A: Jo, místní výuka byla hodně o gramatice, já jsem se snažila výuku zaměřit na komunikaci.

Z: Jaké jsi v té době měla ze své práce pocit?

A: Jak kdy... někdy dobrý, někdy horší (smích)

Z: to chápu (smích)... a co když se na to podíváš zpětně?

A: jsem ráda, za zkušenost. Uvědomila jsem si, že jsem tam nebyla moc jako učitel nových věcí, spíš jsem měla studenty rozmluvit a motivovat. Já jsem se je snažila učit, rozmluvit a motivovat. Udělala bych to jinak kdybych jela zpátky... Někdy méně znamená více

Z: A dostalo se ti třeba nějaké zpětné vazby od místních?

A: Ne

Z: A ty jsi jim třeba nějakou poskytla?

A: Ne, na to vůbec nepřišlo... ti místní byli hrozně vděční... byli zlatí.

Z: A myslíš si, že jsi jim pomohla?

A: Nejsem si jistá, myslím, že musí být složité mít někoho v životě měsíc a vědět, že ten člověk odjede a už se nejspíš nevrátí. Nejsem si jistá jestli přítomnost dobrovolníků pomáhá či naopak

Z: A myslíš si, že jsi tedy něčemu nebo někomu prospěla?

A: Doufám, že jsem některé holky namotivovala a že půjdou za svým snem

Z: Myslíš si tedy, že je tenhle způsob pomoci udržitelný?

A: Jak jsem říkala, nejsem si jistá, když je to takhle krátkodobý, zda to spíš naopak neškodí

Z: Hm, chápu... A když se podíváš na své začátky a pak na konec tvého pobytu, změnilo se mezitím něco?

A: Jo, po měsíci jsem začínala všechno pomali lépe vnímat... myslím, že bych musela zůstat déle, aby to k něčemu bylo .

Z: Hm... a myslíš si, že se takhle zkušenost nějak lišila od běžných turistických nebo cestovatelských zkušeností?

A: Myslím, že jo. Pouto, které jsme si vytvořili s rodinou a studentama a dalšíma dobrovolníkama s z Maroka nám pomohlo nahlédnout do každodenního života více, než klasické cestování.

Z: Když se podíváme trošku na ty místní... proč si myslíš, že takovýchle pobytů nabízejí?

A: Asi protože se chtějí naučit líp anglicky a otevřít dveře světu? Poznat nové kultury a být otevřenější.

Z: A co si myslíš, že od toho očekávají?

A: že se naučí jazyk, dají nějakou vizi studentům... a taky bych řekla výměna kultury a zvyků

Z: Myslíš si, že se jejich očekávání naplňují?

A: Věřím, že někde ano, je možné, že to někde přináší peníze, u nás si za tu školu třeba studenti platili.

Z: Myslíš, že jsou pobytů dobře zorganizované?

A: Konkrétně ten, na kterém jsem byla si nemyslím, že byl dobře zorganizovaný.

Z: A komu bys řekla, že to nejvíce prospívá, tohle dobrovolnictví?

A: Z mojí zkušenosti... si opravdu nejsem jistá... věřím, že dlouhodobější programy jsou přínosné, ale nejsem si jistá, zda jsou ty krátkodobé pro ty místní dobré.

Z: Říkala jsi, že jsi se stravovala a bydlela u místní rodiny... co jsi dělala ve svém volném čase?

A: Jo, přesně tak... a když jsme neučili, ta jsme se většinou procházeli a objevovali anebo jsme přes den spali, bylo teplo.

Z: Trávila jsi volný čas i s místními?

A: Ano, s ostatními dobrovolníky, někteří byli taky z Maroka a společně jsme objevovali okolí

Z: Byla jsi tedy hodně v kontaktu s místními?

A: Vlastně pořád.

Z: Řekla bys, že jste navázali autentické vztahy?

A: Ano, určitě.

Z: A jste stále v kontaktu?

A: S rodinou, u které jsme bydleli jsme stále v kontaktu a s jedním z místních dobrovolníků jsme cestovali do jiného města a také jsme stále v kontaktu

Z: Jak místní reagovali na vaši přítomnost?

A: Záleželo kde, v turistických místech a kde nás znali to bylo v pořádku, každopádně jsme bydleli v Kenitře, která je stále méně otevřená, takže jsem se setkali s pohledy a museli se mít na pozoru v pozdějších hodinách.

Z: A jak reagovali studenti nebo učitelé?

A: Někteří byli nadšení a pracovití, jiné jsme moc nezajímali a bylo těžké je do čehokoliv zapojit.

Z: A poté, co skončilo dobrovolnictví, jsi byla s někým v kontaktu?

A: Moc ne, většina studentů i učitelů šlo hned po škole domů, nebylo to možné, bylo by to kulturně nevhodné myslím.

Z: Máš v plánu nebo chtěla by ses tam někdy vrátit?

A: Když si o tom teď tak povídáme tak možná i ano, ale ráda bych se podívala zase jinam

Z: Tomu rozumím... když bychom to teda tak nějak ještě shrnuli nebo celkově zhodnotili... Proč ses rozhodla se na dovolené věnovat dobrovolnictví?

A: Protože to přiblíží kulturu víc než cestování.

Z: A co to s tvou dovolenou udělalo?

A: Bylo to super, hodně jsem se naučila o sobě.

Z: Byla tvoje zkušenost jiná, než jsi čekala?

A: Myslela jsem, že jsem víc otevřená jiným kulturám, bylo pro mě těžký neříkat svůj názor na život, zvláště v muslimské zemi a náhledu na holky

Z: Překvapilo tě ještě něco?

A: Moje povaha (smích).

Z: Aha (smích). A potýkala ses třeba s nějakými problémy nebo nepříjemnostmi?

A: Bylo tam docela málo osobního prostoru, na který jsme až moc přivyklí, pak jsem tam měla trochu problém s komunikací s jedním z místních dobrovolníků a byla tam jedna dobrovolnice ze zahraničí, se kterou jsem měla taky problém trochu, ale nic vážného.

Z: Byla jsi z něčeho zklamaná?

A: Z toho, co jsem před chvílí říkala (smích) jinak ne.

Z: Změnila bys na tom pobytu něco?

A: Svůj přístup k výuce, lépe bych se na něj teď už připravila a s větším předstihem.

Z: Máš pocit, že tě ta zkušenost třeba nějak změnila?

A: Ano, lépe jsem poznala sama sebe a jsem teď už opravdu mnohem otevřenější k cizím kulturám.

Z: Myslíš, že ti to pomohlo lépe poznat místní kulturu?

A: Ano, hlavně to bydlení s místní rodinou a trávit s ní čas pomohlo nejlíp.

Z: Myslíš, že tě to naučilo ještě něco?

A: Být pokornější.

Z: To je hezký... Pomohlo ti to taky nějak v oblasti tvých studií nebo kariéry? Přidala by sis to do životopisu.

A: Ano a ano.

Z: Co bys řekla, že je největší zkušenost, kterou ti dobrovolnictví přineslo?

A: Pobyt u rodiny a sblížení se s ní, jak už jsem popisovala předtím.

Z: A zúčastnila by ses na dovolené dalšího dobrovolnického pobytu?

A: Ano, ráda, ale na delší dobu nebo něco jiného, třeba stavebnictví nebo farmu, zatím jsem takhle poznala kulturu nejlépe.

Z: Komu bys tenhle pobyt doporučila?

A: Komukoliv, kdo je otevřený novým kulturám a zajímají ho, jak žijí ostatní a je schopný přijmout a respektovat místní.

Z: Jaké silné stránky má podle tebe dobrovolnictví formou výuky anglického života v rozvojových zemích? CO dobrého to přináší?

A: Zážitky, nové vztahy, confidence u žáků i u učitelů... a zábavu.

Z: Přináší to i nějaká negativa?

A: Falešný vztah učitel – žák čeká, že se učitel vrátí nebo udrží kontakt, ale po vrácení se zpátky je těžké udržet vztah se všema... nejde to... takže tohle může být pro ty děti těžké, když se jim pořád mění učitelé.

Z: Co bys doporučila potenciálním dobrovolníkům se zájmem o podobný pobyt?

A: Respektovat místní, poslouchat a učit se.

Z: Je ještě něco, co bys mi třeba chtěla říct? Na co jsem třeba zapoměla?

A: Ne... asi ne... nic mě nenapadá.

Z: Můžu tě tedy ještě na závěr poprosit o několik biografických detailů?

A: Jasně.

Z: Jaké je tvé povolání?

A: Učitelka ve školce.

Z: Jaké je tvé nejvyšší dosažené vzdělání?

A: Early Education and Childcare, College.

Z: Kolik je ti let?

A: 24

Z: Jaké je složení tvé rodiny?

A: Žiju sama ve Skotsku, rodiče a mladší sourozenec žijí v Čechách.

Z: A odkud jsi?

A: Z Prahy

Z: Skvělý, mockrát děkuji, to už je vše. Pokud bys měla zájem o zaslání diplomky, tak tě ještě poprosím o email, jinak je to vše.

A: Super, není zač, email je...

6) Tom a Penelope, Skype, Praha – Kalifornie, 19hod, 1hod

Z: Na začátek bych se vás ráda zeptala, co si představujete pod slovem dobrovolnictví?

T: Dávat zpátky (giving back).

P: Ano, my jsme měli v životě velké štěstí a rádi proto pomáháme těm, co třeba takové štěstí neměli.

Z: To je moc hezké... Věnujete se teď nějakému dobrovolnictví?

T: Já učím umění ve škole mé dcery a taky učím thajštinu pro dospělé v jednom thajském klášteře tady v USA.

Z: A co v minulosti?

T: Vždycky jsem nějak pomáhal. Většinou výukou aj, thajštinu nebo umění. Také jsem byl členem několika neziskových rad.

Z: Jak jste se k dobrovolnictví dostali?

T: Vydělal jsem nějaké peníze v korporátovém světě a teď mám své vlastní podnikání. Poté, co jsem vydělal dobré peníze, cítím, že chci světu něco vrátit. Ale abych byl upřímný, chci ukázat naší dceři, že dávat zpátky a dobrovolnictví je dobrá věc.

M: Ano, to je pro nás důležité.

Z: Hm, super... když se podíváme na vaše dobrovolnictví v rozvojových zemích, kolikrát jste se takového pobytu zúčastnili?

M: Třikrát, vždycky na stejném místě v Thajsku.

Z: A kdy to bylo?

M: V letech 2019, 2018, 2017.

Z: A s kým jste jeli?

P: Jeli jsme spolu ještě s naší dcerou.

Z: A kolik tam s vámi bývá dobrovolníků?

T: Jednou jste tam s námi byli chvíli ty s Matoušem, ale jinak většinou sami.

Z: Jak dlouhá byla vaše celková dovolená a kolik času z toho jste strávili právě dobrovolnictvím?

T: Celkově jsme měli dovolenou 3 týdny, z toho půlku jsme dobrovolničili.

Z: A proč jste se vlastně rozhodli pro tenhle dobrovolnický projekt?

T: Já jsem Thajec. Chci aby moje dcera věděla, jak velké má v US štěstí, a že věci, které tady má, jsou opravdový luxus. Spousta thajských dětí nemá takové štěstí jako ona a chci, aby tohle věděla a moha tak pomáhat, až bude starší.

Z: Jaké faktory jste při výběru dobrovolnického projektu zvažovali?

T: Chtěli jsme hlavně aby to tam bylo bezpečné a někde ve vesnickém prostředí.

Z: A dostávali jste něco na oplátku? Ať už ve finanční nebo jiné formě?

T: Ne, my jsme jim naopak ještě přivezli nějaké školní potřeby, ale nežádali jsme o nic na zpátek.

Z: Byli jste tam přes nějakou organizaci?

T: Ne, zařídili jsme si to sami, přes Helpx.

Z: Dostali jste předem od místních nějaké informace?

T: Vlastně ne, vůbec jsme nevěděli, do čeho jdeme.

Z: A co jste tam dělali?

P: Učili angličtinu v místní škole.

Z: Řekli byste, že se dobrovolnický pobyt nějak liší od běžného cestování?

T: Ano, stali se z nás kamarádi s místními učiteli a studenty.

Z: Jak často a kolik hodin jste učili?

P: 3-4 hodiny denně od pondělí do pátku

Z: A kde výuka probíhala?

T: V místní škole, normálně ve třídách.

Z: Koho jste učili?

P: učili jsme třídu školky až do šesté třídy.

Z: Kolik žáků jste tam měli?

P: Celkem tam bylo asi 60 žáků, bylo jim asi 3-12 let.

Z: Jak byste ohodnotili úroveň místních studentů a žáků?

T: Na stupnici od 1-10 je ta úroveň na 1, možná 2, opravdu velmi nízká, děti neumí nic

Z: A jaká je vaše úroveň aj?

T: Velmi dobrá, žijeme většinu svého života v US, takže tak.

Z: Tome, ty tedy mluvíš thajsky, myslíš, že to bylo výhodné? A jaké to napak bylo pro tebe, Penelope, když thajsky neumíš?

T: Ano, já thajsky umím a je to pro mě obrovská výhoda, protože si s nimi můžu o všem popovídat a mluvit s nimi thajsky, když anglicky neumí oni.

P: Pro mě to je docela složité, právě proto, že oni anglicky neumí vůbec, takže je opravdu hodně těžké se s nimi na čemkoliv domluvit, naštěstí mám ale vždycky po ruce Toma, takže ten mi to všechno přeloží (smích).

Z: Jasně (smích). Zajímalo by mě, jestli jste někdy předtím učili aj?

P: Ne, tady začala naše učitelská kariéra (smích).

Z: Dali vám místní nějaké rady nebo materiály k výuce?

T: Ne, vůbec nic.

Z: A myslíte si, že jste byli v tu dobu dostatečně kvalifikovaní k výuce aj?

T: Ano, protože na rozdíl od nich tu angličtinu umíme, takže to je určitě pro ně lepší.

Z: Chystali jste se na lekce nějak?

T: Ne, „we just go with the flow“, dopředu jsme si nic nepřipravovali

Z: A myslíte si, že jste tedy byli dostatečně na výuku připraveni?

T: Ano, místní učitelé se na výuku také nijak nepřipravují, a navíc neumí ani ten jazyk, takže si myslím, že takhle je to lepší.

Z: Popsali byste mi prosím, jak vypadala nějaká vaše běžná hodina?

T: Učili jsme je základní pozdravy a spousta jednoduchých slovíček, nic víc.

Z: Myslíte si, že vaše hodiny byly jiné než hodiny místních učitelů?

T: To si nejsem jistý, nevím, všechny hodiny, včetně našich, vypadaly jako naprostý chaos (smích).

Z: Jaké jste v tu dobu měli z dobrovolnictví pocity?

T: Dobré, líbilo se nám tam.

Z: A když se na to podíváte zpětně?

P: Taky dobrý, rádi na to vzpomínáme.

Z: Dostalo se vám nějaké zpětné vazby?

T: Děti nás mají moc rádi a dávaly nám to pořád najevo, takže takovouhle ano, jinak ne.

Z: A vy jste místním nějakou zpětnou vazbu dali?

T: Ne, na to vůbec nedošlo... ale byli moc rádi a vděční, že tam jsme.

Z: Myslíte si, že jste místním dětem nějak pomohli?

T: Ano. Pokud se alespoň jedno dítě naučilo nějaké základní anglická slovíčka a bude schopné jít do Bangkoku a mluvit s cizinci, čímž si začne i vydělávat, pak byla naše práce splněná.

Z: Takže tohle vidíte jako cíl vaší práce?

T: Ano, myslím, že tohle je skvělý způsob výdělků pro mnoho Thajců.

Z: Aha, zajímavé... A jak z toho benefitují místní učitelé nebo celá komunita?

T: Mají jedinečnou šanci se učit anglicky od rodilých mluvčích... a navíc nové přátele .

Z: Vy ale nejste tak úplně rodilý mluvčí...

T: to je pravda, ale v podstatě ano, přece jenom žijeme téměř celý život v US

Z: Dobrá, to je pravda.. myslíte si, že je tento způsob pomoci udržitelný? Tedy že poté, co jste odjeli, neodjela i vaše pomoc?

T: Ne, není to udržitelné. Škola potřebuje peníze aby mohla investovat do těchto dobrovolnických programů, aby jezdilo více dobrovolníků, ale takhle to tam bohužel nefunguje

Z: Všimli jste si nějakých rozdílů mezi dobou vašeho příjezdu?

T: Ano, na začátku spoustu radosti a úsměvů, při odjezdu slzy a pláč

Z: A co se výuky týče?

T: To bohužel moc ne, někteří bystřejší děti jsou na konci našeho pobytu schopni říct nějaká základní slovíčka, ale nic moc

Z: Proč si myslíte, že dobrovolníci takovéto pobyty nabízejí?

T: Aby poznali cizince... a Thajci jsou taky prostě přirozeně velmi vřelí a rádi se starají o hosty

Z: Co od toho očekávají?

T: Že se naučí anglicky a poznají cizí kultury, udělají si nové přátele.

Z: A myslíš, že se jim to naplňuje? Co jim to přináší?

T: Ano, naplňuje a přináší jim to radost

Z: Myslíte si, že ten pobyt byl dobře organizovaný?

T: Ano, všichni byli velice milí, hezky se o nás starají.

Z: A co se výuky týče?

T: To se nedá takhle posoudit... jejich systém školství je naprosto odlišný od našeho... Uvažují jinak, jinak to tam funguje. Takže v rámci jejich systému si myslím, že asi ano, leč z pohledu našeho západního systému tam žádná organizace vlastně nebyla. Nám to ale nevadilo.

Z: Kdo byste řekli, že z toho benefituje nejvíce?

T: Všechny strany. Dobrovolníkům se dostane jakési naplnění a studentům se dostane výuky a šance se učit anglicky od rodilých mluvčích, navíc to ze všech udělá přátele.

Z: Kde během pobytu bydlíte?

P: V té místní škole.

Z: A co děláte během volného času?

P: Hrajeme si s dětmi nebo poznáváme okolí.

Z: A trávíte volný čas s místními?

P: Ano, učitelky byli velmi vstřícné a rádi nás brali s sebou za různými památkami v okolí

Z: Takže jste spolu trávili hodně času?

P: Ano, byli jsme spolu snad pořád (smích).

Z: Takže z toho vznikla velká přátelství?

P: Stoprocentně, přátelství na celý život.

Z: Jste stále v kontaktu?

P: Ano, ano, občas si píšeme a každý rok tam jezdíme.

Z: Plánujete tam jet zase?

P: Ano, rádi bychom.

Z: Byly vaše zkušenosti v něčem jiné, než jste čekali?

T: Nečekal jsem, že navážeme nová přátelství. Ale celkově jsme moc nečekali, takže nás to nijak moc nepřekvapilo.

Z: Měli jste s něčím nějaké problémy?

T: Jo, bylo tam spousta různých brouků, to se nám nelíbilo.

Z: A ještě z něčeho jste byli zklamaní? Nebo je třeba něco, co byste změnili?

T: Ne a ne, nic.

Z: Co vám tato zkušenost přinesla?

T: Pocit štěstí, radosti a také se tím učíme, jak pomáhat.

Z: Změnilo vás to nějak?

T: Ano, stali se z nás více rozdavační lidé, více teď pomáháme.

Z: Pomohlo vám to také poznat místní kulturu a lidi?

T: Ano, přestože jsem Thajec, je to pro mě zajímavé, přece jen jsem zvyklý spíše na US. A jsem rád, že to takhle může poznávat i manželka s dcerou.

Z: Pomohla vám ta zkušenost třeba nějak i v oblasti vaší kariéry? Napsali byste si to do životopisu?

T: Ne, to ne, to s naší prací nijak nesouvisí (smích).

Z: Co je největší zkušenost, kterou vám to přineslo?

T: Pro nás je nejdůležitější ukázat naší dceři realitu světa a ukázat jí, jak obrovské máme v životě štěstí. Všichni jsme stejní a štěstí přichází zevnitř.

Z: To je hezký... Myslíte si, že dobrovolnictví formou výuky angličtiny v rozvojových zemích přináší i nějaké nevýhody?

T: Ne, žádné, je to skvělé.

Z: A komu byste takový pobyt doporučili?

T: Dobrovolnictví není pro všechny. Člověk musí být připraven se rozdávat. Říkám lidem o svých zkušenostech s dobrovolnictvím a rád bych je k tomu inspiroval, ale nikoho bych určitě nenutil, není to pro všechny.

Z: Co byste nějakým potenciálním dobrovolníkům poradili?

T: Otevřete svá srdce a mnoho se vám dostane.

Z: Pěkné... je ještě něco, co byste mi k tomu chtěli říct? Něco, na co jsem se zapomněla zeptat?

P: Já bych ještě dodala, že je důležité být sám sebou. To je vše.

Z: Skvělé... Můžu vás ještě poprosit o pár biografických údajů?

P: Určitě.

Z: Jaké je vaše povolání?

T: Mám galerii umění.

Z: Jaké je vaše nejvyšší vzdělání?

T: Magisterské.

Z: Kolik vám je let, mohu-li se zeptat?

T: Mně 43, Penelope 42.

Z: A žijete spolu ještě s dcerou, že?

T: Ano, přesně tak.

Z: A odkud jste? Jaký je váš první jazyk?

T: Já jsem z Thajska, ale většinu života žiju v US, takže přestože je můj první jazyk thajština, anglicky umím lépe.

P: A já jsem z Číny, takže můj první jazyk je čínština, ale taky žiju v USA.

Z: Skvělé, to je všechno! Můžu vám děkuji za váš čas a za pomoc!

P: Moc rádo se stalo, kdykoliv rádi pomůžeme!

7) Jan, Skype, Praha, 24.3.2020, 11hod, 45 min

Z: Tak jdeme na to?

J: Jasně!

Z: Super, tak první otázka... zajímalo by mě, co si obecně představíš pod pojmem dobrovolnictví? Co to je?

J: Hm... Já bych řekl, že je to bezplatná pomoc lidem za využití vlastních dovedností a zkušeností.

Z: Skvělý... věnuješ se v současnosti nějakému dobrovolnictví?

J: Ne.

Z: A co někdy dříve?

J: Ano, učil jsem angličtinu v Nepálu a taky jsem pomáhal na rekonstrukci farmy.

Z: Jak ses k dobrovolnictví vůbec dostal?

J: Skrze internet na svých cestách

Z: A proč ses na svých cestách rozhodl zrovna pro dobrovolnictví?

J: Rád pomáhám lidem a skrze dobrovolnictví poznávám kulturu a lidi v dané oblasti.

Z: Když se podíváme na tu výuku angličtiny v rozvojových zemích... Ty jsi byl jenom v tom Nepále, že?

J: Jo, angličtinu jsme vyučovali v Nepálu, loni, v roce 2019.

Z: Kolik ti bylo?

J: Bylo mi v té době 25 let.

Z: A s kým jsi jel?

J: Jeli jsme s kamarády, bylo nás celkem 4.

Z: A kolik tam s vámi bylo dobrovolníků?

J: 5

Z: Jak dlouhá byla tvoje celková dovolená?

J: Dovolena měsíc, dobrovolnictví zhruba týden.

Z: A proč jste si vybrali zrovna tenhle dobrovolnický pobyt?

J: Kvůli kulturnímu obohacení... a taky jsme chtěli pomoci v té oblasti.

Z: Jaké faktory pro tebe byly při výberu dobrovolnického pobytu nejdůležitější?

J: Žádné, našli jsme přes kamarádku dobrovolnickou práci u české neziskové organizace a rovnou jsme se pro to rozhodli. Věděl jsem ale, že chci do Nepálu, navíc tam zrovna byly levné letenky.

Z: Přes kterou organizaci?

J: Přes organizaci Nala.

Z: Jasně... Dostali jste za svou práci něco?

J: Ne.

Z: Ani ubytování a jídlo?

J: V podstatě ne, protože jsme museli platit nějaké paušální poplatky.

Z: Hm... Dostali jste předem od té Naly nebo od místních dostatek informací?

J: Moc informací jsme nedostali a ty co jsme dostali byly většinou bezpředmětné. Vše důležité jsme se dozvěděli až na místě s místními lidmi.

Z: Co jsi tam tedy dělal za dobrovolnické činnosti?

J: Učil jsem je angličtinu a komunikaci v angličtině.

Z: Řekl bys, že se tahle tvoje dobrovolnická zkušenost nějak lišila od běžných cestovatelských zkušeností?

J: Určitě ano, je to daleko inenzivnější, takže určitě hlubší poznání života v chrámu, kultury a života místních obyvatel.

Z: Jak často jsi učil? Kolik hodin denně?

J: Cca 5 hodin denně.

Z: A kde tedy výuka probíhala?

J: V chrámu, učili jsme mladé mnichy.

Z: Kolik jim bylo?

J: No bylo jim 3-13 let

Z: To je velký rozpětí... Kolik jich bylo ve třídě?

J: Učil jsem 3 třídy, v každé bylo asi 15 dětí.

Z: A jak bys hodnotil úroveň angličtiny místních studentů a učitelů?

J: Nejlepší základ měly nejmenší děti, což mi přišlo zajímavé... Většina učitelů měla na místní poměry nadstandardní angličtinu, ale taky ne moc dobrou.

Z: Hm... takže jste se bez problémů dorozuměli?

J: No to úplně ne... ale s některými učiteli jsme se na základních věcech dorozuměli, to ano.

Z: A jaká je tvoje úroveň aj, smím-li se zeptat?

J: C1

Z: Děkuji... A co místní jazyk?

J: No tak ten neumím (smích).

Z: A byl to v něčem problém?

J: Ne, bylo to v pohodě, nějak jsme se vždycky domluvili.

Z: Měl jsi předtím už nějaké zkušenosti s výukou aj?

J: Ne, žádné.

Z: A poskytli ti místní nějaké informace, rady nebo třeba materiály k výuce?

J: Ne, nic.

Z: A myslíš si, že jsi byl v tu dobu dostatečně kvalifikovaný k tomu, abys učil angličtinu?

J: Pravděpodobně ne, ale nikdo se na nic neptal.

Z: Hm, chápu... a na výuku jsi se nějak připravoval?

J: Ano, vzal jsem si nějaké vlastní materiály z Čech na výuku angličtiny.

Z: Takže jsi pak byl dostatečně připraven?

J: Ano, ale realita častokrát byla pak úplně jiná.

Z: Zkusil bys mi prosím popsat, jak probíhala tvoje běžná výuka?

J: No... Snažili jsme se vyučovat hlavně metodou komunikace a mluvením s dětmi. Gramatickou stránku jsme víceméně nevyučovali.

Z: A myslíš, že se tvoje výuka lišila nějak od výuky místních učitelů?

J: Ano, místní učitelé komunikovali ve třídě v jejich rodném jazyce a vyučovali je spíše gramatiku.

Z: Jaké jsi měl v tu dobu ze své práce pocity?

J: Hm... zábava, chvíli frustrace z nedostatku pozornosti u malých dětí... bylo to občas docela náročné.

Z: A co zpětně?

J: Stejně

Z: A dostalo se ti třeba během pobytu nějaké zpětné vazby?

J: Ne, vůbec

Z: A ty jsi jim nějakou zpětnou vazbu dal?

J: Ne, taky ne.

Z: No a myslíš si, že jsi místním nějak pomohl?

J: Ano, nejen s výukou, ale i s obohacením jejich znalostí o Evropě.

Z: A jak konkrétně bys ještě řekl, že jsi pomohl místním studentům a učitelům nebo té komunitě v tom chrámu obecně?

J: Tím, že skrze nás poznali kulturu jiné země, což je určitě obohacující.

Z: Myslíš si, že je tenhle způsob pomoci udržitelný? Že se poté, co jsi odjel, pomoc nevytratí?

J: Nemyslím si. Nebyli jsme tam jediní dobrovolníci. Jezdí tam mnoho lidí a přistupuje k výuce stejně jako my, takže se jim to tam hodně střídá... spíš je to pro ně takové obohacení každodenních životů, mají možnost se seznamovat s jinými kulturami a přijít do kontaktu s angličtinou i jinak než přes výuku gramatiky.

Z: A všiml sis nějaký změn mezi dobou tvého příjezdu a odjezdu?

J: Ne, na to jsem tam byl asi opravdu moc krátce

Z: Hele a proč si myslíš, že místní tenhle pobyt vůbec nabízí?

J: Protože nemají dostatek vyučujících a jsou rádi za každou pomoc a zkušenosti dobrovolníků

Z: Co si myslíš, že od toho očekávají?

J: Asi pomoc s každodenním chodem... a rozvoj kulturních a jazykových znalostí

Z: A myslíš, že se jim tahle očekávání naplňují?

J: Jo, asi jo, jinak by nezvali furt další.

Z: A myslíš, že je ten pobyt dobře zorganizovaný?

J: Ne, bohužel tam byl ten velký nedostatek informací od té české organizace plus k tomu neorganizovanost místních, byl to docela zmatek

Z: Komu bys řekl, že to nejvíc prospívá, ten pobyt?

J: Řekl bych, že dětem i místním učitelům skrze zkušenosti a pomoc dobrovolníků... Dostává se jim hlubšímu poznání kultury ostatních zemí... a zlepšují se komunikační schopnosti v anglickém jazyce.

Z: Hm... a kde jsi bydlel? Kde se stravoval?

J: V tom chrámu, stravovali jsme se tam v jídelně s místními.

Z: A co jsi dělal ve volném čase?

J: Chodili jsme po okolí nebo si povídali s mnichy.

Z: Trávil jsi tedy s místními hodně času?

J: Účastnili jsme se jejich výuky, volnočasových aktivit jako třeba lekce karate... a chodili jsme s nimi na modlitby, takže docela jo.

Z: A jak bys ty interakce s místními popsal?

J: Ze začátku byli odtažití, ale potom se to zlepšilo a byli velmi milí a vřelí, ochotní nám vše ukázat a pomoci.

Z: Řekl bys teda, že jsi s některými navázal autentické vztahy?

J: Ano

Z: A jste stále v kontaktu?

J: Ne, to ne.

Z: Chtěl by ses tam někdy vrátit?

J: Ne, radši bych jel zase jinam.

Z: Dobře... když se na to teď ještě jednou zkusíme podívat vcelku... Proč ses rozhodl se na dovolené věnovat dobrovolnictví?

J: Přijde mi to jako dobrá nadstavba cestování a poznávání cizích zemí.

Z: A co to s tvou dovolenou udělalo?

J: Ukázalo nám to stránku Nepálu, ke které se moc lidí jinak nedostane.

Z: A byla tvoje zkušenost jiná, než jsi čekal?

J: Nemám většinou žádné očekávání, protože realita je vždy naprosto jiná a unikátní.

Z: A překvapilo tě něco?

J: Hm... překvapila mne technická vybavenost místních mnichů, měli tam wifi, chytré telefony... všichni jeli Facebooky a Instagramy... to jsem nečekal (smích)

Z: No vidíš... (smích) A co nějaké problémy nebo nepříjemnosti?

J: Jen z hygienického hlediska... jejich standarty jsou mnohem nižší, než na co jsem zvyklí

Z: Hm... A byl jsi z něčeho zklamaný?

J: No... Zklamala mě monetizace každé akce a dvojitá cena pro místní a cizince... Museli jsme si za pobyt platit, na místě po nás ale chtěli vyšší cenu než byla domluvená.... To bylo nepříjemné... A pak jsme si ještě za různé věci na rozdíl od místních museli připlácet... To mě zklamalo

Z: To chápu... O tom už mi ____ říkala no... A je něco, co bys změnil?

J: Zlepšil bych hygienu místních

Z: Dobře... (smích) A přinesl ti ten pobyt taky něco?

J: Ano, kulturní obohacení a zkušenost s výukou.

Z: Řekl bys, že tě ta zkušenost nějak změnila?

J: Ne, to ne

Z: A naučilo tě to ještě něco třeba?

J: Jo, vážit si toho, co tady doma máme.

Z: Pomohla ti ta zkušenost nějak v oblasti tvých studií nebo kariéry? Přidal by sis to do životopisu?

J: Ne, ale do životopisu si ji pravděpodobně přidám.

Z: Zvažuješ, že by ses zase zúčastnil podobného dobrovolnického pobytu?

J: Jo, to jo.

Z: Komu bys tenhle pobyt doporučil?

J: Všem, co se chtějí něco naučit o cizích zemích.

Z: Jaké bys řekl, že přináší dobrovolnictví formou výuky angličtiny pozitivita?

J: Pomoc místním a rozvoj osobností místních a dobrovolníků.

Z: A co nějaká negativa?

J: Myslím, že ne.

Z: Co bys doporučil nebo poradil nějakým potencionálním zájemcům o tenhle pobyt?

J: Aby si předem zjistili něco o kultuře a zvycích dané země, aby pak nebyli moc překvapení a uměli se chovat.

Z: Napadá tě ještě něco, na co jsem se třeba zapoměla zeptat nebo co bys mi k tomu ještě chtěl říct?

J: Nic mě nenapadá.

Z: Dobře, tak to je všechno. Ještě bych tě poprosila o pár biografických údajů, jestli můžu...

J: Ok.

Z: Jaké je tvé povolání?

J: Jsem makretingový manažer a fotograf.

Z: Jaké je tvé nejvyšší dosažené vzdělání?

J: Vysokoškolské magisterské.

Z: Kolik ti je let?

J: 26

Z: A odkud jsi?

J: Z Prahy.

Z: Skvělý, tak to už je opravdu všechno. Pokud chceš, můžeš mi říct svůj email a já ti pak pošlu tu diplomku, až bude hotová... A ještě jednou fakt moc děkuju!

J: Jasný, není zač, email...

8) Josefina, Praha, Skype, 26.4.2020, 14hod, 80 min

Z: Tak... na začátek bych se tě ráda zeptala, co je podle tebe dobrovolnictví, co si pod tímto pojmem vlastně představuješ?

J: Hm.... dobrovolnictví je... je to vykonávání nějaké činnosti ve prospěch druhých... bez finančního ohodnocení.

Z: Skvělé... A věnuješ se teď nějakému dobrovolnictví?

J: Ne, teď ne.

Z: A co někdy dřív třeba?

J: To jo... to dobrovolnictví v Malajsii, kde jsem organizovala a vedla workshopy o mluvení na veřejnosti a prezentování v angličtině pro místní školy.

Z: Jasně, o tom si pak ještě budeme povídat... ale ještě něco vedle toho?

J: Jo... pak jsem pomáhala v USE-IT info centru pro cestovatele v Praze, na festivalu Jeden Svět, učila jsem němčinu pro uprchlíky v Pasově a tak.

Z: No teda, to máš bohaté zkušenosti, super!

J: Jo, to docela jo (smích).

Z: Jak ses k tomu dobrovolnictví vůbec dostala?

J: Nejdřív přes doporučení kamarádů, potom k dalším projektům už z vlastního zájmu přes internet.

Z: A proč ses rozhodla, že se chceš ve svém volném čase věnovat zrovna dobrovolnictví?

J: No... já ráda poznávám nové lidi, měla jsem volný čas a chtěla jsem ho nějak smysluplně využít... no a pomoc druhým mi přišla jako smysluplná, chtěla jsem poznat něco nového... Řekla bych, že v dobrovolnictví je většinou motivace pomoc druhým, ale zároveň si myslím, že to člověk dělá i pro sebe.

Z: Hm... a když se teda podíváme na to tvoje učení v Malajsii... Kdy jsi tam byla?

J: Byla jsem tam od srpna do září v roce 2018.

Z: A kolik ti v tu dobu bylo let, jestli se můžu zeptat?

J: 21

Z: A jela jsi tam s někým?

J: Ne, jela jsem sama.

Z: A na místě jsi byla taky sama nebo tam byli nějakí další dobrovolníci třeba?

J: Jo, tam bylo asi 10 dalších dobrovolníků, bydleli jsme společně v domku pro dobrovolníky, některý ale byli na jiných projektech jako třeba plýtvání jídlem nebo pomoc lidem s postižením a tak.

Z: Jasně... a říkala jsi teda, že jsi tam byla měsíc?

J: Asi 6 týdnů.

Z: Aha aha... a jak dlouhá byla tvoje celková dovolená?

J: Celkově 10 týdnů v Jihovýchodní Asii, z toho teda 6 týdnů to dobrovolnictví v Malajsii u Kuala Lumpur, to byl i hlavní záměr cesty, pak jsem se ale ještě rozhodla pro 4 týdny solo cestování po Jihovýchodní Asii, ale to až potom, s tím jsem původně úplně nepočítala.

Z: No tak to je dobrý...

J: Jo, bylo to super.

Z: Proč sis vůbec vybrala zrovna tenhle dobrovolnický pobyt?

J: Jak jsem říkala, bylo to přes organizaci AIESEC, měla jsem známé, kteří mi to doporučovali a líbilo se mi, že skrze dobrovolnictví poznám místní lidi a kulturu... přemýšlela jsem ale i například nad Jižní Amerikou, projekt v Malajsii vyhrál především kvůli samotnému projektu a taky díky super Skype pohovoru, celkově mi to tak nějak sedlo a přišlo mi to super.

Z: A zvažovala jsi ještě nějaké faktory? Měla jsi třeba nějaká kritéria, která pro tebe byla klíčová pro to rozhodování?

J: Hm... jo, určitě cenu, především letenek, ale i jak je v dané zemi draho a tak... pak že mi zajistí ubytování, že se mi líbí Skype pohovor s vedoucí projektu, a taky že mi to přijde jako smysluplný projekt, kde opravdu budu něco dělat a nějak pomáhat, to bylo taky důležitý no

Z: A dostávala jsi za svou práci něco?

J: Ubytování jsem měla zajištěné v domku, kde jsem bydlela s dalšími dobrovolníky... to bylo velmi jednoduché ale dostačující vybavení, měli jsme pokoje po třech... a pak uhrazení dopravy z ubytování do škol a pomůcky na workshopy... jídlo i dopravu na místo projektu jsem si platila sama... taky jsem na začátku musela zaplatit AISECu nějaký poplatek, ale už nevím, kolik to bylo.

Z: Když mluvíš o tom skypeu... měla jsi teda předem od té organizace dost informací?

J: Jo, předem jsme si volali i psali a mohla jsem se na cokoliv zeptat.

Z: A co všechno teda tvoje dobrovolnictví zahrnovalo?

J: přípravu a vedení anglických workshopů pro děti od 10ti do 15ti let.

Z: A kolik času jsi tomu věnovala?

J: 4 dny v týdnu zhruba 5 hodin každý den.

Z: A kde ta výuka probíhala?

J: V místních státních školách na okraji Kuala Lumpur.

Z: Takže těch škol bylo víc, jo?

J: Jo, byli to workshopy, takže něco extra, ne jenom běžná výuka.

Z: A bylo to po třídách?

J: Jojo.

Z: A jak velké byly ty třídy?

J: Asi po dvaceti.

Z: A jaká byla úroveň angličtiny místních žáků a učitelů?

J: Velmi dobrá... ten projekt byl ale právě proto především o tom, aby děti, který byly často velmi stydlivé, uměly mluvit v angličtině i na veřejnosti, prezentovat, mluvit před kamerou, nestyděly se a vyzkoušely si techniky, jak překonat stage fear, uměly zformulovat argument a sebevědomě ho říct a tak... já jsem je teda neučila jenom klasicky anglicky, ale učila jsem je tyhle dovednosti skrze angličtinu, kterou si takhle hodně procvičili a mohli se v ní zlepšovat.

Z: Aha aha... a co tvoje úroveň aj, jestli se smím zeptat?

J: Jasně, C1.

Z: A co místní jazyk?

J: Ne, ten jsem teda neuměla (smích).

Z: A nebyl to problém?

J: Ne, vůbec.

Z: A co tvoje zkušenosti s výukou aj? Učila jsi někdy předtím?

J: Jo, předtím jsem doučovala jednotlivce nebo dvojice v Česku, ale jinak ne.

Z: A poskytli ti tam nějaké informace k tomu učení? Nějaké materiály třeba a tak?

J: Jojo, na začátku jsme měli jednodenní školení.

Z: To je super... Takže si myslíš, že jsi na to byla dostatečně kvalifikovaná tam takhle učit?

J: Jo na tyhle workshopy ano, měla jsem za sebou debatní klub i účast v mezinárodní debatní soutěži, která mě naučila mnoho technik k public speaking, navíc anglicky umím.

Z: A připravovala ses na ty hodiny nebo teda workshopy nějak?

J: Ano, v podstatě sepsala jsem si všechny aktivity a hry a naplánovala si, kolik mi každá cca. zabere minut, takže jsme měla naplánovanou v podstatě každou minutu workshopu... samozřejmě mezitím měla i nějaké časové rezervy.

Z: Takže celkově jsi byla dostatečně připravená?

J: Jo, věřím, že jo.

Z: Zkusila bys mi prosím popsat, jak tvá výuka probíhala?

J: Jo... no na začátek vždycky nějaká úvodní rozehřívací hra, pak nějaký výklad, rozdělení do skupinek, hraní her ve skupině, trénink mluvení a tak.

Z: Super... a řekla bys, že se tvoje výuka nějak lišila od výuky místních?

J: Určitě jo, tohle totiž nebyla standardní výuka angličtiny, takže na rozdíl od místních učitelů jsme jeli v podstatě celou dobu speaking a komunikaci hlavně.

Z: Jaké jsi v t dobu měla ze svý práce pocity?

J: Bavilo mě to, i po 6ti týdnech jsem viděla velké pokroky ve zbavování ostychu a sebevědomějším vystupování u většiny dětí, ale samozřejmě ne u všech.

Z: A co když se na to takhle koukáš zpětně?

J: Dobrý, ale nakonec jsem tolik tříd ani neměla, jako jsem předem čekala... měla jsem celkově dost volného času a např. pouze jeden 3hodinový workshop denně, 4x v týdnu, klidně bych uvítala více práce, ale zároveň volný čas také nebyl špatný, v JV Asii musí mít člověk ale občas dost trpělivosti, hodně věcí trvá déle času .

Z: Hm... a dostalo se ti během pobytu nějaké zpětné vazby?

J: Ne, to vlastně ani ne

Z: A ty jsi jim nějakou zpětnou vazbu dala?

J: Ano, AISECu, kteří ji po mně na konci pobytu vyžadovali.

Z: Zajímalo by mě... myslíš si, že jsi místním nějak pomohla?

J: Myslím, že jsme se obohatili navzájem.

Z: A jak konkrétně bys řekla, že to pomohlo místním studentům nebo učitelům?

J: Místní učitelky většinou byli přítomné u workshopů a myslím si, že se jim líbily... tak měly taky možnost se třeba něco přiučit... no a studenti taky, jak jsem říkala, pokroky u některých byly vidět.

Z: No a nemyslíš si, že se ta pomoc potom vytratí?

J: S pár dětmi jsem stále v kontaktu a myslím si, že některé věci si děti určitě zapamatovaly, zároveň to nebyl moc dlouhý projekt, takže šlo také spíše o to, že děti poznaly nějaký nový přístup a nové lidi z jiné kultury a možná pochopily, že vystupování na veřejnosti a angličtinu můžou prakticky využít a s nějakými lidmi se v malajštině nedorozumí, tudíž má opravdu smysl se jí učit...

Z: A všimla sis ještě nějakých rozdílů mezi dobou tvého příjezdu a odjezdu?

J: Určitě ano... Jednalo se o velmi obohacující zážitek, který změnil můj pohled na mnoho aspektů života...

Z: Hm... když se teď podíváme trošku na ty místní... zajímalo by mě, proč si myslíš, že vůbec takovýchle pobyty nabízejí?

J: No... to moc nevím, jak funguje, protože je to přes ten AIESEC, což je celosvětová studentská organizace, která to celé organizuje... nevím, jak spolu navázali kontakt... ale rozhodně to vypadalo, že jsou s tím místní spokojeni a líbí se jim to, tak asi proto.

Z: A byl ten pobyt dobře zorganizovaný?

J: Ano.

Z: A komu bys tedy řekla, že ten projekt pomáhá nejvíc?

J: Všem... jak dobrovolníkům, tak místním, i pro dobrovolníky jsou každý týden speciální sessions o seberozvoji a leadership, AIESEC se snaží, aby si z toho dobrovolníci co nejvíce odnesli a naučili se i o sobě, každý má buddyho jak v ČR, tak v té zemi kam jede, stanoví si s nimi vlastní cíle, kterých chce za 6 týdnů dosáhnout, může jít o seberozvoj, zlepšení se v nějakých praktických dovednostech, vystupování z comfort zone... zároveň studenti, kteří dobrovolníčí pro AIESEC v té zemi a organizují místní příležitosti, se také mnohému naučí

Z: A trávil jsi s místními svůj volný čas? Nebo co jsi vůbec ve volném čase dělala?

J: Toho bylo... výlety do jiných měst, do džungle, na ostrovy, do jeskyň, procházky, trávení času s ostatními dobrovolníky, povídání, plavání, vaření, hraní her, karaoke, party, místní trhy...

Z: Takže s místními jsi byla hodně v kontaktu?

J: Jojo.

Z: A řekla bys, že jsi tam navázala nějaké autentické vztahy?

J: Jo... především s jednou skvělou učitelkou angličtiny, která nás i brala autem na různé výlety, odvezla mě jednou do nemocnice, odvezla mě na letiště a tak.

Z: To je super... a jste stále v kontaktu?

J: Jojo, přes WhatsApp.

Z: A co ostatní místní? Jak reagovali na tvoji přítomnost?

J: Jo, velmi pozitivně, měli radost, že tam jsme

Z: A co děti na výuku?

J: Zpočátku trochu stydlivý, ale jinak byly nadšení

Z: A chtěla by ses tam někdy vrátit?

J: Hm, asi jo.

Z: Super... Když se na to teda ještě jednou celkově podíváme... Co to dobrovolničení s tvou dovolenou udělalo?

J: Myslím, že když člověk cestuje sám, je to skvělé, člověk pozná místní i další cestovatele, ušetří, může lépe nahlédnout do místní kultury a života, je to super.

Z: A řekla bys, že se tahle tvoje zkušenost nějak lišila od tvých jiných cestovatelských zkušeností?

J: To stoprocentně, mnohem víc jsem poznala místní lidi a děti, kulturu, jídlo a zároveň se za 6 týdnů neuvěřitelně skamarádila s ostatními dobrovolníky z celého světa... přišlo mi, že na daném místě opravdu chvíli bydlím a poznávám tam i ten běžný život, chodím si nakupovat, chodím do místních bister, kde žádný turista snad nikdy nebyl a tak.

Z: Bylo tam něco, co tě třeba překvapilo?

J: Bylo toho víc, ale těžko teď vypíchnu jednu věc... ale asi opravdu velké kontrasty mezi bohatými a chudými... i v Kuala Lumpur, např. mrakodrapy a kus vedle chudé chatrče... a pak to byl také můj první pobyt v muslimské zemi a dozvěděla jsem se tak o islámu hodně nového, některé zvyklosti a pravidla mě překvapili, zároveň tolik rozhovorů s muslimy o jejich náboženství a stylu života bylo hodně obohacující a zajímavé.

Z: A potýkala ses tam třeba s nějakými problémy nebo nepříjemnostmi?

J: Ani ne... asi občas jenom to dlouhý čekání na všechno a šváby.

Z: (smích) To chápu. A je něco, co tě třeba zklamalo?

J: Ne, to ne, naopak.

Z: A je třeba něco, co bys takhle zpětně změnila?

J: Ne, taky ne.

Z: Řekla bys, že tě ta zkušenost nějak změnila nebo tě něco naučila?

J: Hm... určitě... řekla bych... mnohem větší flexibilita, samostatnost, adaptace na nové situace a prostředí, přijímat situaci tak jak je... větší sebevědomí a důvěra v sama sebe, self-awareness, větší lehkost přijímat změny a zvládat komplikace, nebát se kohokoliv oslovit a zeptat se... a taky ještě větší důvěra v lidi a jejich dobrosrdečnost.

Z: Super... A co v oblasti místní kultury?

J: Ano, to samozřejmě taky... fascinovalo mě i soužití různých kultur a náboženství, což je na této zemi opravdu nádherné, člověk může vidět mešitu hned vedle kostela, který stojí vedle buddhistického chrámu... Malajsie mě opravdu nadchla a člověk v ní pozná různá náboženství i kulturní zvyky.

Z: To je super... tam bych se taky někdy chtěla podívat...

J: To určitě moc doporučuju!

Z: Hele a řekla bys, že ti to nějak pomohlo v oblasti tvých studií nebo kariéry? Přidala by sis to do životopisu?

J: Jo a jo (smích).

Z: A zúčastnila by ses nějakého dalšího takového pobytu?

J: Ano, ale pouze pokud má projekt opravdu smysl i pro místní komunitu, prověřovala bych si, jestli to není jen tzv. "voluntourism", je pro mě fakt důležitý, aby to k něčemu bylo a bylo to oboustranně prospěšné.

Z: A to podle tebe voluntourism není?

J: Z mojí zkušenosti ne... vždycky jsem slyšela jenom o těch předraženejch pobytech, kde pak člověk stejně nic moc nedělá.

Z: Aha... No a komu bys takovej pobyt doporučila? Teda takovej, na jakým jsi byla nebo podobnej?

J: Někomu, kdo umí snášet i občasný nekomfort, rád se baví s lidmi a je velmi otevřený novým názorům.

Z: Jaké si myslíš, že takováhle výuka angličtiny v rozvojových zemích přináší pozitivita?

J: To nevím, to bych nechala na někom jiném...

Z: A co nějaká negativa?

J: To taky nevím, asi může, záleží právě, jak je to zorganizovaný... ten můj pobyt byl dobrý

Z: A co bys poradila nějakým potencionálním dobrovolníkům, kteří by měli zájem o nějaký podobný projekt?

J: Hm... určitě... být proaktivní, nebát se ochutnávat nové jídlo a zkoušet neobvyklé věci, zkusit co nejvíce věcí vstřebat, ale nesoudit a nepoučovat místní... vzít si s sebou kapku trpělivosti, usmívat se, nebát se chopit práce a když nevíte, jak se zachovat, tak se jednoduše zeptat, zároveň se nebát se ozvat, když vám samotným není něco příjemné, snad vše se dá vyřešit komunikací a využít volný čas k poznávání země... např. v Malajsii skvěle funguje stopování a Couchsufing nebo homestay, člověk tak může trávit čas s místními i na víkendových výletech a ještě dost ušetřit.

Z: Super... hned bych tam jela! Jinak je to ode mě skoro vše... není třeba ještě něco, co bys mi chtěla říct? Něco, na co jsem se třeba zapomněla zeptat nebo tak?

J: Nic mě nenapadá.

Z: Dobře... tak bych tě ještě na závěr poprosila o pár biografických údajů, jestli můžu...

J: Jojo.

Z: Jaké je tvé povolání?

J: Ještě studuju.

Z: A jaké je tvé nejvyšší dosažené vzdělání?

J: Mám bakaláře z mezinárodních ekonomických a kulturních studií

Z: Kolik je ti let?

J: 23

Z: A tvůj rodinný stav?

J: Svobodná (Smích).

Z: A odkud jsi?

J: Z Prahy.

Z: Super, to už je opravdu vše. Můžu ještě jednou děkuju...

J: Není zač, jsem ráda, že o tohle tématu někdo píše, přijde mi to super a zároveň že je to taky potřeba...

9) Martin, Praha, Skype, 15.4.2020, 19hod, 1hod

Z: Nejdřív bych se tě ráda zeptala, co si představuješ pod pojmem dobrovolnictví? Co si pod tímto slovem představuješ?

M: Hm... řekl bych, že je to vykonávání nějaké činnosti ve prospěch druhých bez finančního ohodnocení.

Z: Super... a věnuješ se v současnosti nějakému dobrovolnictví?

M: Jo, pomáhám s přípravou na jazykovou zkoušku online formou.

Z: A co předtím?

M: Ano, taky... učil jsem děti, mladistvé a dospělé v Kolumbii a Panamě. Taky jsem pracoval v džungli v Kostarice a pomáhal v ubytovacím rezortu v deštném pralese v Kanadě

Z: Teda to je zkušeností, to je skvělý. Jak jsi se k tomu dobrovolnictví dostal?

M: Přes workaway, tam je velký výběr z různých možností, je to perfektní komunikační portál s těmi, kdo dobrovolníky hledají.

Z: Jasně... no a proč ses vůbec pro to dobrovolnictví rozhodl?

M: Protože je to podle mě skvělý způsob, jak poznat to místo a mentalitu těch zemí, ve kterých jsem byl... Vzhledem k délce mého cestování, což byl 1 rok, jsem hledal nějaký alternativní způsob cestování. Obecně mám problém s nezodpovědným turismem, proto jsem hledal způsob, jak cestovat a zároveň smysluplně dávat... Mým cílem bylo strávit na místě co nejvíce času a být nějak užitečný a moc neškodit...

Z: Hm... A řekl bys tedy, že se povedlo? Že se tyto dobrovolnické zkušenosti od běžných turistických zkušeností lišily?

M: Určitě jo. Podle mě je přitom důležité vyhýbat se turistickým atrakcím, nevyužívat služeb TripAdvisor a tak, ale hledat způsob, jak podpořit místní.

Z: Hm hm... A můžu se zeptat, kdy jsi tu angličtinu učil? A kolik ti v tu dobu bylo let?

M: Jasně, bylo to teda v Kolumbii a v Panamě a byl jsem tam loni, takže mi bylo 28.

Z: A jel jsi tam s někým?

M: Ne, jel jsem sám.

Z: A kolik vás tam potom na místě bylo dobrovolníků?

M: V Kolumbii 10, v Panamě 6.

Z: To je docela dost.

M: Jo, ale bylo to super.

Z: To věřím... Můžu se zeptat, jak dlouhá byla tvoje celková dovolená a kolik času z toho jsi věnoval dobrovolnictví?

M: Cestoval jsem 1 rok po Latinské Americe, z toho 3 měsíce jsem pracoval jako dobrovolný učitel angličtiny.

Z: A proč sis vybral zrovna tyhle dobrovolnické pobyty?

M: Protože jsem chtěl strávit čas na daném místě jinak než obyčejný turista, což mi tyhle pobyty nabízely.

Z: Jsou nějaké konkrétnější faktory, které jsi při výběru těch pobytů zvažoval?

M: Autentičnost místa určitě... Proto jsem hledal něco na odlehlejších místě, které moderní svět ještě tolik neovlivnil.

Z: Hm, to chápu... Dostal jsi za svou práci nějaké finanční nebo jiné materiální prostředky?

M: Jojo, ubytování a jedno jídlo denně.

Z: Říkal jsi, že jsi jel přes workaway... takže ne přes žádnou organizaci, že jo?

M: Jojo.

Z: A měl jsi předem od těch místních tedy dostatek informací? Nebo chyběly ti nějaké?

M: Ano, zdali je poskytnuto ubytování a strava a zdali se nejedná pouze o klasickou práci bez mzdy. Šlo mi také o to strávit s hostitelskou rodinou nebo s tou organizací nějaký čas mimo pracovní dobu... ale jinak vlastně ne.

Z: A stačilo ti to tak?

M: Jo, ty zásadní informace jsem dopředu věděl a zbytek jsem pochopil na místě (smích)

Z: Jasně (smích). Jaké všechny činnosti tedy tvoje práce tam zahrnovala?

M: No učení angličtiny, pak pomoc s přípravou a organizací dalších událostí, příležitostně provozní činnost jako úklid nebo nějaká údržba.

Z: Kolik hodin denně a kolik dní v týdnu jsi pracoval?

M: No... režim byl vždy 5 dní práce po 4 až 5ti hodinách a 2 dny volna... někdy to bylo různě rozdělené.

Z: A kde výuka probíhala?

M: Tak různě, uvnitř ve škole, někdy venku, prostě jak to bylo zrovna vhodné.

Z: A koho jsi učil?

M: Děti, mládež a dospělí, to speciálně pak učitele ve škole na výuku španělštiny pro cizince a personál hotelu.

Z: A byly to třídy nebo jak to bylo pojaté?

M: Učil jsem od one to one po třídu o 15 studentech, bylo to různé.

Z: Jasně... A jak bys hodnotil úroveň angličtiny místních studentů a učitelů?

M: To bylo hodně různý, ale obecně bych řekl, že docela pokročilá.

Z: A můžu se zeptat, jaká je tvoje úroveň aj?

M: Jo, podle takových těch čísel by to mělo být C1 (smích)

Z: Jo, super (smích) a co španělština?

M: Jo, španělsky částečně umím.

Z: A vnímal jsi to jako výhodu?

M: Určitě, komunikace byla díky tomu snazší.

Z: Měl jsi nějaké předchozí zkušenosti s výukou angličtiny?

M: V podstatě žádné.

Z: A poskytli ti místní nějaké zaučení nebo třeba nějaké rady či materiály k výuce?

M: Ne, nic.

Z: A myslíš si, že jsi v tu dobu byl k té práci dostatečně kvalifikovaný?

M: Zkoušel jsem maximálně vytěžit to, jak mě učili jiní... A to myslím, že se mi společně s individuálním přístupem povedlo.

Z: A připravoval ses na ty hodiny nějak?

M: Jo, pokaždé zvlášť podle potřeb a zájmů studenta nebo skupiny.

Z: A myslíš si teda, že jsi byl celkově dostatečně připravený tam učit angličtinu?

M: Ano.

Z: Popsal bys mi prosím, jak vypadala tvá běžná výuka?

M: Hm... Individuální výuka se vždy zaměřila na zájmy studenta. Probírala se témata, která byla pro studenta zajímavá nebo užitečná. Přístup byl nastaven tak, aby student sám přišel s tím, co by ho zajímalo a v čem by se chtěl zlepšit.

Z: A co ve třídě?

M: Vlastně docela podobně, dělali jsme to, co děti bavilo a co se chtěli učit, neměli jsme žádný daný program.

Z: Jasně... No a řekl bys, že se tvoje výuka od výuky místních lišila?

M: Určitě ano, už jenom tím, že byla individuální a ortodoxní (smích)

Z: Jak to myslíš, ortodoxní? (smích)

M: Hodně jsem se snažil je něco naučit, to tam není tolik zvykem, takový zápal (smích).

Z: Jo takhle... (smích), tak to je hezký. Jaký jsi měl ze své práce v tu dobu svého pobytu pocit?

M: Smíšené... Věřím, že pro výuku jazyka je třeba systematické a dlouhodobá účast studenta... One-to-one výuka byla vesměs výborná. Skupinové kurzy ale trpěly odlišnou úrovní studentů a dobrovolností kurzu.

Z: Ty tvoje hodiny ve třídě nebyly povinné?

M: Většina ne, bylo to navíc.

Z: Aha... A jaké pocity z toho máš takhle zpětně?

M: Pro mě to byla výborná a zcela unikátní zkušenost... pro místní to bylo zpestření běžné dennodenní rutiny s pro ně exotickým obsahem. Nedělám si ale iluze, že po této formě výuky se jejich úroveň angličtiny významně zlepšila.

Z: A myslíš si teda, že jsi místním nějak pomohl?

M: Ano, ale myslím, že v jiném směru než v dosažení lepší úrovně angličtiny. V určitých oblastech, vlivem probíraných témat, jsem jim více otevřel obzory.

Z: Ještě něco by tě napadlo?

M: Hm... Zpestření, získání nového pohledu na svět, nekonvenční způsob výuky, doprovodné akce...

Z: Dostalo se ti během pobytu nějaké zpětné vazby?

M: Ano, na zpětné vazbě jsem svou komunikaci stavěl. Vesměs byla pozitivní vzhledem k individuálnímu přístupu a moderním metodám výuky, měli z toho radost.

Z: Dal jsi taky ty nějakou zpětnou vazbu místním?

M: Ano, měl jsem ale štěstí na studenty, proto moje zpětná vazba byla vždy pozitivní a spíše se skládala z doporučení, jak být více efektivní a vyvarovat se obvyklých chyb.

Z: Všiml sis nějakých rozdílů mezi dobou tvého příjezdu a odjezdu?

M: No... ze studentů se stali kamarádi a místní získali další alternativu pohledu na svět, tak.

Z: Myslíš si, že je tento způsob pomoci udržitelný? Tedy že se poté, co odjedeš, nevytratí?

M: Nemyslím si, že je udržitelný. Na všech místech, na kterých jsem byl, se jednalo o novou aktivitu inicializovanou skupinou nadšenců. Prvotní energie je vždy skvělá, ale vzhledem k tomu, že výuka touto formou není zcela efektivní, si myslím, že energie po čase vymizí a s tím zanikne i konkrétní iniciativa.

Z: Hm... A proč si myslíš, že místní tyhle pobyty vůbec pořádají?

M: Aby danému místu vdechli život... Někteří chtějí touto formou místo propagovat, jiné to dělají čistě pro svůj byznys. Ti, co chtějí místo skutečně zachovat autentické, tak tuto formu "pomoci" nevyužívají.

Z: A myslíš si, že se jim to plní?

M: Pokud je to místo hezký, respektive jejich byznys zajímavý, tak ano.

Z: A myslíš si, že ty pobyty dobře organizují?

M: Většinou je moc neorganizují, protože je to moc nestojí a nemají na to čas.

Z: Komu bys teda řekl, že to prospívá nejvíce?

M: Myslím, že za určitých podmínek z toho mohou vytěžit všichni zúčastnění.

Z: Když se trochu podíváme na interakce s místními... Kde jsi tedy bydlel?

M: v objektech sloužících personálu ubytovacích zařízení.

Z: A co jsi dělal ve svém volném čase?

M: Objevoval jsem okolí.

Z: A trávil jsi čas s místními?

M: To taky, měli jsme společné akce jako výlety, zábavné akce, hospody...

Z: Takže jsi byl hodně v kontaktu?

M: Ano, ale pouze s těmi, kteří se otrkali s gringos mluvit (smích).

Z: (smích) takže jsi navázal nějaké autentičtější vztahy bys řekl?

M: Ano, většinou, s některými ano.

Z: A jste stále v kontaktu?

M: Ano, skrze sociální sítě.

Z: Jak bys tedy obecně řekl, že místní reagovali na tvou přítomnost?

M: Zvědavě... pozitivně.

Z: A místní studenti a učitelé?

M: Taky zvědavě a pozitivně (směch), sami se chtěli učit

Z: Strávil jsi čas s některými místními i poté, co skončil tvůj dobrovolnický pobyt?

M: S některými, co chtěli, jsem se viděl i potom, jo.

Z: Chtěl by ses tam někdy vrátit?

M: Nebránil bych se tomu, ale obecně rád objevuju nová místa, a proto si myslím, že se to spíš nestane.

Z: To chápu no... Když bychom se na ty tvoje zkušenosti teďka ještě podívali nějak souhrnně... Řekl bys, že tvoje zkušenost byla jiná, než jsi čekal?

M: Ano... poznal jsem sám sebe.

Z: Hm... A je něco, co tě třeba překvapilo?

M: Většinou mě překvapilo, jak mají místní nastaveny osobní hodnoty a jak se jimi řídí... je to jiný svět.

Z: Potýkal ses tam třeba s nějakými výzvami, nepříjemnostmi nebo problémy?

M: No... z podstaty nového prostředí pořád, ale vlastně nic vážného.

Z: A byl jsi z něčeho zklamaný?

M: Nejvíce ze vztahu místních k životnímu prostředí a ostatních nezodpovědných turistů... to je prostě smutný.

Z: To chápu, to je vždycky smutný...

M: Oni to prostě vnímají nějak jinak.

Z: Jono... A je něco, co bys na svém pobytu nějak třeba změnil, kdyby to šlo?

M: Ne, bylo to takhle autentické, já jsem spoko (smích).

Z: A máš teda pocit, že ti to něco přineslo?

M: Přineslo mi to opravdu mnoho... především sebepoznání, pokoru a nový rozměr přemýšlení.

Z: Máš pocit, že tě to teda nějak změnilo?

M: Ano, změnil jsem své osobní hodnoty.

Z: Myslíš, že jsi lépe poznal místní kulturu?

M: Stoprocentně.

Z: A jiné lidi?

M: Taky... A nejen místní. Poznal jsem profil běžného turistu. V chování jiných jsem začal pozorovat chování své v minulosti.

Z: Myslíš si, že ti ten pobyt pomohl v oblasti tvé kariéry nebo studií? Přidal by sis to do životopisu?

M: Ano, ano, ale z vlastní zkušenosti si myslím, že tato informace bez potřebného komentáře je v CV spíše negativní... potřebuje to vysvětlení, jinak je to takový nahodilý

Z: Jo? To je zajímavý... A zúčastnil by ses v budoucnosti někdy dalšího dobrovolnického pobytu?

M: Ano, ale zkusil bych něco jiného než výuku jazyků.

Z: Hm... komu bys tenhle pobyt doporučil?

M: Všem, kdo mají zájem se světu otevřít.

Z: To je hezký... A co bys takovým potencionálním dobrovolníkům poradil?

M: Hm... hledat to, co bude bavit především je... Není to vždy o konkrétní pracovní náplni, například o učení angličtiny, ale o interakci s místními a vkládání vlastní energie. A to jde nejlíp, když to člověka baví.

Z: Paráda... napadá tě ještě něco, co bys mi k tomu chtěl říct? Třeba něco, na co jsem se zapomněla zeptat nebo co ti přijde ještě důležité zmínit?

M: Snad jenom že si myslím, že je obecně vymyslet formu dobrovolnictví, která skutečně pomůže potřebným, je velice těžké...

Z: To teda jo... Skvělý, to je skoro všechno. Teď bych tě jenom chtěla na závěr poprosit o několik biografických údajů, jestli můžu?

M: Jasně.

Z: Jaké je tvé povolání?

M: Jsem IT Business Analytik.

Z: Jaké je tvé nejvyšší dosažené vzdělání?

M: Vysokoškolské, studoval jsem softwarové inženýrství a datovou analýzu.

Z: Kolik je ti let?

M: 29

Z: A můžu se ještě zeptat na složení tvůj rodinný stav?

M: Jasně, jsem svobodný... jeden bratr, dva rodiče a pár tetiček a strýců (smích).

Z: Skvělé (smích) a odkud jsi?

M: Z Rakovníku.

Z: Výborně, to je všechno. Strašně moc děkuju za tvůj čas a za všechny odpovědi...

M: V pohodě, není zač...

Z: Kdybys měl zájem, tak...

10) František, 26.5.2020, 18:30, Praha, 70 min

Z: Tak... na začátek bych se tě zeptala, jak bys popsal dobrovolníka nebo co si pod dobrovolnictvím obecně představuješ?

F: Dobrovolník je někdo, kdo vykonává činnost bez nároku na nějakou... na honorář, čistě na základě toho, že to chce dělat.

Z: A děláš v současnosti nějakou dobrovolnickou činnost?

F: Hmm... v současnosti ne.

Z: A v minulosti?

F: V minulosti jsem dělal.

Z: A jakou?

F: V minulosti jsem učil angličtinu.

Z: A mimo tu výuku?

F: Jo takhle, mimo... Hmm... no, tak já nevím, jestli se počítá třeba nějaká pomoc dobrovolná ve škole, když se člověk prostě přihlásil jako dobrovolník vlastně, když se něco naskytlo, třeba organizovat závody...

Z: A co třeba nějaké ty stáže?

F: Stáže neberu jako dobrovolnictví

Z: Ne? Proč? To je taky práce bez nároku za honorář, ne?

F: No to jo, ale... tam jsem získával tu praxi od nich a no... pro mě stáž nerovná se dobrovolnictví, protože... protože prostě... jsem pomáhal, nevím

Z: Ve škole jsi taky pracoval a získával zkušenosti, tak by se to možná taky dalo považovat za stáž?

F: Asi dalo no, tak je tam tenká ta hranice...

Z: Mně jenom zajímá, jestli to dokážeš nějak blíž rozlišit.

F: Hele to nevím... pro mě stáž prostě není dobrovolnictví, nevím (smích), fakt nevím

Z: tak se posuneme dál (smích)... Jak tě vůbec napadlo se nějakému dobrovolnictví věnovat?

F: hmm.. no někdo mi o tom řekl, na veřejce jsem viděl jak lidi jezdí někam do divočiny, pomáhají se starat o slony nebo něco, a že se tomu říká dobrovolnictví, tak mě to zaujalo a chtěl jsem se o tom dozvědět víc.

Z: A kolikrát ses tedy zúčastnil nějakého dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka v rozvojových zemích?

F: Dvakrát, v Nepálu a v Thajsku.

Z: A kolik ti bylo let?

F: 23 a 24.

Z: A kolik tam s námi bylo dobrovolníků, pamatuješ se?

F: V Nepálu nikdo, no a v Thajsku se vystřídali... nejdřív Nick z Ameriky a pak Mark s rodinou.

Z: A jak dlouho jsi se dobrovolnictví věnoval z celkové dovolené?

F: Vždycky měsíc ze dvou.

Z: A proč ses rozhodl zrovna pro ten specifický pobyt?

F: No nechtěli po nás peníze... určitě byla důležitá ta finanční stránka... nabídli nám ubytování a stravu a mělo to dobré hodnocení... a pak taky to místo, jestli je to tam zajímavý, moc jsme teda nevěděli no, když jsme tam jeli...

Z: A dvakrát to tedy bylo přes HelpX že... no a měl jsi předem od organizátorů, nebo od těch, se kterými jsme komunikovali, dostatek informací? Případně jestli si pamatuješ, jaký informace jsi měl?

F: (smích) dostatek informací jsem měl, protože jsem to zvládnul, takže dostatek asi jo, ale bylo jich málo... neměl jsem takřka žádný.

Z: A když jsi tam jel, tak jsi měl pocit, že jich máš dost?

F: Ne, když jsem tam jel, tak jsem měl pocit, že nic nevím. Jenom to, že jim mám přivést čokoládu (smích), no chtěl jsem těch informací víc, psal jsem jim tisíc emailů a oni mi k tomu nic víc neřekli, ignorovali ty otázky v podstatě.

Z: Dobře... a co konkrétně jsi tedy v rámci toho dobrovolnictví dělal?

F: No učil jsem děti ve škole... no a součástí toho... no bylo to trochu divadlo.

Z: Divadlo (smích)?

F: No jakože... takhle, měl jsem je na předmět angličtina no, ale učil jsem je i zeměpis, něco o kultuře, snažil jsem se jim předat i něco jiného, hlavně v tom Nepálu, kde uměli aspoň něco anglicky.

Z: Hm... a myslíš si, že se tyhle dobrovolnické zkušenosti nějak lišily od nějakých běžných turistických nebo cestovatelských zkušeností?

F: Jo, to se určitě lišilo hodně... tady seš prostě měsíc na jednom místě, nikam moc necestuješ a žiješ tam s těma lidma... aaa... okoukáš to, jak ostatní učitelé chodí do práce, nebo nechoděj, nebo ty děti, sblížíš se s nima víc aaa... poznáš víc jejich kulturu... hodně se to liší

Z: Hmm... a pamatuješ si, jak často jsi učil? Nebo kolik dní v týdnu?

F: Pět dní v týdnu, i když byly pořád nějaký prázdniny... a pár hodin denně, asi 4, 5, už nevím přesně.

Z: V obou zemích?

F: Jo, bylo to srovnatelný.

Z: A pamatuješ si, jak staré děti? Nebo kolik tříd?

F: V Nepálu... tam byla vlastně i ta školka, takže tak od dvou let do... 18 zhruba... A v Thajsku, tam byla taky školka... ale jenom první stupeň, tak do páté třídy myslím.

Z: Jak bys zhodnotil úroveň místní angličtiny?

F: Jak zhodnotil?

Z: No jak chceš... klidně to nějak popiš... jak bys řekl, že uměli anglicky.

F: Hmm... no v Nepálu se s nimi šlo v angličtině domluvit, nějak kolektivně, v Thajsku to bylo horší, tam neuměli vůbec. Takže v Nepálu uměli nějaké základy, ale nepřišlo mi, že vy třeba devátáci uměli líp než pátáci... vim, že jsem se toho tenkrát obával že budou mít výbornou angličtinu, a že nevím, co je budu učit... že, protože to měla být soukromá anglická škola, kde měly být všechny předměty v angličtině, takže na to, že mělo být všechno v angličtině uměli špatně... ale, ale na to, že to byla prostě škola v provincii v Nepálu, tak asi relativně dobře.... Nějak jsme se dorozuměli no.

Z: Hm... a v Thajsku teda nic?

F: No, v Thajsku opravdu nic.

Z: A co úroveň angličtiny učitelů?

F: V Nepálu ta angličtinářka... no dělala spoustu chyb a neuměla výborně anglicky, ale šlo si s ní povídat docela dobře, takže uměla anglicky.

Z: A co ostatní učitelé? Když to tedy byla anglická škola?

F: No ostatní učitelé neuměli anglicky... uměli podobně jako ti žáci, šlo se s nimi na základních věcech nějak domluvit, ale aby v angličtině něco přednášeli, to rozhodně ne.

Z: A co tvoje úroveň angličtiny?

F: Moje úroveň je C1 až C2.

Z: A co místní jazyk? Ovládal jsi?

F: No učili jsme se je tam vždycky... teď už si to moc nepamatuju, ale nějak jsme se dorozuměli i místním jazykem... hlavně teda nepálsky, thajština byla mnohem těžší.

Z: A vnímal jsi tedy tohle jako nějakou překážku?

F: Jako překážku čeho?

Z: No to nevím, jestli jsi to ty vnímal jako nějaký problém.

F: No jako překážku k hladší komunikaci jo... ale jako problém jsem to nevnímal, nevadilo mi to.

Z: Takže si myslíš, že by bylo výhodné umět místní jazyk?

F: No určitě.

Z: I ve výuce?

F: No... nevím, jestli ve výuce... protože kdyby zjistili, že umíš jejich jazyk, tak by s tebou mluvili jejich jazykem a byli by líní používat angličtinu, takhle jsou zvědavý na to, co jim řekneš, nebo když se tě opravdu chtějí na něco zeptat, tak se musí víc snažit a zkusí se dorozumět anglicky, ale kdyby věděli, že umíš thajsky, tak se tě zeptají jenom v thajštině.

Z: A měl jsi nějaké předchozí zkušenosti s výukou angličtiny? Nebo něčeho jiného?

F: Hmmm... asi ne, ne.

Z: A poskytli ti místní nějaké zaučení třeba? Nebo nějaké rady, materiály?

F: Materiály... dostali jsme učebnice (smích), poté, co jsme je týden neměli, a pak nám je zase vzali... ale chvíli jsme je měli no... teda v Nepálu. V Thajsku jsme měli puštěnou televizi, se kterou jsme mohli spolupracovat, ale bylo to v thajštině a ta televize s nechtěla spolupracovat s námi (smích).

Z: A nějaké rady? Zaučení?

F: Ne... nebo... možná v Nepálu, ať jsme přísní nebo něco, ale jinak vůbec... občas co máme učit, to jo, protože tam pak byly nějaký závěrečný testy a bylo potřeba projít nějaké konkrétní stránky v té učebnici... ale v Thajsku fakt vůbec.

Z: A myslíš si, že jsi byl v tu dobu dostatečně kvalifikovaný k tomu učit angličtinu?

F: Myslím si, že ano.

Z: Jakto?

F: Protože umím ten jazyk, a protože... hmm... na to mám talent (smích), i jsem přemýšlel, že bych šel na pedág a učil... myslím si, že mi učení jde, že jsem dostatečně jazykově vybavený a komunikačně schopný.

Z: A připravoval ses na výuku nějak?

F: Jo, jelikož jsem z toho měl respekt, že to budou profíci, tak jsem si o učení něco četl a zjišťoval... a pak jsem se chystal vždycky na ty hodiny.

Z: A popsal bys mi prosím, jak probíhala tvoje běžná výuka? Stačí krátce...

F: No přišel jsem do třídy... teď teda mluvím o tom Nepálu, řekl jsem jim nějaké téma hodiny, například, nevím, přídavná jména jsme se učili, jak popsat nějakou věc, společně jsme ve třídě nějaké vymysleli, opakovali si je nahlas, pak jsem je smazal a zahráli jsme si nějakou hru, která procvičovala slovíčka, který jsme se naučili.

Z: Hm... a myslíš si, že se nějak lišila tvoje výuka od výuky místních?

F: Ano.

Z: Jak?

F: Místní jeli vyloženě jenom podle té učebnice, alespoň co jsem tak viděl... a žádné hry nebo nic interaktivního nedělali no

Z: A jaké jsi ze své práce měl v tu dobu pocity?

F: Eeee... přišlo mi to náročný... ne vždycky jsem se na to těšil, protože prostě řvali, bolela z toho hlava, řvou a neposlouchaj tě, spoustu z nich to nezajímá, no... takže takhle, ale... ale pak to byla i sranda, když jsem se nad to dokázal povznést, jako třeba v tom Nepálu, když tam byl aspoň jeden student ve třídě, kterýho to opravdu zajímalo, tak pak ten pocit z toho, že jsem mu něco předal je fakt dobrej z toho...

Z: A bylo to stejný takhle v obou školách?

F: V tom Nepálu jsem to bral vážnějc, že to byla víc taková práce... a v tom Thajsku byl totální chaos, tam jsem si z toho někdy dělal spíš srandu, neměl jsem ani dostatek motivace pak už abych je naučil co nejvíc, protože to nebyla potřeba, nebyl o to zájem a všechny víc bavilo, když se dělali blbosti no...

Z: A takhle zpětně to vnímáš pořád stejně?

F: Takhle, stejně.

Z: A dostalo se ti nějaké zpětné vazby od těch místních?

F: No tak zpětná vazba okamžitá no, například pozornost, nepozornost...

Z: Jo, ale já myslím jako od těch učitelů... že by ti řekli třeba tohle děláš dobře tohle špatně, něco ti poradili... jestli s tebou to tvoje učení nějak řešili prostě...

F: Nevybavuju si... jako chválili nás, že jsou rádi, že tam jsme, a že umíme skvěle anglicky a jak je to všechno super, že jsme výborný učitelé a takhle... takže takhle no... „you are great great great teacher“ ale jinak ne.

Z: A dal jsi naopak třeba ty místním nějakou zpětnou vazbu?

F: Nooo.. jo, dal, v tom Nepálu se nás na ni dokonce ptali, chtěli od nás dokonce hodinu o tom, co dělají dobře, co špatně... (smích) tak tam jsme jim říkali třeba, že je důležité, aby chodili na hodiny včas, když mají všude po zdech napsané discipline, discipline is the most important thing no (smích) tak jsme jim něco radili.

Z: A v Thajsku?

F: Tam jsme s inma akorát chlastali (smích)... Jinak ne.

Z: Myslíš si, že jsi místním nějak pomohl?

F: Jo.

Z: Jak?

F: No... viděli, že se dá naučit dobře anglicky, což některé motivovalo... a konkrétně, že by se potom, co jsem tam byl, nějak zlepšila výuka to neno... to pak spadně zase do těch starých kolejí... pomohl jsem jim tím, že ti žáci měli najednou nějaký nový impuls, že tam mají člověka, co umí anglicky líp než je tam běžný... a pomohl jsem jim tím, že jsem je tam chvíli učil.

Z: A tím jsi pomohl těm studentům?

F: No i těm učitelům... i když studentům víc, protože jsem s nimi strávil víc času...

Z: Myslíš si, že je tenhle způsob dobrovolnictví udržitelný? Jako že se poté, co odjedeš ta tvoje pomoc nevytratí?

F: Myslím, že to je udržitelný v tom, že tam přijedou další dobrovolníci, který je budou motivovat dál, budou mít další motivaci a další možnosti se zlepšovat.

Z: A kdyby nepřijeli další dobrovolníci?

F: No tak to možná zasáhne pár studentů, pro který to třeba byl zásadní nějaký moment v jejich životě... dá jim to tu motivaci, inspiraci.

Z: Hm... a všiml sis nějakých rozdílů během příjezdu a odjezdu?

F: Určitě ve vztazích s místními... ale co se úrovně angličtiny nebo změny výuky týče asi ne.

Z: A jak se ty vztahy změnil?

F: Byly vřelejší, skamarádili jsme se.

Z: Hm... a proč si myslíš, že místní tyhle pobyty vůbec nabízej?

F: Nooo... tak, protože jim to přijde dobrý (smích)

Z: Co si myslíš, že od toho očekávají?

F: Očekávaj od toho, že prostě... že tam přijede nějaký zajímavý člověk, co bude učit anglicky... že učitelé nebudou muset učit, takže se budou moc víc flákat a myslej si, že je to dobrý pro ty studenty... a zároveň například v Nepálu chtějí mít kontakty s Evropanama, možná i s Američanama, aby pak mohli líp dostat víza do Evropy.

Z: A myslíš si, že se ta jejich očekávání naplňují?

F: Přinese jim to kontakty, to určitě a... jo, podle mě se jim to naplňuje.

Z: A myslíš si, že ty pobyty dobře organizujou?

F: (smích) Eeeh... ucházející... tak jako dostatečně, za čtyři, vždycky to nějak vyjde, ale no... ta komunikace, ten příjezd byl vždycky krkolomnej... nevěděli jsme, kde budeme, co budeme dělat, málo informací no... ale na místě... no v Thajsku nebyla organizace žádná no...

Z: Hm... a komu si myslíš, že to dobrovolnictví prospívá nejvíc?

F: Nejvíc to prospěje tomu, kdo si z té zkušenosti odnese do života nejvíc no a jako... kdybych to měl říct v průměru, tak nejvíc si asi odnese ten dobrovolník, že pozná něco nového v daleko větší míře než ten žák, který sice taky poznává novou kulturu, ale furt je ve svém prostředí, je to pro něj menší zásah do běžného života... má sice nějaký nový impuls, který ho může nějak posunout, ale oproti tomu, co zažívá vlastně ten dobrovolník, kterej tam získá vhléd do nějaký nové kultury... no, takže spíš ten dobrovolník.

Z: Dobrá... když se tedy podíváme ještě blíž na interakce s místními, tak co jsi dělal ve svém volném čase?

F: Koukal jsem na filmy... (smích) no koukal jsem, někdy po večerech na počítači... ale chodili jsme po okolí na různé výlety.

Z: A trávil jsi čas s místními?

F: Taky... se školníkem třeba, hodně jsme hráli fotbal s místními, po škole jsme si hráli ještě s dětma... šli jsme k někomu na návštěvu, o víkendech nás brali na výlety... takže jsme byli hodně v kontaktu... někdy jsme toho ale měli taky dost, tak bylo fajn zalézt do svého pokoje a mít tam klid.

Z: A jste ještě v kontaktu s místními?

F: No máme se na Facebooku... a občas si napíšeme... ale spíš výjimečně, takže jako víme o sobě... ale moc v kontaktu nejsme.

Z: Jak na tvoji přítomnost místní reagovali?

F: Přátelsky... samý pozitivní reakce... byli jsme trochu atrakce teda no... ale vzali nás mezi sebe, starali se o nás... ale jako žádný hluboký vztahy... přece jenom tam byla ta jazyková bariéra a nebyli jsme tam zas tak dlouho, abychom navázali nějaký hluboký vztahy... ale spřátelili jsme se a vzpomínám na ně dodneška, co asi tak ty lidi dělaj...

Z: A jak reagovali studenti nebo učitelé na tvoji výuku?

F: Učitelé byli nadšení, že je to super a studenti... někteří byli taky nadšení, že je to bavilo, jiný se chytali za hlavu, že je to nuda... ale celkově pozitivně.

Z: A trávil jsi čas s místními i potom, co to dobrovolnictví skončilo?

F: Jo, pak jsme u některých ještě byli doma, třeba v Kathmandu jsme pak pár dní u jednoho bydleli... takže v Nepálu jo, v Thajsku ne.

Z: Super... když se teď na to ještě na celý koukneme a trošku to shrneme... co tedy to dobrovolnictví s tvoji dovolenou udělalo?

F: No... prodloužilo jí, protože tam můžeš strávit víc času a míň utratíš (smích), takže prodloužilo, pak taky ustálilo, že jsme to tam víc poznali, to už jsem říkal...

Z: Hm, to už jsi asi řekl k tomu no... a byla ta zkušenost tam jiná než jsi očekával, když jsi tam jel?

F: No byla jiná... já jsem nikdy moc velký očekávání neměl, jenom jsem teda vždycky očekával, že budou umět líp anglicky, ale jinak... jinak jsem žádný očekávání ani neměl.

Z: A překvapilo tě třeba ještě něco? Kromě té angličtiny? Nebo byly tam třeba nějaké výzvy nebo nepříjemnosti?

F: Jó tak museli jsme si vynutit, aby nám dávali oběd v Nepálu, protože tam není zvykem obědvat, takže jsme chtěli jídlo třikrát denně a nejenom dvakrát a... pak takový nějaký kulturní... třeba když jsme tam viděli tu mrtvolu... ale jinak vyloženě nepříjemnost... jo, chodil nám tam školník až do postele, tak to nebylo moc příjemný (smích).

Z: A byl jsi z něčeho zklamaný?

F: Ne, to ani ne.

Z: Hm, dobře... a máš pocit, že tyhle zkušenosti nějak změnili tebe?

F: Eeéh jo... no, jo, dokážu si víc vážit toho, co mám doma. A celkově mě to hodně obohatilo, že jsem viděl jiný způsoby života, viděl jsem, jak jsou tam lidi spokojení i s málem, takže... je to hezký no, nevím.

Z: To je hezké. A řekl bys, že ti ty pobyty pomohly nějak v oblasti tvých studií nebo kariéry?

F: Hmmmm... tak spíš v osobním rozvoji.

Z: A přidal by sis to do životopisu?

F: Přidal jsem si to do životopisu.

Z: Zúčastnil by ses v budoucnosti dalšího dobrovolnického pobytu na své dovolené?

F: Jo.

Z: A zase výuky?

F: Klidně taky, ale klidně i něco jinýho

Z: A komu bys tenhle způsob dobrovolnictví doporučil? Pro koho myslíš, že je to dobrý?

F: Pro všechny, kdo se tam odhodlají a řeknou si, že to zvládnou, já bych to doporučil všem... nebo teda všem, co umí anglicky no.

Z: A když to ještě zobecníme, jaká bys řekl, že dobrovolnictví formou výuky anglického jazyka přináší pozitivita?

F: Zobecnit... no, tak obohacení kulturní, vzájemné... pak... no to je asi hlavní, pak pro ty místní to může přinést nějakou motivaci... pak zábava, zábava to je, to je taky dobrý bonus, že je to většinou sranda, jak jsme jiní, děláme věci jinak, tak se u toho pobavíme... no a pak ty kontakty, vzájemně taky, můžeš tam pak znova jet nebo tak...

Z: A přináší to podle tebe taky nějaká negativa?

F: Obecně dobrovolnictví?

Z: Dobrovolnictví touhle formou... jestli tam vidíš nějaký negativní rysy nebo potenciální nebezpečí nebo něco...

F: Hmm... tak přispívá to k tomu kulturnímu mixu, což může být bráno negativně... enkulturace... že y tam přivezeme něco a oni to od nás budou chtít okoukávat... takže import kulturní do jiného prostředí... ale myslím si, že je to v malý míře, že daleko víc to přiváží jiný prvky globalizace, jako rozšíření amerických filmů, oblečení a McDonald... ale tohle k tomu může přispět.

Z: Hm... co bys doporučil potenciálním dobrovolníkům, kteří by se chtěli vydat na podobný pobyt?

F: Ať se neboje, že maj málo informací (smích) a... ať do toho jdou (smích)... no, ať jsou milí, hodní a nenechaj si srát na hlavu (smích).

Z: A to znamená co? (smích) To je poslední otázka, tak to můžeš ještě rozvést...

F: No že když ti něco slíběj, tak ať to dodrže, aby si uměli taky říct, aby platila nějaká domluva... chovat se dle svého nejlepšího vědomí a svědomí a... když se ti něco nelíbí, tak to říct, ale zároveň mít pochopení pro to, že jsi v jiný kultuře a přizpůsobit se tomu, neprovokovat, nenosit minisukně když tam všichni nosej dlouhý oblečení... takže se spíš přizpůsobit, naladit se na ně, spíš se přizpůsobit jejich kultuře než aby si tam prosazovali to svoje... ale zároveň když je v jejich kultuře něco, co je pro nás třeba nepřístupný, nevím, jako že by tě tam někdo ošahával nebo tak, tak se musíš ozvat, protože všechno má své meze. Krásné zakončení (smích).

Z: Hm, no... ještě úplně poslední otázka.

F: Ještě ne? (smích)

Z: Jenom bych se tě ještě chtěla zeptat, jestli třeba není něco, na co jsem se zapomněla zeptat, nebo něco, co bys třeba chtěl ještě říct, vypíchnout, co považuješ za důležité...

F: Hm hmm... no... no že se to může asi taky dost lišit no, že jsem vlastně zažil jenom dvě školy... takže mám omezený znalosti nebo zkušenosti no... ale jinak už mě nic nenapadá, myslím, že to byl perfektně strukturovaný rozhovor a pokryl všechny oblasti, takže už mě nic nenapadá, myslím, že jsme to vyčerpali.

Z: Ach děkuji... tak já ti mockrát děkuji...